

บรรณนิทัศน์เกี่ยวกับการประเมินโครงการทางการศึกษา

สารนิพนธ์

ของ

นางวันทนี๋ ชาวผ่อง

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

พฤษภาคม 2547

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

016.37126

0432ป

ร.3

บรรณนิทัศน์เกี่ยวกับการประเมินโครงการทางการศึกษา

บทคัดย่อ

ของ

นางวันทนี๋ ชาวผ่อง

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
พฤษภาคม 2547

h 252137 ร.3

วันทนี๋ ชาวผ่อง. (2547). *บรรณนิทัศน์เกี่ยวกับการประเมินโครงการทางการศึกษา*.

สารนิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ : ผู้ช่วยศาสตราจารย์
ดร.ไพโรจน์ กลิ่นกุหลาบ.

การศึกษาครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อจัดทำบรรณนิทัศน์จากหนังสือ ตำรา บทความ และงานวิจัยในเรื่องเกี่ยวกับการประเมินโครงการทางการศึกษา โดยมีขอบเขตของเนื้อหา ประกอบด้วย 1) แนวคิด หลักการ ความหมาย ความสำคัญและประโยชน์ของการประเมินโครงการทางการศึกษา 2) การวางแผนการประเมินโครงการทางการศึกษา 3) ประเภทและรูปแบบการประเมินโครงการทางการศึกษา 4) กระบวนการประเมินโครงการทางการศึกษา 5) เครื่องมือในการประเมินโครงการทางการศึกษา 6) การรายงานผลการประเมินโครงการทางการศึกษา 7) สภาพและปัญหาเกี่ยวกับการประเมินโครงการทางการศึกษา เอกสารในการศึกษาค้นคว้า ได้จัดแยกตามประเภทของบรรณนิทัศน์หนังสือและตำรา บทความ และงานวิจัย โดยจัดเรียงลำดับตั้งแต่ปีพุทธศักราช 2540 – 2547 รวมทั้งสิ้น 106 เรื่อง ทั้งนี้ ผู้ศึกษาค้นคว้าได้จัดทำบรรณนิทัศน์โดยเรียงลำดับอักษรตามหลักอักษรานุกรมแบ่งเป็น บรรณนิทัศน์ชื่อผู้แต่ง บรรณนิทัศน์ชื่อเรื่อง และบรรณนิทัศน์หัวเรื่อง

ผลการศึกษาค้นคว้าสรุปได้ดังนี้

1. ได้บรรณนิทัศน์เกี่ยวกับการประเมินโครงการทางการศึกษา จำแนกเป็นบรรณนิทัศน์หนังสือและตำรา จำนวน 26 เล่ม บรรณนิทัศน์บทความ จำนวน 30 เรื่อง และบรรณนิทัศน์งานวิจัย จำนวน 50 เรื่อง และได้บรรณนิทัศน์จำแนกเป็นบรรณนิทัศน์ชื่อเรื่อง บรรณนิทัศน์ชื่อผู้แต่ง และบรรณนิทัศน์หัวเรื่อง

2. การประเมินโครงการทางการศึกษา มีความสำคัญและเป็นประโยชน์ในการบริหารจัดการศึกษา โดยทำให้ทราบถึงผลลัพธ์ของโครงการทั้งด้านปริมาณและคุณภาพ รูปแบบการประเมินโครงการทางการศึกษา พบว่า มีการจำแนกเป็นหมวดหมู่อย่างหลากหลายขึ้นอยู่กับลักษณะโครงการ รูปแบบที่นิยมใช้เป็นแนวทางในการประเมินโครงการทางการศึกษา ได้แก่ รูปแบบชิปของสตัฟเฟิลบีม , รูปแบบของสเตก และ รูปแบบของเคิร์กแพททริก

3. การประเมินโครงการทางการศึกษามีกระบวนการประเมิน ดังนี้ 1) วิเคราะห์โครงการที่มุ่งประเมิน 2) กำหนดหลักการ เหตุผลในการประเมิน 3) กำหนดวัตถุประสงค์ของการประเมิน 4) ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และแนวทางการประเมิน 5) กำหนดรูปแบบในการประเมิน 6) สร้างเครื่องมือในการประเมิน 7) เก็บรวบรวมข้อมูล 8) วิเคราะห์ข้อมูล 9) รายงานผลการประเมิน สำหรับเครื่องมือที่นิยมนำใช้ในการประเมินโครงการทางการศึกษา ได้แก่ แบบทดสอบ แบบสอบถาม การสัมภาษณ์ การสังเกต แบบตรวจสอบรายการ แบบสำรวจ และสังคมมิติ

ANNOTATION OF EDUCATION PROJECT EVALUATION

AN ABSTRACT

BY

MRS.WANTANEE KAOPONG

**Presented in partial fulfillment of the requirements
for the Master of Education degree in Educational Administration
at Srinakharinwirot University**

May 2004

Wantanee Kaopong. (2004). *Annotation of Education Project Evaluation*.

Master's Project, M.Ed. (Educational Administration).

Bangkok: Graduate School, Srinakharinwirot University.

Project Advisor : Assist.Prof. Dr.Phairojana Klinkularb.

The purpose of this study was in order to construct an annotation from textbooks, articles and researches in terms of the Education Project Evaluation. The content consists of 1) The concepts , the principles , the meaning , the importance and benefit of the education project evaluation 2) The planning of the education project evaluation 3) The types and the forms of the education project evaluation 4) The process of the education project evaluation 5) The tools used in the education project evaluation 6) The report of the education project evaluation and 7) The condition and problems of the education project evaluation. The documents for researching have been arranged according to the category of the annotation of the textbook, articles and researches which were arranged from 2540 to 2547 B.E., with the total amount of 106 pieces. All this, the researcher has made an index by arranging in alphabetical order, the series of authors, titles and subtitles so that interesting readers can trace the information easily from this annotation.

The results of the study was summarized as the following :

1. The annotation of the education project evaluation was found 26 books and textbooks, 30 articles and 50 researches ; the authors' names, the title and topic indexes.

2. The education project evaluation is importance and useful in education administration The results of the project both in quantity and quality were found. It was found that the models of the education project evaluation were categorized according to the aspects of the project. The most designs were Stufflebeam's CIPP Model , Stake's Countenance Model , and Kirkpatrick Model.

3. The process of the education project evaluation was as follows: 1) Analyzing the studying project 2) Setting the principles and reasons of the evaluation 3) Setting the objectives of the evaluation 4) Studying the concept, theory, and method 5) Setting up the forms of the evaluation 6) Constructing the tools used in the evaluation 7) Collecting of data 8) Analyzing the data 8) Reporting. The tools which were mostly used in the education project evaluation are test , questionnaire , interview , observation , checklist , inventory and sociometry.

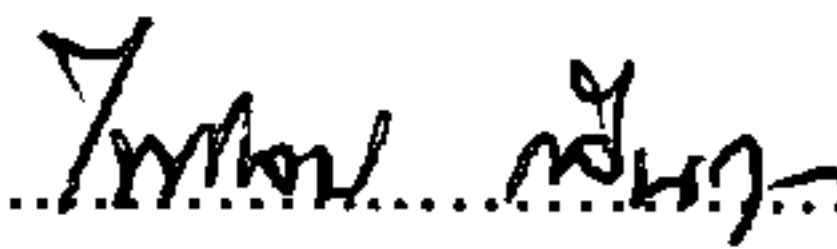
อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ประธานคณะกรรมการบริหารหลักสูตร และคณะกรรมการสอบ
ได้พิจารณาสารนิพนธ์ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญา
การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้

อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์



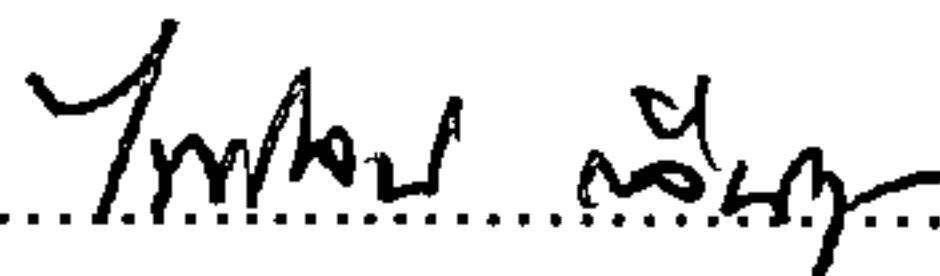
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ไพโรจน์ กลิ่นกุหลาบ)

ประธานคณะกรรมการบริหารหลักสูตร

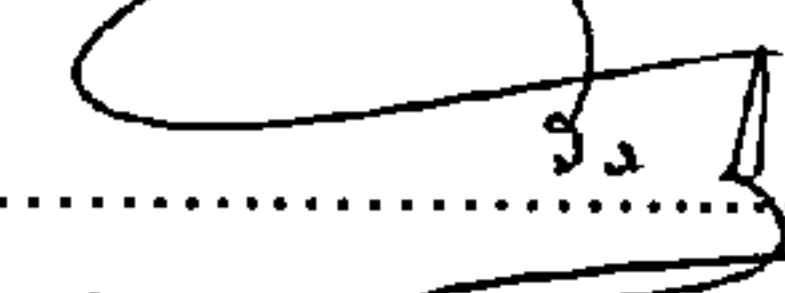


(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ไพโรจน์ กลิ่นกุหลาบ)

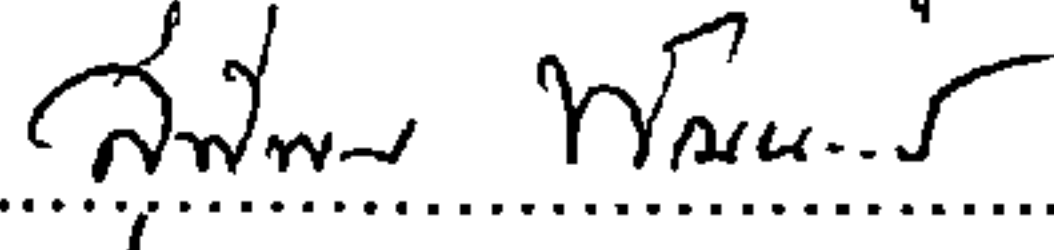
คณะกรรมการสอบ



(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ไพโรจน์ กลิ่นกุหลาบ) ประธาน



(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วีระ สุภากิจ) กรรมการสอบสารนิพนธ์



(อาจารย์สุพีพรรณ พัฒนพานิชย์) กรรมการสอบสารนิพนธ์

อนุมัติให้รับสารนิพนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ



(รองศาสตราจารย์ ดร.คมเพชร จิตรสกุล) คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

วันที่ 28 เดือน พฤษภาคม พ.ศ. 2547

ประกาศคุณูปการ

สารนิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยดี โดยผู้ศึกษาค้นคว้าได้รับความอนุเคราะห์ช่วยเหลือและให้คำแนะนำอย่างดียิ่งจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ไพโรจน์ กลิ่นกุหลาบ ซึ่งท่านให้ความเมตตาเป็นที่ปรึกษา จนทำให้สารนิพนธ์ฉบับนี้เสร็จเรียบร้อย ผู้ศึกษาค้นคว้ารู้สึกซาบซึ้งในความกรุณาของท่านเป็นอย่างยิ่งและขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูง นอกจากนี้ขอกราบขอบพระคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วีระ สุภากิจ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ รท.ดร.ไพบูลย์ อ่อนมั่ง ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ไพโรจน์ กลิ่นกุหลาบ และอาจารย์มารศรีสุธานี ที่เป็นคณะกรรมการพิจารณาโครงการสารนิพนธ์ พร้อมทั้งขอกราบขอบพระคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ไพโรจน์ กลิ่นกุหลาบ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วีระ สุภากิจ และอาจารย์สุพีพรรณ พัฒนพานิชย์ คณะกรรมการสอบสารนิพนธ์ ซึ่งได้ให้คำแนะนำที่เป็นประโยชน์ในการปรับปรุงแก้ไขสารนิพนธ์ฉบับนี้ จนทำให้สารนิพนธ์ฉบับนี้มีคุณค่า มีความถูกต้อง และสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

และขอกราบขอบพระคุณอาจารย์ทุกท่านที่ให้ความรู้แก่ผู้ศึกษาค้นคว้าในการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา

ขอขอบพระคุณ คุณนพดล ดุลยสุวรรณ และ คุณพรทิพย์ สันทัด ที่ช่วยค้นคว้าหาข้อมูลในการอ้างอิงและช่วยเหลือเป็นอย่างดีตลอดมาในการจัดทำสารนิพนธ์ และที่สำคัญสารนิพนธ์ฉบับนี้จะสมบูรณ์ไม่ได้หากขาดข้อมูลสนับสนุนอ้างอิงจากแหล่งข้อมูลต่างๆ นั้น ผู้ศึกษาค้นคว้าต้องขอขอบพระคุณ ผู้เขียนเอกสาร หนังสือ ตำรา บทความ และงานวิจัย ทุกๆ ท่าน ที่เป็นแหล่งขุมทรัพย์ทางปัญญาในการศึกษาค้นคว้าหาความรู้ในเรื่องของการประเมินโครงการทางการศึกษา ทำให้การดำเนินการศึกษาค้นคว้าสำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี

สุดท้ายนี้ ผู้ศึกษาค้นคว้าขอกราบขอบพระคุณ คุณพ่อ คุณแม่ พี่ น้อง และเพื่อนๆ ทุกคนที่ช่วยสนับสนุน เป็นกำลังใจ และให้ความช่วยเหลือในการจัดทำสารนิพนธ์จนเสร็จสมบูรณ์

วันทนีย์ ขาวผ่อง

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ	1
ภูมิหลัง.....	1
วัตถุประสงค์ของการศึกษาค้นคว้า.....	3
ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า.....	4
ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า.....	4
ขอบเขตของเอกสารที่ศึกษาค้นคว้า.....	5
แหล่งข้อมูลที่ศึกษาค้นคว้า.....	5
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	6
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	8
บรรณนิทัศน์.....	8
ความหมายของบรรณนิทัศน์.....	9
ความสำคัญของบรรณนิทัศน์.....	9
ส่วนประกอบของบรรณนิทัศน์.....	10
แนวคิด หลักการ ความหมาย ความสำคัญและประโยชน์ในการประเมิน โครงการทางการศึกษา.....	10
การวางแผนการประเมินโครงการทางการศึกษา.....	18
ประเภทและรูปแบบการประเมินโครงการทางการศึกษา.....	22
กระบวนการประเมินโครงการทางการศึกษา.....	44
เครื่องมือในการประเมินโครงการทางการศึกษา.....	48
การรายงานผลการประเมินโครงการทางการศึกษา.....	52
สภาพและปัญหาเกี่ยวกับการประเมินโครงการทางการศึกษา.....	58
3 วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า	61
วิธีการจัดทำบรรณนิทัศน์.....	61
การลำดับเนื้อหาบรรณนิทัศน์.....	62
ตัวอย่างบรรณนิทัศน์หนังสือและตำรา.....	63
ตัวอย่างบรรณนิทัศน์บทความ.....	64
ตัวอย่างบรรณนิทัศน์งานวิจัย.....	65

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
3 (ต่อ) การจัดทำบรรณนิเทศน์.....	66
บรรณนิเทศน์ชื่อผู้แต่ง.....	66
ตัวอย่างบรรณนิเทศน์ชื่อผู้แต่ง.....	66
บรรณนิเทศน์ชื่อเรื่อง.....	67
ตัวอย่างบรรณนิเทศน์ชื่อเรื่อง.....	67
บรรณนิเทศน์หัวเรื่อง.....	68
ตัวอย่างบรรณนิเทศน์หัวเรื่อง.....	68
การจัดทำบรรณานุกรม.....	69
ผลการศึกษาค้นคว้า.....	72
4 บรรณนิเทศน์หนังสือและตำรา.....	74
5 บรรณนิเทศน์บทความ.....	100
6 บรรณนิเทศน์งานวิจัย.....	125
บรรณานุกรม.....	175
บรรณนิเทศน์.....	188
บรรณนิเทศน์ชื่อผู้แต่ง.....	189
บรรณนิเทศน์ชื่อเรื่อง.....	195
บรรณนิเทศน์หัวเรื่อง.....	202
ภาคผนวก.....	206
ประวัติย่อผู้ทำสารนิพนธ์.....	207

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1 สรุปประเภทของการประเมิน	25
2 ขั้นตอนของการประเมินตามแนวของเวลส์	39

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ	หน้า
1 รูปแบบการประเมินของไทเลอร์.....	29
2 รูปแบบการประเมินของเคิร์กแพททริค.....	32
3 รูปแบบการประเมินแบบสเตก.....	33
4 รูปแบบการประเมินความไม่สอดคล้องของโปรวัส.....	36
5 รูปแบบการประเมินและการตัดสินใจของเวลช์.....	38
6 รูปแบบการประเมินของสตัสเฟิลบีม.....	41
7 รูปแบบการประเมินของอัลคิน.....	43
8 กระบวนการประเมินโครงการทางการศึกษา.....	47

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

ความเจริญก้าวหน้าของสังคมมนุษย์เป็นไปอย่างรวดเร็วและมีความสลับซับซ้อน กิจกรรมต่าง ๆ ได้รับการกำหนดขึ้นเพื่อให้การบริการแก่สมาชิกของสังคม ทั้งนี้โดยมุ่งหวังให้สมาชิกของสังคมนั้นได้รับความสะดวกสบายและอยู่ร่วมกันด้วยความสงบสุขหรือเพื่อให้สังคมมีความเจริญก้าวหน้ามากยิ่งขึ้น กิจกรรมดังกล่าวก็คือสิ่งที่เรียกว่า “แผนงาน” หรือ “โครงการ” นั้นเอง ความเจริญก้าวหน้าของสังคม ความเจริญทางวิทยาศาสตร์และวิชาการสมัยใหม่ แม้จะมีคุณอนันต์ต่อสมาชิกทั้งหลายของสังคม แต่ก็สร้างปัญหาให้กับสังคมและสมาชิกของสังคมไม่น้อย จึงจำเป็นต้องสร้างโครงการต่าง ๆ เป็นจำนวนมาก ซึ่งในบางกรณีดูเหมือนว่าจะไม่เกิดประโยชน์ต่อสังคมหรือต่อการแก้ปัญหาประการใด ด้วยเหตุนี้เองแนวคิดเกี่ยวกับการประเมินโครงการจึงได้เกิดขึ้น โดยมีความมุ่งหวังเพื่อคาดคะเนดูว่าโครงการที่กำหนดขึ้นนั้น หากนำไปปฏิบัติแล้วจะเกิดประโยชน์มากน้อยเพียงใด หรือในขณะนำไปปฏิบัติและพิจารณาดูแล้วว่าโครงการนี้น่าจะดำเนินการต่อไปหรือไม่ หรือเมื่อเสร็จสิ้นโครงการแล้ว ผลของโครงการให้ประโยชน์กับสังคมเพียงใด มีผลกระทบต่อสังคมในทางใดหรือไม่ ควรที่จะดำเนินการต่อไปหรือปรับปรุงแก้ไขประการใด (ประชุม รอดประเสริฐ. 2539 : 68)

โครงการอันมากมายที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา การเกษตร การสาธารณสุข ความมั่นคงปลอดภัย และอื่น ๆ เพื่อพัฒนาความเจริญดังกล่าวแล้วต้องใช้จ่ายทรัพยากรเป็นจำนวนมาก ทั้งที่เป็นเงิน วัสดุอุปกรณ์ และกำลังคน โครงการบางโครงการมีประโยชน์มากและเห็นคุณค่าอย่างชัดเจน โครงการบางชนิดเมื่อกระทำไปแล้วไม่เกิดประโยชน์และคุณค่าแต่ประการใด การที่จะตัดสินใจระบุงไปว่าโครงการใดมีประโยชน์ มีคุณค่า หรือมีประโยชน์มากน้อยเพียงใด ย่อมจะต้องมีการพิสูจน์ วิเคราะห์โดยเครื่องมือที่ใช้ก็คือศาสตร์ที่ว่าด้วย “การประเมินโครงการ” (ประชุม รอดประเสริฐ. 2539 : 73 - 74)

การดำเนินโครงการใดก็ตามให้ประสบความสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ต้องอาศัยองค์ประกอบพื้นฐานเชิงระบบ 3 องค์ประกอบ คือ 1) การวางแผน 2) การดำเนินงาน และ 3) การกำกับ ติดตามและประเมินผล ซึ่งการกำกับ ติดตามและประเมินผล จะเข้ามามีบทบาทสำคัญต่อการตัดสินใจคุณค่าของการพัฒนาโครงการ และช่วยให้ทราบว่าแผนที่วางไว้เมื่อนำมาดำเนินการแล้วทำได้ตามแผนหรือไม่ มีปัญหา อุปสรรคในด้านใดบ้าง ดำเนินงานได้บรรลุ

ตามวัตถุประสงค์เพียงใด ผลที่เกิดขึ้นควรพัฒนาโครงการแบบใด ควรพัฒนาปรับปรุงการดำเนินงานอะไรบ้าง เพื่อให้บรรลุผลตามที่ต้องการ (สมคิด พรหมจ้อย. 2542 : 27 – 28)

จากอดีตจนถึงปัจจุบันมนุษย์เรามีความจำเป็นต้องเกี่ยวข้องกับการทำงาน อยู่ตลอดเวลาไม่ว่างานประเภทใด ขนาดใหญ่หรือขนาดเล็ก ใครจะเป็นผู้ทำงานนั้นก็ตาม และสิ่งหนึ่งที่เกี่ยวพันกับการทำงานของเราทุกขั้นตอนก็คือ เราต้องการทราบว่างานที่เราทำนั้น ประสบความสำเร็จมากน้อยเพียงใด เป็นไปตามที่คาดหวังไว้หรือไม่ มีปัญหาอุปสรรคอะไรบ้าง ควรที่จะกระทำต่อไปหรือไม่ สิ่งเหล่านี้ล้วนต้องการหาคำตอบโดยอาศัยการประเมิน (Evaluation) เพื่อไขข้อข้องใจทั้งสิ้น โดยเฉพาะในปัจจุบันสังคมโลกได้เปลี่ยนไปเป็นยุคแห่ง ข้อมูลสารสนเทศ และข้อมูลสารสนเทศเหล่านี้มีความจำเป็นที่จะต้องใช้ประกอบในการตัดสินใจ เพื่อให้งานบรรลุตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ การประเมินเป็นกระบวนการหนึ่งที่ทำให้เกิด สารสนเทศ และนำสารสนเทศที่ได้จากการประเมินไปใช้ประโยชน์ในด้านต่าง ๆ เช่น การปรับปรุงงาน การพัฒนางาน หรือการยุติงาน (เทศ แก้วกสิกรรม. 2540 : 90)

การประเมินโครงการได้เข้ามามีบทบาทสำคัญทางการศึกษาของไทยเมื่อไม่นาน มานี้เอง และเป็นที่ยอมรับกันโดยทั่วไปว่า โครงการทางการศึกษาต่าง ๆ ที่มีอยู่มากมาย ล้วนต้องอาศัยการประเมินเพื่อนำไปสู่การปรับปรุงในทุก ๆ ด้าน (สมหวัง พิธิยานุวัฒน์. 2544 : บทนำ) การประเมินผลโครงการทางการศึกษา จึงนับว่าเป็นกลไกที่สำคัญและเข้ามามีบทบาทในการบริหารจัดการศึกษา และผู้ที่เกี่ยวข้องอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ กล่าวคือ ในด้าน ของการบริหารการศึกษา เรามีความจำเป็นจะต้องมีการวางแผน ซึ่งถือเป็นหัวใจสำคัญของการ ทำงาน เพื่อให้เกิดความชัดเจนในการปฏิบัติงาน แต่การปฏิบัติงานตามแผนที่วางไว้นั้น จะสำเร็จหรือไม่ มีปัญหาอุปสรรคใดบ้าง หรือมีสิ่งใดที่จะต้องนำไปปรับปรุงแก้ไขบ้าง นักบริหารจะต้องนำการประเมินมาใช้ประโยชน์ในการหาคำตอบเหล่านั้น เพราะการประเมิน จะช่วยให้ทราบความก้าวหน้าและอุปสรรคของการปฏิบัติงานตามแผนงานหรือโครงการต่าง ๆ การประเมินจึงเป็นกระบวนการที่สำคัญต่อการบริหารงาน อันจะทำให้ได้ข้อมูลย้อนกลับมา ให้ทราบว่าเป้าหมายของแผนงาน/โครงการนั้นเหมาะสมเพียงใด ตัดสินใจที่จะทำต่อไปหรือไม่ การตัดสินใจก็ต้องอาศัยข้อมูลที่วิเคราะห์ได้จากการประเมินมาใช้ประกอบในการตัดสินใจ สิ่งนี้เองที่ทำให้การประเมินผลมีบทบาทมากต่อโครงการทางการศึกษา และระบบบริหารจัดการศึกษาในประเทศไทย

การประเมินโครงการอย่างมีระบบ ย่อมมีส่วนช่วยให้ผู้บริหารโครงการได้ตระหนักถึงคุณภาพของโครงการที่กำหนดขึ้นว่าจะสามารถสนองต่อความต้องการของสังคมหรือสามารถแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นได้มากน้อยเพียงใด และช่วยให้ผู้บริหารสามารถตัดสินใจในการดำเนินการหรือปรับปรุงและเปลี่ยนแปลงโครงการให้มีความถูกต้อง เหมาะสมและส่งผลให้ โครงการนั้นดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพบรรลุถึงเป้าประสงค์ที่กำหนดไว้ (ประชุม รอดประเสริฐ. 2539 : 74)

อย่างไรก็ตาม ถึงแม้ว่าการประเมินผลโครงการทางการศึกษาจะเป็นกลไกที่สำคัญในการขับเคลื่อนให้เกิดการพัฒนาทางการศึกษา แต่ท่ามกลางการเปลี่ยนแปลงในด้านการศึกษาที่กำลังเกิดขึ้นอยู่ในขณะนี้ เช่น การปฏิรูปการศึกษา การปฏิรูประบบราชการ การประกาศใช้พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 เป็นต้น ทำให้เกิดโครงการต่าง ๆ ขึ้นอย่างมากมาย ทั้งโครงการที่เป็นนโยบายที่รัฐเป็นผู้กำหนดหรือองค์กรเป็นผู้กำหนดก็ตาม แต่ข้อเท็จจริงประการหนึ่งก็คือ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้นำนโยบาย / โครงการต่าง ๆ ไปใช้อย่างเหมาะสมหรือไม่ ข้อเท็จจริงนี้เองที่จะต้องทำการประเมินเพื่อให้โครงการต่าง ๆ ที่ดำเนินการอยู่นั้นมีเสถียรภาพ (Stabilization) เพื่อให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ ตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ และกระบวนการประเมินนี้เองที่จะทำให้เกิดสารสนเทศ ที่จะทำให้ผู้วางนโยบาย ผู้รับผิดชอบโครงการ ได้นำไปใช้ในการปรับปรุงและพัฒนาโครงการต่าง ๆ ต่อไป (นิคม ดังคะพิภพ; ฉัตรนภา พรหมมา; และ เอนก เพ็ชรอนุกุลบุตร. 2544 : 201)

การประเมินโครงการนับว่ายังเป็นแนวคิดและเทคนิควิธีที่ใหม่สำหรับประเทศไทย และสำหรับสาขาทางการศึกษา จึงทำให้ประเทศไทยต้องประสบกับปัญหาในด้านขาดแคลนบุคลากรทางด้านการศึกษา ขาดความรู้ความเข้าใจและเทคนิคในการประเมิน และรวมไปถึงขาดแคลนตำราทางด้านการศึกษา การประเมินโครงการ ตลอดจนขาดการเผยแพร่ความรู้ ความคิดด้านการประเมินผลโครงการ (สมหวัง พิธิยานุวัฒน์. 2544 : บทนำ)

จากบทบาทความสำคัญ ความจำเป็น และสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นในด้านการประเมินผลโครงการทางการศึกษาดังกล่าวข้างต้น ทำให้ผู้ศึกษาสนใจที่จะศึกษาและรวบรวมข้อมูลจากหนังสือ ตำรา บทความ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแนวคิด หลักการ ความหมาย ความสำคัญและประโยชน์ในการประเมินโครงการทางการศึกษา การวางแผนการประเมินโครงการทางการศึกษา ประเภทและรูปแบบการประเมินโครงการทางการศึกษา กระบวนการประเมินโครงการทางการศึกษา เครื่องมือในการประเมินโครงการทางการศึกษา การรายงานผลการประเมินโครงการทางการศึกษา และสภาพปัญหาเกี่ยวกับการประเมินโครงการทางการศึกษา ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อผู้บริหารการศึกษาและนักการศึกษา

วัตถุประสงค์ของการศึกษาค้นคว้า

เพื่อจัดทำบรรณนิทัศน์ที่เกี่ยวกับการประเมินโครงการทางการศึกษา

ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

การจัดทำบรรณนิทัศน์ที่เกี่ยวกับการประเมินโครงการทางการศึกษาในสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ เพื่อเป็นข้อมูลสารสนเทศสำหรับนักบริหารการศึกษา นักการศึกษา นักประเมินและผู้ที่เกี่ยวข้องเพื่อใช้ประโยชน์ในการศึกษา ค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติมและเป็นแนวทางในการประเมินโครงการทางการศึกษาในด้านต่าง ๆ

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า ผู้ศึกษาได้แบ่งขอบเขตการศึกษาครอบคลุมใน 3 ด้าน คือ

1. ขอบเขตของเนื้อหา

ศึกษาการประเมินโครงการทางการศึกษาจากหนังสือ ตำรา บทความวารสาร และงานวิจัย จากสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ ที่จัดพิมพ์ระหว่างปี พ.ศ. 2540 – 2547 โดยศึกษาในเรื่องต่อไปนี้

- 1.1 แนวคิด หลักการ ความหมาย ความสำคัญและประโยชน์ในการประเมินโครงการทางการศึกษา
- 1.2 การวางแผนการประเมินโครงการทางการศึกษา
- 1.3 ประเภทและรูปแบบการประเมินโครงการทางการศึกษา
- 1.4 กระบวนการประเมินโครงการทางการศึกษา
- 1.5 เครื่องมือในการประเมินโครงการทางการศึกษา
- 1.6 การรายงานผลการประเมินโครงการทางการศึกษา
- 1.7 สภาพและปัญหาเกี่ยวกับการประเมินโครงการทางการศึกษา

2. ขอบเขตของเอกสาร

ผู้ศึกษาได้ศึกษาค้นคว้าจากเอกสารสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ ที่จัดพิมพ์ระหว่างปี พ.ศ. 2540 – 2547 ดังนี้

1. หนังสือและตำรา
2. บทความวารสาร
3. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการประเมินโครงการทางการศึกษา

3. ขอบเขตของแหล่งศึกษาค้นคว้า

- 3.1 หอสมุดแห่งชาติรัชมังกลาภิเชก จังหวัดกาญจนบุรี
- 3.2 สำนักหอสมุดกลางมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร กรุงเทพฯ
- 3.3 สำนักวิทยบริการจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย กรุงเทพฯ
- 3.4 สำนักหอสมุดมหาวิทยาลัยศิลปากร จังหวัดนครปฐม
- 3.5 สำนักหอสมุดมหาวิทยาลัยมหิดล จังหวัดนครปฐม
- 3.6 สำนักหอสมุดมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ จังหวัดนครปฐม
- 3.7 สถาบันวิทยบริการ ราชภัฏนครปฐม จังหวัดนครปฐม
- 3.8 สถาบันวิทยบริการ ราชภัฏกาญจนบุรี จังหวัดกาญจนบุรี
- 3.9 สถาบันวิทยบริการ ราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง จังหวัดราชบุรี
- 3.10 สำนักหอสมุดมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช จังหวัดนนทบุรี
- 3.11 แหล่งข้อมูลทางอิเล็กทรอนิกส์

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. บรรณนิทัศน์ หมายถึง การสรุปประเด็นสาระสำคัญของหนังสือ ตำรา บทความ งานวิจัย และเอกสารสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ โดยย่อเพื่อให้ทราบข้อมูลภายในเนื้อหาโดยสังเขป โดยนำเสนอเป็น 2 ส่วน คือ รายละเอียดทางบรรณานุกรมกับเนื้อหาสาระที่สำคัญอย่างย่อ ๆ
2. หนังสือ หมายถึง สิ่งพิมพ์ที่มีลักษณะเป็นรูปเล่ม ในเล่มหนึ่งจะมีเรื่องเดียวหรือหลาย ๆ เรื่องก็ได้ เนื้อหาภายในเล่มเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับเรื่องการประชุมโครงการ การประชุมโครงการทางการศึกษา
3. ตำรา หมายถึง หนังสือที่เผยแพร่ความรู้ในเรื่องการประชุมโครงการ การประชุมโครงการทางการศึกษา หรือเนื้อหาที่เกี่ยวข้องที่ใช้ประกอบการเรียนการสอนในระดับต่าง ๆ ตามหลักสูตรหรือประกอบการบรรยายทางวิชาการ
4. บทความ หมายถึง ข้อเขียนที่เป็นเนื้อหาเกี่ยวทางวิชาการที่ให้ความคิดและความเข้าใจในเรื่องการประชุมโครงการ การประชุมโครงการทางการศึกษาที่ดีพิมพ์และเผยแพร่ทางวิชาการและอินเทอร์เน็ต
5. งานวิจัย หมายถึง เอกสารเผยแพร่ทางวิชาการจากการศึกษา ค้นคว้า วิจัยของหน่วยงานทางการศึกษา หรือตามหลักสูตรปริญญามหาบัณฑิตขึ้นไป ที่มีการคัดเลือกคัดสรร และตรวจสอบคุณภาพมาเป็นอย่างดีแล้ว โดยศึกษาค้นคว้า วิจัยในเรื่องที่เกี่ยวกับการประชุมโครงการทางการศึกษา
6. แหล่งข้อมูลทางอิเล็กทรอนิกส์ หมายถึง ระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ตที่สามารถเชื่อมต่อกันได้เกือบทุกพื้นที่ของโลกและบริการข้อมูล ข่าวสารแก่ผู้ใช้ได้อย่างกว้างขวาง เป็นประโยชน์ต่อการศึกษาค้นคว้าจากฐานข้อมูลและหลากหลายที่อยู่บนเครือข่ายได้อย่างสะดวกและรวดเร็ว
7. การประชุมโครงการทางการศึกษา มีความหมายในสองลักษณะ คือ
 - 7.1 ในแง่ของการตัดสินใจคุณค่า หมายถึง กระบวนการต่าง ๆ ในการรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล การตีความหมายข้อมูลเพื่อตัดสินใจโครงการหรือกิจกรรมทางการศึกษาว่าบรรลุตามวัตถุประสงค์หรือไม่ เพียงใด และควรที่จะดำเนินการต่อไปหรือไม่ในอนาคต
 - 7.2 ในแง่ของการผลิตสารสนเทศเพื่อการตัดสินใจ หมายถึง กระบวนการต่าง ๆ ในการเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล และการแปลผลข้อมูลโครงการทางการศึกษา เพื่อการจัดหาและการเสนอสารสนเทศที่มีประโยชน์ต่อการตัดสินใจเลือกทางเลือกการดำเนินงานที่เหมาะสม

8. หลักการประเมินโครงการทางการศึกษา หมายถึง การตรวจสอบและตัดสินใจเกี่ยวกับโครงการทางการศึกษาอย่างถูกต้อง เชื่อถือได้ และยุติธรรม โดยอาศัยองค์ประกอบหลักในการประเมินอย่างครบถ้วนและมีคุณภาพ
9. ประเภทและรูปแบบการประเมินโครงการทางการศึกษา หมายถึง กรอบแนวคิด คำโครงหรือร่างในการประเมินโครงการ ซึ่งแสดงให้เห็นถึงภาพรวมทั้งหมดเกี่ยวกับการประเมินโครงการ
10. การวางแผนประเมินโครงการทางการศึกษา หมายถึง กระบวนการกำหนดกรอบแนวความคิดของขั้นตอนการดำเนินการประเมินโครงการในภาพรวม ตั้งแต่เริ่มต้นจนกระทั่งสิ้นสุดการประเมินซึ่งจะทำให้ได้ข้อมูลของการประเมินโครงการที่ถูกต้อง ชัดเจน สามารถนำไปใช้ตัดสินใจคุณค่า หรือตัดสินใจที่จะปรับปรุง แก้ไข หรือยุติโครงการได้อย่างสมเหตุสมผล
11. กระบวนการประเมินโครงการทางการศึกษา หมายถึง การพิจารณากำหนดลำดับขั้นตอนเพื่อให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้โดยใช้กระบวนการประเมินตามขั้นตอน
12. เครื่องมือในการประเมินโครงการทางการศึกษา หมายถึง สิ่งที่ผู้ประเมินสร้างขึ้นหรือนำมาจากที่อื่น แล้วนำมาประกอบในการเก็บรวบรวมข้อมูล
13. การรายงานผลการประเมินโครงการทางการศึกษา หมายถึง การนำผลของการประเมินไปวิเคราะห์และเลือกใช้ในการพัฒนางานให้เกิดประสิทธิภาพ
14. สภาพและปัญหาเกี่ยวกับการประเมินโครงการทางการศึกษา หมายถึง สภาพข้อเท็จจริงและปัญหาที่เกิดขึ้นในการดำเนินการประเมินโครงการทางการศึกษา

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การนำเสนอเนื้อหาสาระเกี่ยวกับการประเมินโครงการทางการศึกษาในบทนี้ ผู้ศึกษาได้ค้นคว้าและรวบรวมเนื้อหาที่จำเป็นและสำคัญในการประเมินโครงการทางการศึกษา โดยแบ่งเนื้อหาออกเป็น 8 ข้อ ดังนี้

1. บรรณนิทัศน์
 - 1.1 ความหมายของบรรณนิทัศน์
 - 1.2 ความสำคัญของบรรณนิทัศน์
 - 1.3 ส่วนประกอบของบรรณนิทัศน์
2. แนวคิด หลักการ ความหมาย ความสำคัญและประโยชน์ในการประเมินโครงการทางการศึกษา
3. การวางแผนการประเมินโครงการทางการศึกษา
4. ประเภทและรูปแบบการประเมินโครงการทางการศึกษา
5. กระบวนการประเมินโครงการทางการศึกษา
6. เครื่องมือในการประเมินโครงการทางการศึกษา
7. การรายงานผลการประเมินโครงการทางการศึกษา
8. สภาพและปัญหาเกี่ยวกับการประเมินโครงการทางการศึกษา

1. บรรณนิทัศน์

บรรณนิทัศน์ ตรงกับภาษาอังกฤษว่า Annotation หมายถึง ข้อเขียนซึ่งผู้เขียนแนะนำผู้อ่านเกี่ยวกับหนังสือชื่อใดชื่อหนึ่ง ในแง่มุมใดแง่มุมหนึ่ง เช่น เกี่ยวกับผู้แต่ง เนื้อเรื่อง โครงเรื่อง วิธีดำเนินเรื่อง หรือแนวการเขียน เป็นต้น หรืออาจเขียนถึงทุกแง่ทุกมุมของหนังสือเล่มนั้นก็ได้ ลักษณะของการเขียนอาจแทรกความคิดเห็นของผู้เขียนไว้ด้วย นอกเหนือจากเรื่องราวที่มีอยู่ในหนังสือเล่มนั้นก็ได้ (ความรู้เบื้องต้นทางบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์. 2546 : 1 – 5)

1.1 ความหมายของบรรณนิทัศน์

มีนักการศึกษาได้ให้ความหมายของบรรณนิทัศน์ ไว้ดังนี้

ธาดาศักดิ์ วชิรปรีชาพงษ์ (2540 : 93) ได้ให้ความหมายว่า บรรณนิทัศน์ หมายถึง รายละเอียดทางบรรณานุกรมกับเนื้อหาสาระที่สำคัญอย่างย่อ ๆ ของหนังสือหรือวัสดุแต่ละชิ้น ซึ่งจัดทำขึ้นเพื่อแนะนำให้อ่านได้รู้จักหนังสือเล่มนั้น หรือวัสดุชิ้นนั้นอย่างรวดเร็ว

สถาพร ศรีม่วง (2545 : 26) ได้ให้ความหมายของบรรณนิทัศน์ว่า เป็นการสรุปย่อเนื้อหาสำคัญของหนังสือ เอกสาร สิ่งพิมพ์โดยย่อ เพื่อแนะนำ อธิบายลักษณะเด่น ๆ ของเอกสารต่าง ๆ ว่ามีความมุ่งหมายแบบใด

สมศักดิ์ จิตะยารักษ์ (2546 : 26) ได้ให้ความหมายของบรรณนิทัศน์ว่า เป็นคำอธิบายสาระสำคัญของหนังสือ เอกสาร สิ่งพิมพ์โดยย่อ เพื่อแนะนำลักษณะเด่น ๆ ของหนังสือ เอกสาร สิ่งพิมพ์แต่ละเล่มว่าเขียนไปในทำนองใด มีสาระสำคัญและความมุ่งหมายอย่างไร

นุกูล ธรรมจง (2546 : 9) ได้ให้ความหมายของบรรณนิทัศน์ว่า เป็นการสรุปประเด็นสาระสำคัญออกมาจากหนังสือ บทความ งานวิจัย และเอกสารสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ เพื่อให้ทราบข้อมูลภายในเนื้อหาโดยสังเขปว่าน่าสนใจ และมีคุณประโยชน์อย่างไร

จากที่กล่าวมาข้างต้นสามารถสรุปความหมายของบรรณนิทัศน์ได้ว่า หมายถึง การสรุปประเด็นสาระสำคัญของหนังสือ ตำรา บทความ งานวิจัย และเอกสารสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ โดยย่อเพื่อให้ทราบข้อมูลภายในเนื้อหาโดยสังเขป โดยนำเสนอเป็น 2 ส่วน คือ รายละเอียดทางบรรณานุกรมกับเนื้อหาสาระที่สำคัญอย่างย่อ ๆ

1.2 ความสำคัญของบรรณนิทัศน์

บรรณนิทัศน์ มี 2 ประเภท ดังนี้ (ธาดาศักดิ์ วชิรปรีชาพงษ์. 2540 : 90 – 91)

1.2.1 บรรณนิทัศน์สำหรับผู้อ่าน มีจุดมุ่งหมายเพื่อกระตุ้นความสนใจของผู้อ่าน และเป็นการช่วยแนะนำให้ผู้เข้าห้องสมุดได้รู้จักหนังสือในเวลาอันรวดเร็วจึงนิยมเขียนสั้น ๆ พอรู้จุดประสงค์ของหนังสือนั้น ๆ เพื่อเป็นการแนะนำผู้อ่านให้ไปหาความรู้ในหนังสือนั้น ๆ อย่างละเอียด

1.2.2 บรรณนิทัศน์สำหรับบรรณารักษ์ จัดทำขึ้นเพื่อใช้เป็นเครื่องช่วยตัดสินใจในการเลือกซื้อหรือจัดหาทรัพยากรเข้าห้องสมุด วิธีการเขียนคล้ายบรรณนิทัศน์สำหรับผู้อ่าน แต่จะเน้นว่าทรัพยากรนั้นเหมาะสำหรับผู้อ่านระดับใด มีเนื้อหาสาระ ความยากง่าย ข้อดี ข้อบกพร่องและมีคุณค่าควรแก่การจัดหาเข้าห้องสมุดหรือไม่

ดังนั้น บรรณนิทัศน์ จึงมีประโยชน์สำหรับผู้อ่านที่ไม่มีเวลามากนัก สามารถทราบเรื่องราวของหนังสือเหล่านั้นได้จากบรรณนิทัศน์ และนอกจากนี้บรรณนิทัศน์ยังเป็นสื่อในการนำไปสู่การค้นสารสนเทศที่กว้างขวางและลึกซึ้งต่อไป

1.3 ส่วนประกอบของบรรณนิทัศน์

บรรณนิทัศน์ ประกอบด้วย 2 ส่วน ดังนี้ (ชาติศักดิ์ วชิรปรีชาพงษ์. 2540 : 92)

1.3.1 รายละเอียดทางบรรณานุกรม ได้แก่ ชื่อผู้แต่ง ชื่อเรื่อง ครั้งที่พิมพ์ (ถ้าพิมพ์ตั้งแต่ครั้งที่ 2 เป็นต้นไป) สถานที่พิมพ์ สำนักพิมพ์ ปีที่พิมพ์ จำนวนหน้า ราคา(ถ้ามี)

1.3.2 ข้อความที่เป็นบรรณนิทัศน์ คือ การสรุปสาระสำคัญของเนื้อเรื่องโดยย่อให้ครอบคลุมถึงเนื้อหาวิชาทั้งหมด และเสนอคุณค่าที่แท้จริงของหนังสือเล่มนั้น

2. แนวคิด หลักการ ความหมาย ความสำคัญและประโยชน์ในการประเมินโครงการทางการศึกษา

สุวิมล ตีรกานันท์ (2543 : 3 – 5) ได้สรุปแนวคิดในการประเมินโครงการทางการศึกษาไว้ว่า การประเมินเป็นวิธีการหนึ่งที่มีมาแต่โบราณ และได้เริ่มขึ้นอย่างไม่เป็นทางการตั้งแต่ก่อนศตวรรษที่ 18 ประเทศที่ได้นำวิธีการประเมินมาใช้เป็นประเทศแรกคือ ประเทศจีน โดยมี การประเมินบุคคลเพื่อคัดเลือกเข้ารับราชการ ประมาณศตวรรษที่ 5 Socrates และครูชาวกรีก ได้ใช้คำนวณในการประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียน

วิธีการประเมินทั้งสองประเทศดังกล่าวข้างต้น เป็นวิธีการประเมินบุคคล ต่อมาได้มีการนำวิธีการประเมินโดยการเปรียบเทียบมาใช้ โดย Sir Thomas More ได้เสนอแนวคิดโลกที่สมบูรณ์แบบ (Perfect world) เทียบกับโลกของความเป็นจริงที่มีทั้งเป็นไปได้ตามความคาดหวังและไม่เป็นไปตามที่คาดหวังกับสิ่งที่เกิดขึ้นจริง

หลังสงครามโลกครั้งที่ 1 การประเมินเริ่มที่จะมีลักษณะจริงจังขึ้น แต่ยังคงไม่เป็นระบบชัดเจน โดยมีการจัดส่งแบบประเมินผลถึงเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติราชการในบางประเทศ เพื่อให้เสนอผลการปฏิบัติงานในช่วงระยะเวลาต่าง ๆ การออกแบบดังกล่าวจำเป็นต้องเริ่มกำหนดมาตรฐานที่จะใช้เป็นเกณฑ์สำหรับการเปรียบเทียบและเริ่มการสะสมรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับโครงการบริการสาธารณะต่าง ๆ

ช่วงสงครามโลกครั้งที่ 2 ได้มีการนำเทคนิคทางคณิตศาสตร์เข้ามาใช้ในการบริหาร เรียกว่า เทคนิคของ PERT / CPM และขณะนั้นได้เกิดโครงการด้านต่าง ๆ ขึ้นอย่างมากมาย เช่น โครงการที่อยู่อาศัย โครงการทางการศึกษา โครงการรักษาสุขภาพ โครงการวางแผน ครอบครัว โครงการโภชนาการ ฯลฯ และในแต่ละโครงการได้มีการประเมินพร้อมทั้งนำความรู้ ด้านการวิจัยมาใช้โดยมีการสัมพันธ์อย่าง การใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล ทำให้เกิดการประเมิน ในลักษณะการวิจัยเชิงประเมิน (Evaluation Research)

ในช่วงปี 1967 – 1971 ได้มีนักวิชาการด้านการประเมินเสนอแบบจำลอง (Model) ทางการประเมินขึ้นได้แก่ สเตก (Stake) , สคริฟเวน (Scriven) , สตัฟเฟิลบีม (Stufflebeam) , อัลคิน (Alkin) , แฮมมอลล์ (Hammond) และแบบจำลองเหล่านี้ยังคงใช้ในการประเมินจนถึง ปัจจุบัน หลังจากนั้นการประเมินได้พัฒนาวิธีการออกไปอย่างมากมายมีการนำการวิจัยทั้ง เชิงปริมาณและเชิงคุณภาพเข้ามาช่วยในการประเมิน มีการผสมผสานรูปแบบทั้งสองเข้าด้วยกัน ดังจะเห็นได้จากแบบจำลอง Responsive Model ของสเตก (Stake) ซึ่งใช้วิธีการศึกษารายกรณี (case study) เข้ามาใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลร่วมกับวิธีเชิงปริมาณ

หลักการประเมินผลที่ได้มีการนำมาใช้ในปัจจุบัน ล้วนเป็นผลงานของนักคิดชาวอเมริกัน ในช่วงสองทศวรรษที่ผ่านมาเอง โดยมีการวิจัยทางวิชาการและมุ่งศึกษาหาสาเหตุของปัญหา สังคมเพื่อประโยชน์ในการกำหนดทิศทางสำหรับวิธีการแก้ไขปัญหาในลักษณะโครงการทั้งระยะสั้น และระยะยาว จากนั้นก็มีการดำเนินงานตามโครงการดังกล่าวและทำการประเมินผลเพื่อศึกษาผล การปฏิบัติงาน

สำหรับประเทศไทย การประเมินโครงการได้เข้ามามีบทบาทสำคัญในการศึกษาประมาณ 10 ปีที่ผ่านมา โดยเริ่มจากแนวคิดที่นำเสนอในรูปแบบบทความของ ไทเลอร์ (Tyler) , ครอนบาค (Cronbach) และ สคริฟเวน (Scriven) และในการเรียนการสอนในเรื่องการประเมินโครงการ ส่วนใหญ่จะสอดแทรกอยู่ในวิชาต่าง ๆ เช่น ทางด้านการบริหาร เป็นต้น เมื่อเทคนิคการประเมินได้ พัฒนาขึ้น มีองค์ประกอบของความรู้ทั้งในเชิงแนวคิดและเทคนิควิธีการประเมิน จึงได้มีการจัดสอน เป็นรายวิชาต่างหาก (สมหวัง พิธิยานุวัฒน์. 2544 : บทนำ;1 - 2)

จากที่กล่าวมาข้างต้น อาจสรุปได้ว่าการประเมินโครงการทางการศึกษาในประเทศไทย ได้พัฒนาการหรือรับอิทธิพลมาจากแนวคิดการประเมินของชาวอเมริกันเป็นส่วนใหญ่ และยังสามารถ พัฒนารูปแบบของการประเมินผลให้ก้าวหน้าขึ้น โดยมีแนวคิด 2 แนวทาง แนวทางแรกถือว่าการประเมินผลเป็นศิลปะ การประเมินเน้นการวัดแบบอัตนัย ส่วนแนวคิดที่ 2 เน้นการประเมินผล เป็นศาสตร์ การประเมินจะต้องใช้ระเบียบ หลักเกณฑ์ และรูปแบบที่ชัดเจน

สำหรับความหมายของคำว่า "การประเมิน" และ "การประเมินโครงการทางการศึกษา" มีนักประเมิน นักบริหารการศึกษา และนักการศึกษา ทั้งในประเทศไทยและต่างประเทศ ได้ให้ความหมาย ไว้ดังนี้

อัลคิน (Alkin. 1987 : 150) ให้ความหมายของการประเมินว่า เป็นกระบวนการที่จะได้มาซึ่งสิ่งที่เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจ การเลือกเฟ้นข่าวสารที่เหมาะสม การรวบรวมและวิเคราะห์ข่าวสารเพื่อรายงานข้อมูลสรุปเป็นประโยชน์ต่อผู้ที่ทำการตัดสินใจในการเลือกหนทางต่าง ๆ ที่เป็นไปได้

สตัฟเฟิลบีม; และ ซิงค์ฟีวด์ (Stufflebeam; & Shinkfield , 1990 : 159) กล่าวถึงการประเมินโครงการว่า เป็นกระบวนการบรรยาย เก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับเป้าหมาย การวางแผนการดำเนินการ และผลกระทบเพื่อนำไปเป็นแนวทางในการตัดสินใจ เพื่อความน่าเชื่อถือ และเพื่อเสริมให้เกิดความเข้าใจในสถานการณ์ของโครงการ

ไทเลอร์ (Tyler. 1994 : 104 –126) มีความเห็นว่า การประเมินคือ การเปรียบเทียบพฤติกรรมเฉพาะอย่าง (performance) กับจุดมุ่งหมายเชิงพฤติกรรมที่วางไว้

ประชัย เปี่ยมสมบูรณ์ (2529 : 7) ให้ความหมายของการประเมินผล ว่าเป็นกระบวนการที่มุ่งแสวงหาคำตอบสำหรับคำถามที่ว่า นโยบาย / แผนงาน / โครงการบรรลุผลตามวัตถุประสงค์ และเป้าหมายที่กำหนดไว้แต่ต้นหรือไม่ ระดับใด

สมบัติ สุวรรณพิทักษ์ (2531 : 37) ให้ความหมายของการประเมินโครงการว่า เป็นกระบวนการของการตัดสินใจคุณค่าเกี่ยวกับแผนงาน และการดำเนินงานของเรื่องใดเรื่องหนึ่ง โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อการปรับปรุง การเปลี่ยนแปลง หรือการดำเนินงานต่อไป ตลอดจนเลิกล้มโครงการไม่ทำการใด ๆ อีกต่อไป

ไพศาล หวังพานิช (2533 : 25) ให้ความหมายของการประเมินโครงการว่า เป็นกระบวนการในการกำหนดคุณค่าของโครงการ เพื่อนำไปสู่การตัดสินใจเกี่ยวกับโครงการนั้น ๆ ว่าดี มีประสิทธิภาพ ได้ผลเพียงใด

ประชุม รอดประเสริฐ (2537 : 73) ให้ความหมายของการประเมินโครงการว่า หมายถึงกระบวนการในการเก็บรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลของการดำเนินโครงการ และพิจารณาংশชี้ให้ทราบถึงจุดเด่นหรือจุดด้อยของโครงการนั้นอย่างมีระบบแล้วตัดสินใจว่าจะปรับปรุงแก้ไขโครงการนั้นเพื่อการดำเนินงานต่อไปหรือจะยุติการดำเนินงานโครงการนั้น

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช (2537 : 190) ให้ความหมายไว้ว่า การประเมินเป็นกระบวนการรวบรวม วิเคราะห์ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการตีคุณค่าของเรื่องใดเรื่องหนึ่ง เพื่อก่อให้เกิดประโยชน์ต่อการตัดสินใจเกี่ยวกับเรื่องนั้น

นิตา ชูโต (2538 : 9) กล่าวว่า การประเมินโครงการ หมายถึง กิจกรรมการเก็บรวบรวม ข้อมูล การวิเคราะห์ความหมาย ข้อเท็จจริงเกี่ยวกับความต้องการ การหาแนวทาง วิธีการปรับปรุง จัดการเกี่ยวกับโครงการและหาผลที่แน่ใจว่าเกิดจากโครงการ เพื่อเป็นการเพิ่มคุณภาพและ ประสิทธิภาพของโครงการให้ดียิ่งขึ้น

รัตนะ บัวสนธ์ (2540 : 9) ได้สรุปความหมายของการประเมินโครงการว่า หมายถึง กระบวนการรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับโครงการเพื่อนำข้อมูลที่ได้นั้นมาเทียบกับเกณฑ์แล้วตัดสินใจ ให้คุณค่าต่อข้อมูลหรือโครงการดังกล่าว

สุขแก้ว คำสอน (2540 : 57) กล่าวว่า การประเมินผลโครงการ เป็นกระบวนการรวบรวม ข้อสนเทศเกี่ยวกับโครงการใดโครงการหนึ่งโดยมีการรวบรวมข้อมูลและวิธีการศึกษาอย่างเป็น ระบบระเบียบ เพื่อเปรียบเทียบการปฏิบัติงานกับเป้าหมายที่กำหนดไว้

เสนาะ กลิ่นงาม (2542 : 195) กล่าวว่า การประเมินโครงการ หมายถึง การตรวจสอบ และวัดสิ่งที่แผนได้กำหนดไว้ในขั้นของการวางแผน และเมื่อนำแผนไปดำเนินการแล้ว สิ่ง ที่เปลี่ยนแปลงและเกิดขึ้นนั้นเป็นไปตามที่กำหนดและคาดหมายไว้เพียงใด โดยนำเอาผลที่วัดได้ มาพิจารณาวิเคราะห์ เปรียบเทียบกับแผนที่กำหนดไว้ จึงจะารู้ได้ว่าสิ่งที่แผนต้องการกับ ผลที่เกิดขึ้นจริงนั้นตรงกันหรือแตกต่างกันเพียงใด ด้วยเหตุอะไรบ้าง เป็นเหตุผลจากปัจจัย ภายนอกหรือภายในของแผนอะไร

เยาวดี วิบูลย์ศรี (2544 : 91) กล่าวว่า การประเมินผลทางการศึกษา เป็นกระบวนการ ตีความหมาย (Interpretation) และตัดสินคุณค่า (Value Judgment) จากสิ่งที่วัดได้จากการวัดผล การประเมินผลต้องอาศัยวิธีการที่มีระบบแบบแผน ในการเก็บรวบรวมข้อมูลตลอดจนเหตุผล ประกอบการพิจารณาตัดสินว่า กิจกรรมการศึกษานั้น ดีหรือเลวอย่างไร เหมาะสมหรือไม่เหมาะสม ประการใด

สมหวัง พิธิยานุวัฒน์ (2544 : 153) ให้ความหมายของการประเมินไว้ว่าเป็นกระบวนการ ให้ได้มาซึ่งสารสนเทศเกี่ยวกับความก้าวหน้าของโครงการและความสำเร็จของโครงการอันเป็น เครื่องบ่งชี้ถึงคุณค่าของโครงการ กล่าวคือ เป็นเครื่องแสดงว่าโครงการได้ดำเนินไปแล้วได้ผล ตามวัตถุประสงค์ของโครงการมากน้อยเพียงใด ตลอดจนในอนาคตควรจะดำเนินการอย่างไร ซึ่งเป็นการพิจารณาคูณค่าโดยใช้ผลงานในอดีตและพิจารณาถึงศักยภาพและทางเลือกในการ ดำเนินงานในอนาคตต่อไปด้วย

ทวีป ศิริรัศมี (2545 : 114) ให้ความหมายของการประเมินว่า เป็นกระบวนการในการ แสวงหาสารสนเทศเพื่อกำหนดคุณค่าของสิ่งใด ๆ เพื่อนำไปสู่การตัดสินใจอย่างใดอย่างหนึ่ง ซึ่งดำเนินการอย่างเป็นระบบ ระเบียบและมีหลักเกณฑ์ที่สมเหตุสมผลและเชื่อถือได้

จากความหมายของการประเมิน และการประเมินโครงการทางการศึกษา ดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่า การประเมินโครงการทางการศึกษา มีความหมายในสองลักษณะ กล่าวคือ ในแง่ของการตัดสินคุณค่า (Value Judgment) การประเมินโครงการทางการศึกษา หมายถึง กระบวนการต่าง ๆ ในการรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล การตีความหมายข้อมูลเพื่อตัดสินใจโครงการหรือกิจกรรมทางการศึกษาว่าบรรลุตามวัตถุประสงค์หรือไม่ เพียงใด และควรที่จะดำเนินการต่อไปหรือไม่ในอนาคต ในแง่ของการผลิตสารสนเทศ (Information) เพื่อการตัดสินใจ การประเมินโครงการทางการศึกษา หมายถึง กระบวนการต่าง ๆ ในการเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล และการแปลผลข้อมูลโครงการทางการศึกษา เพื่อการจัดหาและการเสนอสารสนเทศที่มีประโยชน์ต่อการตัดสินใจเลือกทางเลือกการดำเนินงานที่เหมาะสม

โดยทั่วไปแล้วในการประเมินเราจะมีจุดมุ่งหมายเพื่อปรับปรุงการบริหาร การจัดการโครงการต่าง ๆ ให้ดีขึ้น แต่ทั้งนี้จะต้องกำหนดจุดมุ่งหมายให้ชัดเจน เพื่อนำผลการประเมินนั้นไปปรับปรุงการดำเนินงาน ปรับปรุงกระบวนการวางแผนโครงการ เพื่อการตรวจสอบและชี้แจงให้ผู้บริหารเพื่อตัดสินใจเกี่ยวกับงบประมาณ เพื่อบอกผลการดำเนินงานโครงการให้สาธารณะได้รับทราบเพื่อขยายโอกาสโครงการ เพื่อดำเนินโครงการต่อเนื่องหรือระงับโครงการ เพื่อตัดสินว่าวิธีการหรือเทคนิคใหม่ ๆ ที่นำมาใช้ประสบผลสำเร็จหรือไม่ เพื่อปรับปรุงทักษะการประเมินของนักประเมิน (ทวิป ศิริรัตมี. 2545 : 116)

อย่างไรก็ตามการประเมินผลโครงการทางการศึกษาไม่เพียงแต่ตอบคำถามดังกล่าวข้างต้นเท่านั้น แต่จะต้องครอบคลุมถึงความก้าวหน้า อุปสรรค และต้องตอบคำถามให้ได้ว่าจะประเมินเพื่อใคร ผู้สนับสนุนโครงการ ผู้ดำเนินโครงการ ผู้ที่เกี่ยวข้องจะนำผลของการประเมินไปใช้อย่างไร ตัดสินใจในการบริหารงาน ปรับปรุงพัฒนาโครงการหรือไม่อย่างไร (สำราญ มีแจ้ง. 2544 : 87)

จากที่กล่าวมาข้างต้น จะเห็นได้ว่าการประเมินเป็นกระบวนการหนึ่งที่เป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อผู้ที่รู้จักใช้ ซึ่งอาจจะเป็นนักวิชาการ ผู้บริหาร หรือผู้ปฏิบัติก็ตาม การประเมินจึงมีความสำคัญต่อกระบวนการทำงานของคนเรา เพราะการประเมินช่วยส่งเสริมให้การทำงานมีคุณภาพ มีความน่าเชื่อถือมากยิ่งขึ้น การประเมินจะเกี่ยวข้องในทุกขั้นตอนของการทำงาน ไม่ว่าจะเป็นการวางแผน การปฏิบัติตามแผน การติดตาม กำกับ ดูแลการทำงาน จึงอาจกล่าวได้ว่ากระบวนการทำงานที่ดีควรมีการประเมินเข้ามาเกี่ยวข้องอยู่ในทุกขั้นตอนของการทำงาน การประเมินจึงมีความสำคัญต่อการทำงานทุกชนิด ทุกประเภท ทุกวงการอาชีพเป็นอย่างมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งทางด้านการศึกษา ซึ่งมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช (2537 : 191 – 193) ได้สรุปความสำคัญของการประเมินไว้อย่างครอบคลุม ดังนี้

1. เพื่อสร้างสรรค์โครงการที่มีคุณภาพ โครงการต่าง ๆ มีจำนวนมาก หากนำมาปฏิบัติทุกโครงการคงจะทำกันไม่ไหว ไม่ทันเวลา จึงต้องมีการกลั่นกรองโครงการที่มีอยู่ ที่พอทำได้ ซึ่งการประเมินจะมีความสำคัญมากที่จะช่วยให้เกิดการวิเคราะห์ตัดสินใจในความเป็นไปได้ของโครงการ ทำให้ได้โครงการที่มีคุณภาพเมื่อดำเนินการแล้วเกิดประโยชน์คุ้มค่า

2. เพื่อป้องกัน แก้ไข ปัญหาอุปสรรคได้ดี กล่าวคือ เมื่อเริ่มต้นโครงการ หากมีการประเมินสภาพปัญหาที่อาจเป็นข้อจำกัดของการทำงาน จะทำให้คาดการณ์ได้ว่าปัญหาอุปสรรคใดที่อาจเกิดขึ้นได้ ทำให้สามารถหาแนวทางที่จะป้องกันไม่ให้เกิดปัญหานั้นเกิดขึ้น และระหว่างที่ปฏิบัติงานตามแผน หากมีการประเมินอย่างต่อเนื่องจะทำให้ทราบผลสำเร็จและความผิดพลาดที่อาจเกิดขึ้นได้ในทุกขั้นตอน ทำให้ทราบว่ามิอะไร สิ่งใดเกิดขึ้น เกิดขึ้นเพราะสาเหตุใด ผู้รับผิดชอบสามารถนำสิ่งที่เป็นผลสำเร็จ เป็นสิ่งที่ดีไปใช้ให้เกิดประโยชน์ในการทำงานต่อไป และสิ่งใดที่เป็นปัญหา หรือสิ่งใดไม่มีผู้รับผิดชอบก็สามารถที่จะขจัดหรือหาทางแก้ไขเพื่อให้โครงการดำเนินไปสู่เป้าหมายอย่างราบรื่นและเกิดผลดี

3. เพื่อการบริหารอย่างมีคุณภาพ การประเมินทำให้ผู้บริหารทราบข้อมูลต่าง ๆ ของการทำงานกับข้อมูลที่เป็นผลสำเร็จและความล้มเหลว ข้อมูลที่เป็นส่วนส่งเสริมงานและส่วนผลักดันให้งานตกต่ำ ทำให้ผู้บริหารสามารถพิจารณาใคร่ครวญตัดสินใจสั่งการในการดำเนินงานได้อย่างถูกต้อง เป็นประโยชน์ต่อการบริหารงาน

4. ใช้ทรัพยากรให้เกิดประโยชน์อย่างประหยัด กระบวนการทำงานที่มีประสิทธิภาพนั้น มุ่งหวังที่จะใช้ทรัพยากรให้คุ้มค่า มีผลงานที่ออกมาได้ผลมากกว่าทรัพยากรที่ลงทุนไป การประเมินจะช่วยให้ทราบว่าแผนงาน/โครงการนั้นใช้ทรัพยากรไปมากน้อยเท่าไร และผลงานที่ออกมามีปริมาณ คุณค่ามากน้อยเพียงใด คุ้มค่าต่อการลงทุนหรือไม่ และสมควรที่จะทำต่อไปหรือไม่

5. ทำให้ทราบผลของการปฏิบัติงาน งานทุกชนิดเมื่อได้ปฏิบัติไปแล้วผู้ปฏิบัติทุกคน ย่อมต้องการที่จะทราบผลของการทำงานนั้น ต้องการทราบความก้าวหน้างานที่ได้ทำไปแล้ว มีสิ่งใดที่เพิ่มขึ้นมา ตรงตามวัตถุประสงค์หรือไม่ และเมื่อสิ้นสุดการทำงานแล้ว ผลลัพธ์ที่ออกมาเป็นอย่างไร มีผลดี สัมฤทธิ์ผลมีปริมาณมากพอกับสิ่งที่ป้อนเข้าไปหรือไม่ การประเมินจะช่วยให้ทราบถึงผลของการปฏิบัติงาน เพื่อนำไปแก้ไขปรับปรุงใหม่ให้ดีกว่าเดิม

6. ก่อให้เกิดการพัฒนา การพัฒนาเป็นการส่งเสริมความเจริญก้าวหน้าให้แก่บุคคลและสังคม โครงการเพื่อการพัฒนาต่าง ๆ นั้น มุ่งที่จะให้เกิดการพัฒนาต่อองค์การ บุคคลและสังคมทั้งสิ้น การประเมินจะช่วยให้เกิดการวิเคราะห์พิจารณาหาแนวทางการพัฒนาที่ดี และเมื่อมีการนำโครงการพัฒนาไปปฏิบัติแล้ว มีสิ่งใดที่ต้องได้รับการพัฒนาปรับปรุง การประเมินจะเป็นเครื่องมือบ่งชี้ให้ผู้รับผิดชอบทราบหรือให้ได้แนวทางในการพัฒนาที่ดีที่สุดหรืออีกรูปแบบหนึ่งให้มีโครงการพัฒนาที่มีคุณภาพซึ่งต้องอาศัยการประเมินที่มีคุณภาพเช่นเดียวกัน

7. การรายงานอย่างน่าเชื่อถือ การรายงานเป็นภาระหน้าที่อย่างหนึ่งของผู้รับผิดชอบงานที่ต้องทำ เพื่อให้ผู้รับผิดชอบหน่วยเหนือทราบเพื่อให้การสนับสนุนต่อไป รายงานที่น่าเชื่อถือมีเหตุผลจึงสามารถชี้แจงจุดให้โครงการที่จะกระทำต่อไปได้รับการสนับสนุน การที่จะทำให้รายงานถูกต้อง น่าเชื่อถือได้นั้นจำเป็นต้องอาศัยการประเมินเข้ามาช่วย เพื่อให้ได้ข้อมูลมาวิเคราะห์ตัดสินคุณค่าของงานที่กระทำลงไปว่าดีหรือไม่อย่างไร อันจะทำให้ผู้รับผิดชอบหน่วยเหนือพิจารณาตัดสินใจ สนับสนุนโครงการนั้นต่อไป

สมคิด พรหมจ้อย (2542 : 30) ได้สรุปความสำคัญของการประเมินโครงการทางการศึกษาไว้ดังนี้

1. ช่วยให้ข้อมูลและสารสนเทศต่าง ๆ เพื่อนำไปใช้ในการตัดสินใจเกี่ยวกับการวางแผนโครงการ ตรวจสอบความพร้อมของทรัพยากรต่าง ๆ ที่จำเป็นในการดำเนินโครงการ ตลอดจนตรวจสอบความเป็นไปได้ในการจัดกิจกรรมต่าง ๆ

2. ช่วยทำให้การกำหนดวัตถุประสงค์ของโครงการมีความชัดเจน

3. ช่วยในการจัดหาข้อมูลเกี่ยวกับความก้าวหน้า ปัญหา และอุปสรรคของการดำเนินโครงการ

4. ช่วยให้ข้อมูลเกี่ยวกับความสำเร็จและความล้มเหลวของโครงการเพื่อนำไปใช้ในการตัดสินใจและวินิจฉัยว่าจะดำเนินโครงการในช่วงต่อไปหรือไม่ จะยกเลิกหรือขยายการดำเนินงานโครงการต่อไป

5. ช่วยให้ข้อมูลที่บ่งบอกถึงประสิทธิภาพของการดำเนินโครงการว่าเป็นอย่างไร คำนวณค่ากับการลงทุนหรือไม่

6. เป็นแรงจูงใจให้ผู้ปฏิบัติงานในโครงการ เพราะผู้ปฏิบัติงานได้ทราบผลการดำเนินงาน
 อรรถัย ศักดิ์สูง (2546 : 1) ได้สรุปความสำคัญของการประเมินผลโครงการทางการศึกษาไว้คล้ายคลึงกับ สมคิด พรหมจ้อย (2542 : 30) ดังนี้

1. ทำให้การกำหนดวัตถุประสงค์และมาตรฐานในการดำเนินการชัดเจน

2. ทำให้มีการใช้ทรัพยากรให้เกิดประโยชน์เต็มที่และคุ้มค่า

3. ทำให้แผนงานบรรลุวัตถุประสงค์ คือ เริ่มจากการวางแผน ดำเนินการตามแผนงาน และประเมินผล

4. ทำให้เกิดการควบคุมคุณภาพของงาน วิเคราะห์ทุกส่วนของโครงการเพื่อไม่ให้เกิดปัญหา

5. เพื่อทราบปัญหาอุปสรรค ข้อดี ข้อเสีย ตลอดจนแนวทางการปรับปรุงแก้ไขหรือผู้บริหารจะได้มีข้อมูลประกอบการตัดสินใจว่า จะดำเนินการขยายหรือยุติโครงการ

สรุปได้ว่า การประเมินโครงการทางการศึกษา มีความสำคัญและเป็นประโยชน์ในการบริหารงานทำให้ทราบถึงผลลัพธ์ของโครงการทั้งด้านปริมาณและคุณภาพ เร่งรัดงานให้บรรลุเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล และนำสารสนเทศจากการประเมินมาใช้ในการตัดสินใจในการบริหารโครงการ การกำหนดนโยบาย กำหนดแนวทางการพัฒนาและวางแผนในอนาคตได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ในการประเมินโครงการทางการศึกษาเพื่อให้ได้ผลการประเมินที่ถูกต้อง ผู้ประเมินต้องยึดหลักในการประเมินโครงการ ดังนี้ (ไพศาล หวังพานิช. 2533 : 29 – 31)

1. ประเมินอย่างถูกต้อง โดยอาศัยองค์ประกอบหลักในการประเมิน ดังต่อไปนี้
อย่างครบถ้วนและมีคุณภาพ 1) วัตถุประสงค์ของการประเมินชัดเจน 2) ตัวบ่งชี้ (indicators) สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ 3) ข้อมูล (data) ที่นำมาใช้ในการประเมินต้องถูกต้องตรงตามความจริง เชื่อถือได้ เพียงพอ และทันการณ์ 4) เกณฑ์ (criteria) ในการประเมินชัดเจน กำหนดไว้แน่นอน มีความเหมาะสม ครบถ้วนทุกด้าน 5) ผู้ประเมินต้องมีความเป็นธรรม มีความรอบรู้ ใช้ดุลยพินิจในการประเมินอย่างถี่ถ้วน

2. ประเมินอย่างเชื่อถือได้ โดยเมื่อทำการประเมินจนได้ผลการประเมินออกมาแล้ว ถ้าต้องการจะตรวจสอบผลซ้ำในระยะเวลาอันใกล้เดียวกัน และอยู่ภายใต้เงื่อนไขเดียวกันก็ควรจะต้องได้ผลตรงกับครั้งแรก

3. ประเมินอย่างยุติธรรม โดยผู้ประเมินต้องเริ่มต้นด้วยใจที่เป็นกลาง ไม่มีอคติ หรือมีความประทับใจเกี่ยวกับโครงการจนเป็นเหตุให้ผู้ประเมินมีข้อสรุป หรือผลประเมินในใจแล้ว พยายามชักนำหรือดำเนินการประเมินให้ได้ผลตามความคิดที่กำหนดไว้

4. ผู้ประเมินควรมีเจตนาที่มุ่งเน้นการพัฒนาและสร้างสรรค์เป็นเป้าหมายหลัก หลีกเลี่ยงการประเมินที่นำไปสู่การทำลายความมั่นคงขององค์การหรือหน่วยงาน และสังคม โดยส่วนรวม

นอกจากนี้ไพโรจน์ ภัทรนรากุล (2543 : 4 – 5) ได้กล่าวถึงหลักการประเมินผลโครงการทางการศึกษาไว้ ดังนี้

1. การมีส่วนร่วมของประชาชน โดยให้ประชาชนผู้รับบริการเข้ามามีบทบาทในการตัดสินใจ รับทราบปัญหาและติดตามผลความก้าวหน้าในการปฏิบัติงาน ตลอดจนควบคุมตรวจสอบการดำเนินงานของหน่วยงานโดยตรง เพื่อเป็นหลักประกันว่าประชาชนผู้รับบริการจะได้รับบริการที่ดี

2. ความชัดเจนและโปร่งใส เพื่อสร้างความมั่นใจและความศรัทธาเชื่อถือให้กับสาธารณชน ให้ผลลัพธ์จากการประเมินมีความถูกต้องเป็นที่ยอมรับจากทุกฝ่าย

3. ระบบข้อมูลที่ถูกต้องเป็นมาตรฐาน เปิดกว้างเป็นสากล และสามารถเข้าถึงได้
อย่างเสมอภาค

4. การตรวจสอบสาธารณะ โดยเปิดโอกาสให้ผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสีย (Stakeholders) หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และประชาชนผู้สนใจทั่วไปได้รับทราบผลการดำเนินงาน เปิดให้มีการ
ซักถาม สอบถามข้อมูล เปิดกว้างในการรับข้อคิดเห็น ข้อเสนอแนะ และเข้ามาร่วมตรวจสอบ
อย่างเปิดเผย

5. ความถูกต้องและเป็นกลาง ผู้ประเมินต้องยึดมั่นหลักความถูกต้องและความเป็นกลาง
ปราศจากผลประโยชน์แอบแฝง

6. ความเสมอภาคและเป็นธรรม โดยเฉพาะระหว่างประชาชนผู้รับบริการ ผู้ด้อยโอกาส
และผู้เสียเปรียบในสังคม ระหว่างประชาชนผู้รับบริการและเจ้าหน้าที่ปฏิบัติ รวมถึงหน่วยงาน
และเจ้าหน้าที่ผู้ประเมินด้วย

7. ปราศจากอคติและการเลือกปฏิบัติ ในการประเมินโครงการต่างๆ นั้น ต้องคำนึงถึง
ประโยชน์ส่วนรวมเป็นที่ตั้ง ไม่ติดยึดกับผลประโยชน์ของกลุ่มคณะ บุคคล หรือหน่วยงานที่ให้คุณ
ให้โทษ

ดังนั้น ในการประเมินโครงการทางการศึกษา เพื่อให้ได้ผลการประเมินที่ถูกต้อง เชื่อถือได้
ควรให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับโครงการมีส่วนร่วมในการประเมิน และผู้ประเมินควรมีเจตนา
ที่มุ่งเน้นการพัฒนาและสร้างสรรค์เป็นเป้าหมายหลักในการประเมิน และประเมินด้วยใจที่เป็นกลาง
ไม่มีอคติหรือเลือกปฏิบัติ

3. การวางแผนการประเมินโครงการทางการศึกษา

การวางแผนการประเมินโครงการทางการศึกษา เป็นกระบวนการกำหนดกรอบ
แนวความคิดของขั้นตอนการดำเนินการประเมินโครงการในภาพรวม ตั้งแต่เริ่มต้นจนกระทั่งสิ้นสุด
การประเมิน ซึ่งจะช่วยให้ได้ข้อมูลของการประเมินโครงการที่ถูกต้อง ชัดเจน สามารถนำไปใช้ตัดสิน
คุณค่า หรือตัดสินใจที่จะปรับปรุง แก้ไข หรือยุติโครงการได้อย่างสมเหตุสมผล ซึ่ง โปสาแวก; และ
แคร์รี่ ได้กล่าวถึงขั้นตอนการวางแผนการประเมินโครงการไว้ ดังนี้ (เชิดศักดิ์ โฆวาสินธุ์.

2541 : 19 – 40 ; อ้างอิงจาก Posavac; & Carey : 1989)

1. กำหนดกลุ่มบุคลากรที่เกี่ยวข้อง เป็นขั้นตอนแรกที่สำคัญของการประเมิน ผู้ประเมิน
ต้องพิจารณาว่าโครงการที่จัดทำขึ้นนั้นเกี่ยวข้องกับสัมพันธ์กับบุคคลใดบ้าง หรือผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย
จากโครงการและการประเมินมีใครบ้าง

2. การประชุมวางแผนเบื้องต้น เพื่อทราบข้อมูลพื้นฐานต่าง ๆ เช่น ใครเป็นผู้ต้องการ ผลการประเมิน การประเมินประเภทใดที่ต้องการ ทำไมจึงต้องทำการประเมิน ต้องการผลจากการประเมินเมื่อใด ทรัพยากรใดที่พร้อมและเหมาะสมสำหรับการประเมิน

3. ตรวจสอบลักษณะพึงประเมินของโครงการ เป็นขั้นตอนการตัดสินใจที่จะทำการประเมินโครงการภายใต้เหตุผลต่าง ๆ หลังจากที่ได้มีการประชุมร่วมกับกลุ่มที่เกี่ยวข้องกับโครงการแล้ว

4. การตรวจสอบเอกสารที่เกี่ยวข้อง ผู้ประเมินจะต้องทำการศึกษาค้นคว้าเอกสารเกี่ยวกับทฤษฎีงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อออกแบบ หรือสร้างเครื่องมือที่เหมาะสม จะใช้สถิติวิเคราะห์อย่างไร

5. การกำหนดยุทธศาสตร์ในการประเมิน หลังจากทำการตรวจสอบเอกสารที่เกี่ยวข้องแล้ว ผู้ประเมินจะต้องตัดสินใจเลือกยุทธศาสตร์ และออกแบบการประเมิน กำหนดประชากร และการเลือกตัวอย่าง กำหนดกลุ่มควบคุมหรือกลุ่มเปรียบเทียบเครื่องมือ การเก็บรวบรวมข้อมูล และการวิเคราะห์ในทางสถิติ

6. เสนอโครงการประเมิน เพื่อให้บุคลากรที่เกี่ยวข้องกับโครงการมีความเข้าใจ ในกระบวนการประเมินผล และกระตุ้นให้ยอมรับผลการประเมิน

7. กำหนดค่าใช้จ่ายที่จำเป็นสำหรับการประเมิน โดยการพิจารณาถึงลักษณะการตัดสินใจเกี่ยวกับโครงการ ทรัพยากร เช่น เวลา ทุน ผู้ร่วมงาน และลำดับความสำคัญในเป้าหมายของการประเมิน เป็นการตรวจสอบแผนการประเมินโดยรอบรอบอีกครั้งในขีดความสามารถของทีมงานผู้ประเมิน และข้อจำกัดต่าง ๆ ในการดำเนินการประเมิน โดยที่ให้ได้ผลตอบแทนคุ้มค่ากับการลงทุนในการประเมินมากที่สุด

นอกจากนี้ ทวีป ศิริรัศมี (2545 : 120 – 121) ได้กล่าวถึงขั้นตอนการวางแผน การประเมินโครงการทางการศึกษา ประกอบด้วยขั้นตอนต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

1. ศึกษารายละเอียดเกี่ยวกับโครงการ ที่จะทำการประเมินทั้งตัวโครงการ รายงานต่าง ๆ เกี่ยวกับโครงการเพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐานสำหรับการกำหนดประเด็นสาระและสิ่งที่ต้องการประเมินในขั้นตอนต่อ ๆ ไป

2. กำหนดวัตถุประสงค์และตัวบ่งชี้ของการประเมิน ซึ่งมีวิธีการเช่นเดียวกับการกำหนดวัตถุประสงค์ของแผนหรือโครงการ กล่าวคือ จะต้องมีความเฉพาะเจาะจง (Specific) สามารถวัดได้ (Measurable) สามารถบรรลุผลได้ (Achievable or Attainable) ระบุผลลัพธ์ที่ต้องการ (Result – oriented) และมีขอบเขตเวลาที่แน่นอน (Time – bound) ซึ่งเรียกกันโดยทั่วไปว่า “SMART”

3. พัฒนารูปแบบการประเมิน รูปแบบการประเมิน (Evaluation design) เป็นแผนที่กำหนดว่าจะเก็บสารสนเทศเมื่อไร (When) และจากใคร (From whom) ระหว่างดำเนินการประเมิน ซึ่งวัตถุประสงค์และตัวบ่งชี้ที่กำหนดไว้ในขั้นตอนที่ 2 จะเป็นตัวกำหนดว่าจะใช้รูปแบบการประเมินรูปแบบใดจึงจะเหมาะสมและมีประสิทธิภาพ

4. กำหนดวิธีการสุ่มตัวอย่างเพื่อทำการประเมิน วิธีการสุ่มตัวอย่างจะนำมาใช้เมื่อโครงการที่จะประเมินนั้นเป็นโครงการขนาดใหญ่มีผู้เข้าร่วมในพื้นที่ต่าง ๆ เป็นจำนวนมาก นักประเมินจะใช้กลุ่มตัวอย่างของประชาชนที่เข้าร่วมในโครงการมาทำการทดสอบหรือเก็บข้อมูลด้วยวิธีการต่าง ๆ และขณะเดียวกันพื้นที่ที่นำกลุ่มตัวอย่างเหล่านั้นมาทำการประเมินก็อาจจะนำมาประเมินด้วยเช่นเดียวกัน

5. กำหนดชนิดของข้อมูลที่จะเก็บรวบรวม วัตถุประสงค์ของการประเมินจะเป็นตัวกำหนดชนิดของข้อมูลที่จะเก็บรวบรวม เช่น ถ้าวัตถุประสงค์กำหนดไว้ว่า นวัตกรรมอย่างหนึ่งจะสามารถเพิ่มผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ของนักเรียนได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติหรือไม่ ข้อมูลที่จำเป็นจะต้องเก็บก็คือคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในวิชาคณิตศาสตร์ จำนวนสองกลุ่มที่จะนำมาเปรียบเทียบกัน

6. เลือกและวางแผนการสร้างหรือจัดหาเครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูล ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในระดับพื้นที่บางครั้งอาจจะใช้เครื่องมือการประเมินอย่างหลากหลาย ซึ่งบางชิ้นอาจจะมียู่แล้วในสถาบันการวิจัยต่าง ๆ หรือนักประเมินจัดสร้างขึ้นเอง หรือจัดหามาด้วยวิธีการต่าง ๆ เช่น อาจจะซื้อมาเพื่อประหยัดเวลาและความพยายาม เป็นต้น

7. วางแผนการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยกำหนดให้ชัดเจนว่า ใครจะเป็นผู้เก็บรวบรวมข้อมูล เก็บเมื่อไรและจากใคร และจะเก็บอย่างไร

8. การวางแผนวิเคราะห์ข้อมูล วัตถุประสงค์ของการประเมินและตัวบ่งชี้จะให้แนวทางในการกำหนดวิธีการในการวิเคราะห์ข้อมูล

9. ประมาณการค่าใช้จ่ายในการประเมิน การเตรียมการเกี่ยวกับงบประมาณที่จะใช้ในการประเมิน ถือว่าเป็นองค์ประกอบที่สำคัญประการหนึ่ง โดยเฉพาะอย่างยิ่งถ้ากิจกรรมการประเมินนั้นใช้เงินที่ดึงมาจากงบประมาณของโครงการ ซึ่งนับตั้งแต่เริ่มวางแผนงานโครงการ นักประเมินจะต้องตระหนักถึงข้อจำกัดทางการเงินที่จะได้รับการจัดสรรมาใช้เพื่อการประเมินโครงการ

10. การวางแผนการจัดทำรายงานและการเผยแพร่ผลการประเมิน การวางแผนในขั้นตอนนี้ นักประเมินโครงการจะต้องกำหนดชนิดของรายงานที่จะเสนอและผู้ที่จะรับมอบรายงานนั้น

สำราญ กำจัดภัย (2546 : 52 – 57) มีความเห็นสอดคล้องกับ เยาวดี ราชชัยกุล วิบูลย์ศรี (2542 : 153 – 167) ว่าในการวางแผนการประเมินโครงการทางการศึกษา ควรมีขั้นตอนที่สำคัญ 5 ขั้นตอน ดังนี้

1. จำแนกผู้เกี่ยวข้องกับโครงการทั้งหมด เป็นสิ่งแรกที่ผู้ประเมินจะต้องให้ความสนใจเป็นพิเศษโดยจำแนก “ผู้เกี่ยวข้องกับโครงการ” ได้แก่ บุคลากรของโครงการ ผู้สนับสนุนโครงการ ผู้รับบริการจากโครงการ ซึ่งการศึกษาข้อมูลพื้นฐานของคนทั้ง 3 กลุ่ม ทั้งในด้านภูมิหลัง ความสนใจ ความต้องการ ทศนคติที่มีต่อโครงการ ความสัมพันธ์ของคนภายในกลุ่มหรือระหว่างกลุ่ม จะช่วยทำให้สามารถกำหนดจุดมุ่งหมายของการประเมินได้อย่างเหมาะสม กำหนดสิ่งที่จะประเมิน ประเด็นที่ต้องการประเมิน และเลือกรูปแบบการประเมินได้สอดคล้องกับจุดมุ่งหมาย อีกทั้งยังช่วยในการกำหนดตัวชี้วัดต่าง ๆ เกณฑ์หรือมาตรฐาน

2. รวบรวมข้อมูลพื้นฐานจากผู้ที่เกี่ยวข้องกับโครงการ โดยผู้ประเมินจะต้องทราบว่าคุณสมบัติที่ต้องการให้มีการประเมินโครงการคือใคร, ผู้ที่เกี่ยวข้องกับโครงการมีเหตุผลอะไรที่ต้องการประเมินโครงการ, ใช้การประเมินประเภทใดจึงสอดคล้องกับความต้องการและเหตุผลของการประเมิน, ต้องการให้เริ่มการประเมินและรับผลการประเมินเมื่อไร, ต้องใช้ผู้ช่วยเก็บรวบรวมข้อมูลหรือไม่ อย่างไร

3. ประเมินความพร้อมของการประเมินโครงการ เป็นการตรวจสอบว่า โครงการมีความพร้อมที่จะได้รับการประเมินหรือไม่

4. การตรวจสอบเอกสารที่เกี่ยวข้อง เพื่อหาความรู้และประสบการณ์เกี่ยวกับโครงการนั้น ๆ ซึ่งจะช่วยให้ได้ข้อสรุปที่เป็นกรอบแนวความคิดของการประเมินได้อย่างเหมาะสม สามารถมองเห็นประเด็นที่ต้องการประเมิน รวมทั้งสามารถเสนอแนะทางเลือกต่าง ๆ เพื่อประกอบการตัดสินใจแก่ผู้บริหารโครงการ หรือผู้สนับสนุนโครงการได้อย่างเหมาะสม

5. การเขียนโครงร่างการประเมินโครงการ หลังจากเก็บรวบรวมข้อมูลพื้นฐานต่าง ๆ อย่างครบถ้วนทุกขั้นตอนที่ผ่านมา ผู้ประเมินต้องนำเอาข้อมูลที่ได้ทั้งหมดมาเขียนเป็นโครงร่างการประเมินโครงการ

4. ประเภทและรูปแบบการประเมินโครงการทางการศึกษา

การประเมินโครงการทางการศึกษา สามารถจำแนกเป็นหมวดหมู่ได้อย่างหลากหลาย ขึ้นอยู่กับลักษณะโครงการนั้น ผู้ศึกษาได้รวบรวมการแบ่งประเภทของการประเมินที่นิยมใช้เป็นแนวทางในการประเมินโครงการ จากนักวิชาการ นักการศึกษา นักบริหารที่สำคัญและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

ฟิงค์; และ คอสคอฟ (Fink; & Koscoff. 1978 : 4) ได้แบ่งประเภทของการประเมินผลโครงการออกเป็น 2 ประเภท คือ

1. การประเมินผลย่อย (Formative Evaluation) เป็นการประเมินที่กระทำระหว่างดำเนินโครงการ โดยมีการตรวจสอบและเก็บข้อมูลเป็นระยะๆ ตลอดโครงการ ทั้งนี้มีเป้าหมายเพื่อปรับปรุงโครงการที่กำลังดำเนินอยู่
2. การประเมินผลรวม (Summative Evaluation) เป็นการประเมินเมื่อการดำเนินโครงการสิ้นสุดลงแล้ว มีเป้าหมายเพื่อตรวจสอบผลที่เกิดจากโครงการว่าบรรลุตามจุดมุ่งหมายของโครงการเพียงใด หรือเกิดผลกระทบใดบ้าง

โปลา (Bhola. อ้างถึงใน UNESCO. 1999 : 49 – 55) ได้แบ่งประเภทของการประเมินไว้ 3 ประเภท คือ

1. การประเมินภายในและการประเมินภายนอก (Internal and External Evaluation) การประเมินภายในเน้นให้คณะผู้ดำเนินโครงการเป็นผู้ประเมิน ส่วนการประเมินภายนอกเน้นให้นักประเมินซึ่งไม่ได้อยู่ในโครงการเป็นผู้ประเมิน เพื่อสร้างความมั่นใจเกี่ยวกับความเป็นวัตถุวิสัย (Objectivity) ในกระบวนการประเมิน
2. การประเมินระหว่างดำเนินโครงการและประเมินหลังสิ้นสุดโครงการ (Formative and Summative Evaluation) เป็นการประเมินองค์ประกอบต่าง ๆ เพื่อปรับปรุงการดำเนินงานโครงการ ซึ่งเป็นการประเมินระหว่างดำเนินการ ส่วนการประเมินที่มุ่งผลรวบยอด เรียกว่า การประเมินหลังสิ้นสุดโครงการ เพื่อตรวจสอบว่าวัตถุประสงค์บรรลุผลหรือไม่ และโครงการมีผลกระทบอย่างไรบ้าง มีประสิทธิผลคุ้มค่าหรือไม่ เพื่อนำผลเหล่านี้ไปใช้ในการตัดสินใจวางแผนว่าจะจัดโครงการอย่างไรต่อไป
3. การประเมินตามหน่วยการวิเคราะห์ (Evaluation based on the units of analysis) เช่น การประเมินผู้เรียน การประเมินโครงการ การประเมินผลของกลุ่มและการประเมินผลกระทบที่มีต่อชุมชน เป็นต้น

ซัชแมน (Suchman. อ้างถึงใน อนันต์ เกตุวงศ์. 2539 : 329 - 330) ได้แบ่งประเภทของการประเมินไว้ 5 กลุ่ม ดังนี้

1. การประเมินความพยายาม (Effort) เป็นการประเมินความพยายามที่จะทำกิจกรรมว่าจะทำอะไร ทำอย่างไร มีการใช้ทรัพยากรและพลังงานมากน้อยเพียงใดทั้งในเชิงปริมาณและคุณภาพ
2. การประเมินการปฏิบัติงาน (Performance) เป็นการประเมินผลของความพยายามกระทำการต่างๆ ว่าเมื่อทำเสร็จแล้วได้ผลมากน้อยอย่างไร
3. การประเมินความพอเพียงของการปฏิบัติงาน (Adequacy of Performance) เป็นการวัดความมากน้อยของการปฏิบัติว่ามีประสิทธิผลพอเพียงกับที่กำหนดไว้ตามต้องการเพียงใดครอบคลุมและเพียงพอสำหรับผู้รับบริการหรือไม่
4. การประเมินประสิทธิภาพ (Efficiency) เป็นการวัดค่าใช้จ่ายหรือทรัพยากรเพื่อเปรียบเทียบกับผลงาน โดยทั่วไปจะวัดออกมาในลักษณะของค่าใช้จ่ายต่อหน่วยการผลิต
5. การประเมินกระบวนการ (Process) เป็นการวิเคราะห์การปฏิบัติงานตามแผน ตั้งแต่เริ่มโครงการไปจนถึงสิ้นสุดโครงการว่ามีการใช้วิธีการเพื่อปฏิบัติงานถูกต้องหรือไม่ เป็นวิธีที่เหมาะสมเพียงใดและใช้ได้ผลมากน้อยเพียงใด

สมบัติ สุวรรณพิทักษ์ (2531 : 45 – 47) ได้เสนอการแบ่งประเภทของการประเมินโครงการโดยยึดวงจรของโครงการ ตั้งแต่ก่อนเริ่มโครงการจนกระทั่งสิ้นสุดโครงการ โดยแบ่งออกเป็น 3 ประเภท ดังนี้

1. การประเมินก่อนการดำเนินงาน (Pre - Evaluation) มีจุดมุ่งหมายเพื่อการตัดสินใจเกี่ยวกับการกำหนดและการเลือกทำโครงการ โดยพิจารณาถึงความเหมาะสมของการดำเนินโครงการ และการวิเคราะห์ผลตอบแทนโครงการ
2. การประเมินระหว่างการดำเนินงาน (Implementation - Evaluation) โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อตรวจสอบว่าการดำเนินงานเป็นไปตามแผนที่กำหนดไว้หรือไม่ มีปัญหาและอุปสรรคอะไรบ้างจะได้แก้ไขได้ทันที่ เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ
3. การประเมินหลังการดำเนินงาน (Post-Evaluation) เป็นการประเมินที่จัดทำขึ้นเมื่อการปฏิบัติงานโครงการได้สำเร็จเสร็จสิ้นลงแล้ว เพื่อตรวจสอบว่าการดำเนินงานโครงการสามารถบรรลุจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้เพียงใด มีผลพลอยได้หรือไม่ นอกเหนือจากที่ได้ระบุไว้ในจุดมุ่งหมายบ้างหรือไม่ และสรุปผลรวมของการดำเนินโครงการ

นอกจากนี้ อัจฉรา ชีวะตระกูลกิจ (2542 : 3 - 5) ให้ความเห็นว่าการประเมินผลโครงการทางการศึกษา ต้องกระทำเป็นระยะอย่างต่อเนื่องและมีความเห็นว่าการประเมินโครงการทางการศึกษา ควรแบ่งออกเป็น 4 ประเภท ซึ่งมีความเห็นคล้ายคลึงกับ สมบัติ สุวรรณพิทักษ์ (2531 : 45 - 47) ; รัตนะ บัวสนธ์ (2540 : 21) ; และ อรทัย ศักดิ์สูง (2546 : 1 - 2) ดังนี้

1. การประเมินก่อนการดำเนินงาน (Pre-evaluation) เป็นการประเมินที่ทำขึ้นเพื่อประเมินศักยภาพและความเป็นไปได้ของโครงการก่อนที่จะเริ่มดำเนินงานตามโครงการ โดยจะทำการประเมินทางเลือกต่างๆ ว่าทางเลือกใดดีที่สุดที่ควรนำไปดำเนินงาน

2. การประเมินผลขณะกำลังดำเนินงาน (On-going evaluation) เป็นการประเมินในขณะที่กำลังดำเนินโครงการอยู่ มีจุดมุ่งหมายเพื่อประเมินความก้าวหน้าและค้นหาจุดอ่อนเพื่อนำมาสู่การแก้ไขปัญหาและข้อผิดพลาดที่เกิดขึ้นอย่างทันที่

3. การประเมินเมื่อเสร็จสิ้นโครงการ (End-of- project evaluation) เป็นการประเมินเพื่อวัดประสิทธิผลของโครงการ โดยวัดผลลัพธ์ของโครงการว่าเป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้หรือไม่ และมีการใช้ทรัพยากรมากน้อยเพียงใด และศึกษาผลกระทบเบื้องต้นที่เกิดจากโครงการซึ่งจะนำไปสู่การปรับปรุงแก้ไขให้สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมและให้เป็นไปตามจุดมุ่งหมายของโครงการ

4. การประเมินหลังเสร็จสิ้นโครงการ (Post-project evaluation) เป็นการประเมินผลรวมในขั้นสุดท้ายโดยสรุปถึงสถานภาพความสำเร็จหรือล้มเหลวของโครงการ ผลที่จะเกิดขึ้นตามมาตลอดจนผลกระทบที่จะเกิดขึ้นในระยะยาว เพื่อนำมาให้ผู้บริหารโครงการและผู้ที่เกี่ยวข้องใช้เป็นข้อมูลในการตัดสินใจว่าโครงการนั้นควรดำเนินการต่อไปหรือควรยุติโครงการนั้น

โดยการประเมินทั้ง 4 ประเภทนั้น มีความสัมพันธ์กับโครงการ ระยะเวลา และเครื่องมือที่จะใช้วัด สรุปได้ดังตาราง 1

ตาราง 1 สรุปประเภทของการประเมิน

ประเภทดำเนินการ	โครงการที่เหมาะสม	โครงการที่ไม่เหมาะสม
ก่อนดำเนินการ	โครงการสำคัญ งบประมาณมาก ความเสี่ยงสูง	โครงการนโยบาย โครงการเร่งด่วน
ระหว่างดำเนินงาน	ระยะเวลานานพอสมควร (2 สัปดาห์/1 เดือน)	ระยะเวลานั้น (3 วัน)
เสร็จสิ้นดำเนินงาน	ระยะเวลานั้น	วัดทักษะ/เจตคติ
หลังเสร็จสิ้นโครงการ	วัดทักษะ/เจตคติ	ระยะเวลานั้น

ที่มา : อรทัย ศักดิ์สูง. (2546). การประเมินโครงการ. หน้า 2.

สมหวัง พิธิยานุวัฒน์ (2544 :114 – 115) ให้ความเห็นว่าการประเมินโครงการแบ่งได้หลายประเภท ตามแต่ว่าจะใช้เกณฑ์ใดเป็นหลักในการแบ่ง ซึ่งได้สรุปการแบ่งประเภทของการประเมินออกเป็น 6 ประเภท ดังนี้

1. แบ่งตามหลักยึดในการประเมินค่า

- 1.1 การประเมินค่าตามอุดมการณ์ของโครงการ (Goal – Based Evaluation) เป็นการประเมินผลที่ได้ว่าบรรลุตามวัตถุประสงค์ของโครงการหรือไม่ โดยทราบก่อนการประเมินว่าโครงการนี้มีวัตถุประสงค์อะไรบ้าง
- 1.2 การประเมินค่าซึ่งอิสระจากอุดมการณ์ของโครงการ (Goal – Free Evaluation) เป็นการประเมินผลที่เกิดขึ้นทั้งหมด โดยไม่ทราบว่าวัตถุประสงค์ของโครงการนี้มีอะไรบ้าง

2. แบ่งตามลำดับเวลาที่ประเมิน

- 2.1 การประเมินก่อนนำโครงการไปปฏิบัติ
- 2.2 การประเมินขณะโครงการดำเนินอยู่
- 2.3 การประเมินหลังจากกิจกรรม หรือโครงการสิ้นสุดลงแล้ว

3. แบ่งตามจุดมุ่งหมายของการประเมิน
 - 3.1 การประเมินเพื่อปรับปรุง เรียกว่า การประเมินความก้าวหน้า (Formative Evaluation)
 - 3.2 การประเมินเพื่อสรุปผล เรียกว่า การประเมินรวมสรุป (Summative Evaluation)
4. แบ่งตามสิ่งที่ถูกประเมิน
 - 4.1 การประเมินสภาวะแวดล้อมหรือการประเมินบริบท (Context Evaluation)
 - 4.2 การประเมินปัจจัยหรือตัวป้อน (Input Evaluation)
 - 4.3 การประเมินกระบวนการ (Process Evaluation)
 - 4.4 การประเมินผลผลิต (Product Evaluation)
5. แบ่งตามรูปแบบการประเมินเป็นหลัก
 - 5.1 การประเมินที่มุ่งตรวจสอบการบรรลุวัตถุประสงค์
 - 5.2 การประเมินที่มุ่งเปรียบเทียบกับเกณฑ์การประเมิน
 - 5.3 การประเมินที่มุ่งนำผลไปช่วยตัดสินใจ
6. แบ่งตามความแท้จริงของการประเมิน
 - 6.1 การประเมินเทียม (Pseudo Evaluation) ซึ่งแบ่งย่อยเป็นการประเมินประเภทที่ถูกควบคุมโดยการเมือง และประเภทที่เกี่ยวกับการเมือง
 - 6.2 การประเมินกึ่งแท้กึ่งเทียม (Quasi Evaluation) ซึ่งมุ่งประเมินคุณค่าของสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ไม่อาจวัดคุณค่าที่แท้จริงของสิ่งอื่นได้
 - 6.3 การประเมินแท้จริง (True Evaluation) เป็นการประเมินคุณค่าของสิ่งใดสิ่งหนึ่งได้ถูกต้อง ซึ่งมักเป็นการประเมินเกี่ยวกับการรับรองวิทยฐานะหรือรับรองคุณวุฒิ การประเมินโดยผู้ทรงคุณวุฒิ การประเมินความต้องการหรือความจำเป็นและการประเมินเพื่อวางนโยบาย

จากที่กล่าวมาข้างต้นจะเห็นได้ว่า การแบ่งประเภทของการประเมินโครงการทางการศึกษาแบ่งได้หลากหลายตามลักษณะของโครงการและวัตถุประสงค์ในการประเมิน ซึ่งผู้ประเมินจะต้องวินิจฉัยและตัดสินใจเลือกใช้ให้เหมาะสมกับโครงการแต่ละโครงการ

รูปแบบการประเมินโครงการทางการศึกษา เป็นกรอบหรือแนวความคิดสำคัญ ที่แสดงให้เห็นถึงกระบวนการหรือรายการประเมิน ซึ่งมีนักวิชาการทางด้านการศึกษา ได้เสนอกรอบความคิดให้นักประเมินได้เลือกใช้มีหลายรูปแบบ รูปแบบการประเมินโดยทั่วไป นิยมแบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม ดังนี้ (สมคิด พรหมจ้อย. 2542 : 42)

1. รูปแบบการประเมินที่เน้นจุดมุ่งหมายเป็นหลัก (Objective Based Model) เป็นรูปแบบ ที่เน้นจุดมุ่งหมาย หรือเป้าหมาย หรือวัตถุประสงค์เป็นหลัก โดยดูว่าผลที่เกิดจากการปฏิบัติงาน บรรลุจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้หรือไม่ ได้แก่ รูปแบบการประเมินของไทเลอร์ (Tyler) , ครอนบาค (Cronbach) , และ เคิร์กแพททริก (Kirkpatrick)

2. รูปแบบการประเมินที่เน้นการตัดสินคุณค่า (Judgmental Evaluation Model) เป็นรูปแบบการประเมินที่มีจุดมุ่งหมายเพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลสารสนเทศสำหรับกำหนดและวินิจฉัย คุณค่าและโครงการนั้น ได้แก่ รูปแบบการประเมินของสแตก (Stake) , สคริฟเวน (Scriven) , และ โปรวัส (Provas)

3. รูปแบบการประเมินที่เน้นการตัดสินใจ (Decision - Oriented Evaluation Model) เป็น รูปแบบการประเมินที่มีจุดมุ่งหมายเพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลและข่าวสารต่าง ๆ เพื่อช่วยผู้บริหารใน การตัดสินใจเลือกทางเลือกต่าง ๆ ได้อย่างถูกต้อง ได้แก่ รูปแบบการประเมินของเวลช์ (Welch) , สตัฟเฟิลบีม (Stufflebeam) , และอัลคิน (Alkin)

รูปแบบที่ 1 รูปแบบการประเมินที่เน้นจุดมุ่งหมายเป็นหลัก

1.1 รูปแบบการประเมินของไทเลอร์ (Tyler's Goal Attainment Model)

ไทเลอร์ (Tyler) เป็นผู้ริเริ่มในการพัฒนาหลักสูตร และได้นำเทคนิคการประเมินผลมาใช้ใน โครงการทางการศึกษา โดยเฉพาะประเมินโครงการหลักสูตร มีจุดมุ่งหมายในการประเมินโครงการ ที่เน้น 2 ประการ คือ (วีระยุทธ ชาตะกาญจน์. 2547 : 2 – 3)

1. เพื่อตัดสินว่าจุดมุ่งหมายของการศึกษาที่ตั้งไว้ในรูปวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรมนั้น ประสบความสำเร็จหรือไม่ ส่วนใดที่ประสบความสำเร็จก็อาจเก็บไว้ต่อไป ส่วนใดที่ไม่ประสบความสำเร็จก็จะได้ปรับปรุงแก้ไขต่อไป

2. เพื่อประเมินความก้าวหน้าทางการศึกษา เพื่อให้ได้ข้อมูลที่น่าเชื่อถือ และสามารถ นำมาปรับปรุงนโยบายส่วนรวมได้

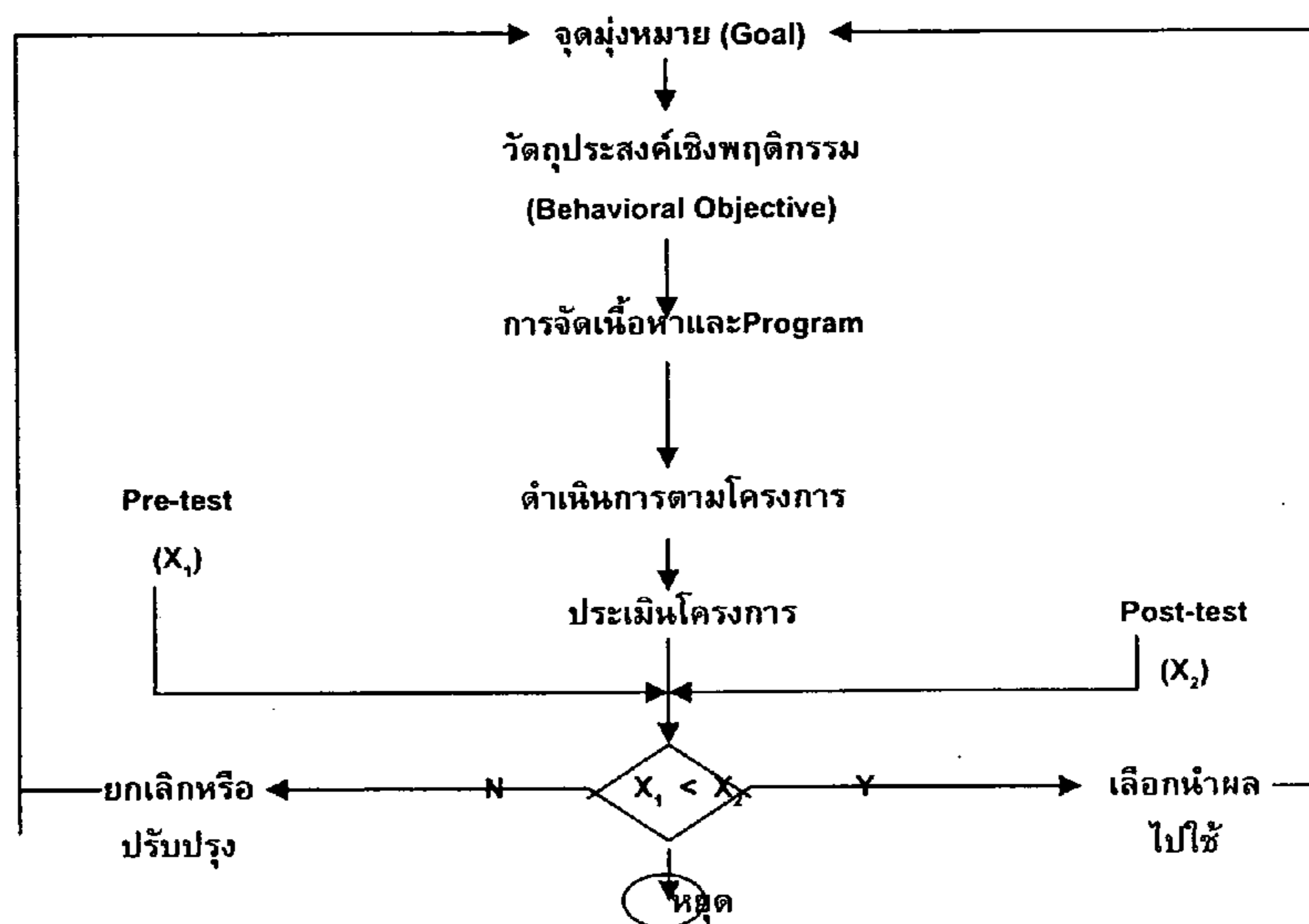
การประเมินโครงการทางการศึกษาตามรูปแบบการประเมินของไทเลอร์ (Tyler) อาจกำหนดได้ดังนี้

1. ค้นหาจุดมุ่งหมายที่แท้จริงของโครงการที่จะประเมิน
2. นำจุดมุ่งหมายมาแตกเป็นวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม
3. จัดโปรแกรมของโครงการประเมินให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรมนั้น ๆ
4. ทำการทดสอบก่อนเริ่มโครงการ (Pre-test) ด้วยเครื่องมือที่น่าเชื่อถือ
5. ดำเนินการตามเครื่องมือที่กำหนดไว้
6. เมื่อเสร็จสิ้นโครงการแล้วทำการทดสอบอีกครั้งหนึ่ง (Post-test)
7. ประเมินประสิทธิภาพของโครงการ โดยการเปรียบเทียบคะแนนจากผลการทดสอบ

Pre-test และ Post-test

8. นำผลการประเมินไปใช้

รูปแบบการประเมินโครงการทางการศึกษาของไทเลอร์ (Tyler) สามารถเขียนเป็นภาพประกอบได้ดังภาพประกอบ 1



ภาพประกอบ 1 รูปแบบการประเมินของไทเลอร์ (Tyler)

ที่มา : วีระยุทธ ชาตะกาญจน์. (2547). การประเมินผลโครงการเพื่อพัฒนางานการศึกษา.

หน้า 3.

1.2 รูปแบบการประเมินของครอนบาค (Cronbach's Concepts and Model)

การประเมินโครงการทางการศึกษา ตามรูปแบบการประเมินของครอนบาค (Cronbach) เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลและการใช้ข้อมูลเพื่อตัดสินใจเกี่ยวกับโครงการทางการศึกษา ซึ่งการประเมินดังกล่าว ไม่ควรประเมินเฉพาะจุดมุ่งหมายของโครงการเท่านั้น ควรจะมีการประเมินผลกระทบข้างเคียงที่เกิดจากโครงการด้วย โดยมีขั้นตอนในการดำเนินการ 4 ขั้นตอน ดังนี้ (กระทรวงศึกษาธิการ. 2545 : 84 – 85)

1. การศึกษากระบวนการ (Process) เป็นการศึกษาสภาพที่เกิดขึ้นในห้องเรียนที่สามารถนำมาใช้เป็นข้อมูลเพื่อปรับปรุงรายวิชา

2. การวัดศักยภาพของผู้เรียน (Proficiency Measurement) เป็นการพิจารณาศักยภาพของผู้เรียนตลอดเวลาที่มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนมากกว่าเมื่อสิ้นสุดกิจกรรม

3. การวัดเจตคติ (Attitude Measurement) เป็นการเน้นความสำคัญของเจตคติของผู้เรียนที่มีต่อการเรียนการสอน ซึ่งมีแนวทางการวัดผลได้อย่างหลากหลายวิธี เช่น การตอบแบบสอบถาม การสัมภาษณ์ หรือการสังเกต เป็นต้น

4. การติดตามผล (Followup Studies) เป็นการติดตามผลการทำงานหรือการให้ผู้เรียนได้ประเมินข้อดี – ข้อจำกัด ของรายวิชาว่าควรมีการปรับปรุง แก้ไข เพิ่มเติมให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน

การนำรูปแบบการประเมินโครงการของครอนบาค (Cronbach) มาใช้ในการประเมินโครงการทางการศึกษานั้น เทศ แก้วกสิกรรม (2540? : 99 – 101) ได้เสนอแนะไว้ดังนี้

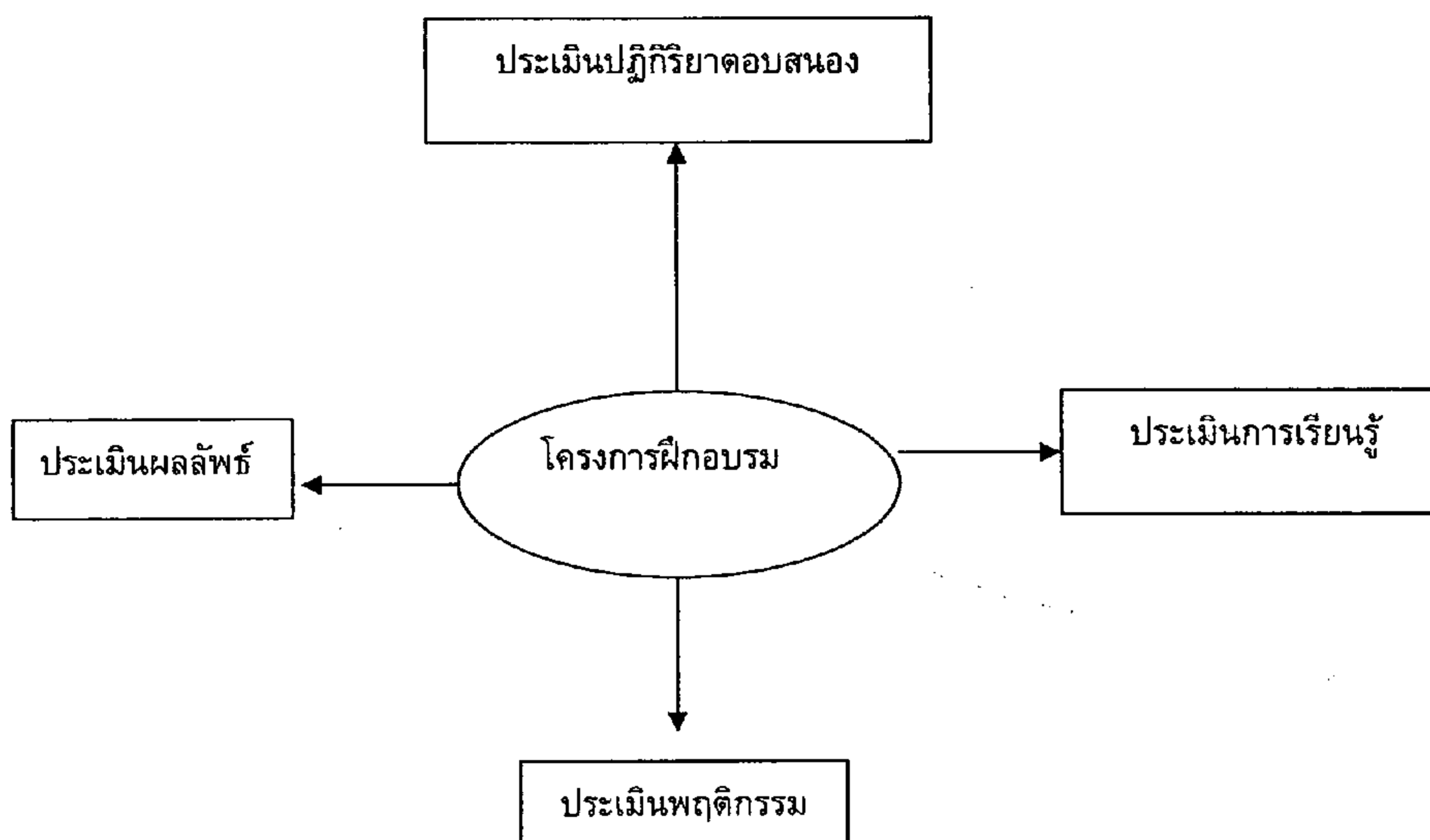
1. ค้นหาจุดมุ่งหมายที่แท้จริงของโครงการให้ได้ว่าคืออะไร แล้วเลือกจุดมุ่งหมายที่ต้องการจะประเมินออกมา
2. บรรยายลักษณะของโครงการและการดำเนินงานของโครงการนั้นอย่างละเอียดและกว้างขวางทุกแง่ทุกมุม
3. สร้างแบบทดสอบหลาย ๆ ชุด ให้ครอบคลุมเนื้อหาต่าง ๆ ของโครงการแล้วปรับปรุงแก้ไขแบบทดสอบนั้นให้มีคุณภาพ
5. สุ่มเลือกกลุ่มตัวอย่างให้สอบด้วยข้อสอบที่ปรับปรุงแล้ว
6. ประเมินผลการดำเนินงานของโครงการทุก ๆ ด้าน ว่าปัญหาคืออะไร
7. ทำการศึกษาติดตามผลเมื่อโครงการเสร็จสิ้นแล้ว
8. นำผลที่ได้จากการทดสอบ สอบถาม และติดตามผลมาประมวลเพื่อพิจารณาว่าจุดบกพร่องของโครงการคืออะไร จุดใดอ่อนที่ต้องปรับปรุงแก้ไข ส่วนใดประสบผลสำเร็จที่จะนำไปใช้ต่อไปได้

1.3 รูปแบบการประเมินของเคิร์กแพททริค (Kirkpatrick)

ธเนศ ขำเกิด (2546 : 1 – 3) ได้เสนอรูปแบบการประเมินผลโครงการฝึกอบรมตามแนวคิดของ เคิร์กแพททริค (Kirkpatrick) ซึ่งมีลักษณะการประเมินที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการฝึกอบรม โดยมุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์ของการฝึกอบรมเป็นหลัก และในการประเมินผลการอบรมจะต้องทำให้ได้ความรู้อย่างน้อย 3 ประการ คือ 1) การฝึกอบรมนั้นได้ให้อะไรหรือเกิดประโยชน์ในลักษณะอะไรบ้าง 2) ควรยุติโครงการชั่วคราวก่อน หรือควรดำเนินการต่อไปเรื่อย ๆ 3) ควรปรับปรุงหรือพัฒนาโปรแกรมการฝึกอบรมในส่วนใดบ้าง และควรปรับปรุงอย่างไร ซึ่งการประเมินผลโครงการฝึกอบรมตามรูปแบบการประเมินของ เคิร์กแพททริค (Kirkpatrick) ต้องประเมินประสิทธิผลของการอบรม 4 ลักษณะ คือ

1. ประเมินปฏิกิริยาตอบสนอง (Reaction Evaluation) เป็นการตรวจสอบความรู้สึกหรือความพอใจของผู้เข้ารับการอบรม
2. ประเมินการเรียนรู้ (Learning Evaluation) เป็นการตรวจสอบผลการเรียน โดยตรวจสอบให้ครอบคลุมทั้งด้านความรู้ (Knowledge) ทักษะ (Skills) และเจตคติ (Attitude)
3. ประเมินพฤติกรรมที่เปลี่ยนไปหลังการอบรม (Behavior Evaluation) เป็นการตรวจสอบว่าผู้ผ่านการฝึกอบรมได้ปรับเปลี่ยนพฤติกรรมไปตามความคาดหวังของโครงการหรือไม่
4. ประเมินผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นต่อองค์กร (Results Evaluation) เป็นการตรวจสอบว่าผลจากการอบรมได้เกิดผลดีต่อองค์กรหรือเกิดผลกระทบต่อองค์กรในลักษณะใดบ้าง คุณภาพขององค์กรดีขึ้น มีคุณภาพขึ้นหรือไม่

การประเมินผลโครงการฝึกอบรมตามรูปแบบการประเมินของเคิร์กแพททริค (Kirkpatrick) สามารถแสดงได้ดังภาพประกอบ 2



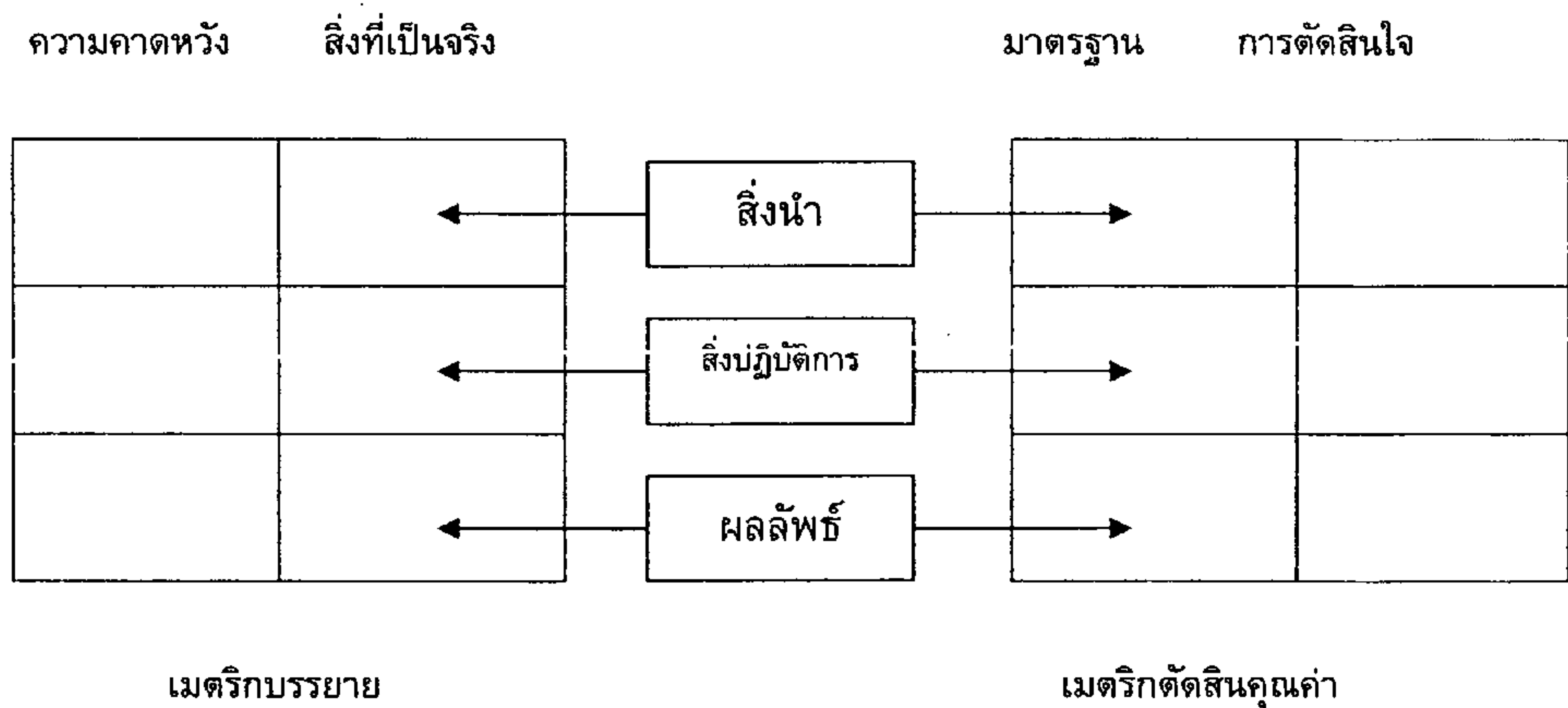
ภาพประกอบ 2 รูปแบบการประเมินของเคิร์กแพททริค (Kirkpatrick)

ที่มา : กระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานสภาสถาบันราชภัฏ; และ ทบวงมหาวิทยาลัย
สำนักมาตรฐานอุดมศึกษา. (2545). ชุติวิชาการประเมินเพื่อพัฒนา. หน้า 92.

รูปแบบที่ 2 รูปแบบการประเมินที่เน้นการตัดสินคุณค่า (Judgment Evaluation Model)

2.1 รูปแบบการประเมินของสเตก (Stake's Countenance Model)

สมหวัง พิธิยานุวัฒน์ (2544 : 193 - 199) ได้เสนอรูปแบบการประเมินตามแนวคิดของ สเตก (Stake) ซึ่งเป็นรูปแบบการประเมินที่เน้นการตัดสินคุณค่าของโครงการ โดยการประเมินจะต้องมีสารสนเทศที่บรรยายเกี่ยวกับโครงการอย่างละเอียดพอที่จะนำไปสู่การตัดสินคุณค่าของโครงการนั้นจากผู้ทรงคุณวุฒิหรือผู้เชี่ยวชาญ สเตก (Stake) ได้เสนอตัวแบบการประเมินที่เรียกว่า ตัวแบบการสนับสนุนหรือตัวแบบเคาน์เทนแนนซ์ (Countenance Model) ซึ่งสามารถแสดงได้ดังภาพประกอบ 3



ภาพประกอบ 3 รูปแบบการประเมินของสเตก (Stake's Countenance Model)

ที่มา : สมหวัง พิธิยานุวัฒน์, บรรณาธิการ. (2544). *ชุดรวมบทความทางการประเมินโครงการ เล่มที่ 4*. หน้า 194.

จากภาพประกอบ 3 จะเห็นว่า สเตก (Stake) ได้เน้นการประเมินเป็น 2 ส่วน คือ การบรรยาย และการตัดสินคุณค่า ในการบรรยายนั้นต้องมีการหาข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับโครงการให้มากที่สุด ซึ่งประกอบด้วย 2 ส่วน คือ

1. เป้าหมายหรือความคาดหวัง (Goals or Intents) เป็นเป้าหมายที่ครอบคลุมโครงการทั้งหมด ประกอบด้วยส่วน 3 ส่วนย่อย คือ

1.1 สิ่งนำ (Antecedence) เป็นสภาพที่มีอยู่ก่อน ซึ่งอาจเกี่ยวข้องกับผลลัพธ์หรือผลของการเรียนการสอน

1.2 ปฏิบัติการ (Transactions) เป็นผลสำเร็จของการจัดกระทำงานเป็นองค์ประกอบของกระบวนการเรียนการสอน

1.3 ผลลัพธ์ (Outcomes) เป็นผลของโปรแกรมทางการศึกษา

2. สิ่งที่เป็นจริงหรือสังเกตได้ (Observations) เป็นสิ่งที่เกิดขึ้นจริงในสภาพความเป็นจริง ประกอบด้วยส่วนย่อย 3 ส่วนเช่นกัน คือ สิ่งนำ (Antecedence) ,ปฏิบัติการ (Transactions) และผลลัพธ์ (Outcomes)

ในภาคการตัดสินคุณค่านั้น เป็นส่วนที่จะตัดสินว่าโครงการประสบความสำเร็จหรือไม่เพียงใด ผู้ประเมินต้องดูว่ามีมาตรฐานอะไรบ้างที่เหมาะสมในการที่จะนำมาเปรียบเทียบ เพื่อช่วยในการตัดสินใจ โดยอาศัยเกณฑ์ตั้งไว้หรือเกณฑ์สัมบูรณ์ (Absolute Criterion) และเกณฑ์ที่ได้มาจากพฤติกรรมของกลุ่มหรือเกณฑ์สัมพัทธ์ (Relative Criterion)

2.2 รูปแบบการประเมินของสคริฟเวน (Scriven's Evaluation Ideologies Model)

สคริฟเวน (Scriven) มีความเห็นว่านักประเมินไม่ควรให้ความสนใจเฉพาะจุดมุ่งหมายของโครงการที่ตั้งไว้เพียงอย่างเดียว แต่ควรให้ความสนใจกับผลที่เกิดขึ้นกับโครงการ ซึ่งนอกเหนือจากจุดมุ่งหมายของโครงการ ไม่ว่าผลอันนั้นจะสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของโครงการหรือไม่ นอกจากนี้ ยังให้ความสำคัญในการประเมินค่าใช้จ่ายกับผลที่ได้รับ โดยมีความเห็นว่าการประเมินจะขาดความสมบูรณ์ ถ้านักประเมินไม่ได้พิจารณาในเรื่องของคุณค่าที่ได้รับโดยการเปรียบเทียบค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานโครงการ สิ่งที่ต้องพิจารณามี 3 ประการ คือ

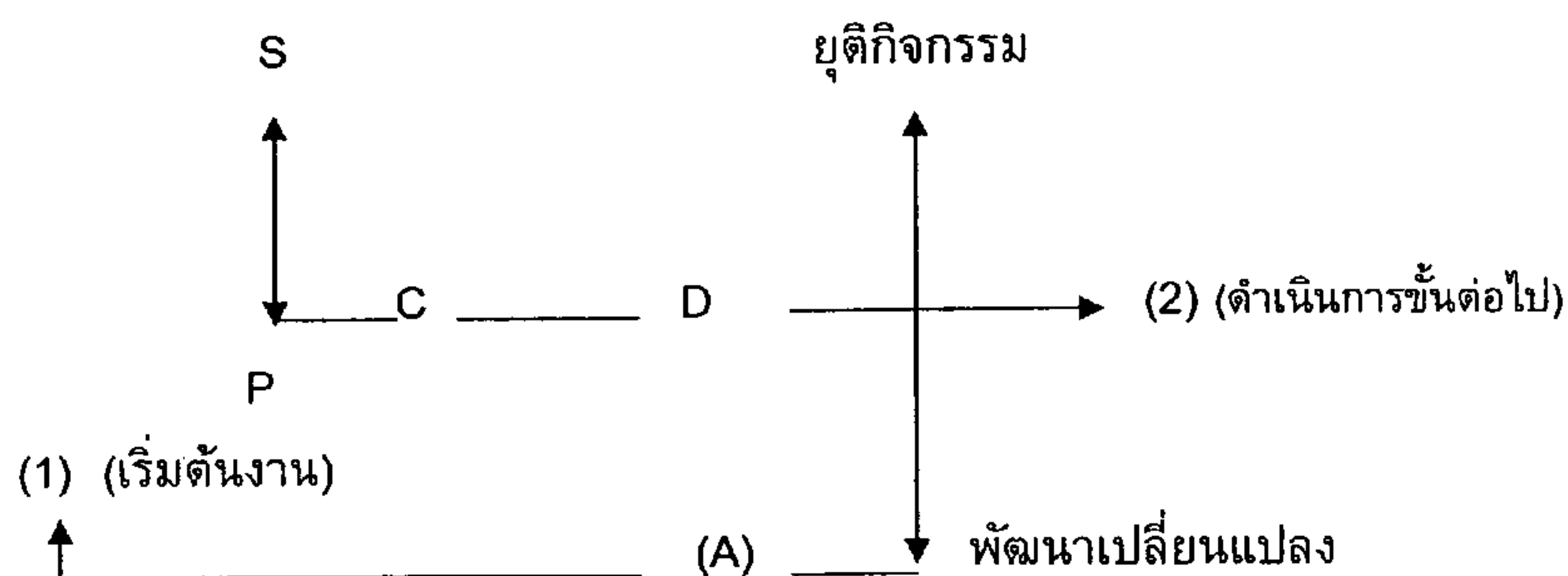
1. ความมีประโยชน์ ผู้ประเมินจะต้องพิจารณาดูว่าสิ่งที่ลงทุนไปนั้น มีประโยชน์มากน้อยเพียงใด คำนวณค่ากับค่าใช้จ่ายที่จะต้องเข้าไปหรือไม่
2. ขวัญ หรือกำลังใจ หรือคุณธรรม เป็นสิ่งที่สำคัญมากในการดำเนินโครงการ ต้องพิจารณาดูด้วยว่า ผลของโครงการจะทำให้ขวัญและกำลังใจ หรือคุณธรรมของผู้ร่วมโครงการเป็นอย่างไร
3. ค่าใช้จ่าย เป็นเรื่องที่สำคัญมาก แต่นักประเมินไม่ค่อยให้ความสนใจ เนื่องจากมีความยุ่งยากในการประเมิน

รูปแบบประเมินของสคริฟเวน (Scriven) สามารถเขียนเป็นขั้นตอนการประเมินได้ดังนี้ (สมหวัง พิธิยานุวัฒน์. 2544 : 180 - 191)

1. ตรวจสอบจุดมุ่งหมายว่า จุดมุ่งหมายใดเป็นจุดมุ่งหมายที่แท้จริงของโครงการ
2. ตรวจสอบคุณค่าของจุดมุ่งหมาย และปรับปรุงจุดมุ่งหมาย เพื่อให้สามารถทดสอบได้ และเลือกจุดมุ่งหมายที่สำคัญมาประเมิน
3. ทำการประเมินผลจุดมุ่งหมายที่จะประเมินนั้นว่า ควรค่าแก่การประเมินหรือไม่ แล้วกำหนดเกณฑ์ในการประเมินผลจุดมุ่งหมายแต่ละข้อ
4. สร้างแบบทดสอบตามเนื้อหาที่กำหนดในโครงการให้ครบถ้วน
5. ตรวจสอบจุดประสงค์ที่ตั้งไว้เสมอ ๆ เพื่อปรับปรุงให้สอดคล้องกับการเรียนการสอน
6. ทำการประเมินผลเครื่องมือในการเก็บข้อมูล ด้วยการปรับปรุงแบบทดสอบให้มีความเชื่อมั่นสูงขึ้น รวมทั้งปรับปรุงคุณภาพในคนอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องด้วย
7. สุ่มกลุ่มเป้าหมาย (นักเรียน) ออกอย่างน้อย 2 กลุ่ม คือ กลุ่มควบคุม และกลุ่มทดลอง แล้วทำการทดสอบควบคู่ไปด้วย
8. นำผลของการทดสอบของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมมาเปรียบเทียบกัน ส่วนใดที่ดีนำไปใช้ต่อไป ส่วนใดบกพร่องก็แก้ไขปรับปรุงในครั้งต่อไป

2.3 รูปแบบการประเมินของโปรวัส (Provus' s Discrepancy Evaluation Model)

โปรวัส (Provus) มีความเห็นว่าการประเมินเป็นสิ่งที่ต้องดำเนินการควบคู่กันไปกับโครงการ และได้เสนอรูปแบบการประเมินโครงการที่เรียกว่า “การประเมินความไม่สอดคล้อง” (เยาวดี ราชชัยกุล วิบูลย์ศรี. 2542 : 52 - 56) ซึ่งมีรูปแบบตามภาพประกอบ 4



ภาพประกอบ 4 รูปแบบการประเมินความไม่สอดคล้องของโปรวัส (Provus)

ที่มา : เยาวดี ราชชัยกุล วิบูลย์ศรี. (2542). การประเมินโครงการ : แนวคิดและแนวปฏิบัติ.
หน้า 53.

จากภาพประกอบ 4 สัญลักษณ์ต่าง ๆ มีความหมายดังนี้

- S = เกณฑ์มาตรฐาน (Standard)
- P = การดำเนินงาน (Program Performance)
- C = การเปรียบเทียบ (Comparison)
- D = สารสนเทศที่แสดงความแตกต่าง (Discrepancy information)
- A = ทางเลือกเพื่อการเปลี่ยนแปลงที่อาจเกิดขึ้น (Alternative)

การประเมินโครงการตามรูปแบบของโปรวัส (Provus) แบ่งเป็น 5 ขั้นตอน ดังนี้ (เยาวดี ราชย์กุล วิบูลย์ศรี. 2542 : 52 - 56)

1. การประเมินรายละเอียดของการออกแบบโครงการ ได้แก่ การพิจารณาจุดประสงค์ของโครงการ ที่งานที่เกี่ยวข้อง วัสดุ อุปกรณ์ต่าง ๆ กิจกรรม ผลที่คาดว่าจะได้รับจากโครงการ
2. การปฏิบัติและการกำหนดแผนในการดำเนินงานตามโครงการ
3. การดำเนินงานตามแผนที่กำหนด
4. การติดตามผลที่เกิดขึ้นจริงจากโครงการ หรือกิจกรรมที่กำหนด
5. การวิเคราะห์การลงทุน

2.4 รูปแบบการประเมินแบบ "CPO" (CPO's Evaluation Model)

เยาวดี ราชย์กุล วิบูลย์ศรี (2542 : 305 – 319) ได้เสนอรูปแบบการประเมินโครงการทางการศึกษา ประกอบด้วย 3 ขั้นตอน ที่เกี่ยวข้องและต่อเนื่องกัน ดังนี้

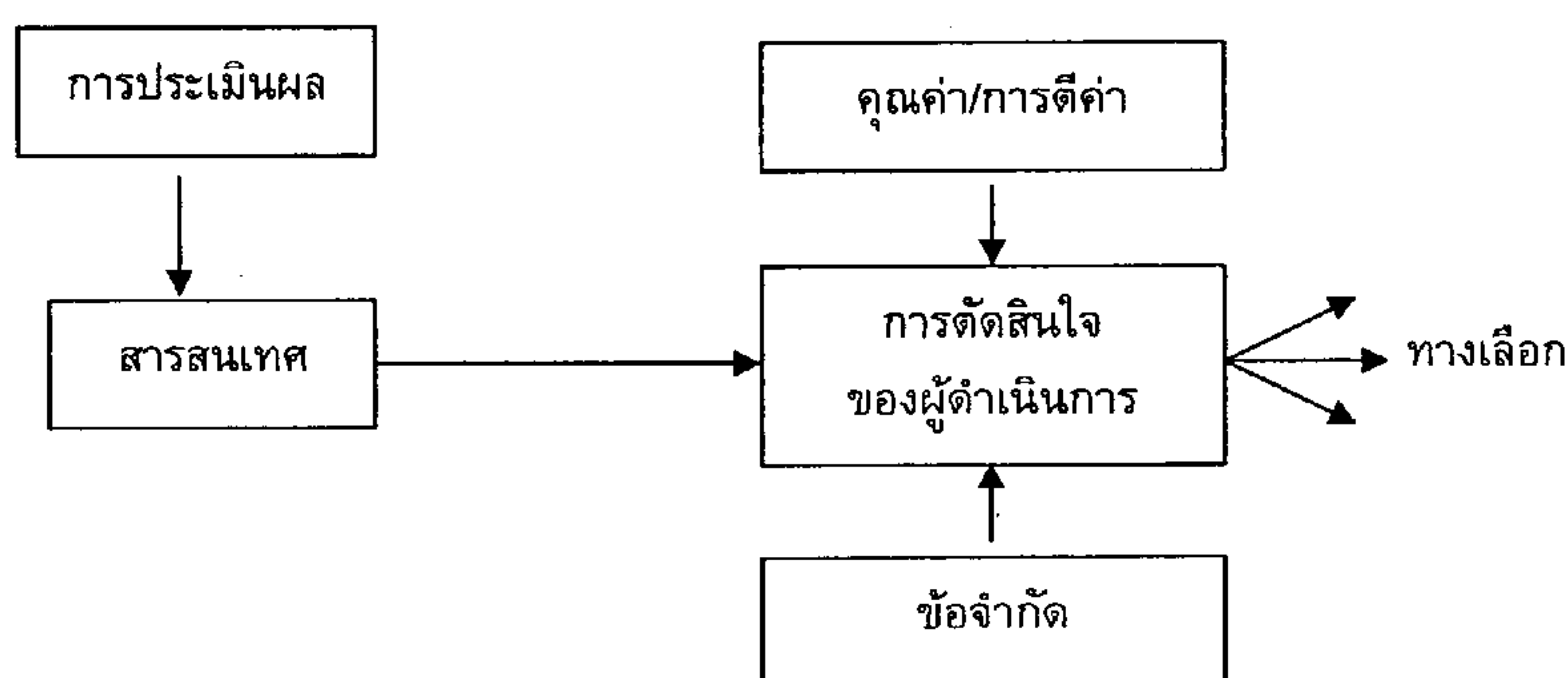
1. ประเมินปัจจัยพื้นฐานด้านสภาวะแวดล้อมของโครงการ (Context) หมายถึง บริบทต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับโครงการทั้งหมด เช่น ปัจจัยทางการเมือง สังคม วัฒนธรรม ฯลฯ ว่ามีความเหมาะสมหรือไม่อย่างไร โดยพิจารณาถึงความต้องการของโครงการ ความเป็นไปได้ของโครงการ การกำหนดวัตถุประสงค์ของโครงการ ความพร้อม และทรัพยากรต่าง ๆ
2. ประเมินกระบวนการปฏิบัติระหว่างดำเนินโครงการ (Process) โดยพิจารณาจากความสอดคล้องของกิจกรรมและช่วงเวลาที่ดำเนินการ
3. ผลผลิตของโครงการ (Outcome) พิจารณาจากผลผลิตทั้งหมดที่เกิดจากโครงการ ได้แก่
 - 3.1 ผลรวม (Overall) เพื่อให้ทราบผลที่เกิดขึ้นทั้งหมดจากกิจกรรมของโครงการ ทั้งโดยตรงและทางอ้อม
 - 3.2 ผลกระทบ (Impact) เพื่อให้ทราบถึงผลที่ตามมาจากการดำเนินโครงการ ทั้งโดยตรงและทางอ้อม รวมทั้งจากที่คาดหวังไว้และมีได้คาดหวังไว้ด้วย
 - 3.3 คุณค่าและประโยชน์ (Utility) เพื่อให้ทราบถึงคุณค่าหรือความสำคัญของผลที่ได้จากการประเมิน ทั้งนี้ เพื่อนำไปใช้ประโยชน์ในการตัดสินใจหรือนำไปประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมต่อไป

จะเห็นว่ารูปแบบการประเมินแบบ "CPO" เป็นรูปแบบการประเมินที่เป็นระบบอย่างครบวงจรและต่อเนื่อง สามารถให้สารสนเทศที่เป็นประโยชน์ได้ในทุกขั้นตอน ทำให้ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายได้มีโอกาสต่อรองกันทั้งทางตรงและทางอ้อม อันจะทำให้ได้ผลการประเมินที่มีคุณค่าและมีนัยแห่งการพัฒนาควบคู่กันไปด้วย

รูปแบบที่ 3 รูปแบบการประเมินที่เน้นการตัดสินใจ (Decision Oriented Evaluation Model)

3.1 รูปแบบการประเมินของเวลช์ (Welch)

สำราญ มีแจ้ง (2544 : 152) ได้สรุปการประเมินโครงการตามรูปแบบการประเมินของเวลช์ (Welch) ว่าเป็นกระบวนการที่ก่อให้เกิดสารสนเทศสำหรับผู้บริหาร หรือผู้รับผิดชอบโครงการ เพื่อใช้ในการตัดสินใจหาทางเลือกในการที่จะดำเนินการครั้งต่อไป ดังภาพประกอบที่ 5



ภาพประกอบที่ 5 รูปแบบการประเมินและการตัดสินใจของเวลช์(Welch)

ที่มา : สำราญ มีแจ้ง. (2544). การประเมินโครงการทางการศึกษา. หน้า 152.

การประเมินโครงการตามรูปแบบการประเมินของเวลช์ จะต้องตอบคำถาม 3 ข้อ เพื่อเป็นแนวทางสำหรับผู้ประเมิน คือ (สำราญ มีแจ้ง. 2544 : 152 – 153)

1. ทำไมต้องประเมิน หรือประเมินทำไม ซึ่งจะทำให้ผู้ประเมินทราบถึงความสำคัญของปัญหาที่จะต้องประเมินว่า การประเมินจะเป็นการประเมินความก้าวหน้า การประเมินผลสรุป หรือการประเมินผลเพื่อการบริหาร

2. ประเมินอะไร จะทำให้ผู้ประเมินทราบวัตถุประสงค์ของการประเมิน

3. ประเมินอย่างไร จะทำให้ผู้ประเมินทราบถึงวิธีการและขั้นตอนของการประเมิน

เวลช์ ได้เสนอขั้นตอนสำคัญเฉพาะของการประเมินไว้ 3 ขั้นตอน ดังตาราง 2

ตาราง 2 ขั้นตอนของการประเมินตามแนวของเวลช์ (Welch)

ขั้นตอนที่ 1	ขั้นตอนที่ 2	ขั้นตอนที่ 3
เก็บรวบรวมข้อมูล	การวิเคราะห์ข้อมูล	การรายงานผล
กำหนดรูปแบบ	การใส่รหัส	การเขียน
เทคนิค	การวิเคราะห์	ปากเปล่า
การจัดการ	การสังเคราะห์	การติดตามผล

ที่มา : สำราญ มีแจ้ง. (2544). การประเมินโครงการทางการศึกษา. หน้า 153.

การประเมินผลตามรูปแบบการประเมินของเวลช์ สามารถใช้ประเมินโครงการได้ทุกโครงการ แต่มีจุดอ่อนอยู่ตรงที่ว่า ไม่ได้มีการกล่าวถึงการประเมินวัตถุประสงค์ของโครงการ แต่ไปเน้นการประเมินผลสัมฤทธิ์ของโครงการมากกว่า ดังนั้น สารสนเทศที่ให้ผู้ตัดสินใจใช้ตัดสินใจทางเลือกในการดำเนินงาน จึงควรเน้นด้วยว่าให้ไปดูที่วัตถุประสงค์ของโครงการด้วย จะทำให้ทราบว่าโครงการที่ได้ทำไปแล้วสนองวัตถุประสงค์ของโครงการหรือไม่อย่างไร ยังมีจุดใดบ้างที่จะต้องปรับปรุง เพิ่มเติม หรือตัดออก เพื่อให้การดำเนินโครงการในครั้งต่อไปมีประสิทธิภาพ และได้ประสิทธิผลสูงตามเป้าหมายที่ได้วางไว้ทุกประการ

3.2 รูปแบบการประเมินแบบชิปของสตัฟเฟิลบีม (Stufflebeam's CIPP Model)

สตัฟเฟิลบีม (Stufflebeam) ได้เสนอรูปแบบชิป (CIPP Model) โดยมีรายละเอียดที่จะประเมินครอบคลุมใน 4 ด้าน ดังนี้ (เสนาะ กลิ่นงาม. 2542 : 203)

1. การประเมินบริบทหรือสภาวะแวดล้อม (Context Evaluation : C) เป็นการประเมินก่อนที่จะดำเนินโครงการใด ๆ โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อกำหนดหลักการและเหตุผล รวมทั้งเพื่อพิจารณาความจำเป็นที่จะต้องจัดทำโครงการดังกล่าว

2. การประเมินตัวป้อนเข้า (Input Evaluation : I) เป็นการประเมินเพื่อพิจารณาถึงความเหมาะสม ความพอเพียง ของทรัพยากรที่จะใช้ในการดำเนินโครงการตลอดจนเทคโนโลยี และแผนของการดำเนินงาน

3. การประเมินกระบวนการ (Process Evaluation : P) เป็นการประเมินโดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อหาข้อบกพร่องของการดำเนินโครงการ เพื่อทำการแก้ไขให้สอดคล้องกับข้อบกพร่องนั้น ๆ เพื่อหาข้อมูลประกอบการตัดสินใจที่จะสั่งการเพื่อการพัฒนาต่าง ๆ เพื่อบันทึกภาวะของเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นไว้เป็นหลักฐาน เพื่อควบคุมการดำเนินงานของโครงการ

4. การประเมินผลผลิตที่เกิดขึ้น (Product Evaluation : P) เป็นการประเมินเพื่อเปรียบเทียบผลที่เกิดขึ้นจากการทำโครงการกับเป้าหมาย หรือวัตถุประสงค์ของโครงการที่กำหนดไว้แต่ต้น รวมทั้งการพิจารณาในประเด็นของการยุบ เลิก ขยายหรือการปรับเปลี่ยนโครงการ

สิ่งที่ควบคู่กับการประเมินทั้ง 4 ด้าน ดังกล่าวข้างต้น ได้แก่ การตัดสินใจเพื่อดำเนินการใด ๆ ซึ่งแบ่งเป็น 4 ประเภท คือ (เสนาะ กลิ่นงาม. 2542 : 204 – 205)

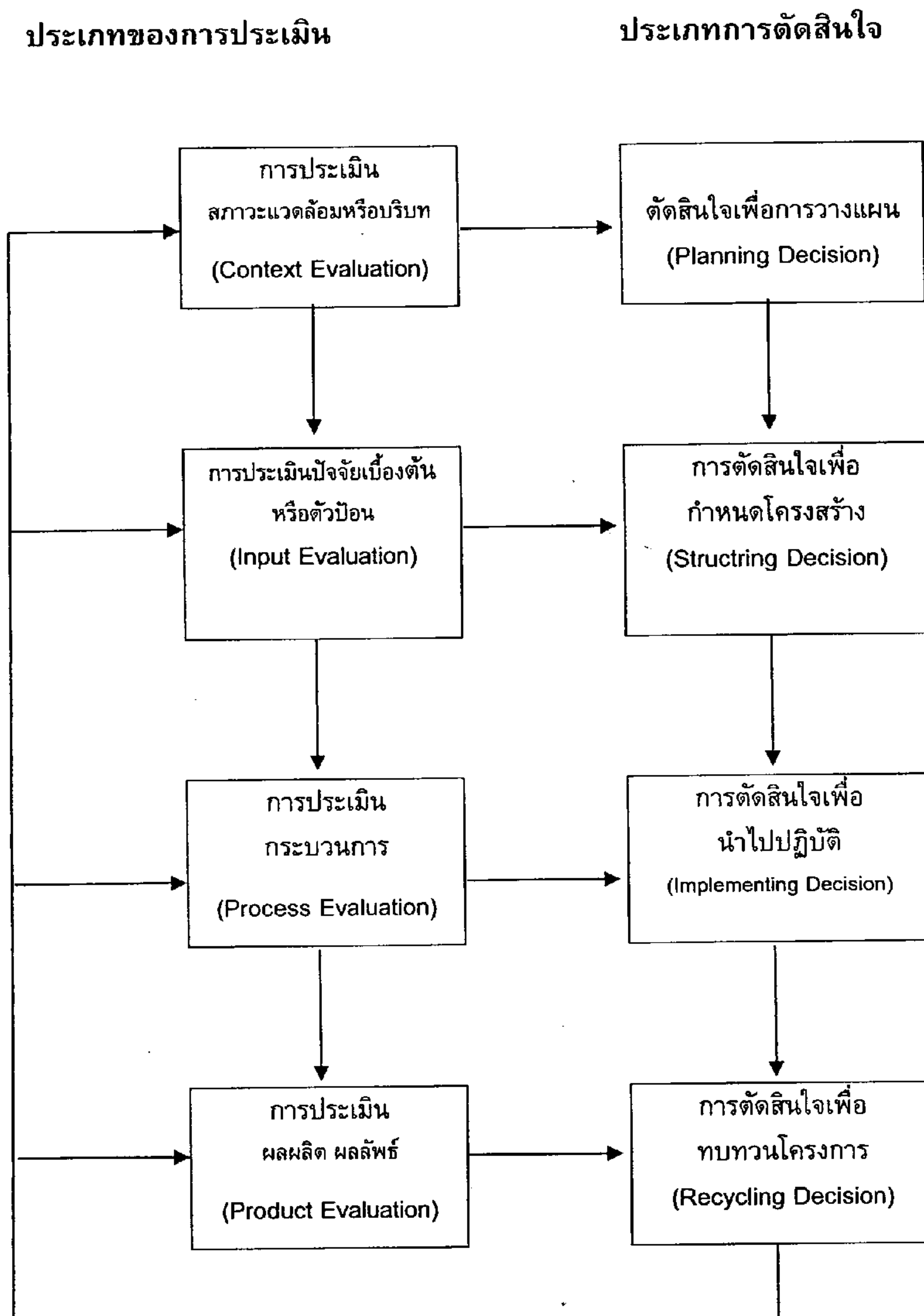
1. การตัดสินใจเพื่อการวางแผน เป็นการตัดสินใจที่อาศัยการประเมินสภาวะแวดล้อม มีบทบาทสำคัญคือ การกำหนดวัตถุประสงค์ของโครงการให้สอดคล้องกับแผนในการดำเนินงาน

2. การตัดสินใจเพื่อกำหนดโครงการ เป็นการตัดสินใจที่อาศัยการประเมินตัวป้อน มีบทบาทสำคัญ คือ การกำหนดโครงการและขั้นตอนการทำงานต่าง ๆ ของโครงการ

3. การตัดสินใจเพื่อนำโครงการไปปฏิบัติ เป็นการตัดสินใจที่อาศัยการประเมินกระบวนการ มีบทบาทสำคัญคือ ควบคุมการทำงานให้เป็นไปตามแผนที่กำหนดและเพื่อปรับปรุงแก้ไขแนวทางการทำงานให้ได้ผลดีที่สุด

4. การตัดสินใจเพื่อการทบทวนโครงการ เป็นการตัดสินใจที่อาศัยผลจากการประเมินที่เกิดขึ้น มีบทบาทหลัก คือ การตัดสินใจเกี่ยวกับยุติ ล้มเลิก หรือขยายโครงการในช่วงเวลาต่อไป

จะเห็นว่าการประเมินโครงการตามรูปแบบชิปของสตัฟเฟิลบีม (Stufflebeam's CIPP Model) นั้นมีประโยชน์ต่อการตัดสินใจในการดำเนินโครงการแต่ละประเภท ดังรูปแบบความสัมพันธ์ตามภาพประกอบ 6



ภาพประกอบ 6 ความสัมพันธ์ของการตัดสินใจและประเภทของการประเมิน
ตามรูปแบบของสตัฟเฟิลบีม (Stufflebeam's CIPP Model)

ที่มา : เสนาะ กลิ่นงาม. (2542). การวางแผนและการบริหารโครงการ. หน้า 205.

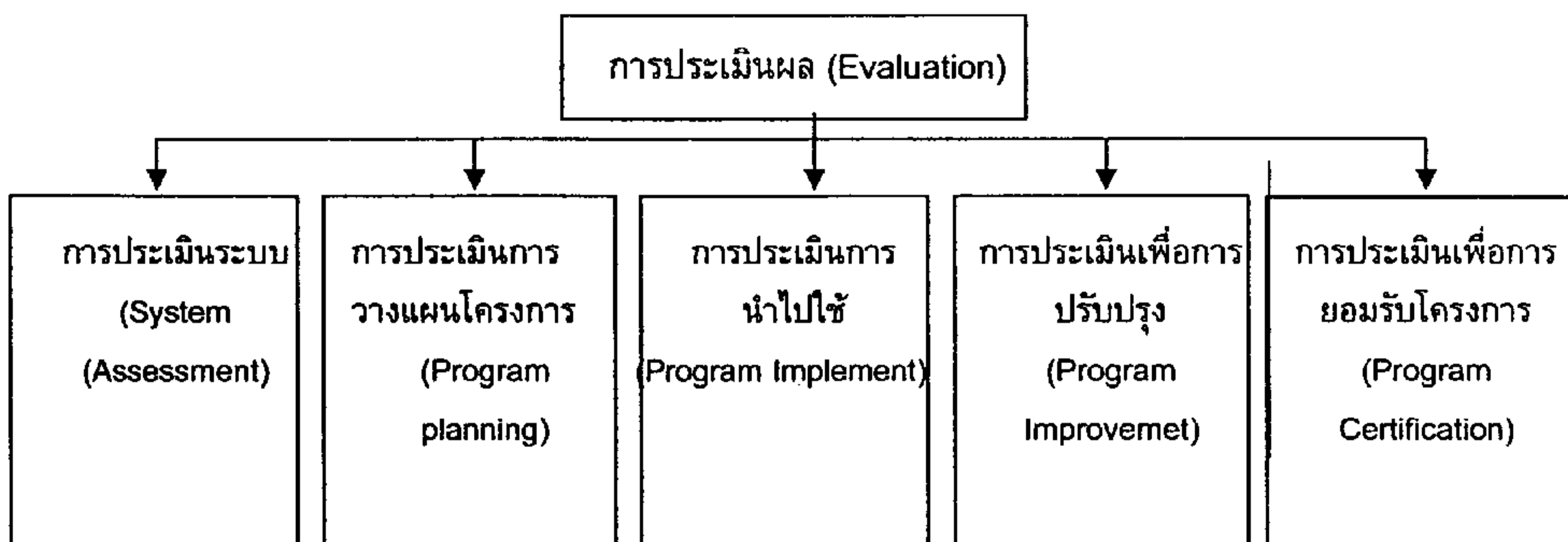
3.3 รูปแบบการประเมินของอัลคิน (Alkin)

มาร์วิน ซี อัลคิน (Marvin C. Alkin) ได้เสนอรูปแบบการประเมิน เรียกว่า CSE (Center for the Study of Evaluation Approach) ซึ่งมีจุดเน้นในการประเมินเพื่อการตัดสินใจ และในการประเมินจำเป็นต้องประเมินในเรื่องต่าง ๆ 5 ด้าน ดังนี้ (สมคิด พรหมจ้อย. 2542 : 45 – 46)

1. การประเมินระบบ (System Assessment) เป็นการประเมินเกี่ยวกับระบบต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับโครงการทั้งหมด ตั้งแต่การกำหนดปัญหา การหาทางเลือกในการแก้ปัญหา การตัดสินใจเลือกทางเลือกในการแก้ปัญหา เพื่อนำมากำหนดเป็นขอบเขตจุดมุ่งหมายและวัตถุประสงค์ ตลอดจนกระบวนการต่าง ๆ ในการดำเนินการตามโครงการ
2. การประเมินการวางแผนโครงการ (Program Planning) เป็นการประเมินก่อนที่จะนำโครงการไปดำเนินการ เพื่อดูว่าโครงการที่กำหนดขึ้นมานั้น มีการวางแผนเหมาะสมแค่ไหน เพื่อนำไปสู่การคัดเลือกโครงการที่เหมาะสมต่อไป ในการประเมินอาจจะกระทำได้โดยการรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องมาพิจารณาว่า การวางแผนโครงการนั้นจะสามารถทำให้โครงการบรรลุตามที่คาดหวังไว้หรือไม่ โดยอาศัยเกณฑ์การประเมินทั้งจากภายนอกและภายใน
3. การประเมินการดำเนินการ (Program Implementation) เป็นการประเมินผลในขณะที่โครงการกำลังดำเนินการอยู่ เพื่อนำผลจากการประเมินมาใช้เป็นแนวทางสำหรับผู้มีอำนาจใช้ในการตัดสินใจว่า จากข้อมูลและสารสนเทศต่าง ๆ เท่าที่โครงการดำเนินการไปแล้วนั้น โครงการดังกล่าวควรจะดำเนินการต่อไปในรูปใด จะมีการแก้ไข ปรับปรุงหรือไม่ ก่อนที่จะก่อให้เกิดความเสียหายขึ้นแก่โครงการ
4. การประเมินเพื่อปรับปรุงโครงการ (Program Improvement) เป็นการรวบรวมข้อมูลต่าง ๆ เพื่อนำมาใช้ในการตัดสินใจในการปรับปรุงโครงการทั้งโครงการที่กำลังดำเนินการอยู่ และเมื่อโครงการสิ้นสุดแล้ว ในการประเมินผลนั้นจะดูว่าโครงการที่ประเมินนั้นจะประสบความสำเร็จหรือความล้มเหลวในแต่ละด้านของโครงการ ตลอดจนผลกระทบที่มีต่อโครงการอื่น เพื่อนำมาใช้ในการปรับปรุงโครงการ
5. การประเมินเพื่อการยอมรับโครงการ (Program Certification) เป็นการประเมินเพื่อนำผลการประเมินไปใช้ เพื่อให้ผู้เกี่ยวข้องกับโครงการยอมรับว่าโครงการนั้นมีความเหมาะสมที่จะนำไปดำเนินการเพื่อให้เกิดผลตามเป้าหมาย ดังนั้น ในการประเมินผลจึงจำเป็นต้องหาข้อมูลหรือสารสนเทศเพื่อนำมาใช้อ้างอิงในการยืนยันว่าโครงการนั้นมีความเป็นไปได้และจะเกิดประโยชน์ ทั้งนี้ เพื่อการยอมรับของผู้ที่เกี่ยวข้อง

จะเห็นว่าการประเมินโครงการตามรูปแบบการประเมินของอัลคิน (Alkin) เป็นการประเมินเพื่อนำไปใช้ในการตัดสินใจ เป็นการประเมินที่เป็นระบบ คือ มีการประเมินการวางแผนโครงการ เพื่อช่วยให้ได้วิธีการที่บรรลุวัตถุประสงค์ของโครงการ มีการประเมินการดำเนินการโครงการ เพื่อหาทางปรับปรุงจากการตรวจสอบ และสุดท้ายการประเมินเพื่อรับรองโครงการ

รูปแบบการประเมินของอัลคิน (Alkin) สรุปลำดับภาพประกอบ 7



ภาพประกอบ 7 รูปแบบการประเมินโครงการของอัลคิน (Alkin)

ที่มา : สมคิด พรหมจ้อย. (2542). เทคนิคการประเมินโครงการ. หน้า 46.

รูปแบบการประเมินโครงการทางการศึกษา ที่นำเสนอข้างต้นจะเห็นได้ว่าแต่ละรูปแบบมีจุดเด่น จุดด้อย มีข้อจำกัดในการประเมินที่แตกต่างกัน ดังนั้น ในการประเมินโครงการทางการศึกษา ผู้ประเมินจะต้องพิจารณาเลือกรูปแบบการประเมินโครงการให้สอดคล้องเหมาะสมกับแผนงาน / โครงการ ของตนเอง

5. กระบวนการประเมินโครงการทางการศึกษา

การประเมินโครงการ เป็นกระบวนการที่มุ่งหาคำตอบเกี่ยวกับคุณค่าของสิ่งใดสิ่งหนึ่ง เพื่อเป็นข้อมูลสารสนเทศแก่ผู้บริหารใช้ประกอบการตัดสินใจดำเนินโครงการหรือยกเลิกโครงการ ซึ่งมีขั้นตอน ดังนี้ (สุภาพร พิศาลบุตร. 2545 : 218 – 227)

1. กำหนดหลักการและเหตุผล ความสำคัญของการประเมินโครงการ เป็นการดำเนินงานที่แสดงถึงสาเหตุและความจำเป็นที่จะต้องมีการประเมินผลโครงการนั้น เพื่อดูว่าผลที่ได้รับจะนำไปใช้ประกอบการพิจารณาในทางใดบ้าง จะเป็นการปรับปรุง พัฒนาโครงการหรือเป็นสารสนเทศในการตัดสินใจที่จะดำเนินโครงการต่อหรือจะยุติโครงการนั้น

2. วิเคราะห์โครงการที่จะมุ่งประเมิน เป็นขั้นตอนที่จะทำให้ผู้ประเมินได้ทราบรายละเอียดเกี่ยวกับโครงการที่จะทำการประเมินได้อย่างละเอียดลึกซึ้ง ทำให้สามารถประเมินผลโครงการได้อย่างมีประสิทธิภาพ สิ่งที่ผู้ประเมินควรทราบ ได้แก่ ความเป็นมาของโครงการ หลักการและเหตุผลของโครงการ ลักษณะของโครงการ วัตถุประสงค์และเป้าหมายของโครงการ รูปแบบการบริหารโครงการ ทรัพยากรของโครงการ กิจกรรมและขั้นตอนในการดำเนินโครงการ ระยะเวลาเริ่มต้นและสิ้นสุดโครงการ เกณฑ์ในการตัดสินผลสำเร็จของโครงการ (ถ้ามี)

3. กำหนดวัตถุประสงค์ของการประเมินโครงการ ซึ่งลักษณะของวัตถุประสงค์ควรประกอบไปด้วยองค์ประกอบที่เรียกว่า SMART กล่าวคือ ความเป็นไปได้ (Sensible : S) , วัดได้ (Measurable : M) , ระบุสิ่งที่ต้องการ (Attainable : A) , มีเหตุมีผล (Reasonable : R) มีขอบเขตเวลาการดำเนินการ (Time : T)

4. การออกแบบประเมินโครงการ เป็นการกำหนดรูปแบบหรือเค้าโครงที่แสดงถึงการเชื่อมโยง ซึ่งเป็นผลที่สืบเนื่องมาจากการนำเอาตารางเหตุผลสัมพันธ์มาประยุกต์ใช้ให้สอดคล้องกับองค์ประกอบต่าง ๆ ที่เป็นขั้นตอนการประเมินโครงการที่จะมุ่งประเมิน นับตั้งแต่วัตถุประสงค์ของการประเมินผล ข้อมูลที่ต้องการ แหล่งข้อมูลและวิธีการรวบรวม วิธีวิเคราะห์ข้อมูล และแนวทางการประเมินผล เพื่อใช้เป็นแนวทางดำเนินการประเมินผลให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่ได้กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด

5. วิธีวิเคราะห์ข้อมูล เป็นการแสดงถึงวิธีการที่จะใช้วิเคราะห์ข้อมูลที่มีอยู่สำหรับนำไปเป็นสารสนเทศประกอบการประเมินโครงการ ซึ่งจะใช้ในวิธีใดนั้นจะขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์ของโครงการเป็นสำคัญ เช่น การวิเคราะห์เนื้อเรื่อง การแจกแจง ความถี่และการคำนวณค่าสถิติเชิงบรรยาย

6. แนวทางการประเมินผล ให้ดำเนินการในลักษณะการเปรียบเทียบผลที่ได้รับจริงกับแผนงานที่กำหนด

7. การรวบรวมข้อมูล เป็นการได้มาซึ่งข้อมูลที่ต้องการ สำหรับใช้เป็นเครื่องชี้ถึงสภาพของโครงการว่าเป็นอย่างไร ดังนั้น ผู้ประเมินควรกำหนดประเภทของข้อมูลที่ต้องการให้เด่นชัด เพื่อเป็นแนวทางสำหรับการเสาะหาแหล่งข้อมูล และกำหนดเทคนิคในการจัดเก็บเพื่อให้ได้ข้อมูลเป็นไปอย่างถูกต้อง ตรงกับความต้องการอย่างครบถ้วน และเป็นข้อมูลที่ทันสมัย

8. การรายงาน หลังจากการศึกษาวิเคราะห์สิ้นสุดลง ผู้ประเมินควรจัดทำเป็นรายงานการประเมินผลในรูปแบบที่เหมาะสม เสนอต่อผู้บริหารระดับสูงเพื่อจะได้สามารถนำไปใช้ประกอบการตัดสินใจต่อไป

สำหรับ สมคิด พรหมจ้อย (2542 : 35 – 40) ได้กล่าวถึงกระบวนการประเมินโครงการทางการศึกษา ว่าควรดำเนินการ ดังนี้

1. วิเคราะห์โครงการที่มุ่งประเมิน โดยผู้ประเมินควรทำการศึกษาหรือบรรยายโครงการที่มุ่งประเมิน โดยการวิเคราะห์เอกสารโครงการ / เอกสารที่เกี่ยวข้อง และบุคคลที่เกี่ยวข้องกับโครงการ เช่น โครงการมีความเป็นมาอย่างไร ใครทำ ทำไมต้องทำโครงการนี้ ทำแล้วได้อะไร ลักษณะของโครงการเป็นโครงการประเภทใด วัตถุประสงค์ และเป้าหมายของโครงการคืออะไร ชัดเจนปฏิบัติได้หรือไม่ รูปแบบการบริหารโครงการเป็นอย่างไร ทรัพยากรของโครงการมีอะไรบ้าง มีกิจกรรมและขั้นตอนในการดำเนินโครงการอย่างไรบ้าง โครงการเริ่มต้นและสิ้นสุดเมื่อไร ฯลฯ

2. หลักการและเหตุผลของการประเมินโครงการ เป็นการศึกษาถึงความเป็นมาของโครงการ ตลอดจนความจำเป็นและความสำคัญของการประเมินผลโครงการ รวมถึงผลดีของการประเมินโครงการ หรือผลเสียที่อาจจะเกิดขึ้น ถ้าไม่ได้ทำการประเมินผลโครงการ ซึ่งเป็นส่วนที่นำไปสู่การค้นคว้าเกี่ยวกับเหตุผลและความเป็นของโครงการที่จะถูกประเมินว่าทำไมต้องมี การประเมินเพื่อทราบความก้าวหน้า ทราบผลของโครงการ ปัญหาและอุปสรรคของโครงการ ฯลฯ ประเมินเพื่อใคร ผู้สนับสนุนโครงการ ผู้ดำเนินโครงการหรือผู้ที่เกี่ยวข้อง และจะนำผลของการประเมินไปใช้ได้อย่างไร เพื่อปรับปรุง พัฒนาโครงการ บริหารงาน ตัดสินใจยุบ หรือต่อโครงการ ฯลฯ

3. กำหนดวัตถุประสงค์ของการประเมิน ซึ่งเป็นกรอบหรือทิศทางให้ทราบว่า การประเมินครั้งนี้มุ่งประเมินในด้านใดบ้าง จะเป็นการควบคุมทิศทาง การเก็บรวบรวมข้อมูลทั้งหมด การตั้งวัตถุประสงค์ของการประเมิน จะต้องเขียนอย่างชัดเจนและให้ทิศทางในการประเมินตรงกับความต้องการใช้ผลการประเมินของผู้บริหารโครงการและผู้ที่เกี่ยวข้อง เฉพาะเจาะจงวัดได้ ประเมินได้ เป็นปรนัย และเป็นที่ยอมรับของผู้ถูกประเมิน

4. ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี แนวทางการประเมิน และแบบจำลองการประเมินรูปแบบต่าง ๆ เพื่อใช้เป็นกรอบในการประเมิน ตลอดจนศึกษากรณีตัวอย่าง งานประเมินที่ทำการประเมินโครงการที่มีลักษณะใกล้เคียงกัน ซึ่งจะเห็นแนวทางในการดำเนินงานประเมินได้ชัดเจนมากขึ้น

5. การออกแบบการประเมิน เป็นการกำหนดกรอบแนวทางการประเมินในรายละเอียดว่าตัวแปรหรือข้อมูลที่ต้องการศึกษามีข้อมูลด้านใดบ้าง จะสุ่มตัวอย่างอย่างไร เก็บรวบรวมข้อมูลจากแหล่งใด มีแนวทางการวัดอย่างไร และจะวัดด้วยเครื่องมือประเภทใด จะนำข้อมูลมาวิเคราะห์อย่างไร และตัดสินผลการประเมินด้วยเกณฑ์อะไร

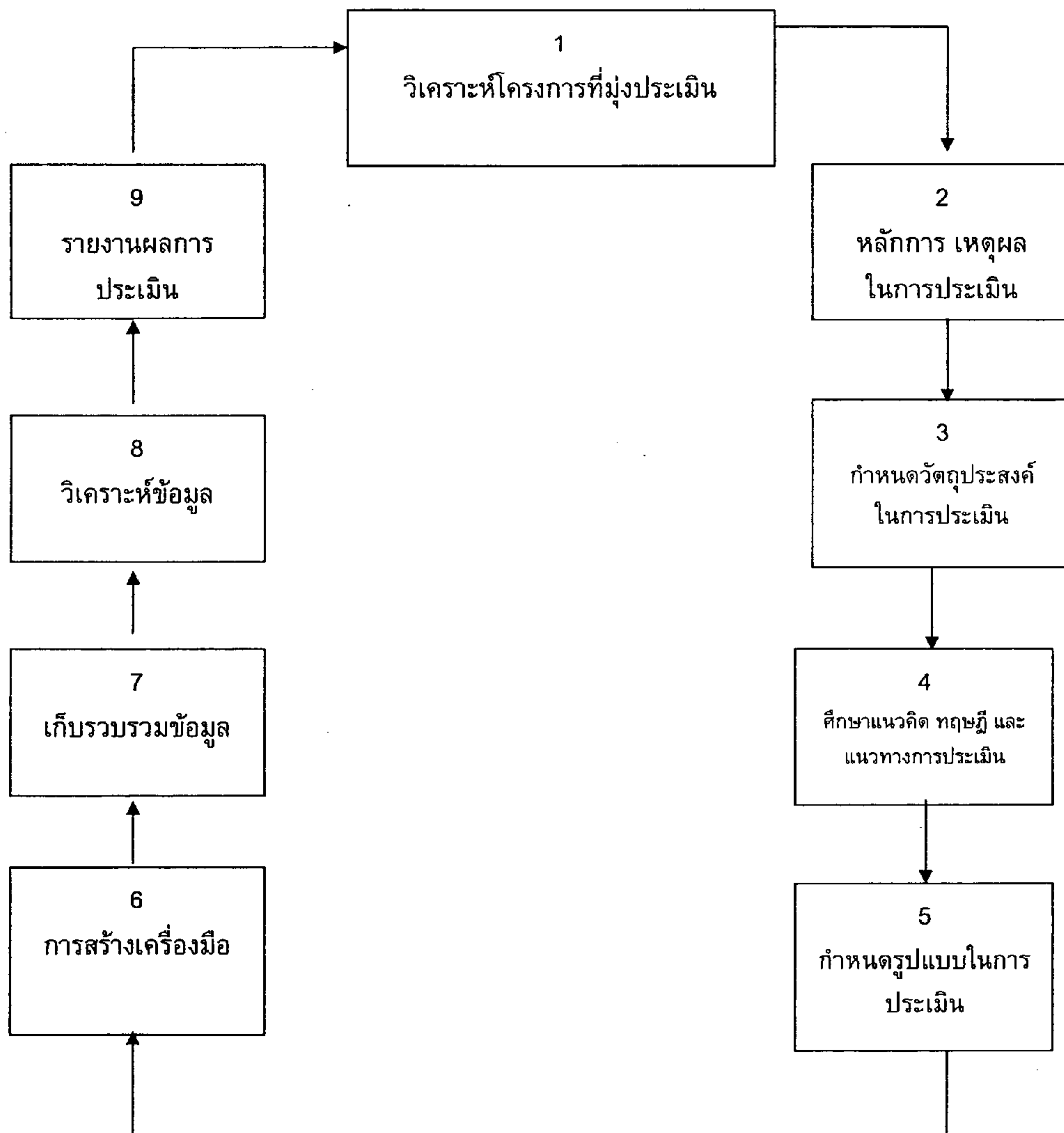
6. เครื่องมือที่ใช้ในการประเมิน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจะต้องสร้างให้ครอบคลุมวัตถุประสงค์ของการประเมิน ข้อคำถามควรจำเพาะเจาะจง เป็นปรนัย ตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา ทดลองใช้ และตรวจสอบคุณภาพขั้นพื้นฐานของเครื่องมือ เช่น ดัชนี ความเที่ยง ความตรง ความยาก ฯลฯ ก่อนที่จะนำเครื่องมือไปใช้จริง เครื่องมือที่นิยมใช้กันโดยทั่ว ๆ ไป ได้แก่ แบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ แบบสังเกต แบบบันทึกรายการ และแบบทดสอบ เป็นต้น

7. การเก็บรวบรวมข้อมูลสำหรับการประเมิน วิธีเก็บรวบรวมข้อมูลจะต้องกำหนดให้ชัดเจนว่าเก็บจากใคร (แหล่งข้อมูล) เก็บที่ไหน เวลาใด และจะใช้เทคนิคใดดีถึงจะได้รับความร่วมมือ และได้ข้อมูลที่มีความถูกต้องสมบูรณ์ที่สุด และเป็นปัจจุบัน

8. การวิเคราะห์ข้อมูล เมื่อเก็บรวบรวมข้อมูลได้แล้วก็นำข้อมูลเหล่านั้นมาวิเคราะห์ตามสภาพของข้อมูลว่าควรจะต้องใช้ค่าสถิติใดในการวิเคราะห์ เช่น ค่าร้อยละ (%) ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ค่าถดถอยพหุคูณ (r) การเปรียบเทียบโดยใช้ค่า t - test , F - test การทดสอบนัยสำคัญทางสถิติ (Test of Significance) เป็นต้น แล้วนำสิ่งที่วิเคราะห์ได้ไปเทียบค่านิยามมาตรฐานที่กำหนด จากนั้นจึงเป็นการแปลความหมายเพื่อตอบคำถาม

9. การสรุปผลและรายงานผลการประเมิน เป็นการนำผลที่ได้จากการแปลผลจากข้อมูลมาสรุปและเสนอแนะเพื่อการตัดสินใจ โดยส่วนใหญ่จะเขียนอยู่ในรูปของการเขียนรายงานผลการประเมิน ซึ่งอาจจะไม่มีรูปแบบตายตัวแน่นอนเหมือนการเขียนรายงานการวิจัย เพราะจุดเน้นของการเขียนอยู่ที่การตอบคำถามการประเมินให้ตรงเป้าประสงค์ มีความกระชับ ตอบคำถามประเมินทุกข้ออย่าง สั้น ๆ แต่ได้ใจความ สิ่งที่คุณเขียนรายงานสรุปผลโครงการจะต้องระวังให้มากก็คือ อคติที่อาจเกิดขึ้น

กระบวนการในการประเมินโครงการทางการศึกษาอาจสรุปได้ตาม ภาพประกอบ 8



ภาพประกอบ 8 กระบวนการประเมินโครงการทางการศึกษา

6. เครื่องมือในการประเมินโครงการทางการศึกษา

เครื่องมือเป็นสิ่งสำคัญสิ่งหนึ่งในการประเมินโครงการ ผู้ประเมินจะต้องเลือกหาเครื่องมือที่สอดคล้องเหมาะสมกับวัตถุประสงค์และเรื่องที่ต้องการประเมินให้มากที่สุด และในการเลือกเครื่องมือเพื่อการประเมินนั้น ควรเปิดโอกาสให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องรับรู้และแสดงความคิดเห็นได้ ทั้งนี้ เพราะจะนำไปสู่การยอมรับในเครื่องมือตลอดจนผลของการประเมินโดยเครื่องมือนั้นๆ

เครื่องมือที่นำมาใช้ในการประเมินผลโครงการนั้นมีหลายชนิด หลายประเภทด้วยกัน ซึ่ง เทศ แก้วกลสิกรรม (2540? : 113 – 114) ได้เสนอแนะเครื่องมือที่นิยมใช้ในการประเมินโครงการทางการศึกษา 5 ประเภท ดังนี้

1. แบบทดสอบ (Test) เป็นชุดของคำถามที่มุ่งหมายให้บุคคลตอบสนองออกมาเป็นพฤติกรรมที่สังเกตหรือวัดได้ แบบทดสอบมีหลายชนิดตามวิธีการตอบและตามสิ่งที่ต้องการวัด

2. แบบสอบถาม (Questionnaire) เป็นเครื่องมือการประเมินที่นิยมใช้กันมาก เพราะสามารถประเมินความคิดเห็น ความสนใจ และเจตคติของบุคคล และสอบถามข้อเท็จจริงของเหตุการณ์ต่าง ๆ แบบสอบถามมีข้อดีในเรื่องสามารถรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างได้จำนวนมากในระยะเวลาอันสั้น แต่ก็มีข้อจำกัดในเรื่องของผู้รับแบบสอบถามอาจไม่ส่งข้อมูลกลับคืนมา และในเรื่องผู้ตอบที่บกพร่องในการอ่าน การเขียน ฯลฯ แบบสอบถามนี้มีหลายตัวแบบ เช่น แบบสอบถามปลายปิด แบบสอบถามปลายเปิด แบบสอบถามตรวจสอบรายการ แบบสอบถามจัดเรียงอันดับ ฯลฯ

3. การสัมภาษณ์ (Interview) เป็นการสนทนาซักถามอย่างมีจุดมุ่งหมาย เพื่อให้ได้ข้อมูลในเรื่องใดเรื่องหนึ่งตามที่ต้องการ และเป็นวิธีการประเมินที่ผู้ประเมินได้ใกล้ชิดแหล่งที่ให้ข้อมูล มีการสื่อสารโต้ตอบสองทาง ทำให้ได้รายละเอียดข้อมูลเพิ่มมากขึ้น ซึ่งอาจทำการสัมภาษณ์เป็นรายบุคคลหรือเป็นกลุ่มก็ได้ มีวิธีการสัมภาษณ์ได้ 3 ลักษณะ คือ

3.1 การสัมภาษณ์แบบไม่มีโครงสร้างแน่นอน (Non - structure interview) เป็นการสัมภาษณ์ที่ไม่ได้กำหนดข้อคำถามไว้ล่วงหน้า เพียงแต่กำหนดจุดมุ่งหมายของการสัมภาษณ์ไว้เป็นกรอบคำถามเท่านั้น

3.2 การสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi - structure interview) เป็นการสัมภาษณ์ลักษณะที่มีแบบสัมภาษณ์ที่เป็นคำถามหลัก และผู้สัมภาษณ์สามารถตั้งคำถามอื่น ๆ ระหว่างสัมภาษณ์ได้ด้วย

3.3 การสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างแน่นอน (Structure interview) การสัมภาษณ์ลักษณะนี้มีแบบสัมภาษณ์หรือคำถามไว้ล่วงหน้าชัดเจน การสัมภาษณ์จะสอบถามตามข้อคำถามที่ได้เตรียมไว้เท่านั้น ไม่มีการถามไปนอกกรอบ

4. การสังเกต (Observation) เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลที่เป็นข้อเท็จจริงเกี่ยวกับปรากฏการณ์หรือพฤติกรรมต่าง ๆ ด้วยประสาทสัมผัสทั้งหลายของผู้สังเกต การสังเกตทำได้ 3 ลักษณะ คือ

4.1 การสังเกตที่ผู้สังเกตเข้าร่วมในเหตุการณ์ (Participant observation)

4.2 การสังเกตที่ผู้สังเกตไม่ได้เข้าร่วมในเหตุการณ์ (Non - Participant observation)

4.3 การสังเกตแบบผสม (Quosi - Participant observation) เป็นการสังเกตที่ผู้รวบรวมข้อมูลเข้าไปมีส่วนร่วมในบางโอกาส และบางโอกาสก็สังเกตในลักษณะของบุคคลภายนอก

5. แบบตรวจสอบรายการ เป็นการตรวจสอบรายการข้อความที่แสดงลักษณะคุณสมบัติขั้นตอนการปฏิบัติกิจกรรมหรือพฤติกรรมต่าง ๆ เพื่อให้ผู้ถูกประเมินตรวจสอบว่ามีพฤติกรรมกิจกรรมต่าง ๆ เกิดขึ้นตามที่กำหนดไว้หรือไม่

นอกจากนี้ พิตร ทองชั้น (2541 : 106 – 125) ให้ความเห็นว่าเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลมีหลายชนิด แต่ละชนิดมีวิธีการและข้อจำกัดเฉพาะเกี่ยวกับการเก็บข้อมูล แต่โดยทั่ว ๆ ไปในการจัดทำโครงการ โดยเฉพาะโครงการที่เกี่ยวกับการศึกษาจะมีที่ใช้อยู่ 5 ประเภท ได้แก่

1. แบบทดสอบ (Test) เป็นเครื่องมือที่ใช้เก็บข้อมูลทางด้านความคิด สติปัญญา ความถนัด ตลอดจนทางด้านบุคลิกภาพของบุคคล

2. แบบสอบถาม (Questionnaire) เป็นเครื่องมือที่ใช้รวบรวมข้อเท็จจริงต่าง ๆ ของบุคคลส่วนใหญ่เป็นการเก็บข้อมูลทางด้านความรู้สึกนึกคิด ความรับผิดชอบ ความสนใจ เป็นต้น

3. การสัมภาษณ์ (Interview) เป็นวิธีการเก็บข้อมูลเช่นเดียวกับแบบสอบถาม หากแต่เป็นการเก็บข้อมูลโดยการสอบถามเรื่องราวต่าง ๆ ด้วยวาจาโดยตรงจากตัวบุคคลที่เราต้องการได้ข้อมูล และต้องมีการบันทึกข้อมูลเช่นเดียวกับการสังเกต

4. การสังเกต (Observation) เป็นวิธีการเก็บข้อมูลได้จากการใช้สายตาสังเกตสิ่งที่ต้องการทราบความเป็นไปหรือความเปลี่ยนแปลงในตัวโครงการที่กำลังดำเนินการอยู่ และทำความเข้าใจในสิ่งที่เกิดขึ้นโดยใช้การพรรณา อธิบาย หรือจัดหมวดหมู่สิ่งที่เห็น อาจจะเป็นบันทึกในกระดาษ เทป ถ่ายภาพ หรือ วีดีโอ เป็นต้น

5. สังคมมิติ (Sociometry) เป็นเทคนิควิธีการหาข้อมูลความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มคนที่ปฏิบัติในโครงการว่ามีความสัมพันธ์ในเชิงร่วมมือกันมากน้อยเพียงไร เป็นการหาโครงสร้างหรือความสัมพันธ์ของสมาชิกในกลุ่มที่ปฏิบัติงาน

สำหรับ สมคิด พรหมจ้อย (2542 : 100 – 116) ได้แบ่งประเภทของเครื่องมือที่ใช้ในการประเมินทางโครงการทางการศึกษาไว้ 8 ประเภท ดังนี้

1. แบบสังเกต (Observation) เป็นเครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูลจากปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้น ซึ่งเป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลอย่างมีระบบและมีจุดมุ่งหมายว่าจะพิจารณาเรื่องใด ปรากฏการณ์ใด โดยผู้สังเกตจะเฝ้าติดตามดูอย่างเอาใจใส่ และพิจารณารายละเอียดต่าง ๆ ตั้งแต่ความเป็นไปและความเปลี่ยนแปลงของสิ่งที่ต้องการศึกษาอย่างใกล้ชิด ในระยะเวลาที่ได้กำหนดไว้ ประสิทธิภาพของเครื่องมือชนิดนี้จะดีมากน้อยเพียงใด ขึ้นอยู่กับประสิทธิภาพของผู้สังเกตโดยใช้ประสาทสัมผัสต่าง ๆ ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

2. แบบสัมภาษณ์ (Interview) เป็นเครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลที่นับว่าให้ทั้งข้อมูลที่ตรงกับความเป็นจริง ข้อมูลที่เก็บได้ละเอียดมากกว่าการใช้เครื่องมือประเภทอื่น เพราะสามารถถามได้ลึกลงลึก เก็บข้อมูลได้ลึกซึ้ง และยังเหมาะกับการเก็บข้อมูลงานการศึกษานอกโรงเรียน เพราะผู้ไม่รู้หนังสือ หรือผู้รู้หนังสือ แต่เขียนไม่เก่งก็สามารถรวบรวมข้อมูลได้เป็นอย่างดี

3. แบบสำรวจ (Inventory) เป็นเครื่องมือประเภทที่อยู่ในลักษณะให้ผู้ตอบกาเครื่องหมาย เช่นเดียวกับแบบตรวจสอบรายการ (Checklist) แต่แตกต่างกันที่แบบสำรวจมุ่งถามเฉพาะเรื่องใดเรื่องหนึ่งเท่านั้น ส่วนใหญ่จะเป็นการวัดทางด้านความรู้สึก (Affective) เช่น วัดทัศนคติ พฤติกรรม ด้านคุณธรรม บุคลิกภาพ เป็นต้น

4. แบบสอบถาม (Questionnaire) เป็นกลุ่มคำถามที่เขียนขึ้นมาเพื่อใช้เก็บข้อมูลตามที่ต้องการ โดยผู้ให้ข้อมูลอ่านคำถามแล้วทำเครื่องหมายเติม หรือเขียนคำตอบ แบบสอบถามที่นิยมใช้มี 2 รูปแบบ คือ 1) แบบสอบถามประเภทปลายปิด (Closed Form) เป็นแบบสอบถามที่กำหนดข้อคำถามหรือคำตอบให้ผู้ตอบคำตอบเดียวหรือหลายคำตอบก็ได้ แล้วแต่กรณีเหมาะสม 2) แบบสอบถามปลายเปิด (Open Form) แบบสอบถามประเภทนี้จะไม่กำหนดคำตอบให้ แต่จะมีข้อคำถามแล้วให้ผู้ตอบเขียนตอบแสดงความคิดเห็นอย่างอิสระ ซึ่งแบบสอบถามรูปแบบนี้สามารถเก็บข้อมูลประเภทไม่ทราบแนวการตอบได้ดี เช่น คำถามเกี่ยวกับเรื่องความคิดเห็นในเรื่องต่าง ๆ

5. แบบมาตราประมาณค่า (Rating Scale) เป็นเครื่องมือที่ใช้ประเมินค่าของสถานการณ์หรือคุณลักษณะต่าง ๆ ที่ไม่สามารถวัดออกมาเป็นตัวเลขโดยตรง การวัดประเภทนี้แบ่งเป็น 2 ประเภท คือ 1) มาตราประเมินค่าแบบบรรยาย (Descriptive Rating Scale) เป็นมาตราวัดของการจัดอันดับในแต่ละระดับในรูปของการบรรยายทางภาษา แต่ละขั้นต้องเขียนคำบรรยายไว้ด้วย ตามปกติจะแบ่งเป็น 3 – 7 ขั้น เมื่อเลือกขั้นใดขั้นหนึ่งแล้วก็ต้องทำบันทึกลงไปขั้นที่เลือกนั้นโดยกาเครื่องหมายเอาไว้ 2) มาตราประเมินค่าแบบตัวเลข (Numerical Rating Scale) มาตราวัดประเภทนี้ได้แยกคุณลักษณะของสิ่งที่จะวัดออกมาตามระดับความเข้มแล้วแทนด้วยตัวเลข

6. แบบทดสอบ (Test) เป็นชุดของคำถามที่สร้างขึ้นอย่างมีระบบใช้วัดพฤติกรรม วัดความรู้ด้านเจตพิสัย และด้านทักษะพิสัย

7. แบบตรวจสอบรายการ (Checklist) เครื่องมือประเภทนี้ มุ่งตรวจสอบดูว่ากิจกรรมต่าง ๆ ที่สำรวจได้ดำเนินการไปตามขั้นตอนหรือกระบวนการหรือไม่ แต่ไม่มีการประเมินค่า สิ่งที่เกิดขึ้นว่ามีความเข้มข้นแค่ไหน เป็นการเก็บข้อมูลโดยการสังเกตสิ่งที่เกิดขึ้นว่าเกิดขึ้นตามรายการที่กำหนดไว้หรือไม่

8. เครื่องมือประเภทอื่น ๆ เครื่องมือที่สามารถนำมาใช้ในการประเมินโครงการทางการศึกษามีอีกเป็นจำนวนมาก เช่น แบบรายงาน บันทึกประจำวัน รายงานการศึกษารายกรณี รูปภาพและภาพวาด เทคนิคเดลฟาย การใช้สถานการณ์จำลอง หลักฐานและร่องรอยต่าง ๆ ฯลฯ

การที่จะนำเครื่องมือหรือวิธีการใด ไปใช้ในการประเมินโครงการทางการศึกษานั้น ผู้ประเมินจะต้องคำนึงถึงหลักเกณฑ์ในการเลือกใช้เครื่องมือ หรือวิธีการ ดังนี้ (เทศ แก้วกสิกรรม. 2540? : 114)

1. ประเภทของข้อมูล ถ้าข้อมูลที่จะรวบรวมมีความยุ่งยาก ซับซ้อน ทำความเข้าใจได้ยาก ย่อมไม่เหมาะสมที่จะใช้แบบสอบถามในการรวบรวมข้อมูล ซึ่งอาจจะเกิดปัญหาและมีความยุ่งยาก

2. ประเภทของผู้ให้ข้อมูล ถ้าหากผู้ให้ข้อมูลเป็นผู้มีการศึกษาดี มีที่อยู่แน่นอนและสามารถติดต่อได้ทางไปรษณีย์ โอกาสที่จะส่งแบบสอบถามไปทางไปรษณีย์ก็มีมาก แต่ถ้าผู้ให้ข้อมูลไม่มีความชำนาญในการอ่าน เขียน ผู้ประเมินไม่สามารถที่ใช้แบบสอบถามได้ จำเป็นต้องใช้วิธีการสัมภาษณ์ การสังเกต หรือวิธีการอื่น ๆ แทน

3. ทรัพยากรที่จะใช้ในการรวบรวมข้อมูล ในการรวบรวมข้อมูลทุกครั้ง ผู้ประเมินจะต้องพิจารณาว่า มีคน เวลา และงบประมาณมากน้อยเพียงใด ทั้งนี้ เพราะวิธีการรวบรวมข้อมูลแต่ละวิธีย่อมต้องมีค่าใช้จ่ายและการใช้ทรัพยากรต่าง ๆ ด้วย

4. จุดเด่น จุดอ่อนของเครื่องมือและวิธีการแต่ละชนิด เนื่องจากเครื่องมือแต่ละชนิดย่อมมีข้อแตกต่างกัน การนำไปใช้ย่อมมีจุดเด่น จุดอ่อนต่างกันด้วย

7. การรายงานผลการประเมินโครงการทางการศึกษา

ในการประเมินผลโครงการใด ๆ จะเกิดประโยชน์ต่อการปฏิบัติงานมาก ถ้าหาก ผู้ประเมินและผู้เกี่ยวข้อง จะได้นำผลของการประเมินไปวิเคราะห์และเลือกใช้ในการพัฒนางาน ให้เกิดประสิทธิภาพ และการที่จะนำผลการประเมินไปใช้นั้นจำเป็นจะต้องอาศัยรายละเอียด ที่ได้จากการรายงานผลการประเมิน การรายงานผลการประเมินโครงการจึงเน้นว่าควรที่จะดำเนิน โครงการต่อไปหรือยุติโครงการ โครงการบรรลุผลสำเร็จและให้ผลคุ้มค่าที่ครอบคลุมทั้งในด้าน ตัวเงิน ความรู้ความสามารถ ทักษะ และสภาพจิตใจของผู้เข้าร่วมโครงการที่ได้รับการพัฒนาขึ้นมา เป็นผลมาจากการจัดกิจกรรมของโครงการหรือไม่เพียงใด ซึ่ง สมคิด พรหมจรรย์ (2542 : 152 – 153) ได้เสนอแนะหลักการเขียนรายงานผลการประเมินโครงการทางการศึกษาไว้ ดังนี้

1. ความถูกต้อง ควรนำเสนอข้อมูลที่ถูกต้อง ไม่มีอคติ
2. ความรัดกุม โดยเขียนให้สั้น ตรงประเด็น ได้ใจความ
3. ความชัดเจน ไม่ใช่ถ้อยคำที่คลุมเครือ หรือใช้ภาษาพูด
4. ความง่าย ใช้ประโยคง่าย ๆ ที่อ่านแล้วเข้าใจได้ง่าย ไม่สับสน
5. ความต่อเนื่อง เรียบเรียงความคิดให้เป็นระเบียบ เขียนอย่างมีเหตุผลและมีลำดับ อย่างต่อเนื่อง

6. ความหลากหลาย การนำเสนอผลการวิเคราะห์จะต้องใช้วิธีการหลายอย่าง ไม่ใช่อย่างใดอย่างหนึ่งซ้ำซาก

7. ความสำคัญ จะต้องเน้นประเด็นสำคัญที่ตรงกับวัตถุประสงค์ของการประเมิน

สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสิทธิ์ (2532 : 233 – 237) ได้แบ่งประเภทของการเขียนรายงานผลการประเมินโครงการไว้ 2 ประเภท คือ

1. การรายงานประเมินแบบสรุปรวม (Summative reports) การรายงานประเภทนี้เป็นกระบวนการที่เขียนขึ้นเพื่อแสดงถึงข้อมูลต่าง ๆ ที่รวบรวมได้ผลสรุปของโครงการว่าเป็นอย่างไร เพื่อช่วยให้ผู้บริหารตัดสินใจเกี่ยวกับอนาคตของโครงการว่า จะกระทำต่อไปหรือเลิกล้มโครงการ การรายงานประเมินแบบสรุปรวม จะต้องนำเสนอรายละเอียดของข้อมูลสารสนเทศต่าง ๆ ที่รวบรวมได้ เครื่องมือการเก็บรวบรวมข้อมูลที่มีความถูกต้อง น่าเชื่อถือ ในรายงานควรมีรายละเอียดที่สั้นและชัดเจน ตรงประเด็น ข้อมูลอาจนำเสนอในรูปข้อความ ภาพ กราฟ หรือตารางต่าง ๆ ได้ตามความเหมาะสม รายงานลักษณะนี้จะมีความสำคัญเป็นอย่างมากที่จะใช้ในการตัดสินใจต่อโครงการในอนาคต ซึ่งรายงานจะต้องแสดงความเชื่อมั่นในการประเมินและการสรุปผลการประเมินที่ชัดเจน ตัดสินใจได้

2. การรายงานประเมินผลแบบหารูปแบบ (Formative reports) หรือรายงานประเมินความก้าวหน้า แบ่งเป็น 3 ประเภท คือ

2.1 การรายงานระหว่างปฏิบัติการ (Implementation reports) ลักษณะรายงานจะครอบคลุมการดำเนินงานของโครงการว่า เป็นไปตามแผนหรือไม่ ถ้าเป็นไปตามแผน ผลการดำเนินงานเป็นอย่างไร ถ้าไม่เป็นไปตามแผน ปัญหาคืออะไร

2.2 การรายงานความก้าวหน้า (Progress reports) เป็นการรายงานที่จะต้องเสนอเป็นระยะต่อเนื่องถึงความก้าวหน้าของโครงการเพื่อให้ผู้รับผิดชอบ หรือผู้สนใจได้ทราบถึงความสำเร็จ หรือปัญหาที่เกิดขึ้นตลอดเวลา รายงานลักษณะนี้จะมุ่งตอบคำถามว่าเครื่องมือที่ใช้วัดความก้าวหน้าของโครงการมีอะไรบ้าง คุณภาพเป็นอย่างไร อัตราความก้าวหน้าของโครงการจะช่วยทำนายผลสำเร็จของโครงการในระดับใด อะไรที่หยุดยั้งความก้าวหน้า มีข้อเสนอแนะอะไรบ้างที่ต้องปฏิบัติ ลักษณะรายงานจะครอบคลุมจำนวนผู้เข้ารับการประเมินว่ามีจำนวนเท่าไร สถิติการรวมโครงการ ผลการวัดทุกครั้งทุกประเภท ข้อดีขมมีอะไรบ้าง

2.3 การรายงานเทคนิค (Technical reports) เป็นการรายงานที่นำเสนอเกี่ยวกับกระบวนการหรือปัจจัยนำเข้าสำหรับโครงการ เพื่อที่จะสร้างความเชื่อถือในการรายงานเพิ่มขึ้น รายงานลักษณะนี้มุ่งที่จะตอบคำถามว่าความแตกต่างมีอะไรบ้าง วัสดุ อุปกรณ์ สื่อเหมาะสมหรือไม่

สำหรับ คำโครงการเขียนรายงานผลการประเมินโครงการ โดยทั่วไปไม่มีรูปแบบที่แน่นอนตายตัว มีรายละเอียดปลีกย่อยของหัวข้อ รูปแบบ และจุดเน้นของการประเมินต่าง ๆ กัน ซึ่งมีผู้นำเสนอรูปแบบในการเขียนรายงานผลการประเมินโครงการไว้หลายรูปแบบ ซึ่งมีลักษณะคำโครงการที่สำคัญคล้ายคลึงกัน ดังนี้

ไพศาล หวังพานิช (2533 : 36) เสนอแนะว่า รายงานผลการประเมินโครงการควรมีสาระสำคัญ ดังนี้

1. ภูมิหลังหรือความเป็นมาของการประเมินโครงการ
2. วัตถุประสงค์
3. ขอบเขตของการประเมิน
4. นิยามศัพท์ของคุณลักษณะ
5. แนวคิดและหลักการ หรือที่มาของโครงการ (ที่ถูกประเมิน)
6. วิธีดำเนินการประเมิน
 - 6.1 รูปแบบหรือวิธีการประเมิน
 - 6.2 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
 - 6.3 เครื่องมือรวบรวมข้อมูล

- 6.4 การรวบรวมข้อมูล
- 6.5 การวิเคราะห์ข้อมูล
- 6.6 วิธีการประเมิน(เกณฑ์ที่ใช้)

- 7. ผลการประเมิน
- 8. สรุปผลการประเมินและข้อเสนอแนะ
- 9. บรรณานุกรม
- 10. ภาคผนวก

เทศ แก้วกสิกรรม (2540? : 129 – 132) ได้เสนอแนะว่า การเขียนรายงานผลการประเมินโครงการ ควรประกอบด้วยดังนี้

บทที่ 1 บทนำ ประกอบด้วย

- ความเป็นมาของการประเมินผล
- จุดมุ่งหมายของการประเมินผล
- ขอบเขตของการประเมินผล
- คำนิยามศัพท์ที่ใช้ในการประเมินผล
- ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการประเมินผลโครงการ

บทที่ 3 วิธีดำเนินการประเมินผล ประกอบด้วย

- ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
- เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินผล
- การเก็บรวบรวมข้อมูล
- การวิเคราะห์ข้อมูล

บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล โดยเสนอตามลำดับของจุดมุ่งหมายของการประเมินผลจนครบทุกข้อ

บทที่ 5 สรุปผล อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

บรรณานุกรม

ภาคผนวก เป็นเอกสารหรือเครื่องมือที่ใช้ในการประเมิน เช่น โครงการ

แบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ ฯลฯ

สำราญ มีแจ้ง (2544 : 230 – 236) ได้เสนอแนะรูปแบบในการเขียนรายงานการประเมินโครงการไว้ 3 รูปแบบ ดังนี้

แบบที่ 1

- ชื่อเรื่อง
- ชื่อนักประเมิน สถานที่อยู่ สถานที่ทำงาน
- คำนำ
- หลักการและเหตุผลในการประเมิน
- ประเด็นพิจารณาก่อนการประเมิน
- ประเด็นพิจารณาช่วงทำการประเมิน
- ประเด็นพิจารณาเมื่อสิ้นสุดการประเมิน
- ข้อสรุป

แบบที่ 2

บทที่ 1 บทนำ

- ความเป็นมาของการประเมินโครงการ
- วัตถุประสงค์ทั่วไป / วัตถุประสงค์เฉพาะ
- ผู้ดำเนินการประเมิน
- ข้อยกเว้นของการประเมิน

บทที่ 2 โครงการที่มุ่งประเมิน

- หลักการและเหตุผล
- ลักษณะของโครงการ
- เป้าหมายของโครงการ / วัตถุประสงค์ของโครงการ
- สถานการณ์และบุคลากร
- เนื้อหาสาระของโครงการ
- กิจกรรม
- วัสดุ อุปกรณ์
- งบประมาณ
- เกณฑ์การตัดสินผลสัมฤทธิ์ของโครงการ

บทที่ 3 วิธีการประเมิน

- การเลือกแบบจำลองเพื่อประเมิน
- คำถามเชิงประเมินที่มุ่งแสวงหาคำตอบ

- ข้อมูล และแหล่งที่มาของข้อมูล
- วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล
- การกำหนดการเก็บข้อมูล
- วิธีวิเคราะห์ข้อมูล
- วิธีการรายงานผลการประเมิน
- ค่าใช้จ่ายในการประเมิน
- วิธีการตัดสินคุณภาพของการประเมิน

บทที่ 4 ผลการประเมิน

- ความเหมาะสมของวัตถุประสงค์
- ความเหมาะสมของแผนงาน
- ผลการประเมิน กระบวนการ
- ผลการประเมิน สัมฤทธิ์ผล

บทที่ 5 สรุปผล อภิปรายผล ข้อเสนอแนะ

แบบที่ 3 การรายงานผลการประเมินจะมีรายละเอียดครอบคลุม 7 ตอน คือ

- ตอนที่ 1 สรุป มีรายละเอียดประเมินอะไร ทำไมจึงต้องทำการประเมิน
ข้อค้นพบที่สำคัญ ๆ และข้อเสนอแนะของนักประเมิน เป็นต้น
- ตอนที่ 2 ภูมิหลังและสถานภาพของโครงการ เป็นภาพรวมเกี่ยวกับ
จุดกำเนิดโครงการ วัตถุประสงค์ของโครงการ กลุ่มที่เกี่ยวข้อง
ในโครงการ ลักษณะของวัสดุ อุปกรณ์ สื่อในโครงการ บุคคลอื่น
ที่เกี่ยวข้อง
- ตอนที่ 3 การประเมิน เป็นภาพรวมที่มีรายละเอียดครอบคลุม
วัตถุประสงค์ของการประเมิน การออกแบบการประเมิน
ผลที่ได้รับ
- ตอนที่ 4 ผล เป็นการสรุปสั้น ๆ ของผลการวิจัย ผลของโครงการ
- ตอนที่ 5 อภิปรายผล เน้นรายละเอียดความเชื่อมั่นว่าโครงการให้ผล
เช่นนั้นจริงประมาณเท่าไร ผลที่ได้รับดีอย่างไรบ้าง
นักประเมินด้วยกันในกลุ่มรู้สึกอย่างไรต่อผลที่ได้รับ
- ตอนที่ 6 การลงทุน เป็นภาพรวมของวิธีการคำนวณเกี่ยวกับการลงทุน
ตลอดจนความหมาย และค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับโครงการ
ในรูปตัวเงินและมีใช้ตัวเงิน
- ตอนที่ 7 สรุปและเสนอแนะ เป็นภาพรวมของข้อสรุปที่นำมาจาก
ผลของโครงการ ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับโครงการ ข้อเสนอ
ในการทำผลประเมิน

เค้าโครง หรือโครงสร้างการเขียนรายงานผลการประเมินโครงการทางการศึกษา โดยทั่วไป อาจสรุปได้ดังนี้

1. ปกนอก
2. คำนำ
3. สารบัญ
4. บทนำ
5. สาระสำคัญของโครงการที่จะประเมิน
6. วิธีการประเมิน
7. ผลการประเมิน
8. สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

เมื่อผู้รับผิดชอบโครงการหรือผู้ที่เกี่ยวข้อง ได้เขียนรายงานการประเมินผลโครงการแล้ว ขั้นตอนต่อไปก็คือ การนำรายงานผลการประเมินโครงการดังกล่าวไปเผยแพร่ ซึ่งมีความสำคัญไม่น้อยไปกว่าคุณภาพของเนื้อหาในรายงานการประเมินโครงการ ถ้าผู้ประเมินปรารถนาที่จะเห็นข้อค้นพบในการประเมินถูกนำไปใช้ประโยชน์ ผู้ประเมินต้องสร้างความรู้สึกที่ดีต่อรายงานการประเมินให้เกิดขึ้นกับผู้ที่มีอำนาจในการตัดสินใจหรือกลุ่มผู้มีบทบาทสำคัญในองค์กร นับตั้งแต่การให้ความสำคัญต่อกลุ่มผู้บริหารโครงการประเมิน และเสนอผลการประเมินต่อกลุ่มต่าง ๆ ในช่วงเวลาและวิธีการที่เหมาะสม โดยมีวิธีการเผยแพร่ ดังนี้ (สุวิมล ติรภานันท์. 2543 : 217 – 218)

1. การรายงานเป็นระยะ ๆ ให้ผู้บริหารและผู้ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินโครงการ ได้ทราบถึงความก้าวหน้าและสถานการณ์ที่เป็นอยู่ ซึ่งจะทำให้ผู้บริหารได้รับข้อมูลที่ทันต่อการแก้ไขปรับปรุงโครงการ
2. การรายงานด้วยตนเองต่อกลุ่มบุคคลเป้าหมาย เป็นการรายงานด้วยวาจา
3. การเผยแพร่ในลักษณะของงานวิชาการ
4. การจัดการประชุมเพื่อรายงานผลการประเมินอย่างเป็นทางการ

8. สภาพและปัญหาเกี่ยวกับการประเมินโครงการทางการศึกษา

การประเมินโครงการทางการศึกษา เป็นกระบวนการเก็บรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูล ไปใช้ให้เกิดประโยชน์ตามที่ต้องการ ขณะเดียวกัน ในการดำเนินการประเมินโครงการทางการศึกษา อาจมีปัญหาได้ ดังนี้ (เสนาะ กลิ่นงาม. 2542 : 218 – 219)

1. หน่วยงานไม่เห็นความสำคัญของการประเมินผลโครงการ
2. ขาดผู้ชำนาญการประเมินผล
3. ขาดแคลนงบประมาณ วัสดุ และอุปกรณ์ที่ใช้ในการประเมินผล
4. ขาดหลักการในการบริหารและการประเมินโครงการ
5. วัตถุประสงค์ของการประเมินผลไม่ชัดเจน
7. การใช้รูปแบบ กระบวนการประเมินผลโครงการไม่เหมาะสม
8. การประเมินผลโครงการเฉพาะจุดใดจุดหนึ่ง หรือประเมินผลสุดท้าย หรือผลสำเร็จของโครงการเพียงอย่างเดียวทำให้สรุปผลการประเมินขาดความชัดเจน ถูกต้อง
9. ผลการประเมินโครงการขาดความเชื่อถือที่จะมีผลต่อการนำไปใช้หรือเพื่อตัดสินใจ
10. ผลการประเมินไม่ทันกับเวลาที่จะนำไปใช้

สำหรับ เจริญพงษ์ วิญญูรักษ์ (2542 : 49 - 50) ได้สรุปปัญหาและอุปสรรคในการประเมินผลโครงการทางการศึกษาไว้ ดังนี้

1. ข้อมูลที่นำมาใช้ในการประเมินผลไม่ถูกต้อง ซึ่งมักเกิดจากความผิดพลาดในวิธีการจัดเก็บรวบรวมข้อมูล
2. ข้อมูลที่นำมาใช้ในการประเมินผลขัดแย้งกัน ซึ่งอาจเกิดขึ้นจากวิธีการจัดเก็บรวบรวมข้อมูลของหน่วยงานที่มีความแตกต่างกัน
3. การต่อต้านการประเมินผล ซึ่งเกิดจากการมองภาพการประเมินผลการดำเนินงานว่าเป็นการจับผิดมากกว่าเป็นความพยายามที่จะค้นหาปัญหา/ข้อบกพร่อง และสาเหตุของปัญหา/ข้อบกพร่อง เพื่อการปรับปรุงแก้ไขการดำเนินงานให้ดีขึ้น

นอกจากนี้ ไพโรจน์ ภัทรนรากุล (2543 : 2) ได้กล่าวถึงปัญหาในการดำเนินการประเมินโครงการทางการศึกษา ดังนี้

1. การขาดข้อมูลที่ถูกต้องและน่าเชื่อถือโดยเฉพาะข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับผลกระทบของโครงการ การประเมินผลมักทำกันอย่างแคบๆ ในระบบปิดโดยเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานผู้ปฏิบัติ

2. ขาดการมีส่วนร่วมของผู้ที่เกี่ยวข้อง ทำให้การประเมินผลอยู่ในวงจำกัด ทำการประเมินแบบเข้าข้างตัวเองเพื่อให้โครงการมีรูปแบบเป็นที่ยอมรับ หวังผลให้ได้รับงบประมาณสนับสนุนการดำเนินงาน

3. ขาดมาตรฐาน ขาดเกณฑ์และตัวชี้วัด และขาดความถูกต้องน่าเชื่อถือ ทำให้ไม่สามารถสะท้อนปัญหาในการนำนโยบายและโครงการไปปฏิบัติตามที่เป็นจริง และไม่สามารถตอบคำถามได้ว่าโครงการบรรลุวัตถุประสงค์หรือไม่ ความล้มเหลวเป็นความล้มเหลวเนื่องมาจากนโยบายเองหรือการปฏิบัติ ส่งผลให้ขาดข้อมูลที่ถูกต้อง หากจะมีการขยายผลโครงการที่ประสบผลสำเร็จ และหลีกเลี่ยงหรือยุติโครงการที่ล้มเหลว

4. ผู้ที่ทำหน้าที่ประเมินขาดความรู้ทักษะ ขาดพื้นฐานวิชาการรองรับ เป็นปัญหาเรื่องวิธีวิทยา ระเบียบวิธีในการกำหนดรูปแบบการประเมินผล และมีการเลือกปฏิบัติในการประเมินขาดเครื่องมือที่จะวัดความสัมพันธ์เชิงเหตุผล ทำให้ไม่บรรลุวัตถุประสงค์ของการประเมิน

5. หน่วยงานนำผลการประเมินไปใช้ไม่ถูกต้อง โดยนำไปใช้แบบบิดเบือนซึ่งอาจเป็นความตั้งใจหรือจงใจนำผลการประเมินผลไปใช้ในทางที่ผิด

สำหรับ อัจฉรา ชีวะตระกูลกิจ (2542 :15 – 17) ได้กล่าวถึงปัญหาในการติดตามและประเมินผลโครงการทางการศึกษาไว้ ดังนี้

1. ปัญหาด้านบทบาทของการติดตามและประเมินผล การติดตามและประเมินผลนับว่าเป็นส่วนหนึ่งของการบริหารโครงการ โดยการศึกษาการปฏิบัติงานและเสนอแนะวิธีการแก้ไขปัญหาเพื่อประโยชน์ในการสร้างความเข้าใจทั้งในด้านความสำเร็จและความล้มเหลวของโครงการ ซึ่งจะมีผลต่อการบริหารโครงการ แต่บางครั้งก็สามารถใช้เป็นเครื่องมือในการควบคุมและเร่งรัดผลงาน เป็นการตรวจสอบสมรรถภาพของผู้ปฏิบัติงาน ทำให้มีลักษณะเป็นการจับผิด ปัญหาในเรื่องนี้จึงเป็นความขัดแย้งของบทบาทในทางบวกและทางลบของการติดตามและประเมินผล

2. ปัญหาด้านข้อมูลที่นำมาใช้ในการประเมินผล ไม่ถูกต้อง หรือไม่สมารถนำมาใช้ในการติดตามและประเมินผลได้ และในด้านการวิเคราะห์ ผู้ประเมินจำเป็นต้องเลือกใช้เทคนิคการวิเคราะห์ให้เหมาะสมกับข้อมูลที่มีอยู่ มิฉะนั้นแล้วการวิเคราะห์อาจจะผิดพลาดและทำให้การประเมินผลผิดพลาดหรือไร้ความหมาย

3. การกำหนดวัตถุประสงค์และเลือกวิธีการติดตามและประเมินผล ผู้ประเมินอาจจะยังไม่มีความรู้หรือประสบการณ์ทางการประเมินผลเพียงพอ ทำให้เกิดความไม่มั่นใจว่าควรประเมินวัตถุประสงค์และเป้าหมายใดจึงจะเหมาะสม และควรจะใช้วิธีการประเมินผลอย่างไรกับวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่ต้องการจะประเมิน

4. การไม่เห็นความสำคัญของการติดตามและประเมินผล ผู้บริหารองค์กรมักสนใจที่จะเห็นผลงานออกมามาก ๆ และไม่สนใจกับผลงานที่แล้ว ๆ มา จึงไม่ให้ความสำคัญกับการติดตามและประเมินผล และผู้บริหารโดยทั่วไปยังเห็นว่า การประเมินผลเป็นการจับผิดผู้ปฏิบัติงานและผู้ใต้บังคับบัญชา ฉะนั้น เพื่อมิให้ผู้ใต้บังคับบัญชาเกิดความไม่พอใจ ซึ่งจะทำให้ผู้บริหารลำบากใจ ผู้บริหารจึงไม่นิยมให้มีการประเมินผล หรือถ้ามีการประเมินผล ผู้บริหารก็ไม่อยากจะมอบอำนาจอะไรให้แก่ผู้ประเมิน หรือให้ความสำคัญแก่การประเมินผลจนเกินไป ผลของการประเมินจึงมักจะไม่ได้รับการยอมรับ และไม่ค่อยมีความหมายในการแก้ไขปัญหาในการบริหารงาน หรือถูกนำมาพิจารณาใช้อย่างจริงจัง

5. การไม่ได้รับความร่วมมือ ผู้ประเมินมักจะประสบปัญหาการไม่ได้รับความร่วมมือจากฝ่ายปฏิบัติ ซึ่งมักมองว่าการติดตามและประเมินผลเป็นการจับผิดมากกว่าเป็นการติเพื่อก่อ ดังนั้น ผู้ปฏิบัติจึงไม่ค่อยให้ข้อมูลหรืออำนวยความสะดวกในการทำหน้าที่ด้านนี้ นอกจากนี้ ผู้ปฏิบัติอาจจะไม่ยอมรับฟังเพราะคิดว่าตนเองรู้ปัญหาต่าง ๆ และเข้าใจวิธีปฏิบัติงานมากกว่าผู้ประเมิน

6. การขาดความเที่ยงธรรมในการประเมินผล อาจเกิดขึ้นได้เสมอเพราะผู้ประเมินมีความลำเอียงหรือเกิดความเกรงใจฝ่ายปฏิบัติ การประเมินจึงไม่ค่อยจะมีความเที่ยงตรง นอกจากนี้ ผู้ประเมินบางคนอาจใช้โอกาสหาผลประโยชน์ส่วนตัวและร่วมมือกับฝ่ายปฏิบัติปกปิดความผิดพลาดในการปฏิบัติงานก็ได้

7. การขาดความพร้อมในการติดตามและประเมินผล ซึ่งเป็นผลมาจากการขาดการสนับสนุนจากผู้บริหาร ทำให้เกิดปัญหาในการบริหารงานติดตามและประเมินผล ฉะนั้น ผู้ประเมินบางคนจึงไม่กระตือรือร้นและไม่ค่อยจะเตรียมตัวหรือเตรียมใจสำหรับการติดตามและประเมินผลอย่างเต็มที่ นอกจากนี้ ผู้ประเมินอาจจะไม่มีความรู้ในด้านการประเมินผลเลย หรือหน่วยงานนั้น ๆ ขาดประสบการณ์ในการติดตามและประเมินผลอย่างจริงจัง การติดตามและประเมินผลจึงทำได้อย่างไม่ถูกต้องตามหลักการหรือขั้นตอนที่เหมาะสม จึงทำให้เกิดปัญหาเพิ่มมากขึ้นกว่าที่จะช่วยในการแก้ไข ปรับปรุงงานขององค์กรนั้นให้ดีขึ้น

จากสภาพและปัญหาในการประเมินโครงการทางการศึกษา ดังกล่าวข้างต้น สะท้อนให้เห็นว่า การประเมินผลโครงการทางการศึกษาในปัจจุบันยังมีลักษณะขาดความชัดเจน ขาดพื้นฐานทางวิชาการด้านการประเมิน ขาดความโปร่งใส มีอคติเข้าข้างตัวเอง ขาดการมีส่วนร่วมของผู้เกี่ยวข้อง ขาดการประสานการดำเนินงานจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ทำให้การประเมินไม่สามารถใช้เป็นเครื่องมือในการตรวจสอบการบริหารงานโครงการว่า สามารถตอบสนองความต้องการและความพึงพอใจของประชาชนและผู้รับบริการได้มากน้อยเพียงใด เป็นผลเสียต่อระบบราชการส่วนรวม และเป็นอุปสรรคในการพัฒนาการบริหารการศึกษาในระยะยาว

บทที่ 3

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

การศึกษาค้นคว้าในการจัดทำบรรณนิทัศน์เรื่องเกี่ยวกับการประเมินโครงการทางการศึกษา ได้ดำเนินการดังนี้

1. วิธีการจัดทำบรรณนิทัศน์
2. การลำดับเนื้อหาบรรณนิทัศน์
3. การจัดทำบรรณนิทัศน์
4. การจัดทำบรรณานุกรม

1. วิธีการจัดทำบรรณนิทัศน์

1.1 ศึกษา ค้นคว้า รวบรวมเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการประเมินโครงการทางการศึกษา ประเภทหนังสือและตำรา บทความ งานวิจัย ที่จัดพิมพ์ตั้งแต่ปีพุทธศักราช 2540 – 2547 รวมทั้งสิ้น 106 เรื่อง

1.2 นำเอกสารข้อมูลดังกล่าวมาอ่านศึกษา เพื่อแยกประเภทเอกสารโดยจัดกลุ่ม ดังนี้

- 1.2.1 หนังสือและตำรา จำนวน 26 เล่ม
- 1.2.2 บทความ จำนวน 30 เรื่อง
- 1.2.3 งานวิจัย จำนวน 50 เรื่อง

1.3 ศึกษาและสรุปสาระสำคัญโดยย่อ ตามขอบเขตของประเด็นที่ศึกษา ดังนี้

- 1.3.1 แนวคิด หลักการ ความหมาย ความสำคัญและประโยชน์ในการประเมินโครงการทางการศึกษา
- 1.3.2 การวางแผนการประเมินโครงการทางการศึกษา
- 1.3.3 ประเภทและรูปแบบการประเมินโครงการทางการศึกษา
- 1.3.4 กระบวนการประเมินโครงการทางการศึกษา
- 1.3.5 เครื่องมือในการประเมินโครงการทางการศึกษา
- 1.3.6 การรายงานผลการประเมินโครงการทางการศึกษา
- 1.3.7 สภาพและปัญหาเกี่ยวกับการประเมินโครงการทางการศึกษา

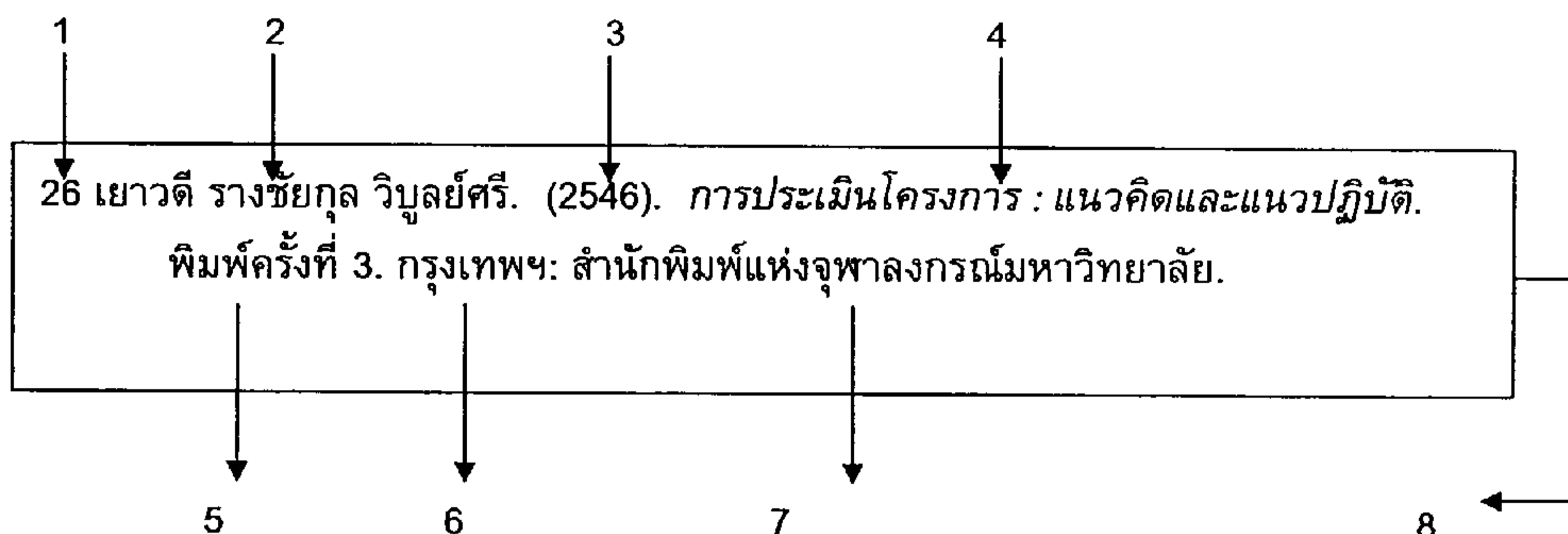
- 1.4 พิจารณาตรวจสอบเนื้อหา สำนวนภาษา และจัดระบบในการนำเสนอเนื้อหาสาระ
- 1.5 จัดทำบรรณานุกรม ตามหลักวิธีการเขียนบรรณานุกรม
- 1.6 จัดทำบรรณนิทัศน์ โดยแบ่งเป็น 3 รูปแบบ ดังนี้
 - 1.6.1 บรรณนิทัศน์ชื่อผู้แต่ง
 - 1.6.2 บรรณนิทัศน์ชื่อเรื่อง
 - 1.6.3 บรรณนิทัศน์หัวเรื่อง

2. การลำดับเนื้อหาบรรณนิทัศน์

ผู้ศึกษาได้ลำดับเนื้อหาบรรณนิทัศน์ โดยจำแนกตามประเภทของเอกสารที่ได้ค้นคว้ารวบรวมมาตั้งแต่ปีพุทธศักราช 2540 – 2547 ตามเอกสารอ้างอิงในบทที่ 4 บทที่ 5 และบทที่ 6 ดังนี้

- 2.1 บรรณนิทัศน์หนังสือและตำรา รวบรวมไว้ในบทที่ 4
- 2.2 บรรณนิทัศน์บทความ รวบรวมไว้ในบทที่ 5
- 2.3 บรรณนิทัศน์งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง รวบรวมไว้ในบทที่ 6

ตัวอย่างบรรณนิทัศน์หนังสือและตำรา



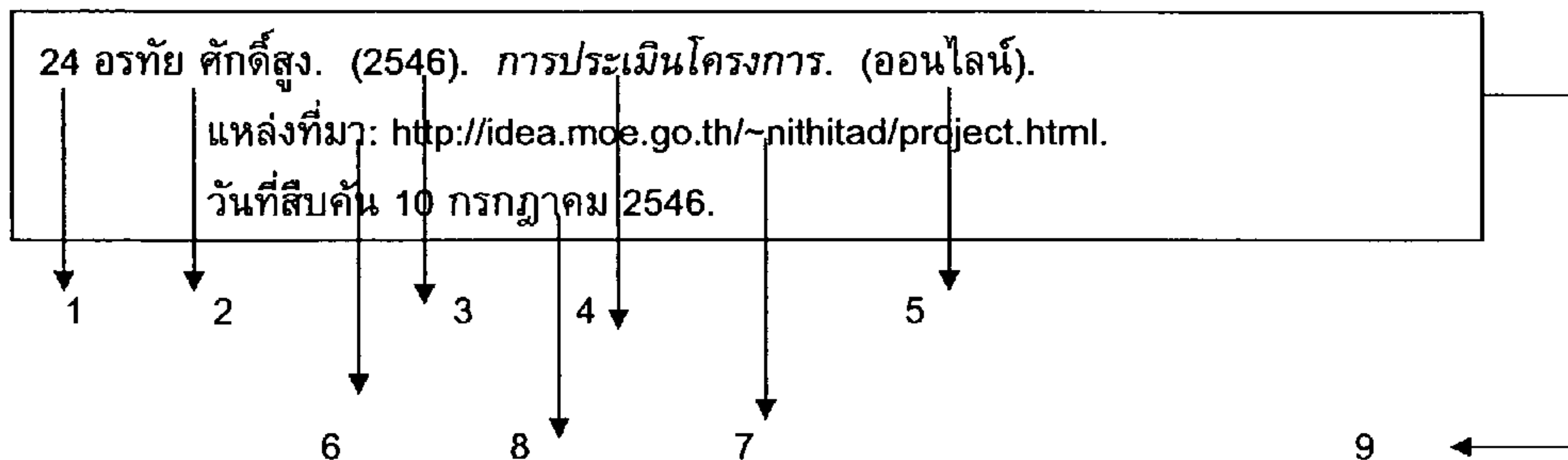
หนังสือเรื่อง การประเมินโครงการ : แนวคิดและแนวปฏิบัติ เป็นหนังสือที่ผู้เขียนกล่าวถึงศาสตร์ที่ว่าด้วยการประเมินโครงการซึ่งเป็นกลไกสำคัญที่ผู้ที่เกี่ยวข้องจะต้องนำไปประยุกต์ใช้ร่วมกันเพื่อพัฒนานโยบายและแผน รวมทั้งเพื่อกำหนดงานในโครงการต่างๆ ให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล เนื้อหาสาระในหนังสือเล่มนี้แบ่งออกเป็น 4 ตอนใหญ่ๆ ประกอบด้วย มโนทัศน์ทางการประเมิน กระบวนการการประเมินโครงการ แนวทางการประเมินโครงการด้านต่างๆ แนวปฏิบัติสำหรับการเตรียมการประเมินโครงการ และรูปแบบการประเมินโครงการในประเทศไทย ตามลำดับ ในแต่ละตอนยังแบ่งหัวข้อย่อยๆ ออกเป็นบทต่างๆ รวมทั้งหมด 12 บท และในส่วนท้ายของแต่ละบทมีการสรุปสาระสำคัญประจำบทไว้ด้วย นอกจากนี้ผู้เขียนยังได้รวบรวมกรณีตัวอย่างการประเมินโครงการทางการศึกษา 4 โครงการ ซึ่งแต่ละโครงการได้ใช้รูปแบบการประเมินแตกต่างกันไว้ในภาคผนวก ได้แก่ การประเมินโดยรูปแบบของ สเตก (Stake) การประเมินโดยใช้รูปแบบชิป (CIPP Model) การประเมินโดยการวิเคราะห์ต้นทุนและผลตอบแทนทางการศึกษา (Cost-Benefit Analysis) และการประเมินโดยไม่อิงวัตถุประสงค์ (Goal Free Evaluation) เพื่อเป็นแนวทางในการประเมินให้แก่ผู้สนใจได้ศึกษาและทำความเข้าใจ

หัวเรื่อง กระบวนการประเมินโครงการทางการศึกษา

9

- | | |
|------------------------|------------------------------|
| 1. ลำดับที่บรรณนิทัศน์ | 6. จังหวัด หรือเมืองที่พิมพ์ |
| 2. ชื่อผู้แต่ง | 7. สำนักพิมพ์ |
| 3. ปีที่พิมพ์ | 8. บรรณานุกรม |
| 4. ชื่อหนังสือ | 9. บรรณนิทัศน์ |
| 5. ครั้งที่พิมพ์ | |

ตัวอย่างบรรณนิทัศน์บทความ (จากแหล่งข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์)



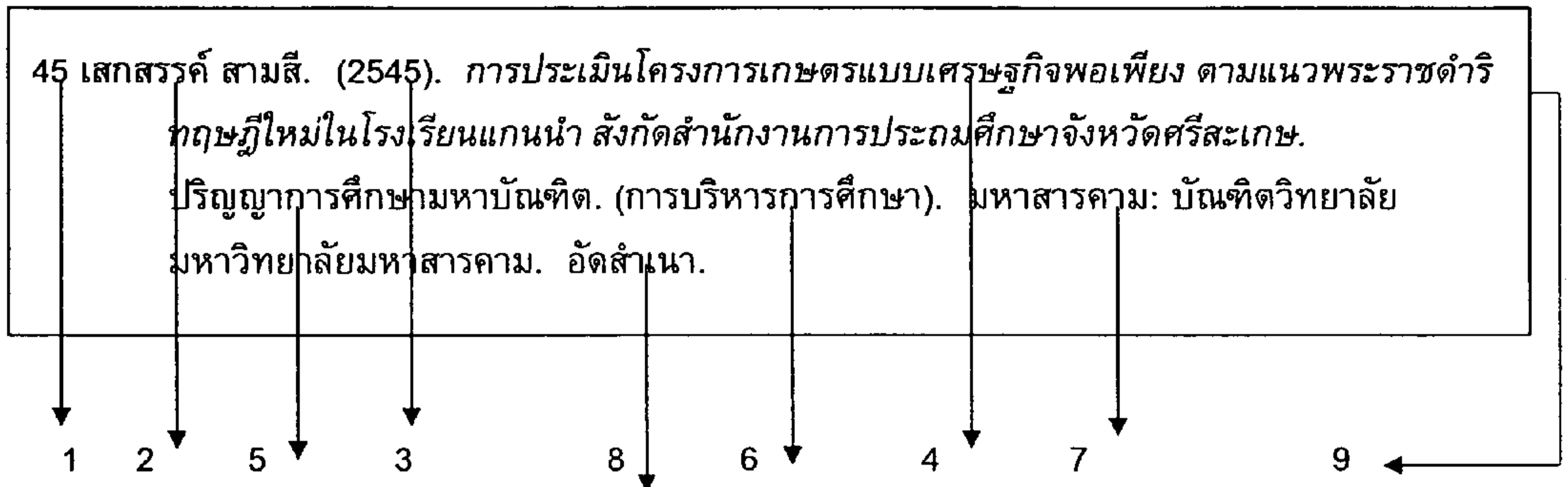
บทความนี้ กล่าวถึงความสำคัญของการประเมินโครงการ ซึ่งเป็นขั้นตอนที่สำคัญที่สุดของการดำเนินโครงการ ประโยชน์ของการประเมินโครงการ ประเภทของการประเมินโครงการ ที่เน้นการประเมิน ก่อนดำเนินการ ระหว่างดำเนินการ เสร็จสิ้นการดำเนินงาน และหลังเสร็จสิ้นโครงการ กระบวนการประเมินโครงการที่มีกรอบแนวคิดครอบคลุม 7 ขั้นตอน ได้แก่ การกำหนดหลักการ เหตุผล และความสำคัญของการประเมินโครงการ การกำหนดวัตถุประสงค์ การวิเคราะห์ทุกส่วนของโครงการ การออกแบบการประเมิน การเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล และขั้นตอนสุดท้ายเป็นการเขียนรายงานการประเมินโครงการ ซึ่งประกอบด้วย 5 บท คือ บทที่ 1 บทนำ , บทที่ 2 งานประเมินที่เกี่ยวข้อง , บทที่ 3 วิธีดำเนินการประเมิน , บทที่ 4 การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล และบทที่ 5 สรุปอภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

หัวเรื่อง กระบวนการประเมินโครงการทางการศึกษา

10

- | | |
|---|----------------------|
| 1. ลำดับที่บรรณนิทัศน์ | 6. แหล่งที่มา |
| 2. ชื่อผู้เขียนบทความ | 7. ชื่อของแหล่งที่มา |
| 3. ปีที่พิมพ์ หรือปีที่สืบค้น | 8. วันที่สืบค้น |
| 4. ชื่อบทความ | 9. บรรณานุกรม |
| 5. คำบอกลักษณะแหล่งข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ | 10. บรรณนิทัศน์ |

ตัวอย่างบรรณนิทัศน์งานวิจัย



การวิจัยนี้มีจุดมุ่งหมาย เพื่อประเมินโครงการเกษตรแบบเศรษฐกิจพอเพียงตามแนว
พระราชดำริทฤษฎีใหม่ในโรงเรียนแกนนำ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดศรีสะเกษ
โดยใช้รูปแบบการประเมินแบบซิป (CIPP Model) ประเมิน 4 ด้าน ได้แก่ ด้านบริบทหรือสภาวะ
แวดล้อมของโครงการ ปัจจัยเบื้องต้น กระบวนการ และผลผลิตของโครงการ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ใน
การวิจัยครั้งนี้ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียน 11 คน ครูผู้รับผิดชอบโครงการ 11 คน และครู – อาจารย์
ในโรงเรียน จำนวน 177 คน ได้มาจากการสุ่มแบบแบ่งชั้น เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบสำรวจ
แบบสัมภาษณ์ และแบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และ
ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัย พบว่า ด้านบริบท มีความเหมาะสมโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ด้านปัจจัย
เบื้องต้นของโครงการ เช่น สภาพพื้นที่ ทรัพยากรด้านบุคลากรและวัสดุอุปกรณ์ งบประมาณ
มีความเพียงพอหรือความพร้อมในระดับปานกลาง ด้านกระบวนการดำเนินงานอยู่ในระดับปานกลาง
และด้านผลผลิตของโครงการมีความพึงพอใจในระดับปานกลาง

หัวเรื่อง ประเมินโครงการ – เกษตรแบบเศรษฐกิจพอเพียงตามแนวพระราชดำริ
ทฤษฎีใหม่ในโรงเรียนแกนนำ

- | | |
|------------------------|---|
| 1. ลำดับที่บรรณนิทัศน์ | 6. สาขาหรือวิชาเอก |
| 2. ชื่อผู้เขียน | 7. จังหวัดหรือเมืองที่พิมพ์ |
| 3. ปีที่พิมพ์ | 8. ระบุว่าเป็นฉบับอัดสำเนา หรือถ่ายเอกสาร |
| 4. ชื่อเรื่อง | 9. บรรณานุกรม |
| 5. ชื่อปริญญา | 10. บรรณนิทัศน์ |

3. การจัดทำบรรณนิทัศน์

การจัดทำบรรณนิทัศน์หนังสือและตำรา บรรณนิทัศน์บทความ และบรรณนิทัศน์งานวิจัยที่เกี่ยวข้องในเรื่องของการประเมินโครงการทางการศึกษา ผู้ศึกษาได้จัดทำบรรณนิทัศน์แบ่งเป็น 3 รูปแบบ ได้แก่ บรรณนิทัศน์ผู้แต่ง บรรณนิทัศน์ชื่อเรื่อง และบรรณนิทัศน์หัวเรื่อง เพื่อความสะดวกรวดเร็วในการค้นหาข้อมูลสำหรับผู้สนใจ

3.1 บรรณนิทัศน์ผู้แต่ง

บรรณนิทัศน์ผู้แต่ง เป็นการรวบรวมรายชื่อผู้แต่งจากหนังสือและตำรา บทความ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งสิ้น จำนวน 106 เรื่อง มาจัดเรียงเรียงโดยมีขั้นตอน ดังนี้

3.1.1 เรียงเรียงรายชื่อผู้แต่งแต่ละประเภทตามลำดับอักษร

3.1.2 ใส่หมายเลข (ลำดับที่) ไว้ทางด้านหลังในแต่ละชื่อของผู้แต่ง และเขียนเลขหน้าที่ยบรรณนิทัศน์ปรากฏอยู่ในเอกสารกำกับไว้ โดยแยกตามประเภทของเอกสาร ดังตัวอย่าง

ตัวอย่างบรรณนิทัศน์ผู้แต่ง

บรรณนิทัศน์ผู้แต่ง (ลำดับที่)	บรรณนิทัศน์ลำดับเลขหน้า
- รัตนะ บัวสนธ์ (03)	77
- สำราญ มีแจ้ง (05, 13, 20)	103, 110, 94

3.2 วรรณคดีชื่อเรื่อง

วรรณคดีชื่อเรื่อง เป็นการรวบรวมชื่อเรื่องจากหนังสือและตำรา บทความ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการประเมินโครงการทางการศึกษา ทั้งสิ้นจำนวน 106 เล่ม มาจัดเรียงเรียงโดยมีขั้นตอนดังนี้

- 3.2.1 เรียงเรียงรายชื่อเรื่องแต่ละประเภทตามลำดับอักษร
- 3.2.2 ใส่หมายเลข(ลำดับที่) ไว้ด้านหลังของแต่ละชื่อเรื่องและเขียนบอกหมายเลขหน้าตามประเภทของเอกสารที่บรรณนิทัศน์นั้น ๆ ปรากฏอยู่กำกับไว้ด้วย ดังตัวอย่าง

ตัวอย่างวรรณคดีชื่อเรื่อง

วรรณคดีชื่อเรื่อง (ลำดับที่)	บรรณนิทัศน์ลำดับเลขหน้า
- ชุดวิชาการประเมินเพื่อพัฒนา (23)	97
- มิติใหม่ของการประเมินโครงการ (13)	110
- วิธีวิทยาการประเมิน : ศาสตร์แห่งคุณค่า (21)	95

3.3 ดรรชนีหัวเรื่อง

ดรรชนีหัวเรื่อง จัดทำโดยผู้ศึกษาค้นคว้าได้อ่านและทำความเข้าใจในเรื่องการประเมินโครงการจากหนังสือและตำรา บทความ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ทั้งสิ้นจำนวน 106 เรื่อง อย่างละเอียดเพื่อจะได้นำประเด็นสาระสำคัญในแต่ละเรื่องที่ได้อ่านมาสรุปเป็นหัวเรื่องสำคัญ โดยมีขั้นตอนการทำดรรชนีหัวเรื่อง ดังนี้

- 3.3.1 อ่านและสรุปเนื้อหาของหนังสือและตำรา บทความ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการประเมินโครงการทางการศึกษา
- 3.3.2 กำหนดหัวเรื่องให้ครอบคลุมเนื้อหาสาระสำคัญของเรื่องนั้น ๆ
- 3.3.3 เรียงลำดับหัวเรื่องในแต่ละประเภท ตามลำดับตัวอักษร และในแต่ละหัวเรื่องนั้นจะมีหมายเลข(ลำดับที่) ใส่ไว้ทางด้านหลังของแต่ละหัวเรื่องและเขียนบอกหมายเลขลำดับหน้าของบรรณนิทัศน์ที่ปรากฏอยู่กำกับไว้ด้วย ดังตัวอย่าง

ตัวอย่างดรรชนีหัวเรื่อง

ดรรชนีหัวเรื่อง (ลำดับที่)	บรรณนิทัศน์ลำดับเลขหน้า
- การวางแผนการประเมินโครงการทางการศึกษา (02)	76
- แนวคิด หลักการในการประเมินโครงการทางการศึกษา (12 ,14 , 28)	109 ,111 ,122
- รูปแบบการประเมินโครงการทางการศึกษา (30)	124

4. การจัดทำบรรณานุกรม

นักศึกษา ได้จัดทำบรรณานุกรมตามหลักเกณฑ์คู่มือการจัดทำปฏิญานิพนธ์และสารนิพนธ์ พ.ศ.2546 ของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ดังนี้

4.1 บรรณานุกรม หนังสือและตำรา เขียนดังนี้

ชื่อผู้แต่ง.//ปีที่พิมพ์.//ชื่อเรื่อง.//ครั้งที่พิมพ์.//เมืองที่พิมพ์:/สำนักพิมพ์.

ตัวอย่างบรรณานุกรมหนังสือและตำรา

เยาวดี ราชชัยกุล วิบูลย์ศรี. (2546). การประเมินโครงการ : แนวคิดและแนวปฏิบัติ.
พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

4.2 บรรณานุกรมบทความจากวารสาร เขียนดังนี้

4.2.1 ภาษาไทย

ชื่อ/ชื่อสกุลผู้เขียนบทความ.//ปี,วัน/เดือน.//ชื่อบทความ.//ชื่อวารสาร./ปีที่(ฉบับที่)/:หน้าที่อ้าง.

4.2.2 ภาษาอังกฤษ

ชื่อ,ชื่อต้นผู้เขียนบทความ.//ปี,วัน/เดือน.//ชื่อบทความ.//ชื่อวารสาร./ปีที่(ฉบับที่)/:หน้าที่อ้าง.

ตัวอย่างบรรณานุกรมจากวารสาร (ภาษาไทย)

สำราญ กำจัดภัย. (2546, กันยายน). การประเมินผลโครงการควรเริ่มต้นอย่างไรดี.
วารสารพวงแสง. 22(26) : 52 – 57.

4.3 บรรณานุกรมจากแหล่งข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ เขียนดังนี้

4.3.1 ข้อมูลจากหนังสือหรือที่เป็นเนื้อหา

ผู้แต่ง //(ปีที่พิมพ์หรือปีที่สืบค้น) //ชื่อเรื่อง //(Online หรือ ออนไลน์) //Available หรือ แหล่งที่มา: /ชื่อของแหล่งที่มา; /ชื่อแหล่งย่อย //วันที่สืบค้น.

4.3.2 ข้อมูลที่เป็นบทความจากวารสาร

ผู้แต่ง //(ปีที่พิมพ์, /วันเดือนของวารสารหรือปีที่สืบค้น) //ชื่อบทความ //ชื่อวารสาร //(คำบอก ลักษณะแหล่งข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์) //ปีที่(ฉบับที่): /หน้า //Available หรือ แหล่งที่มา: /ชื่อของ แหล่งที่มา; /ชื่อแหล่งย่อย //วันที่สืบค้น.

ตัวอย่างบรรณานุกรมที่เป็นเนื้อหาจากแหล่งข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์

อรทัย ศักดิ์สูง. (2546). การประเมินโครงการ. (ออนไลน์).
แหล่งที่มา: <http://idea.moe.go.th/~nithitad/project.html>.
วันที่สืบค้น 10 กรกฎาคม 2546.

4.4 บรรณานุกรมงานวิจัย เขียนดังนี้

ชื่อ/ชื่อสกุลผู้จัดทำ //(ปีที่พิมพ์) //ชื่อเรื่อง. ปริญญาณิพนธ์หรือวิทยานิพนธ์ ตามที่สถาบันนั้นๆใช้
ระบุชื่อปริญญา. (สาขาหรือวิชาเอก)...และรายการสุดท้ายระบุว่าเป็นฉบับอัดสำเนา
หรือ ถ่ายเอกสาร.

ตัวอย่างบรรณานุกรมงานวิจัย

สุขแก้ว คำสอน. (2540). การประเมินโครงการส่งเสริมและพัฒนานักเรียนที่มีความ
สามารถพิเศษในการเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย(สพพ.) เขตกรุงเทพมหานคร.
ปริญญาการศึกษาดุขฎีบัณฑิต. (การทดสอบและวัดผลการศึกษา).
กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. อัดสำเนา.

ผลการศึกษาค้นคว้า

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เกี่ยวกับการประเมินโครงการทางการศึกษา ผลที่ได้คือ บรรณนิทัศน์เกี่ยวกับการประเมินโครงการทางการศึกษา จำแนกเป็น บรรณนิทัศน์หนังสือ และตำรา จำนวน 26 เล่ม บรรณนิทัศน์บทความ จำนวน 30 เรื่อง และบรรณนิทัศน์งานวิจัย จำนวน 50 เรื่อง ซึ่งศึกษาตามขอบเขตเนื้อหาสรุปได้ดังนี้

1. การประเมินโครงการทางการศึกษา มีความสำคัญและเป็นประโยชน์ในการบริหารจัดการศึกษา โดยทำให้ทราบถึงผลลัพธ์ของโครงการทั้งด้านปริมาณและคุณภาพ เร่งรัดงานให้บรรลุเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ และนำสารสนเทศจากการประเมินมาใช้ในการตัดสินใจในการบริหารโครงการ การกำหนดนโยบาย กำหนดแนวทางการพัฒนาและวางแผนในอนาคต ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2. การประเมินโครงการทางการศึกษา มีความหมายใน 2 ลักษณะ คือ ในแง่ของการตัดสินคุณค่า (Value Judgment) หมายถึง กระบวนการต่าง ๆ ในการรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล การตีความหมายข้อมูลเพื่อตัดสินใจโครงการหรือกิจกรรมทางการศึกษาว่าบรรลุตามวัตถุประสงค์หรือไม่ เพียงใด และควรที่จะดำเนินการต่อไปหรือไม่ในอนาคต ในแง่ของการผลิตสารสนเทศ (Information) เพื่อการตัดสินใจ หมายถึง กระบวนการต่าง ๆ ในการเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล และการแปลผลข้อมูลโครงการทางการศึกษา เพื่อการจัดหาและการเสนอสารสนเทศที่มีประโยชน์ต่อการตัดสินใจเลือกทางเลือกการดำเนินงานที่เหมาะสม

3. ในการประเมินโครงการทางการศึกษา ผู้ประเมินควรมีเจตนาที่มุ่งเน้นการพัฒนาและสร้างสรรค์เป็นเป้าหมายหลักในการประเมิน ประเมินด้วยใจที่เป็นกลาง ไม่มีอคติหรือเลือกปฏิบัติ มีความชัดเจน โปร่งใส มีระบบข้อมูลที่ถูกต้องเป็นมาตรฐาน และควรให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในโครงการมีส่วนร่วมในการประเมิน

4. ประเภทและรูปแบบการประเมินโครงการทางการศึกษา พบว่า มีการจำแนกเป็นหมวดหมู่อย่างหลากหลายขึ้นอยู่กับลักษณะโครงการ โดยผู้ประเมินจะต้องวินิจฉัยและตัดสินใจเลือกใช้ให้เหมาะสมกับโครงการแต่ละโครงการ รูปแบบการประเมินที่นิยมใช้เป็นแนวทางในการประเมินโครงการทางการศึกษา ได้แก่ รูปแบบชิปของสตัฟเฟิลบีม (Stufflebeam's CIPP Model) , รูปแบบการประเมินของเคิร์กแพทริค (Kirkpatrick) , รูปแบบการประเมิน "CPO" (CPO's Evaluation Model) , รูปแบบการประเมินของไทเลอร์ (Tyler) , รูปแบบการประเมินของครอนบาค (Cronbach) , รูปแบบการประเมินของสเตก (Stake) , รูปแบบการประเมินของสคริฟเวน (Scriven) , รูปแบบการประเมินของโปรวัส (Provos) , รูปแบบการประเมินของเวลช์ (Welch) และรูปแบบการประเมินของอัลคิน (Alkin)

5. การประเมินโครงการทางการศึกษามีกระบวนการประเมิน ดังนี้ 1) วิเคราะห์โครงการที่มุ่งประเมิน 2) กำหนดหลักการ เหตุผลในการประเมิน 3) กำหนดวัตถุประสงค์ของการประเมิน 4) ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และแนวทางการประเมิน 5) กำหนดรูปแบบในการประเมิน 6) สร้างเครื่องมือในการประเมิน 7) เก็บรวบรวมข้อมูล 8) วิเคราะห์ข้อมูล 9) การรายงานผลการประเมิน

6. เครื่องมือที่นำมาใช้ในการประเมินโครงการทางการศึกษานั้นมีหลายชนิดหลายประเภทด้วยกัน แต่ที่นิยมใช้ ได้แก่ แบบทดสอบ แบบสอบถาม การสัมภาษณ์ การสังเกต แบบตรวจสอบรายการ แบบสำรวจ และสังคมมิติ

7. การรายงานผลการประเมินโครงการทางการศึกษา สามารถนำเสนอได้ 2 รูปแบบ คือ การรายงานด้วยบุคคลโดยนำเสนอด้วยวาจา และการรายงานด้วยเอกสาร ซึ่งมีหลักในการเขียนคล้ายคลึงกับการเขียนรายงานการวิจัย กล่าวคือ เขียนให้สั้น ตรงประเด็น ชัดเจน ใช้ภาษาที่อ่านแล้วเข้าใจง่าย นำเสนอข้อมูลที่ถูกต้องและเน้นประเด็นสำคัญที่ตรงกับวัตถุประสงค์ของการประเมิน

8. จากการศึกษาในเรื่องเกี่ยวกับการประเมินโครงการทางการศึกษา พบว่า ในการประเมินโครงการทางการศึกษาในปัจจุบันได้พบปัญหาดังนี้ 1) หน่วยงานไม่เห็นความสำคัญของการประเมินผลโครงการ 2) ขาดผู้ชำนาญการประเมินผล 3) ขาดแคลนงบประมาณ และวัสดุ อุปกรณ์ที่ใช้ในการประเมินผล 4) ขาดหลักการในการบริหารและการประเมินโครงการ 5) วัตถุประสงค์ของการประเมินผลไม่ชัดเจน 6) การใช้รูปแบบการประเมินผลโครงการไม่เหมาะสม 7) ประเมินผลโครงการเพียงจุดใดจุดหนึ่ง หรือประเมินผลสุดท้าย หรือผลสำเร็จของโครงการเพียงอย่างเดียวทำให้การสรุปผลการประเมินขาดความชัดเจนถูกต้อง 8) ผลการประเมินโครงการขาดความเชื่อถือที่จะมีผลต่อการนำไปใช้หรือเพื่อตัดสินใจ 9) ผลการประเมินไม่ทันกับเวลาที่ต้องการจะนำไปใช้ 10) การใช้กระบวนการ/วิธีการประเมินที่ไม่ถูกต้อง ไม่พิถีพิถัน 11) ขาดแหล่งวิทยาการในการประเมิน 12) ผู้ประเมินขาดความรู้ความสามารถในเรื่องของการประเมินผล

บทที่ 4

บรรณนิทัศน์หนังสือและตำรา

บรรณนิทัศน์หนังสือและตำรา เกี่ยวกับเรื่องการประชุมโครงการทางการศึกษา
จำนวน 26 เล่ม เรียงตามลำดับตั้งแต่ปีพุทธศักราช 2540 – 2546 ดังนี้

1. บรรณนิทัศน์หนังสือและตำรา ปีพุทธศักราช 2540 ลำดับที่ 01 - 05
2. บรรณนิทัศน์หนังสือและตำรา ปีพุทธศักราช 2541 ลำดับที่ 06 - 07
3. บรรณนิทัศน์หนังสือและตำรา ปีพุทธศักราช 2542 ลำดับที่ 08 - 11
4. บรรณนิทัศน์หนังสือและตำรา ปีพุทธศักราช 2543 ลำดับที่ 12 - 18
5. บรรณนิทัศน์หนังสือและตำรา ปีพุทธศักราช 2544 ลำดับที่ 19 - 22
6. บรรณนิทัศน์หนังสือและตำรา ปีพุทธศักราช 2545 ลำดับที่ 23 - 24
7. บรรณนิทัศน์หนังสือและตำรา ปีพุทธศักราช 2546 ลำดับที่ 25 – 26

01 เทศ แก้วกสิกรรม. (2540?). *เอกสารประกอบการบรรยาย กระบวนวิชา EA 645 การวางแผนการศึกษา (ตอนที่ 2)*. กรุงเทพฯ: ภาควิชาบริหารการศึกษาและอุดมศึกษา มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

หนังสือเรื่อง การวางแผนการศึกษา เป็นหนังสือที่ใช้ประกอบในการเรียนการสอนวิชา EA 645 ซึ่งแบ่งเนื้อหาออกเป็น 4 หน่วย หน่วยที่ 1 เป็นเรื่องเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างแผน/แผนงานและโครงการ การจัดทำโครงการ แนวทางการวิเคราะห์โครงการ การวิเคราะห์ค่าใช้จ่ายและผลตอบแทนโครงการ การบริหารและการควบคุมโครงการ การควบคุมและการประเมินผลโครงการโดยใช้เทคนิค PERT/CPM หน่วยที่ 2 มีเนื้อหาเกี่ยวกับแนวคิดพื้นฐานในการควบคุมแผน/โครงการ การประเมินแผน/โครงการ วัตถุประสงค์ และประเภทของการควบคุมแผน/โครงการ การประเมินแผน/โครงการ ลักษณะของการควบคุมโครงการที่มีประสิทธิภาพ ปัญหาในการควบคุมโครงการ หน่วยที่ 3 มีเนื้อหาเกี่ยวกับการประเมินโครงการ โดยกล่าวถึงความสำคัญและความหมายของการประเมิน ประเภทของการประเมินโครงการ รูปแบบการประเมินโครงการ วิธีการและเครื่องมือในการประเมินโครงการ การเขียนโครงการเพื่อประเมินโครงการ การเขียนรายงานการประเมินผลโครงการ ความร่วมมือสื่อสารในการประเมินโครงการ

คุณธรรมและจรรยาบรรณในการประเมิน ข้อควรระวังเกี่ยวกับการประเมินโครงการ ซึ่งในหน่วยที่ 3 นี้ ผู้เขียนได้กล่าวถึงการประเมินโครงการว่า เป็นกระบวนการที่ก่อให้เกิดสารสนเทศที่ใช้ในการปรับปรุงโครงการและตัดสินผลสัมฤทธิ์ของโครงการ การประเมินโครงการ แบ่งได้หลายประเภทตามเกณฑ์ที่ใช้ในการแบ่ง เช่น 1) แบ่งตามหลักยึดในการประเมินโครงการ 2) แบ่งตามลำดับเวลาที่ทำกรประเมิน 3) แบ่งตามจุดมุ่งหมายของการประเมิน 4) แบ่งตามสิ่งที่ถูกประเมิน 5) แบ่งตามโมเดลการประเมิน , สำหรับรูปแบบหรือโมเดลที่ใช้ในการประเมินโครงการนั้นมีหลายรูปแบบ ซึ่งในหนังสือเล่มนี้ได้กล่าวถึงแนวคิดและขั้นตอนการประเมินโครงการตามรูปแบบของไทเลอร์ (Tyler) , ครอนบาค (Cronbach) , สคริฟเวน (Scriven) , สเตค (Stake) , เวลช์ (Welch) , แบบชิป (CIPP) ของสตัฟเฟิลบีม (Stufflebeam) , แบบซีเอสอี ของอัลคิน (Alkin) นอกจากนี้ ยังกล่าวถึงการเขียนรายงานผลการประเมินโครงการ ซึ่งนิยมเขียนเป็นบท ๑ คล้ายกับการเขียนรายงานการวิจัย โดยมี 5 บท คือ บทที่ 1 บทนำ , บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการประเมินโครงการ , บทที่ 3 วิธีดำเนินการประเมินผล , บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล และบทที่ 5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ สำหรับหน่วยที่ 4 มีเนื้อหาเกี่ยวกับการวางแผนในหน่วยงานทางการศึกษา ประกอบด้วยแนวคิดพื้นฐานเพื่อการวางแผน หลักการวางแผนในสถานศึกษา โครงสร้างแผนงานสำหรับสถานศึกษา องค์ประกอบของการจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปี พร้อมทั้งตัวอย่างการจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปีของสถานศึกษา และในภาคผนวกยังมีตัวอย่างการเขียนรายงานผลการประเมินโครงการ , กรณีตัวอย่างการประเมินผลโครงการ ไว้เพื่อเป็นแนวทางในการจัดทำด้วย

หัวเรื่อง ประเภทและรูปแบบการประเมินโครงการทางการศึกษา

02 ประสิทธิ์ ดงยิ่งศิริ. (2540). *การวิเคราะห์และประเมินโครงการ*. พิมพ์ครั้งที่ 7.

กรุงเทพฯ: โครงการส่งเสริมเอกสารวิชาการ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.

หนังสือเรื่อง “การวิเคราะห์และประเมินโครงการ” เป็นหนังสือที่ผู้เขียนเรียบเรียงขึ้น เพื่อเผยแพร่ความรู้ในเรื่องการวิเคราะห์และประเมินโครงการ ให้นิสิต นักศึกษา และผู้ที่สนใจ ได้ศึกษาค้นคว้าเนื่องจากการวิเคราะห์และประเมินโครงการ เป็นสาขาวิชาหนึ่งที่สถาบันเปิดสอน อีกทั้งให้ผู้เกี่ยวข้องกับการจัดทำโครงการ และการบริหารโครงการ จะได้ใช้เป็นแนวทางในการ ดำเนินโครงการต่าง ๆ สาระสำคัญของหนังสือเล่มนี้กล่าวถึงการวิเคราะห์และประเมินโครงการ ทางด้านเศรษฐกิจและการเงิน โดยการวิเคราะห์โครงการทางเศรษฐกิจจะเน้นถึงผลตอบแทนสุทธิ ที่สังคมจะได้รับจากโครงการ ในขณะที่การวิเคราะห์ทางการเงินจะเน้นถึงผลกำไรในรูปตัวเงิน

การวิเคราะห์โครงการและการประเมินโครงการดังกล่าว จะมีส่วนช่วยตัดสินใจในการใช้ ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดให้มีประสิทธิภาพและประหยัดตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ ดังนั้น ผู้ที่เกี่ยวข้องในการประเมินโครงการจะต้องมีความรู้พื้นฐานในเรื่องต่อไปนี้ คือ กระบวนการวางแผน โครงการ ได้แก่ การกำหนดโครงการและการศึกษาก่อนลงทุน การเตรียมการและพัฒนาโครงการ การประเมินและอนุมัติโครงการ การบริหารโครงการ และการปิดโครงการ นอกจากนี้จะต้อง พิจารณาถึงเกณฑ์การตัดสินใจว่าจะเลือกใช้อย่างไร รวมไปถึงการวิเคราะห์ค่าใช้จ่าย การวิเคราะห์ ผลตอบแทน การวิเคราะห์การเงิน การวิเคราะห์โครงการภายใต้ภาวะความเสี่ยงของโครงการ ซึ่งสิ่งที่กล่าวทั้งหมดนี้จะเป็นเครื่องมือที่ดีที่สุดในปัจจุบันที่จะช่วยให้การตัดสินใจในการดำเนินงาน ตามโครงการต่าง ๆ เป็นไปอย่างมีเหตุผล

หัวเรื่อง การวางแผนการประเมินโครงการทางการศึกษา

03 รัตนะ บัวสนธ์. (2540). *การประเมินผลโครงการ : การวิจัยเชิงประเมิน*.

กรุงเทพฯ: ดันอ้อ แกรมมี่.

หนังสือเรื่อง “การประเมินผลโครงการ : การวิจัยเชิงประเมิน” เป็นหนังสือที่ผู้เขียนเรียบเรียงขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้หน่วยงานองค์กรต่างๆ ที่ได้มีการจัดทำโครงการในการปฏิบัติงานได้ตระหนักถึงความสำคัญของการประเมินผลโครงการ และนำความรู้ไปใช้ในการประเมินผลโครงการในหน่วยงานองค์กรได้มากขึ้น และเพื่อใช้ประกอบการเรียนการสอนวิชาการวิจัยเชิงประเมินผลโครงการ หรือวิชาอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง โดยในหนังสือเล่มนี้มีเนื้อหาเกี่ยวกับแนวคิดพื้นฐานเกี่ยวกับการประเมินโครงการ การเขียนโครงการ ประเภทของการประเมินโครงการ รูปแบบการประเมินโครงการ ได้แก่ รูปแบบการประเมินของไทเลอร์ (Tyler) , ครอนบาค (Cronbach) , สเตก (Stake) , โพรวัส (Provus) , แบบชิป (CIPP) ของสตัฟเฟิลบีม (Stufflebeam) , การบูรณาการรูปแบบการประเมินผลโครงการ เครื่องมือและวิธีการรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล การกำหนดหาเกณฑ์เพื่อการประเมินผล การเขียนโครงการเพื่อประเมิน การเผยแพร่ข่าวสารและจรรยาบรรณในการประเมินโครงการ ซึ่งสาระสำคัญกล่าวถึง การดำเนินงานใด ๆ ก็ตาม เมื่อดำเนินการแล้วก็อยากทราบว่าโครงการนั้นได้ผลเป็นประการใด ความต้องการรู้คำตอบนี้เองที่นำไปสู่กระบวนการรวบรวมข้อเท็จจริงของโครงการ เพื่อนำข้อมูลหรือข้อเท็จจริงที่ได้ไปเปรียบเทียบกับเกณฑ์แล้วตัดสินใจให้คุณค่าต่อข้อมูลหรือข้อเท็จจริงของโครงการ ซึ่งเรียกว่า การประเมินผลโครงการหรือการวิจัยเชิงประเมิน การดำเนินงานเกี่ยวกับโครงการ ประกอบด้วย 3 ขั้นตอน ได้แก่ 1) การออกแบบโครงการ 2) การดำเนินงานตามโครงการ และ 3) การประเมินผลโครงการ โดยในขั้นของการประเมินผลโครงการจะต้องประเมินให้ครอบคลุมทั้งการประเมินก่อนดำเนินการ ขณะดำเนินการ และหลังดำเนินการ การประเมินก่อนดำเนินการจะดูถึงความสอดคล้อง ความคุ้มค่า ทุน ทรัพยากร ข้อจำกัด ความเป็นไปได้ที่จะให้เกิดโครงการ, การประเมินขณะดำเนินการ เพื่อให้ผู้ดำเนินโครงการใช้ข้อมูลสำหรับการตัดสินใจหรือเปลี่ยนแปลงกิจกรรมของโครงการในขณะนั้น และตรวจสอบวัตถุประสงค์ของโครงการ ซึ่งการประเมินขณะดำเนินการจะต้องนำเทคนิคต่างๆ มาใช้มากกว่าการประเมินในช่วงอื่นๆ , การประเมินผลหลังดำเนินโครงการ เป็นการดูภาพรวมทั้งหมดว่าผลการดำเนินโครงการเป็นอย่างไร ผู้ประเมินจะต้องประเมินให้ครอบคลุมทั้งประสิทธิผล ประสิทธิภาพ และผลกระทบของโครงการด้วย ก่อนที่จะจัดทำรายงานผลการประเมินโครงการ

หัวเรื่อง ประเภทและรูปแบบการประเมินโครงการทางการศึกษา

04 สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ์. (2540). *การประเมินผลโครงการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์*.
กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์เลียงเชียง.

หนังสือ “การประเมินผลโครงการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์” เป็นตำราที่มีเนื้อหาสำคัญ 3 ส่วน คือ ส่วนแรก ว่าด้วยวิธีวิทยาการประเมินผลโครงการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ส่วนที่สอง ว่าด้วยการประเมินผลการเรียนรู้ และส่วนที่สาม มีเนื้อหาเกี่ยวกับแบบวิจัยและปัจจัยบ่งชี้ว่าด้วยจริยธรรมและคุณสมบัติที่ดีของผู้ประเมินผลโครงการ สถิติสำหรับการประเมินผลโครงการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ และการรายงานผลการประเมินโครงการ โดยสาระสำคัญของเนื้อหากล่าวถึง การประเมินผลโครงการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ โดยเน้นที่โครงการฝึกอบรมซึ่งเป็นหนึ่งในกิจกรรมหลักที่ใช้ในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ การประเมินผลโครงการดังกล่าวมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ผู้บริหารโครงการจะต้องดำเนินการ ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการบริหารโครงการเพื่อทราบถึงผลการดำเนินงานว่าบรรลุตามวัตถุประสงค์ของโครงการหรือไม่ ในการประเมินโครงการให้ประสบความสำเร็จจะต้องอาศัยการวางแผนไว้ล่วงหน้า นอกจากนี้ ในการประเมินโครงการฝึกอบรม จะต้องประเมินการเปลี่ยนแปลงทางด้านการเรียนรู้ (ผลสัมฤทธิ์), การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของผู้เข้ารับการฝึกอบรมอันเนื่องมาจากการฝึกอบรม ซึ่งอาจใช้ทั้งวิธีเชิงคุณภาพและปริมาณ ในส่วนของการรายงานผลการประเมินโครงการ เป็นสิ่งที่มุ่งนำไปใช้ประโยชน์ประกอบการตัดสินใจ ในทางปฏิบัติทำได้ 2 วิธี คือ โดยบุคคลและโดยเอกสาร การรายงานด้วยบุคคลอาจนำเสนอด้วยวาจาพร้อมทั้งเอกสารฉบับย่อ และ/หรือฉบับสมบูรณ์ ส่วนการเสนอโดยเอกสารนั้นอาจอยู่ในรูปของเอกสารเพียงอย่างเดียวซึ่งอาจมีทั้งฉบับย่อและฉบับสมบูรณ์ ผู้รายงานจะต้องรายงานด้วยความเที่ยงตรง และควรแบ่งการรายงานออกเป็นส่วน ๆ เพื่อช่วยให้ติดตามได้ง่าย

หัวเรื่อง การรายงานผลการประเมินโครงการทางการศึกษา

05 สุวัฒน์ พัฒนไพบูลย์. (2540). *การบริหารโครงการ*. กรุงเทพฯ: ซีเอ็ดยูเคชั่น.

หนังสือเรื่อง “การบริหารโครงการ” เป็นหนังสือที่ผู้เขียนได้กล่าวถึงการนำแนวคิดเกี่ยวกับเรื่องโครงการและการบริหารโครงการ ไปใช้ประโยชน์ในการดำเนินงานโครงการ เพื่อให้โครงการบรรลุวัตถุประสงค์ โดยใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดภายใต้ข้อจำกัดของเวลา การบริหารโครงการในหนังสือเล่มนี้ มุ่งเน้นถึงลักษณะพื้นฐานของโครงการ และข้อดีข้อเสียของวิธีการบริหารโครงการ โดยกล่าวถึงปัญหาเกี่ยวกับการคัดเลือกโครงการ การริเริ่มโครงการ การนำโครงการไปปฏิบัติ รวมถึงการประเมินและควบคุมโครงการ ซึ่งเป็นขั้นตอนทั้งหมดในวงจรของโครงการ และยังสามารถกล่าวถึงข้อเรียกร้องต้องการจากผู้จัดการโครงการ และลักษณะความเกี่ยวข้องสัมพันธ์ระหว่างผู้จัดการโครงการกับบุคลากรอื่น ๆ ภายในองค์กร และในท้ายที่สุดได้กล่าวถึงการยุติโครงการ

อย่างไรก็ตามกระบวนการบริหารโครงการ เป็นกระบวนการที่สำคัญที่จะส่งผลถึงความสำเร็จหรือความล้มเหลวของโครงการได้ จำเป็นต้องมีการตรวจสอบ ซึ่งแนวทางการตรวจสอบกระบวนการบริหารโครงการ จะต้องตรวจสอบให้ครอบคลุมในเรื่องต่อไปนี้ คือ

- 1) อำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบของผู้จัดการโครงการ
- 2) ข้อตกลงของโครงการในเรื่องต่าง ๆ
- 3) ลำดับความสำคัญก่อน - หลังของโครงการ
- 4) ความสลับซับซ้อนของโครงการ
- 5) ข้อมูลในอดีตของโครงการ
- 6) ภาพรวมของโครงการ
- 7) ระดับชั้นของผู้จัดการโครงการ
- 8) คณะทำงานของผู้จัดการโครงการ
- 9) ช่องทางในการติดต่อสื่อสารของโครงการ
- 10) การจัดทำรายงานโครงการ
- 11) การทบทวนและประเมินโครงการ
- 12) ระบบข้อมูลข่าวสารเพื่อการบริหารโครงการ
- 13) การบริหารการเงิน
- 14) การวางแผน
- 15) การอำนวยความสะดวกทางด้านเทคนิค
- 16) ตรวจสอบเรื่องทั่วไป เช่น ได้มีการกำหนดวิธีการดำเนินงานโครงการในลักษณะที่เป็นที่ยอมรับของผู้ที่มีส่วนร่วมในโครงการหรือไม่

หัวข้อเรื่อง สภาพและปัญหาในการประเมินโครงการทางการศึกษา

06 เชิดศักดิ์ โฆวาสินธุ์. (2541). *การประเมินโครงการ : แนวคิดและหลักการ*.

กรุงเทพฯ: สำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

หนังสือเรื่อง “การประเมินโครงการ : แนวคิดและหลักการ” เล่มนี้มีเนื้อหาเกี่ยวกับ ความหมาย ความจำเป็น ประเภทและบทบาทของการประเมินโครงการ การวางแผนการประเมินโครงการ ปัจจัยที่อาจทำให้เกิดการต่อต้านการประเมิน การเขียนโครงการเพื่อการประเมินโครงการ หลักการและวิธีการวัดเพื่อการประเมิน จรรยาบรรณในการประเมินโครงการ การบริหารโครงการประเมิน แนวทางการเขียนรายงานการประเมิน รูปแบบการเขียนรายงานการประเมิน การเผยแพร่รายงานการประเมิน ซึ่งสาระสำคัญในภาพรวมของหนังสือเล่มนี้กล่าวถึง การประเมินโครงการ มีการพัฒนาต่อเนื่องมาตามลำดับจากความไม่เป็นระบบสู่ความเป็นระบบ ทั้งนี้ เนื่องจากการประเมินโครงการมีความจำเป็นและสำคัญในการบริหารโครงการต่าง ๆ เพื่อที่จะช่วยให้โครงการดี ๆ มีการดำเนินการต่อไป ยุติโครงการที่ล้มเหลวหรือพัฒนาโครงการใหม่ให้มีคุณภาพยิ่งขึ้น โดยในการประเมินโครงการนั้นผู้ประเมินจะต้องดำเนินการดังนี้ 1) การวางแผนการประเมินก่อนโดยเริ่มตั้งแต่การแจกแจงกลุ่มบุคคลที่เกี่ยวข้องกับโครงการทั้งทางตรงและทางอ้อม (Stakeholder) 2) ประชุมวางแผนในการประเมิน 3) ศึกษาแนวคิด ทฤษฎีในการประเมิน 4) ตรวจสอบเอกสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง 5) กำหนดยุทธศาสตร์ในการประเมิน 6) เสนอโครงร่างในการประเมิน 7) กำหนดค่าใช้จ่ายที่จำเป็นสำหรับการประเมิน นอกจากนี้ในการประเมินโครงการที่ดีจะต้องยึดมาตรฐานในการประเมิน 4 ลักษณะใหญ่ ๆ คือ มาตรฐานการใช้ประโยชน์ (utility standard) , มาตรฐานความเป็นไปได้ (feasibility standards) , มาตรฐานความเหมาะสม (propriety standards) , มาตรฐานความถูกต้อง (accuracy standards)

หัวเรื่อง การวางแผนประเมินโครงการทางการศึกษา

07 พิศร ทองชั้น. (2541). *เทคนิคและวิธีการประเมินโครงการ*. กรุงเทพฯ: พรวนนการพิมพ์.

หนังสือเรื่อง “เทคนิคและวิธีการประเมินโครงการ” เล่มนี้ เป็นหนังสือที่ผู้เขียนได้แบ่งเนื้อหาออกเป็น 6 บท มีเนื้อหาเกี่ยวกับความเป็นมา ความสำคัญ แนวคิด และองค์ประกอบของการประเมินโครงการ รูปแบบของการประเมินโครงการ กระบวนการประเมินโครงการ เครื่องมือและคุณภาพของเครื่องมือ และการรายงานผลการประเมินโครงการ

สาระสำคัญของเนื้อหาในหนังสือเล่มนี้กล่าวถึง การประเมินโครงการว่าโครงการคืออะไร และจะมีวิธีประเมินอย่างไร ซึ่งจะช่วยให้ผู้ประเมินหรือผู้ที่เกี่ยวข้องนำวิธีการไปใช้ประโยชน์ในการประเมินโครงการที่ได้รับมอบหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ การประเมินโครงการนับว่าเป็นสิ่งสำคัญที่จะต้องดำเนินการ เพื่อให้ทราบว่าโครงการที่ดำเนินไปนั้นบรรลุเป้าหมายมากน้อยเพียงใด มีคุณค่าที่จะดำเนินการต่อไปหรือไม่ แนวคิดในการประเมินโครงการเริ่มมีการพัฒนามาตั้งแต่ ค.ศ.1900 และได้พัฒนาขึ้นตามลำดับจนกระทั่งมีรูปแบบที่ชัดเจนและเป็นวิทยาศาสตร์ในการประเมิน การประเมินโครงการจะต้องประเมินให้ครอบคลุมทุกส่วนของโครงการ โดยต้องคำนึงถึงองค์ประกอบสำคัญ 5 ประการ คือ 1) วัตถุประสงค์ 2) ตัวบ่งชี้ 3) เครื่องมือและข้อมูล 4) เกณฑ์และมาตรฐาน และ 5) สถิติวิเคราะห์ ส่วนรูปแบบการประเมินโครงการ ผู้ประเมินจะเลือกใช้รูปแบบใดในการประเมินก็แล้วแต่ความเชื่อของนักประเมินว่า ต้องการคำตอบอะไรจากการประเมิน แล้วจึงตัดสินใจเลือกรูปแบบการประเมินให้สอดคล้องกับโครงการหรือเรื่องที่จะประเมินแต่วิธีการประเมินใช้หลักการเดียวกัน กล่าวคือ ต้องนำกระบวนการทางวิทยาศาสตร์มาใช้ในการประเมิน สำหรับรูปแบบการประเมินที่สามารถนำมาใช้ในการประเมินโครงการทางการศึกษาได้แก่ รูปแบบของไทเลอร์ (Tyler) , ครอนบาค (Cronbach) , แฮมมอลด์ (Hammond) , รูปแบบชิพของสตัฟเฟิลบีม (Stufflebeam) , สคริฟเวน (Scriven) , โปล่า (Bhola) , สเตก (Stake) , อัลคิน (Alkin) และโปรวัส (Provus) ในแต่ละรูปแบบจะมีจุดเน้น วิธีการประเมินที่แตกต่างกันไปผู้ประเมินจะต้องเลือกใช้ให้เหมาะสม

วงจรการประเมินโครงการเน้นการประเมิน 3 ช่วงระยะเวลา คือ 1) ประเมินก่อนดำเนินโครงการ 2) ประเมินระหว่างดำเนินการ 3) การประเมินหลังโครงการ นอกจากนี้ผู้เขียนได้กล่าวถึงกระบวนการประเมินโครงการ โดยเริ่มตั้งแต่การวางแผนการประเมิน การดำเนินการประเมิน และการวิเคราะห์ข้อมูลและการสรุป, เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลซึ่งจะต้องมีคุณภาพ คือ มีความเที่ยงตรง ความเชื่อมั่น ความเป็นปรนัย และความมีประสิทธิภาพ โดยมีวิธีการตรวจสอบอยู่ 2 แนวทาง คือ 1) ใช้วิธีทางเหตุผล 2) ใช้วิธีการทางสถิติ นอกจากนี้ในภาคผนวกยังได้นำเสนอตัวอย่างการประเมินผลโครงการไว้เพื่อเป็นแนวทางในการประเมินด้วย

หัวเรื่อง ประเภทและรูปแบบการประเมินโครงการทางการศึกษา

08 กระทรวงศึกษาธิการ. (2542?). *ชุดวิชาการประเมินโครงการ*. กรุงเทพฯ: ศูนย์การศึกษา
นอกโรงเรียนภาคกลาง กระทรวงฯ.

หนังสือ"ชุดวิชาการประเมินโครงการ" เป็นหนังสือที่มุ่งให้ผู้อ่านเรียนรู้วิธีการประเมิน เพื่อนำไปใช้ในการดำเนินโครงการ ซึ่งจะช่วยให้ผู้ดำเนินการและผู้บริหารโครงการสามารถพัฒนา งานให้มีประสิทธิภาพ โดยผู้เขียนได้แบ่งเนื้อหาออกเป็น 5 ตอน คือ ตอนที่ 1 ว่าด้วยความสำคัญ และความหมายของการประเมินโครงการ ตอนที่ 2 ว่าด้วยประเภทของการประเมินโครงการ ตอนที่ 3 ความรู้เกี่ยวกับรูปแบบการประเมินโครงการ ตอนที่ 4 วิธีการและขั้นตอนการประเมินโครงการ และตอนที่ 5 ว่าด้วยการเขียนรายงานการประเมินโครงการ

เนื้อหาสาระสำคัญกล่าวถึงการประเมินว่าเป็นกิจกรรมที่สำคัญในการบริหารโครงการ และสามารถนำผลการประเมินให้เป็นประโยชน์หลายด้าน เช่น เป็นข้อมูลย้อนกลับมาปรับปรุง การทำงาน, ใช้เป็นเครื่องมือให้ฝ่ายบริหารเพื่อการปฏิบัติงานให้เป็นไปตามทิศทางที่กำหนด ใช้ตรวจสอบผลการดำเนินโครงการ, ช่วยควบคุมคุณภาพของงาน และใช้เป็นข้อมูลที่ช่วยสร้าง แรงจูงใจให้ผู้ที่เกี่ยวข้องในโครงการ ในการประเมินโครงการผู้ประเมินสามารถเลือกประเมินโครงการได้ตั้งแต่ก่อนเริ่มโครงการ / ระหว่างการดำเนินโครงการ / สิ้นสุดโครงการ และเมื่อสิ้นสุดโครงการไปแล้ว ซึ่งวิธีที่ใช้ในการประเมินโครงการในแต่ละช่วงเวลานั้นมีรูปแบบที่ใช้ในการ ประเมินหลายแบบด้วยกัน ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์ของการประเมินว่าต้องการทราบอะไร เช่น ต้องการทราบองค์ประกอบและผลสำเร็จของโครงการใช้รูปแบบการประเมินแบบชิป (CIPP) ของสตัฟเฟิลบีม(Stufflebeam) , ต้องการทราบผลสำเร็จของโครงการว่าเป็นไปตามวัตถุประสงค์ หรือไม่ ใช้รูปแบบการประเมินของไทเลอร์ (Tyler) , และรูปแบบการประเมินของสคริฟเวน (Scriven) , หากต้องการทราบประสิทธิผลของโครงการ ใช้รูปแบบการประเมินแบบ Cost-Effectiveness Analysis

ในตอนท้ายของหนังสือ ผู้เขียนยังได้กล่าวถึงกระบวนการประเมินโครงการตามแนวคิด การประเมินของดาร์ ลีน ฟิงส์ และ แจค คิวลีน คอสคอฟ (Dariene Fink and Jacqueline Kosecoff) และคนอื่น ๆ โดยสรุปเป็นขั้นตอนได้ 4 ขั้นตอน คือ ขั้นตอนที่ 1 การตั้งคำถาม วัตถุประสงค์การประเมิน, ขั้นตอนที่ 2 กำหนดและสร้างแบบประเมิน, ขั้นตอนที่ 3 การดำเนินการ เก็บรวบรวมข้อมูล, ขั้นตอนที่ 4 การวิเคราะห์ข้อมูลและเกณฑ์ พร้อมทั้งได้นำเสนอการเขียน รายงานการประเมินโครงการว่ามี 4 บท ได้แก่ บทนำ , บทที่ 2 วิธีการประเมิน, บทที่ 3 ผลการ วิเคราะห์ข้อมูล, บทที่ 4 การสรุปอภิปรายและข้อเสนอแนะ นอกจากนี้เนื้อหาสาระที่กล่าวแล้วยังมี กิจกรรมให้ผู้อ่านได้ตรวจสอบความรู้ความเข้าใจเนื้อหาชุดวิชาด้วย

หัวเรื่อง กระบวนการประเมินโครงการทางการศึกษา

09 ประสิทธิ์ ดงยิ่งศิริ. (2542). *การวางแผนและการวิเคราะห์โครงการ*.

กรุงเทพฯ: ซีเอ็ดยูเคชั่น.

ตำราเรื่อง การวางแผนและการวิเคราะห์โครงการ เล่มนี้ ผู้เขียนเรียบเรียงขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อใช้เป็นตำราเรียนสำหรับวิชาการวางแผนและการวิเคราะห์โครงการ และวิชาอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อช่วยให้การเรียนการสอนวิชาดังกล่าวมีคุณภาพและประสิทธิภาพสูงขึ้น โดยแบ่งเนื้อหาสาระสำคัญออกเป็น 12 บท มีเนื้อหาครอบคลุมหลักการ แนวคิดและประเด็นสำคัญต่างๆ เกี่ยวกับการวางแผนโครงการ, การวิเคราะห์โครงการ การจัดเตรียมโครงการทั้งภาครัฐ รัฐวิสาหกิจและเอกชน, หลักเกณฑ์การประเมินโครงการ พร้อมทั้งเทคนิควิธีการวางแผนและการวิเคราะห์ที่ครบถ้วนสมบูรณ์ และในแต่ละบทยังมีแบบฝึกหัดอยู่ท้ายบท เพื่อให้ผู้ศึกษาได้ฝึกฝนทบทวนสิ่งที่ได้ศึกษาไปแล้ว

ในตอนท้ายของหนังสือได้นำเสนอแนวทางในการวิเคราะห์โครงการในรูปแบบต่าง ๆ เช่น การวิเคราะห์โครงการทางด้านเศรษฐกิจ ด้านสิ่งแวดล้อม และด้านสังคม ซึ่งเป็นโครงการที่สำคัญๆ ของประเทศ โดยมุ่งเน้นให้เห็นถึงความสำคัญของโครงการดังกล่าวที่จะต้องกระทำอย่างมีหลักเกณฑ์และเป็นระบบ

หัวเรื่อง หลักการประเมินโครงการทางการศึกษา

10 สมคิด พรหมจ้อย. (2542). *เทคนิคการประเมินโครงการ*. พิมพ์ครั้งที่ 2.

กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.

ตำราเรื่อง “เทคนิคการประเมินโครงการ” เล่มนี้ผู้เขียนได้แบ่งเนื้อหาออกเป็น 2 ส่วน คือ ส่วนแรก ว่าด้วยการประเมินโครงการ ประกอบด้วย แนวคิด หลักการ และแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการประเมินโครงการ ส่วนที่ 2 เป็นการนำเสนอกรณีตัวอย่างการประเมินโครงการ ประกอบด้วย คำอธิบายโครงการประเมิน รายงานการประเมินแผนพัฒนา และรายงานการประเมินโครงการ ซึ่งจะทำให้ผู้ที่เกี่ยวข้องหรือผู้ประเมินได้เห็นแนวทางในการประเมินที่ชัดเจนขึ้น ในส่วนของการประเมินโครงการได้กล่าวถึง การประเมินว่าเป็นการตรวจสอบความก้าวหน้าของโครงการและผลสัมฤทธิ์ของโครงการว่ามีมากน้อยเพียงใด การประเมินโครงการแบ่งได้หลายประเภทตามแต่จะใช้เกณฑ์ใดเป็นหลักในการแบ่ง ซึ่งในหนังสือเล่มนี้ได้นำเสนอประเภทของการประเมิน 3 ลักษณะ คือ 1) แบ่งโดยยึดจุดมุ่งหมายของการประเมินเป็นหลัก 2) แบ่งตามหลักยึดในการประเมิน 3) แบ่งตามลำดับเวลาที่ประเมิน , ในการประเมินโครงการซึ่งถือเป็นการวิจัยรูปแบบหนึ่ง มีกระบวนการประเมินโครงการ ดังนี้ 1) วิเคราะห์โครงการที่มุ่งประเมิน 2) หลักการและเหตุผลของการประเมิน 3) กำหนดวัตถุประสงค์ของการประเมิน 4) ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และแนวทางการประเมิน 5) ออกแบบการประเมิน 6) พิจารณาเลือกเครื่องมือที่ใช้ในการประเมิน 7) การเก็บรวบรวมข้อมูล 8) การวิเคราะห์ข้อมูล 9) การเขียนรายงานผลการประเมินโครงการ ซึ่งกระบวนการประเมินโครงการทั้ง 9 ขั้นตอนดังกล่าว ผู้เขียนได้นำเสนอสาระสำคัญและแนวทางในการดำเนินงานแต่ละขั้นตอนไว้อย่างละเอียดซึ่งจะทำให้ผู้ศึกษานำไปปฏิบัติจริงได้ นอกจากนี้ยังกล่าวถึงรูปแบบการประเมินโครงการแบบต่างๆ ได้แก่ รูปแบบการประเมินของไทเลอร์ (Tyler), อัลคิน (Alkin) , โปรวัส (Provus) , สคริฟเวน (Scriven) , สเตก (Stake) , เคิร์กแพททริค (Kirkpatrick) , รูปแบบชิปของสตัฟเฟิลบีม (Stufflebeam) , และแพตตัน (Patton)

หัวข้อเรื่อง รูปแบบการประเมินโครงการทางการศึกษา

11 เสนาะ กลิ่นงาม. (2542). *การวางแผนและการบริหารโครงการ*.

เพชรบุรี: คณะวิทยาการจัดการ สถาบันราชภัฏเพชรบุรี.

หนังสือเรื่อง “การวางแผนและการบริหารโครงการ” เป็นหนังสือที่ผู้เขียนเรียบเรียงขึ้นเพื่อใช้ประกอบการเรียนการสอน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ความสามารถในการวางแผนและการบริหารโครงการในองค์การ และเพื่อเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจในการจัดทำแผนและโครงการในหน่วยงานให้กับบุคคลทั่วไป โดยแบ่งเนื้อหาออกเป็น 10 บท คือ ความเข้าใจเบื้องต้นเกี่ยวกับการวางแผน การจัดองค์การเพื่อการวางแผน ระบบข้อมูลเพื่อการบริหาร การพยากรณ์เพื่อการวางแผน การตัดสินใจเพื่อการวางแผน การวางแผนกลยุทธ์ การบริหารโครงการ การประเมินผลโครงการ และเทคนิคการควบคุมงาน ในส่วนของการประเมินผลโครงการ มีสาระสำคัญเกี่ยวกับความหมายและความสำคัญของการประเมินผลโครงการ ประเภทของการประเมินผลโครงการ แนวคิดและรูปแบบการประเมินผลโครงการ กระบวนการประเมินผลโครงการ คุณสมบัติของนักประเมินโครงการ โดยกล่าวถึงการประเมินผลโครงการว่า เป็นการตรวจสอบและวัดสิ่งที่แผนได้กำหนดไว้ในขั้นของการวางแผน และเมื่อนำแผนไปดำเนินการแล้วสิ่งที่เปลี่ยนแปลงและเกิดขึ้นนั้นเป็นตามที่กำหนดและคาดหมายไว้เพียงใด โดยนำเอาผลที่วัดได้มาพิจารณาวิเคราะห์เปรียบเทียบกับแผนที่กำหนดไว้ จึงจะทำให้รู้ว่าสิ่งที่แผนต้องการกับผลที่เกิดขึ้นจริงนั้นตรงกันหรือแตกต่างกันเพียงใด การประเมินผลโครงการมีวัตถุประสงค์ เพื่อดัดสินใจว่าควรยุติหรือดำเนินการตามแผนต่อไป หรือเพื่อดัดสินใจเลือกแผนที่ดีมีประสิทธิภาพไว้และตัดแผนที่ไม่มีประโยชน์น้อยไม่คุ้มค่าออกไป การประเมินผลโครงการอาจแบ่งได้ 3 ประเภท คือ การประเมินก่อนดำเนินงานตามโครงการ - การประเมินระหว่างดำเนินการ และการประเมินหลังสิ้นสุดโครงการ รูปแบบการประเมินโครงการที่นิยมใช้กันโดยทั่วไป 3 ประเภท ได้แก่ 1) การประเมินแบบชิป (CIPP Model) ประกอบด้วย การประเมินสภาพแวดล้อม ปัจจัยนำเข้า กระบวนการ และผลผลิต 2) รูปแบบการประเมินของอัลคิน (Alkin) ประกอบด้วย การประเมินเพื่อกำหนดวัตถุประสงค์ของโครงการ การประเมินเพื่อการวางแผนโครงการ การประเมินขณะกำลังดำเนินโครงการ การประเมินเพื่อการพัฒนางาน การประเมินเพื่อรับรองโครงการ และ 3) รูปแบบการประเมินแบบ CPO ของเยาวดี วิบูลย์ศรี ซึ่งประกอบด้วย การประเมินปัจจัยพื้นฐานด้านสภาวะแวดล้อมของโครงการ การประเมินกระบวนการปฏิบัติระหว่างดำเนินโครงการ และการประเมินผลผลิตโครงการ

หัวข้อเรื่อง ความหมายและความสำคัญของการประเมินโครงการทางการศึกษา

12 ฐาปนา ฉินไพศาล; และ อัจฉรา ชีวะตระกูลกิจ. (2543). *การบริหารโครงการและการศึกษาความเป็นไปได้*. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: ซีระฟิล์มและไซเท็กซ์.

หนังสือเรื่อง การบริหารโครงการและการศึกษาความเป็นไปได้ เป็นหนังสือที่ผู้เขียนได้ปูพื้นฐานให้ผู้อ่านโดยเริ่มตั้งแต่ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับการบริหารโครงการ การวางแผนโครงการ การศึกษา ด้านการตลาด การศึกษาทางเทคนิค การศึกษาด้านการบริหาร แหล่งเงินทุนและต้นทุน เงินทุนของโครงการ การประมาณการด้านการเงินของโครงการ การวิเคราะห์ด้านการเงิน การวิเคราะห์โครงการภายใต้ความเสี่ยงและความไว และเรื่องสุดท้ายการติดตามและประเมินผลโครงการ โดยในส่วนของ การติดตามและประเมินผลโครงการได้กล่าวถึง การติดตามผล (Monitoring) เป็นกระบวนการตรวจสอบองค์ประกอบต่างๆ ของโครงการ ซึ่งต้องกระทำอย่างต่อเนื่องตลอดช่วงการดำเนินงาน ส่วนการประเมินผล (Evaluation) เป็นกระบวนการรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับองค์ประกอบต่าง ๆ ของโครงการเพื่อนำมาใช้เปรียบเทียบกับมาตรฐานที่กำหนดว่ามีประสิทธิภาพหรือไม่ เพียงใด และมาตรฐานดังกล่าวอาจเป็นวัตถุประสงค์ เป้าหมาย นโยบาย เวลา หรืองบประมาณ เป็นต้น การบริหารโครงการ จำเป็นต้องมีทั้งติดตามและประเมินผลโครงการด้วย ซึ่งจะมีประโยชน์ต่อการบริหารโครงการ เช่น ช่วยให้การกำหนดวัตถุประสงค์ชัดเจน ช่วยให้การใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า ช่วยให้แผนงานบรรลุวัตถุประสงค์ ช่วยในการควบคุมคุณภาพของงาน และช่วยในการตัดสินใจในการบริหารโครงการ อย่างไรก็ตาม การติดตามและประเมินผลโครงการ จะต้องมีระยะเวลาและขั้นตอนในการประเมินอย่างต่อเนื่อง และควรมีหน่วยงานในการติดตามและประเมินผลโครงการด้วย ซึ่งอาจจัดตั้งในรูปคณะกรรมการหรือหน่วยงาน

หัวเรื่อง ความหมายและความสำคัญของการประเมินโครงการทางการศึกษา

13 นิตา ชูโต. (2543). *การจัดทำรายงานการประเมินผล*. กรุงเทพฯ: แมทส์ปอยท์.

หนังสือเรื่อง “การจัดทำรายงานการประเมินผล” เป็นหนังสือที่กล่าวถึงการจัดทำรายงานการประเมินผล ซึ่งเป็นชิ้นงานสุดท้ายในการประเมินผลที่จะต้องใช้เวลาและให้ความสำคัญมากเท่าๆ กับขั้นตอนอื่นเพื่อให้ผลบังเกิดแก่กลุ่มผู้ใช้ประโยชน์จากผลการประเมิน อันจะก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในการจัดทำแผนงาน / โครงการ ตลอดจนการจัดสรรทรัพยากรให้ถูกต้องเหมาะสมเพื่อประโยชน์แก่กลุ่มเป้าหมายอย่างสูงสุด โดยได้เสนอแนะแนวทางในการรายงานผลการประเมินโครงการไว้ดังนี้ 1) ตรงช่วงจังหวะเวลาที่ผู้บริหารต้องการ 2) สิ่งที่เสนอต้องมีหลักฐานเกี่ยวเนื่องมาจากการประเมินและมีความจำเพาะเจาะจงในเนื้อหาของงาน 3) มีความเป็นไปได้ง่าย ๆ ตรงไปตรงมา 4) ข้อเสนอแนะต่างๆ โดยเฉพาะเรื่องที่มีความสลับซับซ้อน ควรเสนอทางเลือกหลาย ๆ ทาง 5) ผู้ประเมิน / คณะประเมิน ควรจัดกลุ่มติดตามดูแลข้อเสนอแนะต่างๆ ว่าเกิดผลประการใด ทั้งนี้ นอกจากจะเกิดประโยชน์แก่งานในโครงการแล้ว ยังเป็นผลประจักษ์ประวัติสำหรับเสนอแนะเกี่ยวกับงานประเมินในอนาคตอีกด้วย

นอกจากนี้ในการประเมิน ผู้ประเมินจะต้องตอบคำถามหลาย ๆ ประการเกี่ยวกับโครงการ 5 ประการ ต่อไปนี้ให้ชัดเจน 1) ความสมเหตุสมผล ความถูกต้อง ความเป็นธรรม ในด้านนโยบาย (Relevance) 2) ความเพียงพอ (Adequacy) 3) มีประสิทธิผล (Effectiveness) 4) มีประสิทธิภาพ (Efficiency) และ 5) ผลที่เกิดจากโครงการ (Impact) อีกทั้งจะต้องคำนึงถึงคุณธรรมและจรรยาบรรณของนักประเมิน ผู้รับฟังรายงานการประเมิน นอกจากนี้ยังได้กล่าวถึงรูปแบบการนำเสนอรายงานการประเมินผล การเขียนรายงานการประเมินผล และเค้าโครงการเขียนรายงานการประเมินผล พร้อมทั้งตัวอย่างการรายงานการประเมินผลด้วย

หัวเรื่อง การรายงานผลการประเมินโครงการทางการศึกษา

14 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. (2543?). *เทคนิคการประเมินโครงการ.*

กรุงเทพฯ: สำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา มหาวิทยาลัยฯ.

หนังสือเรื่อง "เทคนิคการประเมินโครงการ" เป็นหนังสือที่ใช้ประกอบการอบรมเกี่ยวกับการประเมินโครงการ เนื้อหาแบ่งเป็น 13 เรื่อง ผู้เขียน 8 คน สารสำคัญของเรื่องกล่าวถึงการดำเนินงานที่เป็นระบบเพื่อตอบสนองนโยบายหรือเป้าหมายขององค์กร จะต้องมีการวางแผน และการจะปฏิบัติตามแผนใด ๆ ให้ได้ผลก็ต้องมีการกำหนดโครงการขึ้นเพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติหรือเป็นกรอบการดำเนินงาน และการที่จะรู้ว่าการปฏิบัติตามโครงการนั้นได้ผลอย่างไร ต้องมีการประเมินโครงการ ทั้งนี้ มีจุดมุ่งหมายเพื่อนำข้อมูลไปใช้สำหรับการตัดสินใจ การประเมินโครงการจึงเป็นกระบวนการที่มีวงจรเริ่มจากการวางแผนโครงการ การดำเนินการตามโครงการ การประเมินเพื่อการตัดสินใจ การแก้ไข-ปรับปรุง / ลด-ขยาย / ดำเนินการต่อ / สิ้นสุด - ยุติ โดยในส่วนของ การประเมินโครงการ ก่อนประเมินจะต้องวางแผนการประเมินให้ครอบคลุมทุกองค์ประกอบ เช่น ตัวโครงการ การรวบรวมข้อมูล เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เกณฑ์ ดัชนีตัวบ่งชี้ รูปแบบการประเมิน การออกแบบการประเมิน การเขียนโครงการเพื่อการประเมิน และการรายงานผลการประเมิน เป็นต้น

ในส่วนท้ายของหนังสือได้กล่าวถึงความเที่ยงตรงในการติดตามประเมินผลโครงการต่าง ๆ ที่จะต้องมีการประเมินผลกระทบและปัญหาอุปสรรคในการติดตามประเมินผลด้วย เพื่อให้การประเมินมีความเที่ยงตรง รวมทั้งจรรยาบรรณของนักประเมิน ซึ่งจะส่งผลต่อการรายงานการประเมินอย่างมาก ถ้าหากว่าผู้ประเมินบิดเบือนข้อเท็จจริง ขาดความรับผิดชอบ ย่อมทำให้ผลการประเมินไม่ได้มาตรฐาน ไม่สามารถใช้ผลนั้นในการพัฒนาโครงการได้

หัวเรื่อง การวางแผนการประเมินโครงการทางการศึกษา

15 วิสูตร จิระดำเกิง. (2543). *การบริหารโครงการ*. ปทุมธานี: วรณกวี.

หนังสือเรื่อง “การบริหารโครงการ” เป็นหนังสือที่ผู้เขียนกล่าวถึงความสำคัญของการบริหารโครงการ ซึ่งเป็นกลยุทธ์ที่สำคัญในการดำเนินธุรกิจที่มีประสิทธิภาพ ทั้งนี้ เนื่องจากการบริหารโครงการ เป็นศาสตร์สาขาหนึ่งที่มีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง และในปัจจุบันสามารถนำไปประยุกต์ใช้กับทุกๆ ธุรกิจเพื่อให้การทำงานขององค์กรเปลี่ยนจากลักษณะบุคคลไปเป็นทีม โดยมีการจัดการที่เป็นระบบและสามารถลดความเสี่ยงต่าง ๆ ในการดำเนินงานให้เหลือน้อยที่สุด การบริหารโครงการจึงเน้นที่การใช้ทรัพยากรต่าง ๆ ที่มีอยู่อย่างเหมาะสมและสมบูรณ์ที่สุดเพื่อให้การดำเนินโครงการบรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ การบริหารโครงการจะเริ่มจากวงจรของโครงการ ซึ่งแบ่งได้ 4 ช่วง ได้แก่ ช่วงกำหนดโครงการ การวางแผนโครงการ ปฏิบัติการตามแผน และปิดโครงการ การดำเนินการเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์อาจมีหลาย ๆ แนวทาง ซึ่งทีมบริหารโครงการจะเป็นผู้คัดเลือกแนวทางที่ดีที่สุด ก็คือ ใช้เทคนิคของแบบจำลองช่วยตัดสินใจเป็นเครื่องมือ ซึ่งมีทั้งแบบไม่ใช้ตัวเลขหรือเชิงคุณภาพ และแบบที่ใช้ตัวเลขหรือเชิงปริมาณ ในการบริหารโครงการ ยังจะต้องคำนึงถึงการควบคุมโครงการเพื่อติดตามดูแลการดำเนินโครงการด้วย อาจทำได้โดยการประเมินความก้าวหน้าของงานเทียบกับแผน และการประเมินต้นทุนเทียบกับงบประมาณ โดยกระทำอย่างต่อเนื่องในกระบวนการปฏิบัติ

อย่างไรก็ตามการดำเนินโครงการมักมีความขัดแย้งเกิดขึ้น จึงต้องมีการบริหารโครงการด้านความขัดแย้งด้วย โดยมีขั้นตอนดังนี้ 1) การระบุปัญหาที่พบให้ชัดเจน 2) ทำการรวบรวมข้อมูลต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับปัญหา 3) วิเคราะห์หาต้นเหตุของปัญหา 4) ระดมความคิดเพื่อหาแนวทางแก้ไขปัญหาและเลือกทางแก้ที่ดีที่สุดจัดทำเป็นแผนปฏิบัติการ 5) ปฏิบัติตามแผนปฏิบัติการ 6) ติดตามประเมินผลการแก้ปัญหา นอกจากนี้ ผู้จัดการโครงการควรเป็นผู้มีความสามารถในการบริหารเวลาอย่างมีประสิทธิภาพและต้องสนับสนุนให้ลูกทีมบริหารโครงการใส่ใจในเรื่องการบริหารเวลาด้วย เพราะการจัดการเวลาที่ดีย่อมทำให้ใช้ทรัพยากรต่าง ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ส่งผลต่อโครงการทั้งด้านต้นทุนและเวลา นอกจากนี้ ผู้จัดการโครงการจะต้องเป็นนักเจรจาต่อรองที่ดีคอยแก้ไขปัญหาคความขัดแย้งที่เกิดขึ้นระหว่างการดำเนินโครงการ

หัวข้อเรื่อง สภาพและปัญหาในการประเมินโครงการทางการศึกษา

16 วรเดช จันทรศร; และ ญัฐฐา วินิจฉัยภาค, บรรณาธิการ. (2543). *การบริหารโครงการ : กรณีศึกษาในประเทศไทย*. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: โครงการเผยแพร่เอกสารงานวิจัย และตำราไทย สมาคมนักวิจัยมหาวิทยาลัยไทย.

หนังสือเรื่อง “การบริหารโครงการ : กรณีศึกษาในประเทศไทย” เป็นหนังสือที่รวบรวมกรณีศึกษาโครงการด้านต่างๆ ของประเทศไทย ที่คัดสรรแล้วรวมทั้งหมด 10 โครงการ โดยแต่ละโครงการได้ประยุกต์ใช้ทฤษฎีและองค์ความรู้ด้านการบริหารโครงการ ในการวิเคราะห์นำเสนอ นับเป็นการเชื่อมช่องว่างระหว่างทฤษฎีและการปฏิบัติให้เห็นอย่างเป็นรูปธรรม และแสดงให้เห็นว่าการนำวิชาการมาใช้ในการปฏิบัติจริงนั้น จะก่อให้เกิดประโยชน์ต่อสังคมส่วนรวมได้อย่างไร ทั้งยังเป็นการเสริมสร้างองค์ความรู้เกี่ยวกับการบริหารโครงการบนพื้นฐานของประสบการณ์จริงในประเทศไทย

สำหรับโครงการที่กล่าวถึง 10 โครงการข้างต้นนั้น ได้แก่ 1) ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของโครงการดาวเทียมสื่อสารแห่งชาติ “ไทยคม” 2) โครงการอินมาร์แซท – พี 3) การบริหารโครงการ “บางกอกไมโครบัส” 4) โครงการต่อเติมอาคารสินธร : การวิเคราะห์ในมิติของการบริหารโครงการ 5) การบริหารโครงการคลองประปาฝั่งตะวันตก 6) การศึกษาผลกระทบสิ่งแวดล้อมในการพัฒนาแหล่งแร่ทองคำในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 7) การบริหารโครงการหมู่บ้านรักษ้ำป่าอำเภอเมืองพัทลุง จังหวัดพัทลุง 8) การบริหารโครงการสายสัมพันธ์แม่ – ลูก 9) การบริหารโครงการช่วยเหลือประชาชนทางกฎหมายของสมาคมนายความ 10) การวัดความสำเร็จและความล้มเหลวของโครงการพัฒนาของรัฐ

หัวเรื่อง สภาพและปัญหาเกี่ยวกับการประเมินโครงการทางการศึกษา

17 สุพาดา สิริกุดตา; และคนอื่นๆ. (2543). *การวางแผนและการบริหารโครงการ*.

กรุงเทพฯ: Diamond in Business World.

หนังสือเรื่อง “การวางแผนและการบริหารโครงการ” เป็นหนังสือที่นำเสนอครอบคลุมประเด็นสำคัญ 2 ประการ คือ ความรู้ในการวางแผนและความรู้ด้านทฤษฎีต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับ การบริหารโครงการ โดยแบ่งเนื้อหาออกเป็น 10 บท ได้แก่ บทที่ 1 ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับ การวางแผน บทที่ 2 ลักษณะทั่วไปของแผน บทที่ 3 ลักษณะโครงการและการบริหารโครงการ บทที่ 4 การวางแผนโครงการและแผนโครงการ บทที่ 5 การจัดโครงสร้างองค์การในการบริหารโครงการ บทที่ 6 ทรัพยากรมนุษย์ของโครงการ บทที่ 7 การวิเคราะห์สภาพแวดล้อม ภายในของโครงการ บทที่ 8 การวิเคราะห์โครงการและวิธีการตัดสินใจเลือกโครงการ บทที่ 9 การวิเคราะห์โครงการและการศึกษาความเป็นไปได้ของโครงการ และบทที่ 10 เทคนิค การควบคุมและประเมินผลโครงการ โดยในส่วนของ การบริหารโครงการได้กล่าวถึงขั้นตอนที่ สำคัญในการบริหารโครงการว่ามี 2 ขั้นตอน คือ 1) การวางแผนโครงการ และ 2) การติดตามโครงการ โดยในขั้นของการติดตามโครงการ เป็นขั้นตอนการบริหารโครงการที่สำคัญอีกขั้นตอน หนึ่งที่ผู้บริหารโครงการควรนำมาพิจารณาโดยการนำเทคนิคการควบคุมและประเมินผลโครงการ มาใช้ในการบริหารโครงการ ในการพิจารณาเลือกใช้ต้องคำนึงถึงความเหมาะสมและความเป็นไป ได้ในแต่ละโครงการ เทคนิคต่างๆ ที่ใช้ในการบริหารโครงการนั้น จะเป็นเครื่องมือที่ใช้ควบคุม กำหนดทิศทางต่าง ๆ ของแต่ละโครงการ เทคนิคที่นำมาใช้ในปัจจุบัน ได้แก่ การใช้วิธีการ งบประมาณ, ตารางการทำงานผัง Gantt Chart / Load Charts, การใช้ผังลูกศร, วิธีการวิถึวิกฤต (CPM) และเทคนิคการประเมินโปรแกรมและการตรวจสอบ (PERT)

หัวเรื่อง กระบวนการประเมินโครงการทางการศึกษา

18 สุวิมล ติรกานันท์. (2543). *การประเมินโครงการ : แนวทางสู่การปฏิบัติ*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

หนังสือเรื่อง “การประเมินโครงการ : แนวทางสู่การปฏิบัติ” เป็นหนังสือที่กล่าวถึง การประเมินว่า เป็นสิ่งที่จะต้องทำควบคู่ไปกับการดำเนินแผนงานหรือโครงการ ทั้งนี้ เพื่อให้ได้ สารสนเทศที่ทันเวลาต่อการแก้ไขปรับปรุงโครงการ อีกทั้งยังเป็นการกำกับให้การดำเนินงานตาม แผนหรือโครงการที่วางไว้ ปัจจุบันได้มีการนำวิธีการวิจัยทางสังคมศาสตร์เข้ามาใช้ในการประเมิน เพื่อให้การประเมินมีความถูกต้อง แม่นยำ ตลอดจนมีการสร้างมาตรฐานการประเมินขึ้นเพื่อช่วย ผู้ประเมินในการควบคุมคุณภาพของการประเมิน ขั้นตอนของการประเมินจะเริ่มต้นจากการศึกษา รายละเอียดของสิ่งที่จะประเมิน ศึกษาความต้องการของผู้ใช้ผลการประเมิน การกำหนดตัวชี้วัด การออกแบบการประเมิน การพัฒนาตัวชี้วัด การเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล การแปล ผลและสรุปผล และการเขียนรายงานการประเมิน ซึ่งรายละเอียดในขั้นตอนต่างๆ เหล่านี้ผู้เขียน ได้นำเสนอไว้อย่างละเอียด

ในตอนท้ายของหนังสือได้กล่าวถึง การเขียนข้อเสนอโครงการประเมิน เน้นการนำเสนอ แนวคิดของผู้ประเมินในการดำเนินการประเมิน ซึ่งข้อเสนอโครงการประเมินจะถูกนำไปใช้ในการ ประเมินความเป็นไปได้ของโครงการ และใช้ในการพิจารณาอนุมัติงบประมาณ

หัวเรื่อง กระบวนการประเมินโครงการทางการศึกษา

19 ทวีป ศิริรัศมี. (2544). *การวางแผนพัฒนาและประเมินโครงการ*. พิมพ์ครั้งที่ 2.
นครปฐม: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยศิลปากร.

หนังสือเรื่อง “การวางแผนพัฒนาและประเมินโครงการ” เป็นหนังสือที่นำเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับหลักการและวิธีการกำหนดนโยบาย การวางแผน การพัฒนาโครงการ การบริหารโครงการ การติดตามประเมินผลโครงการ และการนำเสนอกรณีตัวอย่างการพัฒนาและประเมินโครงการวิจัย เพื่อให้ผู้ที่เกี่ยวข้องเข้าใจหลักการและวิธีปฏิบัติเกี่ยวกับการพัฒนาและประเมินโครงการอย่างครบวงจร สามารถนำหลักการและวิธีการไปปฏิบัติให้ได้ผลอย่างมีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผล

ทั้งนี้ อาจสรุปประเด็นเนื้อหาหลัก ๆ ได้ 3 ส่วน คือ ส่วนของการพัฒนาโครงการ ส่วนของการบริหารโครงการ และส่วนของการประเมินโครงการ โดยเนื้อหาใน 3 ส่วน ต่างก็มีความสัมพันธ์และเกี่ยวข้องกัน การพัฒนาโครงการจะเริ่มด้วยการจัดทำแผนโครงการเพื่อเป็นเครื่องมือสำคัญในการเชื่อมโยงระหว่างวัตถุประสงค์ ภารกิจ และวิธีดำเนินการ เพื่อให้วัตถุประสงค์และภารกิจขององค์การบรรลุผล โดยพิจารณาถึงความมีประสิทธิภาพ ความเหมาะสม หรือความเป็นไปได้ต่างๆ ในส่วนของการประเมินโครงการ ซึ่งเป็นกระบวนการในการแสวงหาสารสนเทศเพื่อการกำหนดคุณค่าของสิ่งใด ๆ เพื่อนำไปสู่การตัดสินใจอย่างใดอย่างหนึ่ง เป็นการดำเนินการอย่างเป็นระบบระเบียบและมีหลักเกณฑ์ที่สมเหตุสมผลและเชื่อถือได้ กระบวนการประเมินจะเน้นองค์ประกอบ 2 ประการ ที่เป็นหัวใจของกระบวนการประเมิน คือ การวัด (Measurement) และการเปรียบเทียบ (Comparison) การประเมินจะต้องครอบคลุมทั้งการประเมินภายในและการประเมินภายนอก, การประเมินในช่วงระยะก่อนดำเนินโครงการ ระหว่างดำเนินโครงการ และหลังสิ้นสุดโครงการ และก่อนที่จะดำเนินการประเมินผลโครงการจะต้องวางแผนการประเมินโครงการก่อน เพื่อเป็นการเตรียมการล่วงหน้าเกี่ยวกับวิธีการและทรัพยากรที่จะนำมาใช้ในการแสวงหาสารสนเทศที่จำเป็นสำหรับการประเมินคุณค่าของโครงการ การวางแผนประเมินโครงการประกอบด้วยขั้นตอนต่างๆ ดังนี้ 1) ศึกษารายละเอียดเกี่ยวกับโครงการ 2) การกำหนดวัตถุประสงค์และตัวบ่งชี้ 3) การพัฒนารูปแบบการประเมิน 4) กำหนดวิธีการสุ่มตัวอย่างเพื่อทำการประเมิน 5) กำหนดชนิดของข้อมูลที่จะเก็บรวบรวม 6) เลือกและวางแผนการสร้างหรือจัดหาเครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูล 7) วางแผนการเก็บรวบรวมข้อมูล 8) วางแผนวิเคราะห์ข้อมูล 9) ประเมินการค่าใช้จ่ายในการประเมิน และ 10) วางแผนการจัดทำรายงานและการเผยแพร่ผลการประเมิน

หัวเรื่อง การวางแผนการประเมินโครงการทางการศึกษา

20 สำราญ มีแจ้ง. (2544). *การประเมินโครงการทางการศึกษา*.

กรุงเทพฯ: นิชินแอดเวอร์ตีซิงกรุ๊ป.

ตำราเรื่อง “การประเมินโครงการทางการศึกษา” เล่มนี้ ผู้เขียนมุ่งเน้นการประเมินโครงการที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาในแง่มุมต่าง ๆ โดยแบ่งเนื้อหาออกเป็น 13 บท ได้แก่ มโนทัศน์พื้นฐานเกี่ยวกับนโยบาย แผนและโครงการ ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการประเมินโครงการทางการศึกษา เทคนิคการเขียนแผน / โครงการ การบริหารโครงการ การวางแผนการประเมินโครงการทางการศึกษา แบบจำลองในการประเมินโครงการ การเขียนเค้าโครงการประเมินโครงการ เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการประเมินโครงการ การวิเคราะห์ข้อมูล การเขียนรายงานการประเมินโครงการ บทบาทและหน้าที่ของครูและผู้บริหารการศึกษาในการประเมินโครงการ และจรรยาบรรณของนักประเมิน ซึ่งสาระสำคัญกล่าวถึงความสำคัญของการประเมินโครงการทางการศึกษา มีจุดมุ่งหมายเพื่อตรวจสอบว่าการดำเนินงานนั้นบรรลุวัตถุประสงค์หรือไม่ กระตุ้นให้มีการปรับปรุงการดำเนินงาน ช่วยให้เห็นข้อบกพร่อง ช่วยควบคุมการดำเนินงานให้มีคุณภาพและประสิทธิภาพ ช่วยให้ข้อเสนอแนะแก่ผู้บริหารในด้านการดำเนินงาน ใช้เป็นแนวทางในการกำหนดวิธีการดำเนินงานที่เหมาะสมต่อไป การประเมินโครงการทางการศึกษาเหมือนกับการประเมินโครงการด้านอื่น ๆ ที่จะต้องมีการวางแผนการประเมิน การเลือกรูปแบบในการประเมิน การเลือกเครื่องมือ การวิเคราะห์ข้อมูล และการเขียนรายงานการประเมินโครงการ ซึ่งในตอนท้ายของการประเมินโครงการทางการศึกษา ได้กล่าวถึงครูซึ่งเป็นบุคลากรที่สำคัญที่มีบทบาทและหน้าที่ในการประเมินโครงการทางการศึกษาอยู่ 3 ลักษณะ คือ เป็นผู้ประเมิน เป็นผู้ใช้ผลการประเมิน และเป็นผู้ให้ความร่วมมือในการประเมิน รวมทั้งกล่าวถึงผู้ประเมินที่จะต้องเป็นผู้ที่มีจรรยาบรรณ อย่างไรก็ตาม การประเมินโครงการทางการศึกษาในประเทศไทย พบว่า ยังมีอุปสรรคอีกมาก เช่น บุคคลส่วนมากยังมองไม่เห็นประโยชน์และคุณค่าของผลการประเมิน ขาดความรู้ด้านการประเมิน ขาดการประสานงาน และที่สำคัญยังมีปัญหาในด้านการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของผู้ที่เกี่ยวข้อง ผู้บริหาร และผู้ใช้ผลการประเมิน

หัวเรื่อง ประเภทและรูปแบบการประเมินโครงการทางการศึกษา

21 สมหวัง พิธิยานุวัฒน์. (2544). *วิธีวิทยาการประเมิน : ศาสตร์แห่งคุณค่า*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ตำราเรื่อง "วิธีวิทยาการประเมินศาสตร์แห่งคุณค่า" เล่มนี้ ผู้เขียนเรียบเรียงขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อใช้สอนนิสิต และเพื่อเผยแพร่วิทยาการประเมินให้ผู้ที่สนใจได้นำไปประยุกต์ให้สอดคล้องกับศาสตร์เฉพาะบริบท และสถานการณ์การประเมินที่แตกต่างกัน และหลากหลายได้อย่างมีประสิทธิภาพ เนื้อหาสาระสำคัญ ๆ ของหนังสือเล่มนี้แบ่งได้เป็น 3 ตอน ตอนแรกเป็นการนำเสนอศาสตร์ที่ว่าด้วยวิธีวิทยาการประเมินในภาพรวม ตอนที่สอง กล่าวถึงกระบวนการทัศนกรรมการประเมินในแต่ละมุมมอง พร้อมทั้งบทสรุป ตอนที่ 3 เป็นการนำเสนอผลงานวิจัยด้านวิธีวิทยาการประเมินทางการศึกษา ซึ่งทำให้ทราบถึงความรู้ใหม่เกี่ยวกับวิธีวิทยาการประเมิน และได้เห็นทิศทางการวิจัยทางด้านการประเมินทางการศึกษาในอนาคตด้วย

จากเนื้อหาสาระดังกล่าวข้างต้น สามารถสรุปได้ว่าการประเมินเป็นศาสตร์ที่มีจุดกำเนิดหรือจุดเริ่มต้นจากปรัชญา 2 ลักษณะ คือ ปรัชญาประโยชน์นิยม และปรัชญาสหัชญาณและพหุนิยม ซึ่งทำให้ผู้ประเมินมีกระบวนการทัศนกรรมการประเมินที่แตกต่างกัน จุดมุ่งหมายของการประเมินโครงการ จึงขึ้นอยู่กับกระบวนการทัศนของผูประเมินสำคัญ กระบวนการทัศนที่นำมาใช้ในการประเมินได้แก่ การประเมินเน้นทฤษฎี การประเมินตนเอง การประเมินผลิตภัณฑ์ การประเมินโดยผู้เชี่ยวชาญ การประเมินแบบสืบสวนสอบสวน และการประเมินเชิงธรรมชาติและมีส่วนร่วม การประเมินแต่ละกระบวนการทัศนมีจุดเด่นจุดด้อย และจุดเน้นแตกต่างกัน ดังนั้น ผู้ประเมินโครงการจึงควรพิจารณาเลือกกระบวนการทัศนในการประเมินให้เหมาะสม สอดคล้องกับโครงการ เช่น ต้องการสารสนเทศเพื่อช่วยในการตัดสินใจเพื่อจัดการและตอบสนองความต้องการของผู้บริหาร ผู้จัดการโครงการ ก็ควรใช้กระบวนการทัศนกรรมการประเมินเพื่อการจัดการ โดยอาจเลือกของสตัฟเฟิลบีม (Stufflebeam) , อัลคิน (Alkin) และ เวลช์ (Welch) เป็นต้น

หัวเรื่อง รูปแบบการประเมินโครงการทางการศึกษา

22 สมหวัง พิธิยานุวัฒน์, บรรณาธิการ. (2544). *ชุดรวมบทความทางการประเมินโครงการ*.

เล่ม 4. พิมพ์ครั้งที่ 6. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

หนังสือ"ชุดรวมบทความทางการประเมินโครงการ" เล่มนี้ ผู้เขียนได้เลือกสรรและนำเสนอบทความที่เกี่ยวข้องทางการประเมินโครงการของนักการศึกษาที่สำคัญ ๆ ในประเทศไทย เพื่อเผยแพร่ให้กับผู้ที่สนใจได้นำไปประยุกต์ใช้ โดยแบ่งเนื้อหาออกเป็น 5 ตอน ตอนที่ 1 ว่าด้วยหลักการในการเขียนและวิเคราะห์โครงการ ตอนที่ 2 ว่าด้วยหลักการและแนวคิดในการประเมินโครงการ ตอนที่ 3 ว่าด้วยแบบจำลองในการประเมินโครงการ โดยแบ่งแบบจำลองเป็น 3 ประเภท คือ 1) แบบจำลองที่ยึดจุดมุ่งหมายของโครงการเป็นหลักในการประเมิน ได้แก่ แบบจำลองตามแนวคิดของไทเลอร์ (Tyler) , ครอนบาค (Cronbach) , สคริฟเวน (Scriven) , 2) แบบจำลองที่เน้นการตัดสินคุณค่า ได้แก่ แบบจำลองเคาน์ที่แนนซ์ของสแตก (Stake) , แบบจำลองความไม่สอดคล้องของโปรวัส (Provus) 3) แบบจำลองที่ช่วยในการตัดสินใจหรือแบบจำลองที่ยึดการจัดการเป็นหลัก ได้แก่ แบบจำลองชิปของสตัฟเฟิลบีม (Stufflebeam) , แบบจำลองของอัลคิน (Alkin) , แบบจำลองของเวลช์ (Welch) , แบบจำลองของแฮมมอนด์ (Hammond) , ตอนที่ 4 ว่าด้วยการเขียนโครงการเพื่อประเมินโครงการ ซึ่งเปรียบเสมือนพิมพ์เขียวสำหรับการประเมินโครงการ โดยผู้เขียนได้นำเสนอหลักการพร้อมทั้งตัวอย่างโครงการเพื่อการประเมินโครงการ ทั้งระดับชาติและระดับนานาชาติ และตอนที่ 5 ว่าด้วยกรณีตัวอย่างในการประเมินโครงการ ได้แก่ กรณีตัวอย่างการประเมินโครงการประชุมปฏิบัติการ , ตัวอย่างการประเมินโครงการให้ทุนอุดหนุนผู้ช่วยสอนของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย , กรณีตัวอย่างการประเมินโครงการพัฒนาส่งเสริมผู้มีความสามารถพิเศษทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (พสวท.) ระยะที่ 1 ซึ่งได้สอดแทรกเทคนิควิธีการประเมินโครงการที่สามารถนำไปปฏิบัติได้จริง นอกจากนี้ยังมีวิธีการเขียนรายงานผลการประเมินโครงการด้วย

หัวเรื่อง ประเภทและรูปแบบการประเมินโครงการทางการศึกษา

23 กระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานสภาสถาบันราชภัฏ; และ ทบวงมหาวิทยาลัย
 สำนักมาตรฐานอุดมศึกษา. (2545). *ชุดวิชาการประเมินเพื่อพัฒนา*.
 กรุงเทพฯ: ทศน์ทองการพิมพ์.

หนังสือเรื่อง “ชุดวิชาการประเมินเพื่อพัฒนา” เป็นหนังสือที่ผู้เขียนเรียบเรียงขึ้น
 เพื่อใช้เป็นคู่มือสำหรับการเรียนรู้ด้วยตนเอง เพื่อช่วยให้ผู้ศึกษาสามารถนำความรู้ไปพัฒนา
 การประเมินให้ดียิ่งขึ้น โดยเนื้อหาแบ่งออกเป็น 4 หน่วย หน่วยที่ 1 มโนทัศน์เกี่ยวกับการประเมิน
 มีเนื้อหาเกี่ยวกับแนวคิด ความหมาย พัฒนาการของการประเมิน และความสำคัญของการประเมิน
 กับการพัฒนาชุมชนในด้านต่าง ๆ เช่น ด้านการศึกษา ด้านการเมือง ด้านเศรษฐกิจ ด้านศาสนา
 ด้านสังคมและด้านครอบครัว ด้านสาธารณสุข ฯลฯ หน่วยที่ 2 กระบวนการประเมิน หน่วยที่ 3
 เทคนิคการประเมิน และหน่วยที่ 4 คุณภาพของการประเมินสาระสำคัญของเนื้อหากล่าวถึง
 การประเมินเป็นกระบวนการตัดสินใจคุณค่าของสิ่งหนึ่งสิ่งใดจากข้อมูลสารสนเทศที่ได้จาก
 กระบวนการวัดผลประเมินผล การประเมินมีพัฒนาการเป็นลำดับมา ในยุคหลัง ๆ เน้นการประเมิน
 เพื่อพัฒนาซึ่งเป็นการประเมินจากภายใน ผู้ประเมินคือ ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในโครงการ การประเมิน
 ลักษณะนี้ทำให้เกิดการปรับปรุง แก้ไขและการยอมรับโดยผู้มีส่วนร่วมทุกฝ่าย การประเมินมี
 ความสำคัญในการพัฒนาชุมชน ได้มีการนำแนวคิดการประเมินต่าง ๆ มาใช้เป็นเครื่องมือสำคัญ
 ในการพัฒนาชุมชน เช่น การประเมินตนเอง การประเมินแบบมีส่วนร่วม การประเมินแบบร่วมมือ
 โดยใช้ชุมชนเป็นฐาน การประเมินแบบเสริมพลังอำนาจ ฯลฯ กระบวนการประเมินจะเริ่มต้นจาก
 การวิเคราะห์โครงการ การกำหนดประเด็นในการประเมิน การกำหนดตัวชี้วัด การออกแบบ
 การประเมิน การกำหนดรูปแบบการประเมิน การเก็บรวบรวมข้อมูล การเลือกเครื่องมือที่ใช้ใน
 การเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล และการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลและการสรุปผล
 สำหรับเทคนิคการประเมินที่นำมาใช้ให้ความสำคัญกับการติดตามกำกับ เทคนิคโครงสร้าง
 การดำเนินงาน/โครงการ การใช้แผนภูมิแท่ง แผนภูมิไมล์สโตน เทคนิควิธีของเส้นแห่ง
 ความสมดุลย์ การวิเคราะห์ข่ายงานของโครงการ เทคนิค PERT และเทคนิค CPM ในเรื่อง
 คุณภาพของการประเมินพิจารณาจาก 2 ส่วน คือ การใช้ประโยชน์จากการประเมิน
 และความมีคุณภาพของการประเมิน

หัวเรื่อง กระบวนการประเมินโครงการทางการศึกษา

24 วัฒนา วงศ์เกียรติรัตน์; และ สุริยา วีรวงศ์. (2545). *คู่มือการประเมินผลโครงการ*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: สถาบันวิจัยสังคม จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

หนังสือเรื่อง "คู่มือการประเมินผลโครงการ" เล่มนี้ผู้เขียนได้เรียบเรียงขึ้นเพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินงานในแต่ละขั้นตอนของการประเมินผลโครงการ ซึ่งแบ่งเป็น 3 ส่วน ส่วนแรก มีเนื้อหาเกี่ยวกับแนวคิด ทฤษฎี และหลักการในการประเมินผลโครงการ ส่วนที่ 2 เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับรูปแบบการประเมินผลโครงการ เทคนิคและวิธีการเพื่อการประเมินผลโครงการ และส่วนสุดท้าย เป็นเรื่องเกี่ยวกับขั้นตอนการดำเนินงานในการประเมินผลโครงการ และวิธีการรายงานผลการประเมินโครงการ นอกจากนี้ยังได้มีเนื้อหาที่เกี่ยวข้อง อาทิ การเขียนบรรณานุกรม การวิเคราะห์เชิงสถิติ แนบไว้ในภาคผนวกด้วย

หัวเรื่อง การรายงานผลการประเมินโครงการทางการศึกษา

25 มยุรี อนุমানราชธน. (2546). *การบริหารโครงการ*. พิมพ์ครั้งที่ 3. เชียงใหม่: ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

หนังสือเรื่อง "การบริหารโครงการ" เป็นหนังสือที่เริ่มด้วยการสร้างแนวความคิดตามหลักการของการบริหารโครงการ แนวทางการจัดทำโครงการ การคัดเลือกโครงการ และอธิบายถึงกระบวนการบริหารโครงการ ได้แก่ การวางแผน การออกแบบองค์การ ทีมงานและพฤติกรรมในการบริหารการดำเนินงาน การประเมินผลโครงการ และการยุติโครงการ โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อสร้างความเข้าใจและเพิ่มพูนองค์ความรู้เกี่ยวกับการบริหารโครงการ ในตอนท้ายได้นำเสนอกรณีศึกษาเกี่ยวกับการบริหารโครงการเพื่อให้ผู้อ่านได้วิเคราะห์ข้อเท็จจริงที่เป็นเรื่องราวเกี่ยวกับการบริหารโครงการ

แนวความคิดด้านการบริหารโครงการของหนังสือเล่มนี้ เน้นถึงกระบวนการในการบริหารโครงการว่า เป็นรูปแบบหนึ่งในการบริหารงานที่มีความสำคัญต่อองค์การและสังคมโดยรวม เพราะช่วยสนับสนุนให้การบริหารทั่วไปขององค์การ ซึ่งเป็นการบริหารงานประจำบรรลุวัตถุประสงค์ขององค์การและสังคมมากยิ่งขึ้น และกระบวนการบริหารโครงการจะต้องมีองค์ประกอบ 3 ประการ คือ วัตถุประสงค์ของโครงการ กระบวนการบริหาร และระดับการบริหารพื้นฐาน

สำหรับการประเมินโครงการ เป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารโครงการและเป็นสิ่งสำคัญที่จะต้องกระทำอย่างต่อเนื่อง ซึ่งอาจกระทำใน 3 ช่วง ช่วงแรก ตั้งแต่ก่อนเริ่มวางแผนโครงการ ช่วงที่สอง ในระหว่างดำเนินงานตามแผนโครงการ และช่วงที่สาม เมื่อโครงการเสร็จสิ้นแล้ว โดยการวางแผนประเมินโครงการ มีขั้นตอนสำคัญ 6 ขั้นตอน ได้แก่ 1) การกำหนด

ผู้ที่เกี่ยวข้องกับโครงการ 2) การจัดประชุมเบื้องต้นก่อนที่จะตัดสินใจทำการประเมิน
3) ความสามารถที่จะรับการประเมินได้ของโครงการ 4) การตรวจสอบวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง
กับโครงการ 5) การกำหนดระเบียบวิธีวิจัย และ 6) การนำเสนอโครงร่างของการประเมินที่เป็น
ลายลักษณ์อักษร

หัวเรื่อง การวางแผนประเมินโครงการทางการศึกษา

26 เยาวดี ราชัยกุล วิบูลย์ศรี. (2546). *การประเมินโครงการ : แนวคิดและแนวปฏิบัติ*.
พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

หนังสือเรื่อง “การประเมินโครงการ : แนวคิดและแนวปฏิบัติ” เป็นหนังสือที่ผู้เขียน
กล่าวถึง ศาสตร์ที่ว่าด้วยการประเมินโครงการซึ่งเป็นกลไกสำคัญที่ผู้ที่เกี่ยวข้องจะต้องนำไป
ประยุกต์ใช้ร่วมกันเพื่อพัฒนานโยบายและแผน รวมทั้งเพื่อการดำเนินงานในโครงการต่างๆ
ให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล เนื้อหาสาระในหนังสือเล่มนี้แบ่งออกเป็น 4 ตอนใหญ่ๆ
ประกอบด้วยมโนทัศน์ทางการประเมิน กระบวนการประเมินโครงการ แนวทางการประเมิน
โครงการด้านต่างๆ แนวปฏิบัติสำหรับการเตรียมการประเมินโครงการ และรูปแบบการประเมิน
โครงการในประเทศไทย ตามลำดับ และในแต่ละตอนยังแบ่งหัวข้อย่อยๆ ออกเป็นบทต่างๆ รวม
ทั้งหมด 12 บท และในส่วนท้ายของแต่ละบทมีการสรุปสาระสำคัญประจำบทไว้ด้วย นอกจากนี้
ผู้เขียนยังได้รวบรวมกรณีตัวอย่างการประเมินโครงการทางการศึกษา 4 โครงการ ซึ่งแต่ละ
โครงการได้ใช้รูปแบบการประเมินแตกต่างกันไว้ในภาคผนวก ได้แก่ การประเมินโดยใช้รูปแบบ
ของสเตก (Stake) , การประเมินโดยใช้รูปแบบชิป (CIPP Model) , การประเมินโดยการวิเคราะห์
ต้นทุนและผลตอบแทนทางการศึกษา (Cost-Benefit Analysis) และการประเมินโดยไม่อิง
วัตถุประสงค์ (Goal Free Evaluation) เพื่อเป็นแนวทางในการประเมินให้แก่ผู้สนใจได้ศึกษา
และทำความเข้าใจ

หัวเรื่อง กระบวนการประเมินโครงการทางการศึกษา

บทที่ 5

บรรณนิทัศน์บทความ

บรรณนิทัศน์บทความเกี่ยวกับเรื่องการประเมินโครงการทางการศึกษา จำนวน 30 เรื่อง เรียงตามลำดับตั้งแต่ปีพุทธศักราช 2540 – 2547 ดังนี้

1. บรรณนิทัศน์บทความ ปีพุทธศักราช 2540 ลำดับที่ 01 - 05
2. บรรณนิทัศน์บทความ ปีพุทธศักราช 2541 ลำดับที่ 06 - 08
3. บรรณนิทัศน์บทความ ปีพุทธศักราช 2542 ลำดับที่ 09 - 11
4. บรรณนิทัศน์บทความ ปีพุทธศักราช 2543 ลำดับที่ 12 - 14
5. บรรณนิทัศน์บทความ ปีพุทธศักราช 2544 ลำดับที่ 15 - 17
6. บรรณนิทัศน์บทความ ปีพุทธศักราช 2545 ลำดับที่ 18 - 19
7. บรรณนิทัศน์บทความ ปีพุทธศักราช 2546 ลำดับที่ 20 - 24
9. บรรณนิทัศน์บทความ ปีพุทธศักราช 2547 ลำดับที่ 25 - 30

01 ชิต ภูศิริลักษณ์ชัย. (2540, มกราคม – กุมภาพันธ์). ปฏิบัติงานสู่ความสำเร็จด้วยการติดตามและประเมินผล....กันเถอะ. วารสารเพิ่มผลผลิต. 36(7) : 55 – 58.

บทความเรื่อง “ปฏิบัติงานสู่ความสำเร็จด้วยการติดตามและประเมินผล....กันเถอะ” ผู้เขียนกล่าวถึงการปฏิบัติงานตามโครงการที่ประสบความสำเร็จในยุคปัจจุบันนี้จะต้องอาศัยเครื่องมือที่จะทำให้ประสบความสำเร็จด้วย นั่นคือ การติดตามและประเมินผล โดยการประเมินผล (Evaluation) นั้น เป็นกิจกรรมที่จะต้องดำเนินการควบคู่ไปกับการติดตามผล(Monitoring) ซึ่งต้องอาศัยการวิเคราะห์ปัจจัย (Input) , กิจกรรม (Activities) และ ผล (Results) ของโครงการ โดยพิจารณาเปรียบเทียบกับหลักเกณฑ์ที่วางไว้ ทั้งนี้ การประเมินผลจะต้องกระทำอย่างต่อเนื่องตลอดเวลาตั้งแต่ก่อนดำเนินโครงการ /ระหว่างดำเนินการ และหลังจากโครงการเสร็จสิ้นแล้ว ประโยชน์ของการติดตามและประเมินผลจะทำให้ผู้บริหารโครงการได้ทราบปัญหาและอุปสรรค ช่วยบริหารการใช้ทรัพยากร และสามารถจัดสรรทรัพยากรได้อย่างมีประสิทธิภาพ

หัวเรื่อง ความสำคัญและประโยชน์ของการประเมินโครงการทางการศึกษา

02 ชูชัย สมितिไกร. (2540, มกราคม – กุมภาพันธ์). การประเมินผลสัมฤทธิ์และความคุ้มค่าของโครงการฝึกอบรม. *วารสารเพิ่มผลผลิต*. 36(7) : 64 - 74.

บทความเรื่อง “การประเมินผลสัมฤทธิ์และความคุ้มค่าของโครงการฝึกอบรม” เป็นบทความที่ผู้เขียนกล่าวถึงการประเมินผลโครงการฝึกอบรมที่เน้นการประเมินผลสัมฤทธิ์ และการประเมินความคุ้มค่าของโครงการฝึกอบรม ทั้งนี้ เนื่องจากการประเมินทั้งสองส่วนดังกล่าวมีความสำคัญมากต่อองค์กรเพราะผลของการประเมินจะชี้ให้เห็นอย่างชัดเจนและเป็นรูปธรรมว่าโครงการฝึกอบรมนั้นๆ ประสบความสำเร็จมากน้อยเพียงไร วัตถุประสงค์ของการประเมินผลสัมฤทธิ์ก็เพื่อตรวจสอบผลกระทบต่าง ๆ ที่มีต่อองค์กร จุดเน้นในการประเมินผลสัมฤทธิ์นั้นจะต้องมีการกำหนดขั้นตอนในการประเมินให้ชัดเจนเสียก่อน เช่น พิจารณาว่าควรจะมีการประเมินผลสัมฤทธิ์หรือไม่ระบุผลสัมฤทธิ์ที่ต้องการประเมิน กำหนดรูปแบบและวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูล ในการระบุผลสัมฤทธิ์จะต้องจำแนกข้อมูลของผลสัมฤทธิ์ออกเป็น 2 ประเภท คือ 1) ข้อมูลเชิงผลิตภาพ (hard data) ได้แก่ ผลผลิต คุณภาพ เวลา ค่าใช้จ่าย เป็นต้น 2) ข้อมูลเชิงพฤติกรรม (soft data) ได้แก่ นิสัยการทำงาน บรรยากาศการทำงาน ทักษะ การพัฒนาทักษะใหม่ เป็นต้น

สำหรับการประเมินความคุ้มค่าของโครงการฝึกอบรม จะดูที่ผลตอบแทนในรูปของเงินว่าให้ผลประโยชน์ตอบแทนแก่องค์กรมากน้อยเพียงไร การที่ฝ่ายจัดการฝึกอบรมสามารถแสดงตัวเลขซึ่งบ่งชี้ถึงผลตอบแทนของโครงการฝึกอบรมได้ จะทำให้ฝ่ายบริหารมองเห็นถึงความสำคัญและประโยชน์ของงานฝึกอบรม และอาจทุ่มเททรัพยากรให้แก่การอบรมมากขึ้น อีกทั้งสามารถนำข้อมูลไปประกอบการตัดสินใจเกี่ยวกับการคัดเลือกโครงการฝึกอบรมในภาวะที่องค์กรมีทรัพยากรจำกัด

หัวเรื่อง กระบวนการประเมินโครงการทางการศึกษา

03 มาโนช จันทร์แจ่ม. (2540, เมษายน). การประเมินโครงการ.

วารสารครูราชบุรี. 13(4) : 18 – 19, 24 – 25.

บทความเรื่อง “การประเมินโครงการ” ผู้เขียนกล่าวถึงการปฏิบัติงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ โรงเรียนที่ต้องปฏิบัติตามโครงการในแผนปฏิบัติการของโรงเรียนนั้น สิ่งหนึ่งที่จะต้องกระทำควบคู่กับการปฏิบัติงานตามโครงการในแผนปฏิบัติการก็คือ จะต้องมีการประเมินโครงการใน 3 ขั้นตอน คือ 1) ประเมินก่อนดำเนินโครงการ (Pre – evaluation) เพื่อวางแผนว่าโครงการนั้นมีความพร้อม มีความเหมาะสมหรือไม่ ด้วยการพิจารณาองค์ประกอบต่างๆ ของโครงการพร้อมทั้งเครื่องมือที่ใช้ในการประเมิน 2) ประเมินระหว่างดำเนินการ (On-going evaluation) เพื่อติดตามตรวจสอบและหาทางปรับปรุงการปฏิบัติ โดยพิจารณาจากการบริหารจัดการโครงการ, วิธีการดำเนินงาน และกิจกรรมการปฏิบัติของผู้ร่วมโครงการ รวมถึงการพิจารณาเครื่องมือที่ใช้ในการประเมิน 3) ประเมินเมื่อสิ้นสุดโครงการ (End of project evaluation) เพื่อสรุปผลโครงการโดยพิจารณาจากผลผลิตที่เกิดจากการดำเนินโครงการ ผลกระทบ และประสิทธิภาพของโครงการ พร้อมทั้งเครื่องมือที่ใช้ในการประเมิน ซึ่งในการประเมินทั้ง 3 ขั้นตอนนี้ โรงเรียนทุกแห่ง ผู้บริหาร และครูอาจารย์ทุกท่านที่มีส่วนเกี่ยวข้องจะต้องกำหนดแผนการประเมินโครงการควบคู่ไปกับการปฏิบัติตามแผนปฏิบัติการของโรงเรียน จะช่วยให้งานมีการพัฒนาอยู่เสมอ ข้อมูลชัดเจน ความสำเร็จชัดเจนเป็นรูปธรรม หากการประเมินเป็นระบบจะเป็นสิ่งที่ช่วยให้ทุกคนเกิดความภาคภูมิใจและเกิดความประทับใจตลอดไป

หัวข้อเรื่อง ประเภทของการประเมินโครงการทางการศึกษา

04 มาเรียม นิลพันธ์. (2540, พฤษภาคม - สิงหาคม). การใช้วิธีการเชิงคุณภาพในการประเมิน

โครงการ. วารสารศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยนครสวรรค์. 2(1) : 13 – 24.

บทความเรื่อง “ การใช้วิธีการเชิงคุณภาพในการประเมินโครงการ” เป็นบทความที่กล่าวถึงการนำวิธีการประเมินโครงการโดยวิธีการเชิงคุณภาพ ตามแนวคิดของเฮาส์ (House) มาใช้ในการประเมินโครงการ ซึ่งการประเมินโครงการด้วยวิธีการดังกล่าวมีการนำข้อมูล (Data) มาเชื่อมโยงกับคำถามการประเมินของปรากฏการณ์ที่ศึกษา ซึ่งจะช่วยให้เข้าใจความหมายและเหตุผล ผู้ประเมินจะได้ทราบคำตอบที่เป็นความรู้สึนึกคิด ความเชื่อ ที่มีลักษณะเป็นนามธรรมได้ ทั้งนี้ เนื่องจากบางครั้งการประเมินโครงการเชิงปริมาณไม่สามารถที่จะอธิบาย บรรยายละเอียด ได้หมด วิธีการเชิงคุณภาพจึงเป็นวิธีการที่เหมาะสมในสภาวะการณ์เช่นนี้ ทั้งนี้ เฮาส์ (House) ได้แบ่งรูปแบบการประเมินโครงการเชิงคุณภาพไว้ 8 รูปแบบ เรียกว่า Taxonomy of Major Evaluation Model ได้แก่ 1) การวิเคราะห์ระบบ 2) แบบยึดวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม

3) แบบยึดการตัดสินใจ 4) แบบอิสระจากวัตถุประสงค์ 5) แบบศิลปวิจารณ์ 6) แบบการรับรองมาตรฐาน 7) แบบแสดงความคิดเห็นโต้แย้ง และ 8) แบบถ่ายทอดความคิด

การนำรูปแบบต่าง ๆ ของการประเมินโครงการโดยวิธีการเชิงคุณภาพมาใช้ให้สอดคล้องกับโครงการ จะทำให้ได้ข้อมูลต่าง ๆ เกี่ยวกับโครงการอย่างรอบด้านมากขึ้น ซึ่งจะส่งผลดีต่อการพิจารณาตัดสินใจเกี่ยวกับโครงการดังกล่าวได้ถูกต้องแม่นยำมากขึ้นตามไปด้วย

หัวเรื่อง ประเภทและรูปแบบการประเมินโครงการทางการศึกษา

05 สำราญ มีแจ้ง. (2540, มกราคม – เมษายน). การประเมินผลโครงการฝึกอบรม : ตามรูปแบบของเคิร์กแพททริค. วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร. 2(3) : 13 – 22.

บทความเรื่อง “การประเมินผลโครงการฝึกอบรม : ตามรูปแบบของเคิร์กแพททริค” ผู้เขียนได้กล่าวถึงรูปแบบการประเมินที่เหมาะสมสำหรับโครงการฝึกอบรม ประชุมสัมมนาหรือโครงการประชุมปฏิบัติการต่าง ๆ และเป็นรูปแบบที่นิยมใช้อยู่ในขณะนี้มากที่สุด นั่นก็คือรูปแบบการประเมินของเคิร์กแพททริค (Kirkpatrick) ซึ่งรูปแบบการประเมินนี้เน้นประเมินผลผลิต (Product Evaluation) ของโครงการ โดยมุ่งประเมินตามช่วงเวลาต่าง ๆ 4 ช่วง ได้แก่ 1) ผลทันที (Output) หรือปฏิกิริยาของผู้เข้ารับการฝึกอบรม (Reaction) 2) ผลจากการฝึกปฏิบัติหรือผลการเรียนรู้ (Learning) 3) ผลระยะสั้นหรือการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม (Behavior) 4) ผลระยะยาวหรือผลกระทบที่เกิดโดยส่วนรวมกับองค์กร (Results) การประเมินในแต่ละช่วงของโครงการฝึกอบรม จะทำให้ทราบว่าโครงการนั้นบรรลุตามวัตถุประสงค์หรือไม่ คู่กับเงินลงทุนและทรัพยากรหรือไม่ โครงการที่ดำเนินมาแล้วหรือกำลังดำเนินการอยู่มีจุดเด่นจุดด้อยอะไร สมควรจะดำเนินการต่อไป โดยปรับปรุงในส่วนใดบ้างหรือล้มเลิกโครงการ สิ่งเหล่านี้จะเป็นข้อมูลเพื่อช่วยในการตัดสินใจและตอบคำถามเชิงประเมินได้ครบถ้วน หากผู้ที่เกี่ยวข้องเลือกใช้รูปแบบการประเมินผลโครงการฝึกอบรมตามแนวคิดของเคิร์กแพททริค

หัวเรื่อง รูปแบบการประเมินโครงการทางการศึกษา

06 เชิดศักดิ์ โฆวาสินธุ์. (2541, มกราคม - เมษายน). ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการประเมินโครงการ. วารสารการวัดผลการศึกษา. 19(57) : 8 – 23.

บทความเรื่อง "ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการประเมินโครงการ" ผู้เขียนกล่าวถึงความสำคัญและความจำเป็นที่ทุก ๆ ประเทศจะต้องนำการประเมินมาใช้ในการตรวจสอบโครงการต่าง ๆ ซึ่งแต่ละประเทศได้กำหนดนโยบาย แผนงาน/โครงการต่าง ๆ เพื่อช่วยให้ความเป็นอยู่ของประชาชนและสังคมดีขึ้นตามที่คาดหวังไว้ การประเมินโครงการ จึงเป็นเงื่อนไขที่สำคัญที่จะต้องกระทำเพื่อสรรสร้างทางเลือกในการดำเนินกิจกรรมทางสังคมที่มีประสิทธิภาพจากความรู้ที่ได้จากข้อมูลเชิงประจักษ์

การประเมินโครงการจึงเป็นทางเลือกที่ดีที่จะช่วยให้ได้ข้อมูลเชิงประจักษ์สำหรับการเสนอแนะให้มีการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ สามารถใช้ทรัพยากรธรรมชาติและทรัพยากรมนุษย์ที่มีอยู่อย่างจำกัดอย่างมีประสิทธิภาพ ในการตอบสนองความต้องการของประชาชนและแก้ไขปัญหาสาธารณะให้เป็นไปในทิศทางที่พึงปรารถนาได้ แต่ก่อนที่จะลงมือหรือทำการประเมิน ผู้ที่เกี่ยวข้องจะต้องมีความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับการประเมินโครงการ โดยเริ่มตั้งแต่ความเข้าใจเกี่ยวกับความหมาย ความจำเป็น ประเภท และบทบาทของการประเมินโครงการเพื่อเป็นข้อมูลและเป็นแนวทางในการประเมินโครงการ ทั้งนี้ เพราะการประเมินโครงการอย่างเป็นระบบจะช่วยให้ได้ข้อมูล ข้อเท็จจริงเกี่ยวกับโครงการที่ประเมิน และสิ่งหนึ่งที่ผู้ประเมินจะต้องคำนึงถึงเวลาประเมิน ได้แก่ วัตถุประสงค์ที่ชัดเจนชี้เฉพาะ การวางแผนการประเมินที่ดีในแต่ละขั้นตอนของกิจกรรมการประเมิน เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ถูกต้อง เชื่อถือได้ และประการสุดท้ายต้องนำผลการประเมินไปตัดสินใจเกี่ยวกับโครงการต่อไป

หัวข้อเรื่อง ความสำคัญและประโยชน์ของการประเมินโครงการทางการศึกษา

07 ผะอบ พวงน้อย. (2541, เมษายน). การประเมินโครงการ : งานวิจัยเพื่อการปรับปรุงองค์กร. วารสารวิชาการพระจอมเกล้าพระนครเหนือ. 8(2) : 48 – 57.

การประเมินโครงการ : งานวิจัยเพื่อการปรับปรุงองค์กร เป็นบทความที่กล่าวถึงการดำเนินงานตามโครงการต่าง ๆ ในองค์กรเพื่อพัฒนากิจการต่าง ๆ ในสังคมทั้งที่เป็นโครงการใหม่และโครงการเดิม จะต้องมีกิจกรรมที่สำคัญอย่างหนึ่ง คือ กิจกรรมการติดตามและประเมินผลการดำเนินงาน โดยอาศัยสารสนเทศที่ได้จากการวิจัยเชิงประเมินหรือการประเมินโครงการ รวมทั้ง นำผลการประเมินโครงการไปใช้ประโยชน์ปรับปรุงประสิทธิภาพการดำเนินงานโครงการให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น การประเมินโครงการจัดว่าเป็นเครื่องมือที่สำคัญมากของรัฐบาลและองค์กรต่าง ๆ ดังนั้น นักประเมินจะต้องเข้าใจถึงความหมายและลักษณะสำคัญของการประเมินโครงการเสียก่อน ซึ่งลักษณะสำคัญของการประเมินโครงการมีดังนี้ 1) เป็นกระบวนการมากกว่าเป็นวิธีการ 2) เป็นการประเมินผลย่อยและการประเมินผลสรุป 3) เป็นการตรวจสอบโครงการ 4) เป็นการประเมินองค์ประกอบต่าง ๆ ของการเรียนการสอน 5) เป็นกระบวนการที่มุ่งค้นหาคำตอบเฉพาะของโครงการใดโครงการหนึ่ง 6) เป็นเครื่องมือสำคัญในการบริหารงาน และ 7) เป็นกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับข้อกับบุคคลที่ปฏิบัติงานในโครงการ

การประเมินโครงการเป็นกระบวนการที่จะต้องกระทำอย่างต่อเนื่องและเป็นกิจกรรมที่ผสมผสานใน 3 ลักษณะ คือ การประเมินก่อนปฏิบัติงาน การประเมินขณะปฏิบัติงาน และการประเมินหลังจากเสร็จสิ้นโครงการ โดยผู้ประเมินจะต้องกำหนดรูปแบบในการประเมินให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์และสภาพการณ์ใน 6 รูปแบบ คือ แบบการวิเคราะห์ระบบ แบบยึดวัตถุประสงค์ แบบเป็นอิสระจากวัตถุประสงค์ แบบยึดการตัดสินใจ แบบตรวจสอบทางวิชาชีพ และแบบการศึกษาเฉพาะกรณี พร้อมทั้งจะต้องเลือกเกณฑ์การประเมินที่เหมาะสมสอดคล้องกับบริบท และช่วงระยะเวลาที่ทำการประเมินด้วย นอกจากนี้ การวางกรอบการประเมินโครงการสำหรับการวิจัย เพื่อการปรับปรุงองค์กรในแต่ละโครงการ ผู้วิจัยสามารถนำรูปแบบการประเมินมาประยุกต์ใช้ร่วมกันได้มากกว่าการยึดรูปแบบการประเมินเพียงรูปแบบเดียว รวมทั้งสามารถนำเกณฑ์สัมพัทธ์และเกณฑ์สัมบูรณ์ มาใช้ร่วมกันในการประเมินโครงการเดียวกันได้อีกด้วย ทั้งนี้ เพื่อให้ได้ผลการประเมินที่ละเอียดลึกซึ้ง สร้างความเข้าใจให้แก่ผู้ใช้ผลการประเมินมาประกอบการตัดสินใจที่ดี และมีคุณค่าต่อการปรับปรุงโครงการได้อย่างมีประสิทธิภาพ

หัวเรื่อง ประเภทและรูปแบบการประเมินโครงการทางการศึกษา

08 ทวีป ศิริรัศมี. (2541, มกราคม). การประเมินผลโครงการวิจัย. *ประชาคมวิจัย*.

- (17) : 23 – 26.

บทความเรื่อง “การประเมินผลโครงการวิจัย” เป็นบทความที่ผู้เขียนได้กล่าวถึงโครงการวิจัยสาขาต่างๆ ของสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) ที่มีนโยบายในการพัฒนาโครงการดังกล่าวและให้ความสำคัญกับการติดตามประเมินผลโครงการด้วยเพื่อพัฒนาโครงการวิจัยให้ดีขึ้น และงานวิจัยเกิดประโยชน์สูงสุด ตลอดจนเป็นกระบวนการที่สนับสนุนส่งเสริมนักวิจัยให้ปรับปรุงงานวิจัยต่อไป ซึ่งการประเมินโครงการงานวิจัยสาขาต่าง ๆ ใช้หลักในการประเมินโครงการใน 2 มิติ คือ มิติที่ 1 ด้านวัตถุประสงค์ ซึ่งแบ่งตามบทบาทของผู้ตัดสินใจในการพัฒนาโครงการ แบ่งเป็น 2 ส่วน ได้แก่ 1) การประเมินที่เน้นการตัดสินใจโดยผู้บริหารจะเป็นผู้ตัดสินใจด้วยตนเอง โดยใช้ข้อมูลและสารสนเทศที่ได้จากผู้ประเมิน 2) การประเมินที่เน้นการตัดสินใจคุณค่า โดยผู้ประเมินจะเป็นผู้ตัดสินใจด้วยตนเอง มิติที่ 2 ด้านวิธีการประเมิน ซึ่งแบ่งเป็น 2 วิธี ได้แก่ 1) วิธีการเชิงระบบ ซึ่งเป็นวิธีที่อาศัยวิธีเชิงวิทยาศาสตร์ มีรูปแบบที่เป็นทางการมีแบบแผนชัดเจน มีความเป็นปรนัย และใช้เครื่องมือที่มีมาตรฐาน มีการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีการทางสถิติ 2) วิธีการเชิงคุณภาพ เป็นวิธีการเชิงมนุษยวิทยาที่อาศัยการค้นข้อมูลโดยการสร้างความคุ้นเคย

หัวเรื่อง หลักการประเมินผลโครงการทางการศึกษา

09 เจริญพงษ์ วิญญูรักษ์. (2542, กุมภาพันธ์ - มีนาคม). ประเมินผลการดำเนินงาน...

ก่อนความล้มเหลวจะมาเยือน. *วารสารเพิ่มผลผลิต*. 37(7) : 43 – 50.

บทความเรื่อง “การประเมินผลการดำเนินงาน...ก่อนความล้มเหลวจะมาเยือน” ผู้เขียนกล่าวถึงความสำคัญและความจำเป็นที่จะต้องนำการประเมินผลการดำเนินงานมาเป็นจุดเริ่มต้นในการปรับปรุงตนเอง/องค์กรที่เกี่ยวข้องอย่างจริงจัง การประเมินผลการดำเนินงานจะเป็นการตรวจสอบผลการดำเนินงาน (Performance Evaluation) ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการควบคุมเชิงกลยุทธ์ (Strategic Control) กล่าวคือ เป็นการเปรียบเทียบผลการดำเนินงานที่เกิดขึ้นจริงกับเป้าหมายหรือมาตรฐานของผลงานที่กำหนดไว้ การประเมินผลการดำเนินงานจึงจัดได้ว่าเป็นหน้าที่ขั้นพื้นฐานของการบริหารจัดการองค์กร ซึ่งจะช่วยให้ผู้บริหารทราบผลการดำเนินงาน ความก้าวหน้าและปัญหาอุปสรรคต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในการดำเนินงานในรอบระยะเวลาหนึ่ง ๆ ที่ผ่านไป เพื่อจะได้ทบทวนและปรับกลยุทธ์ให้มีความทันสมัย สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไป ตลอดจนหลักเกณฑ์ที่ใช้ในการประเมินผลส่วนหนึ่งยังเป็นหลัก/แนวทางในการทำงานให้แก่บุคลากรในองค์กรอีกด้วย

สำหรับการประเมินผลการดำเนินงานที่มีประสิทธิภาพ ควรใช้การประเมินผลเชิงกลยุทธ์ ที่เน้นการประเมินระดับองค์การและระดับย่อย เน้นการบรรลุเป้าหมายทั้งระยะสั้นและระยะยาว เน้นการวัด/การควบคุมเชิงคุณภาพทั้งระบบ และวิเคราะห์ปัญหาจากตัวแปรภายในและภายนอก อย่างไร ก็ตามการประเมินผลการดำเนินงานอาจมีปัญหาคอขวดอันเนื่องมาจากข้อมูลและวิธีการจัดเก็บข้อมูลไม่ถูกต้อง หรือเกิดจากสาเหตุการต่อต้านการประเมิน เนื่องจากมีความคิดว่าการประเมินเป็นการจับผิดมากกว่าเป็นความพยายามที่จะค้นหาปัญหา/ข้อบกพร่อง เพื่อปรับปรุงแก้ไขให้ผลการดำเนินงานตามโครงการต่างๆ ดีขึ้น

หัวเรื่อง ความสำคัญของการประเมินโครงการทางการศึกษา

10 สมหวัง พิธิยานุวัฒน์. (2542, มกราคม – มิถุนายน). การออกแบบการกำกับงาน และประเมินผลโครงการ. วารสารวิธีวิทยาการวิจัย. 12(1) : 50 – 62.

บทความเรื่อง “การออกแบบการกำกับงาน และประเมินผลโครงการ” เป็นบทความที่ผู้เขียนได้กล่าวถึง เนื้อหาสาระสำคัญ ๆ ของการออกแบบการกำกับงาน และประเมินผลโครงการ ที่มีบทบาทในการกำหนดแผนงานหรือโครงการ และมีบทบาทสำคัญต่อการตัดสินใจเกี่ยวกับปัจจัยและกิจกรรมที่จะต้องใช้ในโครงการซึ่งจะช่วยผลักดันให้เกิดความสำเร็จตามแผนที่กำหนดไว้ โดยการออกแบบการกำกับงานเป็นเทคนิคสำคัญของการเร่งรัดให้ดำเนินโครงการให้แล้วเสร็จภายในเวลาที่กำหนด การออกแบบระบบกำกับงาน ประกอบด้วย ระบบย่อย 2 ระบบ คือ ระบบการเก็บข้อมูลและระบบการรายงาน ส่วนการประเมินผลโครงการเป็นกระบวนการที่ก่อให้เกิดสารสนเทศ เพื่อนำเสนอผู้บริหารพิจารณาเลือกทางเลือกที่เหมาะสมที่สุด การประเมินโครงการประกอบด้วยกระบวนการ 4 ขั้นตอน ได้แก่ การวางแผนการประเมินโครงการ, การดำเนินการประเมินผลโครงการ, การลงข้อสรุป/ให้ข้อเสนอแนะ และการรายงานและเผยแพร่ผลการประเมิน

นอกจากสาระสำคัญดังกล่าวข้างต้นแล้วผู้เขียนยังได้นำเสนอการออกแบบการประเมินผลโครงการ ซึ่งเป็นที่นิยมใช้ในการประเมินผลโครงการ 2 รูปแบบ ได้แก่ 1) รูปแบบการประเมินแบบทดลอง เป็นรูปแบบดั้งเดิมที่มีการกำหนดกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม 2) รูปแบบการประเมินที่ไม่ใช่การทดลอง ได้แก่ รูปแบบการประเมินแบบชิป(CIPP Model) , การประเมินผลโดยใช้ Log Frame วิธีการนี้จะกำหนดวัตถุประสงค์ในการติดตามประเมินผล ตัวชี้วัด แหล่งข้อมูล วิธีการรวบรวมข้อมูล และวิธีพิสูจน์ตัวชี้วัดหรือวิเคราะห์ข้อมูล

หัวเรื่อง กระบวนการประเมินโครงการทางการศึกษา

11 เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์. (2542, เมษายน - ธันวาคม). แนวคิดเกี่ยวกับการประเมิน
ในยุคที่สี่. วารสารวัดผลการศึกษา. 21(62) : 1- 18.

บทความเรื่อง “แนวคิดเกี่ยวกับการประเมินในยุคที่สี่” เป็นบทความที่ผู้เขียนได้นำเสนอแนวคิดใหม่ที่ใช้สำหรับประเมินหลักสูตรหรือประเมินโครงการต่างๆ ตามแนวคิดของกุกาและลินคอล์น (Guba and Lincoln) ที่เน้นการเจรจาต่อรองเพื่อแสวงหาความสอดคล้องของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการประเมิน ผู้ที่อาจได้ประโยชน์ ผู้ที่อาจเสียประโยชน์ และผู้ที่ได้รับผลกระทบจากการประเมิน ซึ่งการประเมินตามแนวคิดใหม่นี้มีจุดเด่นคือ มีความยืดหยุ่นไม่ตายตัวเหมือนการประเมินในอดีต และมีทั้งการประเมินเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ ซึ่งสอดคล้องกับยุคใหม่ของการปฏิรูปการศึกษา ซึ่งกุกาและลินคอล์น (Guba and Lincoln) ได้เสนอวิทยวิธีในการประเมินเป็นกระบวนการต่อเนื่อง 12 ขั้นตอน ดังนี้ ขั้นที่ 1 การเริ่มทำสัญญา เป็นการช่วยให้เข้าใจตรงกันระหว่างผู้ต้องการให้ประเมินกับผู้ประเมิน ขั้นที่ 2 การจัดระบบการประเมิน ในขั้นนี้จำเป็นต้องเตรียมการใน 4 เรื่อง ได้แก่ 1) เลือกและการอบรมคณะผู้ประเมิน 2) การได้สิทธิที่จะเข้าถึงข้อมูลต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการประเมิน 3) การเตรียมเครื่องอำนวยความสะดวกในการประเมิน 4) การสร้างความคุ้นเคยเกี่ยวกับปัจจัยทางสังคม การเมือง และวัฒนธรรมท้องถิ่น ขั้นที่ 3 การจำแนกผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการประเมิน ขั้นที่ 4 การพัฒนาการสร้างสรรค์ร่วมภายในกลุ่ม สิ่งที่สำคัญในขั้นนี้ก็คื การให้ได้ข้อมูลหรือการสร้างสรรค์ที่แตกต่างกันมาๆ เพื่อที่จะนำไปสู่การสร้างสรรค์ร่วม ขั้นที่ 5 การทดสอบและการขยายการสร้างสรรค์ร่วมของผู้เกี่ยวข้อง เป็นการสร้างสรรค์ร่วมของแต่ละกลุ่มเข้าด้วยกัน ขั้นที่ 6 การเลือกประเด็นได้ประโยชน์ การเสียประโยชน์ และปัญหาที่ยังหาข้อสรุปไม่ได้ ขั้นที่ 7 การจัดลำดับสิ่งที่ยังหาข้อยุติไม่ได้ ขั้นที่ 8 การรวบรวมข้อมูลใหม่ เพื่อนำไปสู่การสร้างสรรค์ใหม่ ขั้นที่ 9 เตรียมวาระเพื่อการเจรจา ขั้นที่ 10 ดำเนินการเจรจา ขั้นที่ 11 การรายงาน ซึ่งมีหลายรูปแบบ แต่ลักษณะที่สำคัญของการรายงานคือ การแสดงหรือการระบุงการสร้างสรรค์ร่วมซึ่งเป็นผลมาจากกระบวนการอธิบายด้วยการโต้แย้งเชิงตรรกะ ขั้นที่ 12 การเริ่มวงจรใหม่ ซึ่งการประเมินในยุคที่ 4 นี้มักจะบานปลายโดยธรรมชาติ โดยมีแนวโน้มที่จะมีปัญหามากขึ้นกว่าการได้คำตอบ มักจะมีการได้ประโยชน์ การเสียประโยชน์และปัญหาบางประการที่ยังไม่มีข้อยุติ ดังนั้น จึงจำเป็นต้องเริ่มวงจรใหม่ การประเมินในยุคที่ 4 จึงเป็นทางเลือกที่ผู้บริหารหรือผู้ที่เกี่ยวข้องสามารถนำหลักการและวิธีการไปใช้ในการประเมินต่างๆ ได้เป็นอย่างดี

หัวเรื่อง กระบวนการประเมินโครงการทางการศึกษา

12 ไพโรจน์ ภัทรนรากุล. (2543, มีนาคม). การประเมินผลในระบบเปิด : บทท้าทายสู่การบริหารจัดการที่ดี. วารสารพัฒนบริหารศาสตร์. 40(1) : 1 – 15.

บทความเรื่อง “การประเมินผลในระบบเปิด : บทท้าทายสู่การบริหารจัดการที่ดี” เป็นบทความที่ผู้เขียนเขียนขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อนำเสนอแนวคิด กระบวนการและกลยุทธ์ การประเมินผลในระบบเปิด โดยมุ่งหวังว่าภายใต้ระบบเปิดจะเป็นการสร้างหลักประกันให้มีการปรับเปลี่ยนวัฒนธรรมในการบริหารจัดการที่เปิดกว้าง โปร่งใส และเป็นระบบที่สะท้อนให้เห็นถึงความรับผิดชอบต่อสังคมตามแนวทางการบริหารจัดการที่ดี (Good Governance) ซึ่งเนื้อหาของบทความแบ่งออกเป็น 5 ส่วน ส่วนที่ 1 กล่าวถึง ความจำเป็นที่ต้องมีการประเมินผลในระบบเปิด เนื่องจากการประเมินผลการดำเนินงานของหน่วยงานของรัฐที่มาเป็นระบบปิดขาดแนวทางการมีส่วนร่วม ขาดมาตรฐานทางด้านข้อมูลซึ่งส่งผลต่อความถูกต้อง ความน่าเชื่อถือ และขาดการยอมรับจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ส่วนที่ 2 เป็นเรื่องเกี่ยวกับแนวคิด หลักการ และความสำคัญของการประเมินผลในระบบเปิดกับผลลัพธ์ขั้นปลายที่มุ่งหวังซึ่งมีจุดเน้นคือ ประโยชน์สาธารณะ การตอบสนองความต้องการและความพึงพอใจของประชากรกลุ่มเป้าหมาย คุณภาพชีวิตที่ดีของประชาชน สิทธิเสรีภาพ ความเสมอภาค ความทั่วถึงและความเป็นธรรม ประสิทธิภาพขององค์กร การพัฒนาปรับปรุงการบริหารและเสริมสร้างนวัตกรรม และการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมและวัฒนธรรมสู่การบริหารจัดการที่ดี ส่วนที่ 3 กล่าวถึงกระบวนการประเมินผลในระบบเปิด ซึ่งประกอบด้วยมิติที่สำคัญ 3 ด้าน ได้แก่ มิติที่ 1 การมีส่วนร่วมของประชาชนและผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง มิติที่ 2 องค์กรกลางการประเมินผล ที่มุ่งให้การประเมินผลมีลักษณะเป็นระบบวิชาชีพ นิยม เป็นสากล มิติที่ 3 เกณฑ์มาตรฐานและตัวชี้วัด เพื่อให้การประเมินผลมีความชัดเจนเป็นที่ยอมรับ ส่วนที่ 4 ได้นำเสนอเกณฑ์และตัวชี้วัดในการประเมินผลในระบบเปิดในหน่วยงาน ซึ่งมีเกณฑ์มาตรฐานและตัวชี้วัดเป็นกรอบในการประเมินประกอบด้วย 7 เกณฑ์ และตัวชี้วัด 22 ประการ นอกจากนี้ ยังกล่าวถึงกลยุทธ์และมาตรการประเมินผลสู่การบริหารจัดการที่ดี และในส่วนที่ 5 เป็นบทสรุปและเสนอแนะได้กล่าวถึงการนำแนวทางการประเมินผลในระบบเปิดไปปฏิบัติให้เป็นรูปธรรมจำเป็นต้องมีการสนับสนุนการปฏิบัติโดยให้มีแผนพัฒนาองค์การ โดยเฉพาะองค์กรกลาง เพื่อการประเมินผลแผนพัฒนาระบบงบประมาณให้เป็นระบบงบประมาณตามพื้นที่และเป็นระบบงบประมาณตามผลลัพธ์ มีการพิจารณาจัดสรรงบประมาณตามระดับความสัมฤทธิ์ผล มีมาตรการสิ่งจูงใจเชิงบวกและลบ และที่สำคัญมีแผนพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้บุคลากรด้านการประเมินผล เป็นลักษณะวิชาชีพนิยม (Professionalism) มีมาตรฐานและได้รับการยอมรับในทางปฏิบัติ

หัวเรื่อง แนวคิด หลักการประเมินโครงการทางการศึกษา

13 สำราญ มีแจ้ง. (2543, มกราคม – เมษายน). มิติใหม่ของการประเมินโครงการ.
วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร. 4(3) : 1 – 11.

มิติใหม่ของการประเมินโครงการ (New Dimension in Project Evaluation) เป็นบทความที่ผู้เขียนกล่าวถึงบทบาทของการประเมินในปัจจุบันที่มีส่วนสำคัญในการปรับปรุงในทุกๆ ด้าน โดยเฉพาะด้านบริหารงานที่มุ่งให้การบริหารงานดำเนินไปอย่างมีระบบ ทั้งนี้เพราะการประเมินเป็นกระบวนการที่ก่อให้เกิดสารสนเทศ เพื่อช่วยให้ผู้บริหารตัดสินใจอย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด การประเมินจึงเป็นกิจกรรมที่สำคัญในวงจรการวางแผนและการบริหารโครงการ ดังนั้น มิติใหม่ในการประเมินโครงการนั้น กระบวนการประเมินจะต้องชัดเจน ตัวบ่งชี้ความสำเร็จของโครงการ เกณฑ์การประเมินจะต้องชัดเจน การประเมินจะต้องเป็นการประเมินทั้งกระบวนการ และผลผลิตของโครงการ ซึ่งบทความนี้ผู้เขียนได้นำเสนอรูปแบบการประเมิน PRO Model ที่เน้นประเมินทั้งเหตุและผล คือ มีการประเมินทั้งกระบวนการและผลผลิตของโครงการ ในด้านกระบวนการจะมีการประเมินเพื่อหาข้อดีและข้อบกพร่องของการดำเนินงานตามขั้นตอนต่างๆ ส่วนการประเมินผลผลิตจะดูใน 3 ลักษณะ ได้แก่ 1) ประเมินปฏิกิริยาตอบสนอง เพื่อดูว่าผู้เข้าร่วมโครงการหรือผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องมีความรู้สึกอย่างไรต่อโครงการ 2) ประเมินการเรียนรู้ เพื่อดูว่าผู้เข้าร่วมโครงการได้รับความรู้ทักษะ และเจตคติอย่างไร 3) ประเมินพฤติกรรมที่เปลี่ยนไปหลังการฝึกอบรมหรือโครงการสิ้นสุดลง เพื่อตรวจสอบว่าหลังเข้าร่วมโครงการแล้วได้เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไปในทิศทางที่พึงประสงค์หรือไม่

หัวเรื่อง รูปแบบการประเมินโครงการทางการศึกษา

14 องอาจ นัยพัฒน์. (2543, กันยายน – ธันวาคม). กระบวนทัศน์หลักและแนวคิดสำคัญเกี่ยวกับการวิจัยและประเมินทางการศึกษา. *วารสารการวัดผลการศึกษา*. 22(65) : 1 – 20.

กระบวนทัศน์หลักและแนวคิดสำคัญเกี่ยวกับการวิจัยและประเมินทางการศึกษา เป็นบทความที่กล่าวถึง วิธีการที่นำมาใช้ในการวิจัยและการประเมินทางการศึกษาที่ได้รับความนิยมในปัจจุบัน 2 วิธีการ คือ วิธีการเชิงปริมาณ (Quantitative method) และวิธีการเชิงคุณภาพ (Qualitative method) ผู้ที่มีความเชื่อและชื่นชอบในวิธีการเชิงปริมาณส่วนใหญ่มีพื้นฐานมาจากสาขาวิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยีหรือสาขาที่เกี่ยวข้องอื่น ๆ เพราะเห็นว่าวิธีการนี้มีความเป็นปรนัย ความตรง และความเที่ยง ส่วนพวกที่ใช้วิธีการเชิงคุณภาพส่วนใหญ่มาจากสาขามนุษยวิทยาและสังคมวิทยา และมีความเห็นว่าวิธีการนี้สามารถเข้าใจปัญหาและปรากฏการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นได้อย่างลุ่มลึกและกระจ่างชัด ความแตกต่างทางด้านแนวความคิด ดังกล่าว เป็นประเด็นปัญหาที่มีความเชื่อพื้นฐานต่างกันในเชิงปรัชญาด้านภววิทยา ญาณวิทยา และวิธีวิทยาระหว่างกระบวนทัศน์แบบปฏิฐานนิยม ทฤษฎีวิพากย์ และสร้างสรรค์นิยม คือ สาเหตุหลักระดับรากฐานที่ทำให้ทัศนคติต่อธรรมชาติของความรู้ความจริงแท้สูงสุดรวมทั้งวิธีการแสวงหาความรู้ที่มีความแตกต่างกันทำให้เกิดประเด็นโต้แย้งว่า รูปแบบการวิจัยและการประเมินทางการศึกษา วิธีการใดเหมาะสมมากกว่ากัน ซึ่งเป็นการโต้แย้งที่ไม่มีประโยชน์ แต่หากมีความเข้าใจมโนทัศน์พื้นฐานแต่ละกระบวนทัศน์อย่างลึกซึ้งให้เห็นข้อดี และข้อจำกัดของแต่ละกระบวนทัศน์ หรือบูรณาการผสมผสานแนวคิดเข้าด้วยกันแล้วก็สามารถนำไปประยุกต์ใช้ให้มีความสอดคล้องกับประเด็นปัญหาที่ผู้วิจัยและผู้ประเมินต้องการแสวงหาคำตอบได้

หัวเรื่อง แนวคิด หลักการในการประเมินโครงการทางการศึกษา

15 วิเชียร เกตุสิงห์. (2544, มกราคม – เมษายน). บทปริทัศน์บทความเรื่อง วิธีวิทยาการวิจัยในโครงการประเมินผลแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 8 ในระยะ 2 ปีแรก (พ.ศ.2540 – 2541). *วารสารวิธีวิทยาการวิจัย*. 14 (1) : 74 – 76.

บทปริทัศน์บทความเรื่อง “วิธีวิทยาการวิจัยในโครงการประเมินผลแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 8 ในระยะ 2 ปีแรก (พ.ศ.2540 – 2541)” เป็นการวิจารณ์การใช้วิธีวิทยาในการวิจัยในโครงการดังกล่าว โดยใช้เทคนิควิธีการที่แตกต่างจากการประเมินโครงการที่เคยดำเนินการในอดีต การวิจารณ์มีทั้งจุดเด่นและจุดอ่อนของการประเมิน จุดเด่นได้กล่าวถึงงานวิจัยเชิงประเมินขึ้นนี้ว่า เป็นการประเมินจำแนกตามแผนงานหลัก 9 แผนงาน แยกแต่ละแผนงานเป็นอิสระ ใช้รูปแบบการประเมินทั่ว ๆ ไป ผลการประเมินถูกปรับด้วยความสัมพันธ์ระหว่างมาตรการและเป้าหมายของแผนงานหลัก ทำให้การประเมินมีความเที่ยงตรง มีการประเมินโดยผู้เชี่ยวชาญ

การจัดระดับ ดัชนีแต่ละตัวมีเกณฑ์ชัดเจน การกำหนดดัชนีชี้วัดมีจำนวนมากทำให้ผลการประเมินมีความน่าเชื่อถือ การสรุปผลการประเมิน มีการนำผลกระทบจากวิกฤตเศรษฐกิจ การที่รัฐธรรมนูญบังคับใช้ และผลของการมีพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาพิจารณา ร่วมด้วย ส่วนในด้านจุดอ่อน ได้กล่าวถึงจำนวนผู้เชี่ยวชาญที่มีน้อยเกินไป ดัชนีชี้วัดบางตัวอาจมี ปัญหาไม่ได้มาตรฐาน และเทคนิคการประเมินมีรายละเอียดค่อนข้างมากและขึ้นอยู่กับ วิจารณ์ญาณของผู้ประเมิน อาจทำให้ความเที่ยงตรงภายนอกมีปัญหา หากนำไปใช้ในการประเมิน โครงการอื่น ๆ

หัวข้อเรื่อง สภาพและปัญหาเกี่ยวกับการประเมินโครงการทางการศึกษา

16 องอาจ นัยพัฒน์. (2544, พฤษภาคม – สิงหาคม). ตัวบ่งชี้ เกณฑ์ และมาตรฐาน ในการประเมิน. วารสารการวัดผลการศึกษา. 22(67) : 43 – 56.

บทความเรื่อง “ตัวบ่งชี้ เกณฑ์ และมาตรฐานในการประเมิน” นี้ ผู้เขียนกล่าวถึงการ ดำเนินกิจกรรมทางการประเมินโครงการ, แผนงาน เพื่อพิจารณาดัดสินลักษณะของสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ที่ต้องการประเมินและกำหนดคุณภาพ คุณค่าของสิ่งนั้นที่สัมพันธ์กับจุดมุ่งหมายหนึ่งๆ เช่น ความคุ้มค่า เวลา ความเหมาะสม หรือความมีประโยชน์หรือไม่นั้น จะต้องอาศัยองค์ประกอบ 3 องค์ประกอบ ในการตัดสินคุณค่า (value judgement) ของสิ่งที่ต้องการประเมิน คือ 1) เกณฑ์ (criterion) เป็นดัชนีบ่งชี้คุณค่าหรือคุณภาพภายในหรือภายนอกที่สัมพันธ์กับจุดมุ่งหมายหนึ่งๆ 2) ตัวบ่งชี้ (indicator) เป็นรายการที่แสดงรายละเอียดอย่างเฉพาะเจาะจงเกี่ยวกับคุณสมบัติหรือ ลักษณะที่สัมพันธ์กับเกณฑ์ และ 3) มาตรฐาน (standard) จะบ่งบอกถึงระดับคุณสมบัติ/ลักษณะ ของผลการปฏิบัติงาน ผลผลิตหรือผลงานที่ระบุหรือกำหนดขึ้นของสิ่งที่ต้องการประเมินว่าบรรลุ หรือผ่านตามเกณฑ์ใดจึงจะถือว่าประสบผลสำเร็จหรือมีคุณภาพ การกำหนดมาตรฐานสามารถ กำหนดได้ 2 ลักษณะ ได้แก่ มาตรฐานสัมบูรณ์ (absolute standard) และมาตรฐานสัมพัทธ์ (relative standard) ผู้ประเมินจะต้องกำหนดมาตรฐานให้เหมาะสมกับสิ่งที่จะประเมิน ซึ่งในทาง ปฏิบัติจริงผู้ประเมินจะต้องสร้างเกณฑ์และกำหนดมาตรฐาน หลังจากที่ได้กำหนดคำถามของ การประเมินแล้วโดยขั้นแรกจะต้องเตรียมความพร้อมต่างๆ เช่น ทำความเข้าใจจุดมุ่งหมายและ คำถามของการประเมิน ขั้นตอนที่ 2 สร้างเกณฑ์และกำหนดตัวบ่งชี้ในแต่ละเกณฑ์การประเมิน ขั้นตอนที่ 3 กำหนดมาตรฐานของการประเมิน ขั้นตอนที่ 4 นำมาตรฐานที่กำหนดไว้แล้วไปใช้ ในการประเมิน

หัวข้อเรื่อง กระบวนการประเมินโครงการทางการศึกษา

17 องอาจ นัยวัฒน์. (2544, มกราคม - เมษายน). วิวัฒนาการ ความเชื่อและแนวคิดพื้นฐาน เกี่ยวกับการประเมิน. วารสารการวัดผลการศึกษา. 22(66) : 51 – 68.

บทความเรื่อง “วิวัฒนาการ ความเชื่อและแนวความคิดพื้นฐานเกี่ยวกับการประเมิน” เป็นบทความที่นำเสนอวิวัฒนาการของการประเมินที่มีพื้นฐานความคิดและความเชื่อ ซึ่งมีอิทธิพล ทั้งทางตรงและทางอ้อมต่อทัศนคติในประเด็นสำคัญต่าง ๆ เกี่ยวกับการประเมินในเรื่อง จุดมุ่งหมาย ของการประเมิน แหล่งที่มาของความรู้ทางการประเมิน กรอบแนวคิดหรือรูปแบบ บทบาทของ ผู้ประเมินและผู้ที่เกี่ยวข้อง และผู้ที่คาดว่าจะใช้ผลของการประเมินของแต่ละยุคซึ่งได้แก่ 1) ยุคแรก ของการประเมินแบบเป็นทางการ 2) ยุคเน้นวิธีการทดลอง 3) ยุคเน้นวิธีการวัดผล 4) ยุคเน้น วิธีการวิเคราะห์ระบบ และ 5) ยุคเน้นวิธีการตีความหมาย

ในท้ายของบทความได้กล่าวถึงการประเมินว่า การประเมินถือเป็นหนึ่งในบรรดา สหสาขาวิชาที่เข้มแข็ง (powerful) ที่สุดในปัจจุบันนี้ ซึ่งกำลังก้าวไปสู่ความเป็นวิชาชีพอย่าง เต็มรูปแบบในอนาคตอันใกล้

หัวเรื่อง แนวคิดในการประเมินโครงการทางการศึกษา

18 ณัฐพงศ์ หริจินดา. (2545, กรกฎาคม – กันยายน). การบริหารผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในโครงการ. วารสารรามคำแหง. 19 (3) : 83 – 89.

บทความเรื่อง “การบริหารผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียในโครงการ” เป็นบทความที่กล่าวถึง ความสำคัญของ Project Stakeholder หรือผู้ที่สามารถทำให้ส่งผลกระทบต่อเป้าหมายของ โครงการ และผู้ที่ได้รับผลกระทบจากการดำเนินโครงการ หรือเรียกว่า ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ในโครงการ ซึ่งบุคคลเหล่านี้มีบทบาทสำคัญที่จะทำให้โครงการบรรลุตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ ดังนั้น จึงต้องมีการบริหารผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในโครงการ โดยการเริ่มต้นจากการวิเคราะห์ว่ามีใคร บ้างที่เป็นผู้เกี่ยวข้อง หลังจากนั้นก็ทำการรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องเพื่อทำการวิเคราะห์หาความ สนใจของฝ่ายต่าง ๆ ตลอดจนกลยุทธ์ที่ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในโครงการจะใช้เพื่อสนองตอบความ ต้องการของพวกเขา หน่วยงานบริหารโครงการต้องพัฒนาหาวิธีการกลยุทธ์และเทคนิคต่าง ๆ เพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ของโครงการในเรื่องเวลา ค่าใช้จ่าย และคุณภาพงานที่ดี ผู้เกี่ยวข้อง ที่ทำหน้าที่บริหารโครงการจะต้องคอยตรวจสอบวิเคราะห์ว่าช่วงเวลาใดที่กลุ่มใดอยู่บ้างในขณะ ดำเนินโครงการ เพราะในแต่ละช่วงเวลาอาจจะมีการเปลี่ยนแปลงกลุ่มที่เกี่ยวข้องอยู่ตลอดเวลา ทั้งนี้ จะได้สามารถหาทางแก้ไข ป้องกัน และจะต้องมีการจัดเก็บข้อมูลเป็นระยะๆ เพื่อแก้ไขปัญหา ที่เกิดขึ้นตั้งแต่เริ่มดำเนินโครงการจนกระทั่งจบโครงการ

หัวเรื่อง กระบวนการประเมินโครงการทางการศึกษา

19 อุทิศ ขาวเขียว. (2545, มกราคม - กุมภาพันธ์). หลักการ การติดตามผลและประเมินผล การพัฒนาตามแผน. วารสารข้าราชการ. 47(1) : 25 – 33.

บทความเรื่อง “หลักการ การติดตามผล และประเมินผลการพัฒนาตามแผน” เป็น บทความที่กล่าวถึงการจัดการสมัยใหม่ที่เน้นการพัฒนาหรือการบริหารแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ (Result base management) ที่จะต้องมีการติดตามผลและประเมินผล เพื่อให้ทราบว่า การพัฒนา เกิดผลสัมฤทธิ์ที่ต้องการตามวัตถุประสงค์ของแผนหรือไม่ โดยการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่าง องค์ประกอบการดำเนินการพัฒนาของกระบวนการดำเนินงานทั้งด้านปัจจัยต้นทุน (Input ของ โครงการ) ด้านปัจจัยระหว่างดำเนินการ (Activities หรือกิจกรรมขั้นต่างๆ ของโครงการ) ด้านปัจจัยผลลัพธ์ (Outputs) เพื่อทราบเงื่อนไขและสถานการณ์ทั้งก่อนการพัฒนา ความก้าวหน้า และความเป็นไปได้ระหว่างการพัฒนาและผลลัพธ์หลังการพัฒนา

การติดตามประเมินผลมีเกณฑ์เพื่อใช้เปรียบเทียบระดับความสำเร็จของโครงการ ได้แก่ ประสิทธิภาพของการจัดสรรทรัพยากรและการดำเนินงาน และประสิทธิผลขององค์กรที่สามารถ ประสานการดำเนินโครงการภายใต้แผนงานให้บรรลุวัตถุประสงค์หลักของแผน รวมทั้งจะต้อง คำนึงถึงดัชนีชี้วัดความสำเร็จ ซึ่งเป็นตัวแสดงคุณค่าในลักษณะของปริมาณและคุณภาพ โดย ตัวชี้วัดจะสามารถอธิบายสิ่งที่บังเกิดขึ้นในการดำเนินงาน หรือประเมินผลผลิตซึ่งเป็นผลกระทบ ที่เกิดขึ้นขั้นต้น หรือเป็นผลกระทบที่เป็นผลลัพธ์ หรือเป้าประสงค์ (Outcomes) ของแผนพัฒนา กระบวนการดังกล่าวทำให้สามารถนำผลงานด้านการติดตามประเมินผลมาประมวลเป็นประเด็น การปรับปรุงสมรรถนะการบริหารจัดการโครงการ ตลอดจนการปรับปรุงแผนงาน โครงการ โดยเลือกสรรเทคนิควิธีการที่เหมาะสมกว่าได้

หัวเรื่อง หลักการประเมินโครงการทางการศึกษา

20 ธเนศ ขำเกิด. (2546, กุมภาพันธ์ – มีนาคม). ประเมิน(อย่างได้)ผล ด้วย Kirkpatrick. *วารสารสหกิจศึกษา*. 29(167) : 148 – 150.

บทความเรื่อง "ประเมิน(อย่างได้)ผล ด้วย Kirkpatrick" นี้ ผู้เขียนกล่าวถึงรูปแบบการประเมินผลของเคิร์กแพททริก ที่นิยมนำมาใช้ในการประเมินผลโครงการฝึกอบรม เพื่อให้ผู้รับผิดชอบการฝึกอบรมได้นำข้อมูลไปใช้ในการปรับปรุงและพัฒนาการฝึกอบรมให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น โดยรูปแบบการประเมินดังกล่าวมี 4 ลำดับชั้น ได้แก่ 1) การประเมินปฏิกิริยาสนอง เพื่อให้รู้ว่าผู้ที่เข้ารับการฝึกอบรมมีความรู้สึกอย่างไรต่อการฝึกอบรม 2) การประเมินการเรียนรู้ เพื่อที่จะให้รู้ว่าผู้เข้ารับการฝึกอบรมได้รับความรู้ เกิดความเข้าใจและทักษะอะไรบ้าง มีเจตคติอะไรบ้างที่เปลี่ยนแปลงไปจากเดิม ทั้งนี้เพราะความรู้ ทักษะและเจตคติเป็นองค์ประกอบที่จะช่วยให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการทำงานของผู้เข้ารับการอบรม 3) การประเมินพฤติกรรมที่เปลี่ยนแปลงไปหลังการอบรม เพื่อตรวจสอบว่าผู้เข้ารับการอบรมได้มีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมในการทำงานไปในทิศทางที่พึงประสงค์หรือไม่ และ 4) การประเมินผลสัมฤทธิ์ที่เกิดต่อองค์กร เพื่อที่จะให้รู้ว่าการฝึกอบรมได้ก่อให้เกิดผลดีต่อหน่วยงานอย่างไรบ้าง เช่น ลดค่าใช้จ่าย การปรับปรุงประสิทธิภาพการทำงาน ฯลฯ จะเห็นได้ว่ารูปแบบการประเมินการฝึกอบรมของเคิร์กแพททริก ไม่ได้มุ่งประเมินเฉพาะความรู้ความเข้าใจ และความพึงพอใจระหว่าง การฝึกอบรมเท่านั้น แต่จะมีการติดตามประเมินพฤติกรรมที่เปลี่ยนแปลงไป และผลสัมฤทธิ์ที่เกิดขึ้นจริง หลังการฝึกอบรมเป็นระยะ ๆ ด้วยจึงนับได้ว่าเป็นรูปแบบการประเมินที่เป็นระบบครบกระบวนการที่น่าสนใจนำไปใช้อย่างยิ่งรูปแบบหนึ่ง

หัวข้อเรื่อง รูปแบบการประเมินโครงการทางการศึกษา

21 ธเนศ ขำเกิด. (2546, มิถุนายน). การประเมินผลการฝึกอบรมตามรูปแบบของเคิร์กแพททริค (Kirkpatrick). *วารสารวิชาการ*. 6(6) : 38 - 41.

บทความเรื่อง “การประเมินผลการฝึกอบรมตามรูปแบบของเคิร์กแพททริค (Kirkpatrick)” กล่าวถึงการนำรูปแบบการประเมินของเคิร์กแพททริค (Kirkpatrick) มาใช้ในการประเมินผลการฝึกอบรม ซึ่งในการดำเนินการฝึกอบรมจำเป็นจะต้องมีการประเมินผลการอบรมด้วย เพื่อให้ผู้รับผิดชอบการฝึกอบรมได้นำข้อมูลไปใช้ในการปรับปรุงและพัฒนาการฝึกอบรมให้มีประสิทธิภาพ และวิธีการประเมินที่ได้ผลนั้นต้องอาศัยการประเมินที่ตรงกับวัตถุประสงค์ของการฝึกอบรม การประเมินตามรูปแบบของเคิร์กแพททริค (Kirkpatrick) เป็นรูปแบบการประเมินที่สามารถนำมาใช้กับโครงการฝึกอบรมได้ดี เป็นรูปแบบที่พัฒนาขึ้นเพื่อใช้กับการประเมินผลการฝึกอบรมโดยเฉพาะ และมุ่งเน้นผลการประเมินไปที่ผลสัมฤทธิ์ของการฝึกอบรมซึ่งได้แก่ 1) การฝึกอบรมนั้นให้อะไรหรือเกิดประโยชน์ต่อหน่วยงานในลักษณะใดบ้าง 2) ควรยุติโครงการชั่วคราวก่อน หรือควรดำเนินการต่อไปเรื่อย ๆ และ 3) ควรปรับปรุงหรือพัฒนาโปรแกรมการฝึกอบรมในส่วนใดบ้างและควรปรับปรุงอย่างไร โดยการประเมินดังกล่าวจะต้องกระทำตามลำดับ 4 ขั้นตอน ได้แก่ การประเมินปฏิกิริยาตอบสนอง (Reaction Evaluation) เพื่อให้รู้ว่าผู้ที่เข้ารับการฝึกอบรมมีความรู้สึกอย่างไรต่อการฝึกอบรม, การประเมินการเรียนรู้ (Learning Evaluation) เพื่อให้รู้ว่าผู้เข้ารับการฝึกอบรมได้รับความรู้ เกิดความเข้าใจและมีทักษะอะไรบ้างและมีเจตคติอะไรที่เปลี่ยนแปลงไปจากเดิม, การประเมินพฤติกรรมที่เปลี่ยนแปลงไปหลังการอบรม (Behavior Evaluation) เพื่อตรวจสอบว่าผู้เข้ารับการอบรมได้มีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมในการทำงานไปในทิศทางที่พึงประสงค์หรือไม่, และการประเมินผลลัพธ์ที่เกิดต่อองค์กร (Results Evaluation) มีวัตถุประสงค์ที่จะให้รู้ว่าการฝึกอบรมได้ก่อให้เกิดผลดีต่อหน่วยงานอย่างไรบ้าง จะเห็นได้ว่ารูปแบบการประเมินการฝึกอบรมของเคิร์กแพททริค (Kirkpatrick) ไม่ได้ประเมินเฉพาะความพึงพอใจและความรู้เท่านั้น แต่จะมีการติดตามประเมินพฤติกรรมที่เปลี่ยนแปลงไป และผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นจริงหลังการฝึกอบรมเป็นระยะ ๆ ด้วย

หัวข้อเรื่อง รูปแบบการประเมินผลโครงการทางการศึกษา

22 สำราญ กำจัดภัย. (2546, กันยายน). การประเมินผลโครงการควรเริ่มต้นอย่างไรดี.

วารสารพวงแสง. 22(26) : 52 – 57.

บทความเรื่อง การประเมินโครงการควรเริ่มต้นอย่างไรดี ผู้เขียนกล่าวถึงกิจกรรมสำคัญที่สุดที่เป็นจุดเริ่มต้นของการประเมินโครงการคือ การวางแผนการประเมินโครงการ ซึ่งเป็นกระบวนการกำหนดกรอบแนวคิดของขั้นตอนการดำเนินการประเมินโครงการในภาพรวม ตั้งแต่เริ่มต้นจนกระทั่งสิ้นสุดการประเมิน ซึ่งจะทำให้ได้ข้อมูลของการประเมินโครงการที่ถูกต้อง ชัดเจน สามารถนำไปใช้ตัดสินใจคุณค่า หรือตัดสินใจที่จะปรับปรุง แก้ไข หรือยุติโครงการได้อย่าง สมเหตุสมผล การวางแผนการประเมินโครงการมีขั้นตอนดังนี้ 1) จำแนกผู้เกี่ยวข้องกับโครงการ ทั้งหมดแล้วศึกษาข้อมูลพื้นฐานของบุคคลที่เกี่ยวข้อง จะช่วยให้การกำหนดจุดมุ่งหมายของการ ประเมินได้อย่างเหมาะสม กำหนดสิ่งที่จะประเมิน ประเด็นที่ต้องการประเมิน กำหนดตัวชี้วัด ต่างๆ และเลือกรูปแบบการประเมินได้สอดคล้องกับจุดมุ่งหมาย 2) รวบรวมข้อมูลพื้นฐานจาก ผู้เกี่ยวข้องกับโครงการ 3) ประเมินความพร้อมของการประเมินโครงการ 4) ตรวจสอบเอกสาร ที่เกี่ยวข้อง 5) เขียนโครงร่างการประเมินโครงการ

จะเห็นว่าขั้นตอนการวางแผนการประเมินโครงการเป็นสิ่งที่สำคัญ หากมีการวางแผน อย่างเป็นรอบคอบและเป็นระบบ ก็จะทำให้ง่ายต่อการดำเนินกิจกรรมการประเมินขั้นตอนนำไป ปฏิบัติจริง ได้ผลการประเมินที่มีความถูกต้อง เชื่อถือได้ ครอบคลุมประเด็นปัญหาต่างๆ ที่ต้องการ ประเมิน และเป็นประโยชน์มากที่สุดต่อผู้ที่เกี่ยวข้องกับโครงการ

หัวเรื่อง การวางแผนการประเมินโครงการทางการศึกษา

23 สุวิมล ว่องวานิช. (2546). การพัฒนาและประเมินโครงการฝึกอบรม. (ออนไลน์).

แหล่งที่มา: <http://library.riu.ac.th/research/r003/1402343.htm>.

วันที่สืบค้น 15 พฤศจิกายน 2546.

บทความเรื่อง “การพัฒนาและประเมินโครงการฝึกอบรม” เป็นบทความที่ผู้เขียนได้เขียน ขึ้นจากประสบการณ์ที่ได้จากการพัฒนาโครงการและประเมินโครงการฝึกอบรม โดยเน้นขั้นตอน และวิธีการพัฒนาโครงการ ในส่วนของการพัฒนาโครงการจำเป็นต้องมีการวิเคราะห์ความต้องการ ที่ต้องดำเนินโครงการขึ้น การกำหนดวัตถุประสงค์ของโครงการ การกำหนดกลุ่มผู้ทำงาน ซึ่งประกอบด้วยคนสองกลุ่ม กลุ่มหนึ่งคือ ผู้ให้บริการ กลุ่มที่สองคือ ผู้รับบริการ แต่ละกลุ่ม ประกอบด้วยใครบ้างที่จะมีส่วนทำให้โครงการบรรลุผลและสิ่งที่จะต้องคำนึงถึงในการพัฒนา โครงการก็คือ การออกแบบโครงการฝึกอบรม เจ้าของโครงการและผู้เกี่ยวข้องจะมีบทบาทสำคัญ อย่างมากในวางแผนกำหนดกลุ่มเป้าหมาย กำหนดหลักเกณฑ์การคัดเลือกผู้เข้ารับการอบรม

ยุทธวิธีการได้ผู้เข้ารับการอบรมตามเกณฑ์ที่กำหนด การพัฒนาหลักสูตรการอบรม การเตรียมความพร้อมด้านวิทยากรและสถานที่ฝึกอบรม รวมไปถึงการประเมินผลการฝึกอบรม

สำหรับในส่วนของการประเมินโครงการ ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องจะต้องดำเนินการดังนี้

- 1) กำหนดวัตถุประสงค์ของการประเมิน
- 2) กำหนดตัวบ่งชี้ในการประเมิน
- 3) กำหนดวิธีการประเมิน
- 4) ดำเนินการประเมินผล
- 5) การเขียนรายงาน การนำเสนอข้อสรุปและข้อเสนอแนะเพื่อการตัดสินใจ
- 6) การนำผลการประเมินไปใช้ ซึ่งการประเมินโครงการนั้นความสำคัญอยู่ที่การกำหนดตัวบ่งชี้ที่ใช้วัดเพื่อตรวจสอบว่า โครงการบรรลุตามเป้าหมายที่วางไว้หรือไม่ ประเด็นสุดท้ายที่ต้องให้ความสำคัญ คือ ทำอย่างไรที่จะให้มีการนำผลการประเมินไปใช้ให้มากที่สุด

หัวเรื่อง กระบวนการประเมินโครงการทางการศึกษา

24 อรรถัย ศักดิ์สูง. (2546). *การประเมินโครงการ*. (ออนไลน์).

แหล่งที่มา: <http://idea.moe.go.th/~nithitad/project.htm>.

วันที่สืบค้น 10 กรกฎาคม 2546.

บทความเรื่อง “การประเมินโครงการ” ผู้เขียนได้กล่าวถึงการประเมินโครงการว่าเป็นขั้นตอนที่สำคัญที่สุดของการดำเนินโครงการ ทั้งนี้ เพราะการประเมินโครงการจะก่อให้เกิดสารสนเทศในการปรับปรุงโครงการ และสารสนเทศในการตัดสินใจผลสัมฤทธิ์ของโครงการ การประเมินโครงการจึงเป็นประโยชน์อย่างยิ่งที่ทำให้วัตถุประสงค์ของโครงการชัดเจน สามารถใช้ทรัพยากรให้เกิดประโยชน์เต็มที่และคุ้มค่า แผนงานบรรลุตามวัตถุประสงค์ เกิดการควบคุมคุณภาพของงาน รวมทั้งได้ทราบปัญหาและอุปสรรค ข้อดีข้อเสีย ตลอดจนแนวทางการปรับปรุงแก้ไข เพื่อผู้บริหารจะได้นำข้อมูลประกอบการตัดสินใจว่า จะดำเนินการขยายหรือยุติโครงการ การประเมินโครงการแบ่งเป็น 4 ประเภท ได้แก่ การประเมินก่อนดำเนินโครงการ เพื่อสำรวจความต้องการ และพิจารณาสภาพความพร้อมในการดำเนินโครงการ การประเมินระหว่างดำเนินโครงการ เพื่อทราบปัญหาอุปสรรคแต่ละช่วงและนำข้อมูลมาปรับปรุง การประเมินเสร็จสิ้นโครงการ เพื่อดูว่าบรรลุวัตถุประสงค์เป้าหมายมากน้อยเพียงใดเห็นผลที่เกิดจากโครงการ และการประเมินหลังเสร็จสิ้นโครงการ เพื่อติดตามงานเป็นขั้นสุดท้ายของการประเมิน ซึ่งการประเมินดังกล่าวต้องอาศัยกระบวนการประเมินโครงการที่เป็นระบบเริ่มตั้งแต่การกำหนดความสำคัญของการประเมิน กำหนดวัตถุประสงค์ของการประเมิน วิเคราะห์ทุกส่วนของโครงการ การออกแบบการประเมิน การเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล และการเขียนรายงานการประเมินโครงการ

หัวเรื่อง กระบวนการประเมินโครงการทางการศึกษา

25 วัลลภ ลำพาย. (2547, มกราคม – เมษายน). การวิเคราะห์โครงการ : เครื่องมือในการพัฒนา. *วารสารสังคมศาสตร์ และมนุษยศาสตร์*. 30(-) : 26 – 34.

บทความเรื่อง “การวิเคราะห์โครงการ : เครื่องมือในการพัฒนา” เป็นบทความที่กล่าวถึง การวิเคราะห์โครงการเป็นวิธีการหนึ่ง que แสดงถึงการใช้ทรัพยากรไปอย่างมีประสิทธิภาพและ ประหยัด ภายใต้จุดมุ่งหมายหรือความต้องการของสังคมในรูปแบบที่เหมาะสม ดังนั้น ก่อนที่จะ มีการลงทุนในโครงการใดจึงจำเป็นต้องมีการวางแผนและวิเคราะห์โครงการก่อน เพื่อช่วยให้การ ตัดสินใจเลือกโครงการที่ดี ปฏิบัติได้จริง ให้ผลตอบแทนคุ้มค่า ซึ่งการวิเคราะห์โครงการจะต้อง กระทำอย่างรอบคอบในหลาย ๆ ด้าน เช่น ด้านเทคนิค ด้านการเงิน ด้านเศรษฐศาสตร์ เป็นต้น ซึ่งผู้ทำหน้าที่ตัดสินใจจะให้ความสำคัญด้านใดมากกว่ากันก็แล้วแต่กรณี ในส่วนภาครัฐคงจะต้อง ให้ความสำคัญกับการวิเคราะห์ทางเศรษฐศาสตร์มากกว่าภาคเอกชน โดยจะต้องคำนึงถึงการ จัดสรรระหว่างกิจกรรมต่าง ๆ ณ จุดใดจุดหนึ่งของเวลา ในขณะที่เดียวกันก็ต้องคำนึงถึงการจัดสรร ข้ามเวลาด้วย โครงการต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นการลงทุนโดยภาครัฐหรือเอกชนก็หวังว่าจะได้รับ ผลตอบแทนที่มีมูลค่ามากขึ้นในอนาคต ดังนั้น ในการวิเคราะห์โครงการต้องคำนึงถึงความแตกต่าง ของเวลาในการลงทุนและผลประโยชน์ที่จะได้รับจากโครงการนั้น โดยเฉพาะโครงการระยะยาว เกณฑ์ที่ใช้ในการตัดสินใจโครงการระยะยาวจึงมีเรื่องของเวลาเข้ามาเกี่ยวข้องด้วย เกณฑ์ที่ใช้ในการ ตัดสินโครงการมีอยู่หลายเกณฑ์ แต่ละเกณฑ์มีข้อดีข้อเสียแตกต่างกัน ไม่ว่าจะพิจารณาด้วยเกณฑ์ ใด จะต้องตระหนักว่าตัวเลขที่ได้จากการคำนวณเป็นเพียงข้อมูลส่วนหนึ่งที่จะใช้ประกอบการ ตัดสินใจเท่านั้น ทั้งนี้ เนื่องจากยังมีข้อมูลอื่น ๆ ที่ไม่สามารถสรุปออกมาเป็นตัวเลขได้ ซึ่งจะต้อง คำนึงถึงร่วมกับเกณฑ์ข้างต้น เพื่อตัดสินใจในขั้นสุดท้ายด้วย

หัวเรื่อง การวางแผนประเมินโครงการทางการศึกษา

26 วีระยุทธ ชาตะกาญจน์. (2547). การประเมินผลโครงการเพื่อพัฒนางานการศึกษา. (ออนไลน์). แหล่งที่มา: http://mail.rint.ac.th/~edu/w_vichakran/study.doc. วันที่สืบค้น 10 มกราคม 2547.

บทความเรื่อง “การประเมินผลโครงการเพื่อพัฒนางานการศึกษา” เป็นบทความที่กล่าวถึงการบริหารและการจัดการศึกษาให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล จะต้องอาศัยการวางแผน การดำเนินการตามแผน และการประเมินผลงาน/โครงการอย่างเป็นระบบ เพื่อให้ได้สารสนเทศที่เป็นประโยชน์ต่อการตัดสินใจในทุกๆ กระบวนการของการบริหารจัดการโครงการต่างๆ ว่าจะดำเนินการต่อไปหรือไม่ จะต้องปรับปรุงโครงการหรือไม่ หรือควรยุติโครงการ โดยได้นำเสนอเกี่ยวกับการประยุกต์ใช้รูปแบบการประเมินของไทเลอร์ (Tyler) , รูปแบบการประเมินแบบชิป (CIPP Model) ของสตัฟเฟิลบีม , และรูปแบบการประเมินของอัลคิน (Alkin) มาใช้ในการประเมินโครงการ โดยรูปแบบของไทเลอร์ (Tyler) นั้นจะเหมาะสมกับโครงการเรียนการสอน การฝึกอบรม หรือโครงการที่มีจุดมุ่งหมายเพื่อวัดผลสัมฤทธิ์ , รูปแบบการประเมินของสตัฟเฟิลบีม (Stufflebeam) หรือที่รู้จักกันอย่างแพร่หลาย คือ CIPP Model ที่เน้นการประเมินในสี่ด้าน คือ สภาพแวดล้อม ปัจจัยนำเข้า กระบวนการ และผลผลิต , รูปแบบการประเมินของอัลคิน (Alkin) ได้เสนอทางเลือกที่เหมาะสมเกี่ยวกับการดำเนินงานตามโครงการไว้ 5 ประการ คือ การประเมินระบบ การประเมินการวางแผนโครงการ การประเมินการดำเนินการ การประเมินเพื่อปรับปรุงโครงการ และการประเมินเพื่อการยอมรับโครงการ ในตอนท้ายของบทความได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับการออกแบบการประเมิน การเขียนโครงการการประเมิน และรายงานผลการประเมินโครงการทางการศึกษาไว้อย่างกว้างๆ ซึ่งทั้งหมดนี้จะเป็นประโยชน์อย่างยิ่ง หากนักบริหารและบุคลากรทางการศึกษาได้นำไปใช้ในการพัฒนาระบบการศึกษาให้มีคุณภาพสูงสุด

หัวเรื่อง รูปแบบการประเมินโครงการทางการศึกษา

27 ส.วาสนา ประवालพฤกษ์. (2547). เทคนิคการประเมินโดยผู้เชี่ยวชาญ. (ออนไลน์).

แหล่งที่มา: http://www.wipon.com/journal/eva_des. วันที่สืบค้น 15 กุมภาพันธ์ 2547.

บทความเรื่อง “เทคนิคการประเมินโดยผู้เชี่ยวชาญ” เป็นบทความที่กล่าวถึงรูปแบบและเทคนิคการประเมินที่เหมาะสมตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 หมวด 6 มาตรฐานและการประกันคุณภาพการศึกษา ที่กล่าวถึงการประเมินผลการจัดการศึกษาเพื่อสนับสนุนระบบการประกันคุณภาพการศึกษาที่ประกอบด้วย ระบบการประกันคุณภาพภายใน (มาตรา 48) และระบบการประกันคุณภาพภายนอก (มาตรา 49) นั้น ผู้เขียนมีความเห็นว่าเป็นรูปแบบและเทคนิคการประเมินที่เหมาะสมตามนัยแห่งพระราชบัญญัตินี้ น่าจะเป็นการประเมินโดยใช้ผู้เชี่ยวชาญ ซึ่งเป็นวิธีการประเมินที่เก่าแก่ที่สุดวิธีหนึ่ง และเป็นการประเมินเพื่อพิจารณาดัดสนคุณภาพของการศึกษาโดยรวม เช่น คุณภาพสถานศึกษา คุณภาพหลักสูตร คุณภาพของโครงการ เป็นต้น ผลการประเมินจะขึ้นอยู่กับตัวผู้ประเมินเองว่ามีความเชี่ยวชาญเพียงใด การประเมินโดยผู้เชี่ยวชาญนี้ อาจประเมินในรูปแบบใดรูปแบบหนึ่งหรือใช้หลายรูปแบบก็ได้ ขึ้นอยู่กับสิ่งที่จะประเมิน ได้แก่ 1) การประเมินโดยผู้เชี่ยวชาญอย่างเป็นทางการ 2) การประเมินโดยผู้เชี่ยวชาญอย่างไม่เป็นทางการ 3) การประเมินโดยกลุ่มผู้เชี่ยวชาญเฉพาะกิจ 4) การประเมินโดยผู้เชี่ยวชาญเฉพาะกิจรายบุคคล และ 5) การประเมินโดยผู้เชี่ยวชาญอย่างอิสระ (การวิพากษ์)

การประเมินโดยผู้เชี่ยวชาญดังกล่าวได้มีการนำมาประยุกต์ใช้อย่างกว้างขวางในการศึกษาโดยเฉพาะอย่างยิ่งในช่วงของการปฏิรูปการศึกษา อย่างไรก็ตามการประเมินโดยผู้เชี่ยวชาญยังมีข้อจำกัดอยู่ ได้แก่ ผู้ประเมินมีอคติส่วนตัว มีความลำเอียง ทั้งนี้เพราะขึ้นอยู่กับความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ เป็นต้น

หัวเรื่อง รูปแบบการประเมินโครงการทางการศึกษา

28 ส.วาสนา ประवालพฤกษ์. (2547). *หลักการประเมินและการตัดสินใจ*. (ออนไลน์).

แหล่งที่มา: http://www.wipon.com/journal/eva_des. วันที่สืบค้น 15 กุมภาพันธ์ 2547.

บทความเรื่อง หลักการประเมินและการตัดสินใจ เป็นบทความที่เกี่ยวข้องกับประเด็นสำคัญ 2 ประการ ประเด็นแรกกล่าวถึงหลักการประเมิน ซึ่งได้พัฒนาขึ้นมาโดยแต่ละยุคจะมีลักษณะที่แตกต่างกัน เช่น ในระยะแรกใช้คำว่า ประเมินผล (evaluation) ต่อมามีการใช้ในลักษณะอื่นอีก เช่น Assessment หรือ Appraisal สำหรับการประเมิน/การประเมินผลเข้ามามีบทบาทในการศึกษาใน 2 ลักษณะ กล่าวคือ ถ้าเป็นการประเมินผลทางการศึกษาจะหมายถึง กระบวนการที่มีระบบแบบแผนเพื่อที่จะตัดสินใจเกี่ยวกับผลสัมฤทธิ์ของการเรียนว่าเป็นไปตามจุดมุ่งหมายเพียงใด การประเมินผลจะบอกทั้งปริมาณและคุณภาพของผู้เรียนร่วมด้วยการตัดสินใจของพฤติกรรมต่างๆ ซึ่งเป็นการตรวจสอบคุณค่าของสิ่งที่ประเมิน อีกลักษณะหนึ่งการประเมินโครงการ จะหมายถึง กระบวนการในการตรวจสอบหรือพิจารณาตัดสินคุณลักษณะของกิจกรรม หรือสิ่งใดสิ่งหนึ่งเพื่อกำหนดคุณค่า คุณภาพ ความถูกต้อง ความเหมาะสมโดยใช้เกณฑ์ (criteria) เป็นหลัก อย่างไรก็ตามการประเมินเป็นกระบวนการที่คล้ายคลึงกับการวิจัยแต่มีลักษณะสำคัญแตกต่างไปบ้าง

ประเด็นที่สองกล่าวถึงการตัดสินใจซึ่งเป็นกระบวนการสำคัญในการลงความเห็นเกี่ยวกับเหตุการณ์ เรื่องราว โดยใช้ข้อมูลที่มีอยู่เป็นพื้นฐาน ภายหลังจากตัดสินใจจะต้องมีการดำเนินการอย่างใดอย่างหนึ่ง การตัดสินใจจึงเข้ามามีบทบาทและมีความสัมพันธ์กับการประเมินอย่างยิ่ง โดยการประเมินจะต้องกำหนด รวบรวม วิเคราะห์ รายงานและสรุปข้อมูล เพื่อใช้ในการตัดสินใจในโครงการ ซึ่งการประเมินจะแบ่งออกได้เป็น 2 ลักษณะใหญ่ ๆ คือ 1) การประเมินย่อย (Formative Evaluation) เป็นการประเมินเพื่อปรับปรุงและพัฒนางาน , 2) การประเมินรวม (Summative Evaluation) เป็นการประเมินเพื่อตัดสินใจสรุปงานหรือเป็นการรับผิดชอบต่องานที่ทำไปแล้ว การประเมินดังกล่าว ประเมินในระยะต่างๆ ของโครงการ ได้แก่ การประเมินสภาวะแวดล้อม เพื่อช่วยในการตัดสินใจเลือกจุดประสงค์, ประเมินปัจจัยเบื้องต้น เพื่อช่วยในการตัดสินใจเลือกโครงสร้างและรูปแบบของโครงการ, ประเมินกระบวนการ เพื่อตัดสินใจเกี่ยวกับวิธีดำเนินการของโครงการ และประเมินผลโครงการ เพื่อช่วยในการตัดสินใจเกี่ยวกับการปรับปรุง การขยายแผนงาน นอกจากนี้ผู้เขียนยังได้กล่าวถึงแนวคิดของการประเมินแบบใหม่จะต้องมีลักษณะโปร่งใส มีความชัดเจน เป็นการประเมินเพื่อปรับปรุงและพัฒนา มีการทำงานเป็นทีม และควรมีการป้องกันเพื่อไม่ให้เกิดความผิดพลาด

หัวเรื่อง แนวคิดและหลักการประเมินโครงการทางการศึกษา

29 สำราญ มีแจ้ง; และ สุพัทธ์ พิบูลย์. (2547). *CIPP Model : ผลกระทบของการ บิดเบือนเงื่อนไขการใช้แบบจำลอง*. (ออนไลน์).

แหล่งที่มา: <http://www.grad.nu.ac.th/private/Utility/paper.htm>.

วันที่สืบค้น 8 มีนาคม 2547.

บทความเรื่อง “CIPP Model : ผลกระทบของการบิดเบือนเงื่อนไขการใช้แบบจำลอง” เป็นบทความที่กล่าวถึงการนำรูปแบบการประเมินโครงการ หรืองานประเมินทางการศึกษาในรูปแบบของ CIPP Model มาใช้ ซึ่งส่วนหนึ่งเป็นไปตามเงื่อนไขในการใช้แบบจำลองที่ควรจะเป็น แต่อีกส่วนหนึ่งได้บิดเบือนเงื่อนไขของแบบจำลอง ทำให้ได้ข้อสรุปที่ขาดประเด็นข้อเสนอแนะเพื่อการตัดสินใจซึ่งเป็นการลดคุณค่าของแบบจำลอง ดังนั้น การประเมินโครงการต่างๆ ผู้ประเมินต้องคำนึงถึงเงื่อนไขการใช้แบบจำลองในทุกขั้นตอนของการประเมิน ซึ่งแบบจำลองที่ชี้ให้เห็น การตัดสินใจควบคู่ไปกับกิจกรรมการประเมินทุกขั้นตอน กล่าวคือในขั้นของการประเมินสภาวะแวดล้อมและการประเมินปัจจัยเบื้องต้น เป็นการประเมินเพื่อหาข้อมูลประกอบการตัดสินใจก่อนนำโครงการไปปฏิบัติ การประเมินกระบวนการ เป็นการประเมินเพื่อหาข้อมูลประกอบการตัดสินใจ ในขณะที่กำลังดำเนินการโครงการ ส่วนการประเมินผลผลิต เป็นการหาข้อมูลเพื่อการตัดสินใจเมื่อเสร็จสิ้นโครงการ ดังนั้นจึงควรใช้รูปแบบจำลองนี้กับโครงการที่กำลังจะเริ่มต้นหรือกำลังดำเนินการอยู่และผู้ประเมินก็ควรประกอบด้วยผู้ประเมินภายใน (Internal Evaluator) ในทางกลับกันหากผู้ใช้รูปแบบ CIPP Model บิดเบือนไม่สอดคล้องกับเงื่อนไขและเจตนารมณ์ของแบบจำลองก็จะทำให้การประเมินนั้นเป็นเพียงการประเมินท่าทีความรู้สึกหรือปฏิกิริยาตอบสนองของผู้เข้าร่วมโครงการต่อปัจจัยเบื้องต้น กระบวนการ และผลผลิตของโครงการ ซึ่งข้อมูลที่ได้จากการประเมินจะเป็นแค่การรายงานความรู้สึกและระดับความรู้สึกในด้านต่าง ๆ ว่ามีมากน้อยเพียงใด คำตอบจากงานประเมินจะปราศจากข้อเสนอแนะหรือทางเลือกใดๆ ซึ่งสภาพการณ์เช่นนี้จะก่อให้เกิดความเบื่อบรรยากาศที่พบว่าทุกโครงการมีข้อสรุปใกล้เคียงกันหรือแทบจะเหมือนกันและส่งผลกระทบต่อแบบจำลองการประเมินและจะเป็นการยับยั้งการพัฒนาของศาสตร์สาขาการประเมินในโอกาสต่อไปด้วย

หัวเรื่อง สภาพและปัญหาในการประเมินโครงการทางการศึกษา

30 อุทุมพร จามรมาน. (2547). รูปแบบการประเมิน. (ออนไลน์).

แหล่งที่มา: <http://library.riu.ac.th/research/r003/1303332.htm>.

วันที่สืบค้น 8 มีนาคม 2547.

บทความเรื่อง “รูปแบบการประเมิน” ผู้เขียนกล่าวถึงการประเมินโครงการว่า มีจุดเน้นในการประเมินแตกต่างกัน บางโครงการเน้นที่ประสิทธิผลของโครงการ แต่บางเรื่องเน้นที่ประสิทธิภาพหรือคุณภาพของโครงการ และบางเรื่องเน้นที่ความสอดคล้อง ความคุ้มค่าของโครงการ ซึ่งจุดเน้นดังกล่าวทำให้เกิดรูปแบบการประเมินที่แตกต่างกัน ผู้ประเมินจะต้องเลือกใช้ให้ถูกต้องและเหมาะสมกับวัตถุประสงค์ของการประเมินนั้น ๆ เช่น เน้นที่จุดมุ่งหมายเชิงพฤติกรรม (Behavioral Objectives) มักใช้กับโครงการที่เกี่ยวข้องกับนักศึกษาและนักจิตวิทยา เน้นที่การตัดสินใจ (Decision Making) มักใช้กับกลุ่มผู้บริหารที่มีการตัดสินใจ เน้นที่การต่อรอง (Countenance Evaluation) ใช้กับการดำเนินงานที่มีการต่อรองเพื่อให้ได้คำตอบร่วมกัน และในบทความนี้ผู้เขียนได้นำเสนอรูปแบบการประเมินทางการศึกษาที่น่าสนใจรูปแบบหนึ่ง คือ รูปแบบการประเมินที่เรียกว่า Internal – External Evaluation with Linkage to Other Sectors หรือ IELOS ซึ่งเป็นรูปแบบที่เน้นการประเมินปัจจัยภายในและภายนอกที่ส่งผลกระทบต่อผลผลิตของการจัดการศึกษาและประเมินถึงความเกี่ยวข้องกับส่วนอื่น ๆ ของการจัดการศึกษา โดยมีจุดเน้น 3 ส่วน คือ 1) เน้นที่ปัจจัยภายในที่มีผลกระทบต่อผลผลิต (Internal Evaluation) ได้แก่ การพิจารณาเกี่ยวกับการจัดการศึกษาและผลผลิต 2) เน้นที่ปัจจัยภายนอก (External Evaluation) ได้แก่ ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อคุณภาพการเรียนการสอน นโยบายการศึกษา การลงทุนเพื่อการศึกษา 3) เน้นที่ความเกี่ยวข้องกับส่วนอื่น ๆ ของการจัดการศึกษา (Linkage to Other Sectors) ได้แก่ นโยบายด้านการพัฒนาต่าง ๆ ของประเทศ ซึ่งรูปแบบดังกล่าวนี้ได้เคยใช้ในการประเมินการจัดการอุดมศึกษา โดยเน้นกรณีของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยเป็นกรณีพิเศษแล้ว พบว่า สามารถตอบคำถามเกี่ยวกับผลการจัดการศึกษากรณีดังกล่าวได้กว้างขวางและลึกซึ้งกว่ารูปแบบอื่น

หัวข้อเรื่อง รูปแบบการประเมินโครงการทางการศึกษา

บทที่ 6

บรรณนิทัศน์งานวิจัย

บรรณนิทัศน์งานวิจัยเกี่ยวกับเรื่องการประเมินโครงการทางการศึกษา จำนวน 50 เล่ม เรียงตามลำดับตั้งแต่ปีพุทธศักราช 2540 – 2546 ดังนี้

- | | |
|--|------------------|
| 1. บรรณนิทัศน์งานวิจัย ปีพุทธศักราช 2540 | ลำดับที่ 01 – 05 |
| 2. บรรณนิทัศน์งานวิจัย ปีพุทธศักราช 2541 | ลำดับที่ 06 - 12 |
| 3. บรรณนิทัศน์งานวิจัย ปีพุทธศักราช 2542 | ลำดับที่ 13 - 20 |
| 4. บรรณนิทัศน์งานวิจัย ปีพุทธศักราช 2543 | ลำดับที่ 21 - 28 |
| 5. บรรณนิทัศน์งานวิจัย ปีพุทธศักราช 2544 | ลำดับที่ 29 - 35 |
| 6. บรรณนิทัศน์งานวิจัย ปีพุทธศักราช 2545 | ลำดับที่ 36 – 46 |
| 7. บรรณนิทัศน์งานวิจัย ปีพุทธศักราช 2546 | ลำดับที่ 47 – 50 |

01 กรมวิชาการ. (2540). รายงานการวิจัยการประเมินผลการดำเนินงานตามโครงการคุรุทายาท ของกระทรวงศึกษาธิการ(พ.ศ.2535 – 2539). กรุงเทพฯ: กองวิจัยทางการศึกษา กรมฯ.

การวิจัยนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อติดตามผลการบรรจุแต่งตั้งนักเรียนทุนตามโครงการคุรุทายาทในทุกหลักสูตรทุกระดับเข้ารับราชการครู และเพื่อติดตามผลการดำเนินงานโครงการและการปฏิบัติงานของนักเรียนทุนตามโครงการคุรุทายาทที่ได้รับการบรรจุแต่งตั้งเข้ารับราชการครู กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย ผู้รับผิดชอบโครงการคุรุทายาทในหน่วยงานต่างๆ ผู้บริหารโรงเรียน เพื่อนครูในโรงเรียน คุรุคุรุทายาทระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษา และ อาชีวศึกษา อาจารย์ที่ปรึกษา อาจารย์ผู้สอน และนักศึกษาในสถาบันราชภัฏ และมหาวิทยาลัย รวมจำนวน 5,122 คน เครื่องมือที่ใช้ คือ แบบสอบถาม แล้วนำข้อมูลมาวิเคราะห์หาค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และวิเคราะห์เนื้อหาในคำถามปลายเปิด

ผลการวิจัยพบว่า ในปีการศึกษา 2535 – 2539 แผนการรับนักศึกษาของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ กับจำนวนที่สถาบันราชภัฏรับจริงไม่สอดคล้องกัน ส่วนแผนการรับนักศึกษาของกรมสามัญศึกษา และกรมอาชีวศึกษาส่วนใหญ่สอดคล้องกับจำนวนที่สถาบันราชภัฏรับจริง การดำเนินงานโครงการคุรุทายาท พบว่า ผู้รับผิดชอบโครงการ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง อาจารย์ที่ปรึกษา และอาจารย์ผู้สอน รวมทั้งนักศึกษาคุรุทายาทเห็นว่า การให้และ

รับทูนักศึกษามีเกณฑ์เหมาะสมดีทุกระดับชั้น ผู้บริหารทั้ง 3 ระดับ มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับโครงการอยู่ในระดับมาก พฤติกรรมการเรียนของนักศึกษาครุทายาท พบว่า มีความรู้ความสามารถอยู่ในระดับดีมาก การปฏิบัติงานของครูครุทายาท พบว่า มีความรู้ความสามารถในการจัดการเรียนการสอนในระดับมาก ครูครุทายาททุกระดับชั้นมีความเห็นว่า โครงการครุทายาทมีประโยชน์มากสมควรที่จะดำเนินการต่อไป โดยมีเหตุผลคือ ผลិតครูที่มี คุณภาพ มีความรู้ความสามารถ มีความรักและศรัทธาในอาชีพครู และช่วยยกระดับคุณภาพของวิชาชีพครู

หัวเรื่อง ประเมินโครงการ – ครูทายาท

02 นิลบล ทูรานุกภาพ. (2540). *การประเมินโครงการพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาสำหรับเด็กพิการเรียนร่วมกับเด็กปกติ ของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. ปรินญาการศึกษามหาบัณฑิต. (การศึกษาพิเศษ). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. อัดสำเนา.*

การศึกษานี้มีความมุ่งหมาย เพื่อประเมินโครงการพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาสำหรับเด็กพิการเรียนร่วมกับเด็กปกติ ของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เกี่ยวกับการดำเนินโครงการในด้านกระบวนการบริหาร วิธีการคัดแยกเด็ก การจัดโปรแกรมเสริมหรือกิจกรรมพิเศษให้แก่เด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยินที่เรียนร่วมกับเด็กปกติและประเมินประสิทธิผลของโครงการ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาได้แก่ ผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัด จำนวน 30 คน ศึกษาพิเศษ สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด จำนวน 30 คน ผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 50 คน ครูผู้สอนในโครงการเรียนร่วม 50 คน นักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยินในโครงการเรียนร่วม 20 คน และผู้ปกครองนักเรียนเรียนร่วม 20 คน รวม 200 คน ซึ่งได้มาโดยการสุ่มตัวอย่างแบบวิธีสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลได้แก่ แบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ และแบบคัดลอกรายการ นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์โดยคำนวณ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานเปรียบเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนดโดยใช้ค่าสถิติทดสอบที (t-test) และเปรียบเทียบความคิดเห็น โดยวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทิศทางเดียว (One – way Analysis of Variance)

ผลการศึกษาพบว่า ด้านกระบวนการบริหารโครงการ การจัดโครงสร้างการบริหาร การจัดบุคลากรประจำโครงการ การอำนวยความสะดวก การประสานงาน การติดตามประเมินผล และการสนับสนุนด้านงบประมาณ อยู่ในระดับปานกลาง ด้านการวางแผนโครงการ อยู่ในระดับมาก ด้านการปฏิบัติงานตามโครงการ ในเรื่องกระบวนการคัดแยกเด็ก การปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง การประเมินประสิทธิภาพของโครงการในด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทย

คณิตศาสตร์ของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยินเรียนร่วมกับเด็กปกติ มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และลักษณะนิสัยของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน และนักเรียนปกติที่เรียนร่วมในชั้นเดียวกัน มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

หัวเรื่อง พัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาสำหรับเด็กพิการเรียนร่วมกับเด็กปกติ

03 วิเชียร บุตรสมบัติ. (2540). การประเมินโครงการโรงเรียนเพื่อชีวิตและสังคมในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 10. (ออนไลน์). วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). มหาสารคาม: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. แหล่งที่มา: <http://server2.tiac.or.th/thesis/result2t.asp>. วันที่สืบค้น 8 มกราคม 2547.

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน อาจารย์ที่ปรึกษาโครงการและนักเรียนในโครงการ ที่มีต่อโครงการโรงเรียนเพื่อชีวิตและสังคมในด้านบริบทด้านปัจจัยนำเข้า ด้านกระบวนการ และด้านผลผลิต ประชากรได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 8 คน อาจารย์ที่ปรึกษาโครงการ จำนวน 338 คน นักเรียนในโครงการ จำนวน 8,202 คน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียน 8 คน อาจารย์ที่ปรึกษาโครงการ 35 คน และนักเรียนในโครงการ 824 คน ได้จากการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (Multi-Stage Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถาม ชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นตามรูปแบบการประเมินของชิป (CIPP Model) จำนวน 3 ชุด ชุดที่ 1 เป็นแบบสอบถามผู้บริหาร ชุดที่ 2 เป็นแบบสอบถามอาจารย์ที่ปรึกษาโครงการ ชุดที่ 3 เป็นแบบสอบถามนักเรียนในโครงการ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารโรงเรียน อาจารย์ที่ปรึกษาโครงการ และนักเรียนในโครงการ มีความรู้ความเข้าใจในด้านบริบทอยู่ในระดับมาก ด้านกระบวนการมีการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมาก ด้านผลผลิตได้ผลการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก และมีการปฏิบัติงานแต่ละด้านของด้านปัจจัยเบื้องต้นอยู่ในระดับมาก สำหรับด้านอาคารสถานที่ ผู้บริหารโรงเรียน และนักเรียนมีความเห็นสอดคล้องกันว่าการปฏิบัติงานอยู่ในระดับปานกลาง สำหรับอาจารย์ที่ปรึกษาโครงการเห็นว่าด้านวัสดุอุปกรณ์มีการปฏิบัติงานอยู่ในระดับปานกลาง ผลการประเมินโครงการโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก นับว่าโครงการที่โรงเรียนดำเนินการประสบผลสำเร็จในระดับหนึ่งและควรให้การสนับสนุนการดำเนินงานของโครงการนี้ต่อไป

หัวเรื่อง ประเมินโครงการ – โรงเรียนเพื่อชีวิตและสังคม

04 สุขแก้ว คำสอน. (2540). การประเมินโครงการส่งเสริมและพัฒนานักเรียนที่มีความสามารถพิเศษในการเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย(สพพ.) เขตกรุงเทพมหานคร. ปรินญาการศึกษาดุฎฐิบัณฑิต. (การทดสอบและวัดผลการศึกษา).
 กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. อัดสำเนา.

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อประเมินและเสนอรูปแบบโครงการส่งเสริมและพัฒนา นักเรียนที่มีความสามารถพิเศษในการเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย(สพพ.) เขตกรุงเทพมหานคร โดยใช้รูปแบบการประเมินแบบชิป (CIPP Model) ของสตัฟเฟิลบีม ประเมินองค์ประกอบ 4 ด้าน คือ ด้านบริบท ด้านปัจจัยเบื้องต้น ด้านกระบวนการ และด้านผลผลิต กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้มาโดยการสุ่มอย่างง่าย ประกอบด้วยโรงเรียนจำนวน 9 โรงเรียน นักเรียนในโครงการ สพพ. จำนวน 330 คน นักศึกษา จำนวน 150 คน ครู ผู้บริหาร และผู้ช่วยผู้บริหาร จำนวน 60 คน ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 10 คน การวิจัยแบ่งออกเป็น 3 ขั้นตอน ขั้นตอนที่ 1 กำหนดเกณฑ์ที่ใช้ในการประเมินโดยใช้เกณฑ์ตามวิธีของเบส ขั้นตอนที่ 2 ประเมินโครงการ สพพ. และขั้นตอนที่ 3 เสนอรูปแบบที่เหมาะสมในการดำเนินโครงการ สพพ.เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถามสัมภาษณ์ และการบันทึกข้อมูลจากเอกสาร วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยโดยใช้ (F – test)

ผลการวิจัยพบว่า ด้านบริบท ครูและนักเรียนส่วนใหญ่ มีความต้องการในโครงการ สพพ. ด้านปัจจัยเบื้องต้น พบว่า ความเหมาะสมจุดมุ่งหมายของหลักสูตรต่ำกว่าเกณฑ์ แต่เนื้อหาและโครงสร้างเป็นไปตามเกณฑ์ คุณสมบัติของครู นักเรียน และสิ่งอำนวยความสะดวก เป็นไปตามเกณฑ์ ด้านกระบวนการ พบว่า การเตรียมการของผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้สอน และการเตรียมการรับนักเรียนเป็นไปตามเกณฑ์ และในด้านการจัดการเรียนการสอน การวัด และประเมินผลครูเห็นว่าเป็นไปตามเกณฑ์ แต่นักเรียนเห็นว่าไม่เหมาะสมกับเกณฑ์ และด้านผลผลิต พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนสูงกว่าเกณฑ์และสถิติการศึกษาต่อ ระดับอุดมศึกษาส่วนใหญ่ศึกษาต่อร้อยละ 100

หัวเรื่อง ประเมินโครงการ – ส่งเสริมและพัฒนา นักเรียนที่มีความสามารถพิเศษ

05 อนุกุล บุตรธรรม. (2540). การศึกษาการประเมินโครงการของแผนปฏิบัติการประจำปีของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดเลย. (ออนไลน์). วิทยานิพนธ์ ศษ.ม.(การบริหารการศึกษา). ขอนแก่น: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น. แหล่งที่มา: <http://server2.tiac.or.th/thesis/resultt.asp>. วันที่สืบค้น 12 มีนาคม 2547.

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการในการประเมินโครงการของแผนปฏิบัติการประจำปีของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดเลย ในเรื่องการประเมินก่อนดำเนินการ การประเมินขณะดำเนินการและการประเมินเมื่อโครงการแล้วเสร็จ และ 2) เพื่อศึกษาแนวทางแก้ไขปรับปรุงและพัฒนาการประเมินโครงการของแผนปฏิบัติการประจำปี กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย จำนวน 262 คน ประกอบด้วย ผู้บริหาร 30 คน ผู้ช่วยผู้บริหาร 46 คน หัวหน้างานและหัวหน้าหมวดวิชา 186 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสำรวจรายการ และแบบสอบถามความคิดเห็น สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ค่าร้อยละ ค่ามัชฌิมเลขคณิต และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า การประเมินก่อนดำเนินการโครงการ จะเน้นความสำคัญของวัตถุประสงค์ของโครงการ การประเมินขณะดำเนินการ เป็นการตรวจสอบความก้าวหน้าของโครงการ ส่วนการประเมินเมื่อโครงการแล้วเสร็จ เน้นการนำผลการประเมินไปใช้ในการวางแผนปฏิบัติการในปีถัดไป ปัญหาที่สำคัญในการประเมินโครงการ ได้แก่ การเก็บรวบรวมข้อมูลและการจัดทำสารสนเทศให้เป็นปัจจุบัน การขาดเครื่องมือประเมินผลที่มีคุณภาพ ความต้องการที่สำคัญในการประเมินโครงการ ได้แก่ บุคลากรที่มีความรู้และประสบการณ์ในการประเมิน และความร่วมมือของบุคลากรที่เกี่ยวข้อง ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงการประเมินโครงการของแผนปฏิบัติการประจำปีคือ ควรมีคณะกรรมการดำเนินงานและเผยแพร่ผลการดำเนินงานของโครงการ

หัวเรื่อง ประเมินโครงการ/แผนปฏิบัติการประจำปี

06 อรสา ใจสบาย. (2540). การประเมินโครงการแนะแนวในโรงเรียนประถมศึกษาในจังหวัด นครศรีธรรมราช. (ออนไลน์). วิทยานิพนธ์ ศษ.ม.(การประถมศึกษา).
 สงขลา: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์. แหล่งข้อมูล:
<http://www.edures.pn.psu.ac.th>. วันที่สืบค้น 5 มีนาคม 2547.

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ประเมินปัจจัยที่เกี่ยวข้องของโครงการในด้าน คุณลักษณะของครูแนะแนว ด้านการสนับสนุนของผู้บริหาร ด้านเครื่องมือจัดบริการแนะแนว ด้านงบประมาณ และด้านห้องแนะแนว 2) ประเมินกระบวนการดำเนินงานของโครงการในด้าน บริการศึกษาและสำรวจนักเรียนเป็นรายบุคคล ด้านบริการสนเทศ ด้านบริการให้คำปรึกษา ด้านบริการจัดวางตัวบุคคล และด้านบริการติดตามและประเมินผล 3) ประเมินผลผลิตของโครงการ ในด้านคุณลักษณะของนักเรียนที่พึงประสงค์ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยคือ ครูผู้รับผิดชอบ โครงการ จำนวน 270 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถามและแบบ ประเมิน มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .9626 การวิเคราะห์ข้อมูลใช้ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าส่วน เบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า คุณลักษณะของครูแนะแนว การสนับสนุนของผู้บริหารและเครื่องมือ จัดบริการแนะแนวอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนงบประมาณ และห้องแนะแนวอยู่ในระดับน้อย กระบวนการดำเนินงานของโครงการ พบว่า ระดับการปฏิบัติด้านบริการศึกษาและสำรวจข้อมูล นักเรียนเป็นรายบุคคล ด้านบริการสนเทศ ด้านบริการจัดวางตัวบุคคล และด้านบริการติดตาม และประเมินผลอยู่ในระดับปานกลาง การปฏิบัติด้านบริการให้คำปรึกษาอยู่ในระดับมาก ด้านผลผลิตของโครงการ พบว่า นักเรียนมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์อยู่ในระดับมาก

หัวเรื่อง ประเมินโครงการ – แนะแนวในโรงเรียนประถมศึกษา

07 จุฑามณี พิมพ์จันทร์. (2541). *สภาพและปัญหาในการดำเนินงานโครงการนาร่องของศูนย์พัฒนาอัจฉริยภาพเด็กและเยาวชน*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต. (ประถมศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. อัดสำเนา.

การวิจัยนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาสภาพและปัญหาในการดำเนินงานโครงการนาร่องของศูนย์พัฒนาอัจฉริยภาพเด็กและเยาวชนในโรงเรียนโครงการนาร่องในด้านการดำเนินงานตามโครงการ และการประเมินผลโครงการ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสัมภาษณ์ และแบบสังเกต วิเคราะห์ข้อมูลโดยการบรรยายเป็นความเรียง

ผลการวิจัยพบว่า โรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการใช้หลักสูตรของกระทรวงศึกษาธิการ แต่มีการปรับเนื้อหาและกิจกรรม มีการจัดการเรียนการสอนที่เน้นนักเรียนเป็นศูนย์กลาง โดยใช้วิธีสอนให้นักเรียนได้มีโอกาสทำกิจกรรมกลุ่ม ลงมือปฏิบัติจริง ศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง มีการจัดสภาพแวดล้อมภายในห้องเรียนเป็นมุมประสบการณ์ โดยแต่ละมุมมีสื่อและกิจกรรมที่ครูเตรียมไว้ให้นักเรียนได้ทำอย่างหลากหลาย นอกจากนี้ ยังมีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในห้องศูนย์วิทยากร ที่นักเรียนต้องเข้าเรียนภายในห้องศูนย์วิทยากร สัปดาห์ละไม่ต่ำกว่า 1 ชั่วโมง พบปัญหาเกี่ยวกับการขาดแคลนอาคารสถานที่ในการจัดทำห้องศูนย์วิทยากร และห้องคอมพิวเตอร์ ขนาดของห้องเล็กเกินไป จำนวนนักเรียนในแต่ละห้องมีมากเกินไป

โรงเรียนมีการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรและสอนซ่อมเสริมในลักษณะตัวต่อตัว การวัดและประเมินผลใช้พอร์ตโฟลิโอ การทดสอบ และการสังเกต ครูมีปัญหาเกี่ยวกับการไม่เข้าใจวิธีการประเมินผลด้วยพอร์ตโฟลิโอ ผู้บริหารและคณะกรรมการดำเนินงานนิเทศการเรียนการสอนโดยการตรวจเยี่ยมชั้นเรียน จัดครูเข้าสอนตามวิชาเอก และจัดให้มีนักจิตวิทยา นักแนะแนว นักการศึกษาพิเศษ เพื่อให้คำปรึกษาแก่นักเรียนที่เข้าร่วมโครงการ ผู้ปกครองของนักเรียนที่เข้าร่วมโครงการมีความคิดเห็นว่าเป็นโครงการที่มีประโยชน์ โรงเรียนมีการประเมินผลการดำเนินงานตามโครงการเพื่อนำผลไปปรับปรุงแก้ไขการดำเนินงานในระยะต่อไป

หัวเรื่อง ประเมินโครงการ – นาร่องศูนย์พัฒนาอัจฉริยภาพเด็กและเยาวชน

08 ชัยยง ผาจง. (2541). การศึกษาสภาพการประเมินโครงการในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดหนองบัวลำภู. (ออนไลน์). วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. (การบริหารการศึกษา). ขอนแก่น: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น. แหล่งที่มา: <http://server2.tiac.or.th/thesis/resultt.asp>. วันที่สืบค้น 12 มีนาคม 2547.

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพการประเมินโครงการ ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดหนองบัวลำภู ในประเด็นของสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการของการประเมินโครงการ ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 321 คน และถือเป็นกลุ่มตัวอย่างในครั้งนี้ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็น แบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า สภาพการประเมินโครงการในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดหนองบัวลำภู ด้านการประเมินก่อนดำเนินการ ขณะดำเนินการ และการนำผลการประเมินไปใช้ มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ส่วนการวางแผนการประเมินโครงการ การประเมินหลังสิ้นสุดโครงการ และการรายงานผลการประเมินโครงการ มีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง และมีความต้องการอยู่ในระดับมากทุกรายการ

หัวข้อเรื่อง ศึกษาสภาพการประเมินโครงการในโรงเรียนประถมศึกษา

09 เนติ เฉลยวาเรศ. (2541). การประเมินอภิमानการใช้แบบจำลองชิปในการประเมินโครงการการศึกษา. (ออนไลน์). วิทยานิพนธ์ ค.ม.(การวัดและประเมินผลการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. แหล่งข้อมูล: <http://www.thaiedresearch.org/result/index.php>. วันที่สืบค้น 5 มีนาคม 2547.

การวิจัยนี้มีจุดมุ่งหมาย เพื่อวิเคราะห์รูปแบบการนำแบบจำลองชิปมาใช้ในการประเมินกลุ่มประชากรคือ วิทยานิพนธ์และผู้ทำวิทยานิพนธ์ในระดับบัณฑิตศึกษาที่ใช้แบบจำลองชิปในการประเมินจากจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ มหาวิทยาลัยขอนแก่น มหาวิทยาลัยนเรศวร มหาวิทยาลัยศิลปากร มหาวิทยาลัยมหิดล มหาวิทยาลัยเกริก มหาวิทยาลัยรามคำแหง และสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบประเมิน และแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา ค่าสถิติพื้นฐาน วิเคราะห์ความแปรปรวน และวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณด้วยโปรแกรม SPSS/PC+

ผลการวิจัยพบว่า มีทั้งหมด 5 รูปแบบ รูปแบบที่นิยมใช้มากที่สุด (73.90%) ได้แก่ การใช้แบบจำลองชิปประเมินขณะที่โครงการกำลังดำเนินอยู่จนกระทั่งโครงการสิ้นสุดโดยประเมินสถานะแวดล้อมและปัจจัยเบื้องต้นย้อนหลัง แล้วจึงประเมินกระบวนการและผลผลิต แต่ผลการประเมินแต่ละส่วนไม่มีผลต่อการตัดสินใจดำเนินการในขั้นต่อมา ด้านการนำผลการประเมินไปใช้ในการตัดสินใจ ผู้ประเมินส่วนใหญ่ไม่ได้นำผลการประเมินเสนอผู้บริหารในการตัดสินใจทั้งระหว่างดำเนินโครงการ และสิ้นสุดโครงการ คุณภาพงานประเมินโดยใช้แบบจำลองชิปโดยเฉลี่ยอยู่ในระดับดี งานประเมินที่ใช้รูปแบบจำลองชิปต่างกันมีคุณภาพงานประเมินแตกต่างกัน ปัจจัยรูปแบบการนำแบบจำลองชิปไปใช้ในประเมิน สามารถทำนายคุณภาพงานประเมินได้อย่างมีนัยสำคัญซึ่งสามารถอธิบายความแปรปรวนได้ร้อยละ 24.90

หัวเรื่อง สภาพและปัญหาในการประเมินโครงการทางการศึกษา

10 ประกอบ สมร่าง. (2541). การประเมินโครงการคุรุทายาทของสถาบันราชภัฏเทพสตรี.
คุรุสารเทพสตรี. 2(1) : 133 – 136.

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสมรรถภาพการปฏิบัติงานของครูในโครงการคุรุทายาทที่จบการศึกษาจากสถาบันราชภัฏเทพสตรีตามความคิดเห็นของผู้บังคับบัญชาและเพื่อนครูผู้ร่วมงาน 2) เพื่อเปรียบเทียบสมรรถภาพการปฏิบัติงานของครูในโครงการคุรุทายาทกับครูนอกโครงการตามความคิดเห็นของผู้บังคับบัญชาแยกตามสังกัด 3) เพื่อศึกษาความคิดเห็นของครูในโครงการ ที่จบการศึกษาจากสถาบันราชภัฏเทพสตรี ประชากรในการทำวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วย 1) โครงการคุรุทายาทที่จบการศึกษาจากสถาบันราชภัฏเทพสตรี และปฏิบัติหน้าที่สอนอยู่ในโรงเรียน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ และโรงเรียนในสังกัดกรมสามัญศึกษา จำนวน 54 คน 2) ผู้บังคับบัญชาของครูโครงการคุรุทายาทในโรงเรียนที่มีครูโครงการคุรุทายาทปฏิบัติการสอนอยู่โรงเรียนละ 1 คน เป็นจำนวน 54 คน 3) เพื่อนครูนอกโครงการคุรุทายาทที่ปฏิบัติการสอนอยู่ในโรงเรียนเดียวกับครูโครงการคุรุทายาท โรงเรียนละ 1 คน เป็นจำนวน 54 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ การแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า สมรรถภาพด้านปฏิบัติงานของครูโครงการครูทายาท ด้านวิชาการ ด้านการสอน ด้านความรับผิดชอบ ด้านการเป็นผู้นำ ด้านมนุษยสัมพันธ์ ด้านการปรับตัวของครู ด้านความเป็นประชาธิปไตย ด้านจริยธรรมและคุณธรรม ตามความคิดเห็นของผู้บังคับบัญชาและเพื่อนครูนอกโครงการอยู่ในระดับสูงและสูงมากทุกข้อ ด้านการปฏิบัติงานของครูโครงการครูทายาทที่จบการศึกษาจากสถาบันราชภัฏเทพสตรี แยกตามสังกัด (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติและสังกัดกรมสามัญศึกษา) ที่มีต่อการปฏิบัติงานของครูโครงการครูทายาท ไม่แตกต่างกันทุกสมรรถภาพ

หัวเรื่อง ประเมินโครงการ – ครูทายาท

- 11 พิศิษฐ์ วรรณศรี. (2541). การประเมินโครงการเปิดสอนหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 10. (ออนไลน์). ปริญญาโท. กศ.ม.(การบริหารการศึกษา). มหาสารคาม: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. แหล่งข้อมูล:
<http://www.thaiedresearch.org/result/index.php>. วันที่สืบค้น 5 มีนาคม 2547.

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินโครงการเปิดสอนหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 10 โดยใช้รูปแบบการประเมินซีพี (CIPP Model) ประเมิน 4 ด้าน คือ 1) ด้านบริบท 2) ด้านปัจจัยสนับสนุน 3) ด้านกระบวนการ 4) ด้านผลผลิต ประชากรและกลุ่มตัวอย่างได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียน ผู้ช่วยผู้บริหารฝ่ายวิชาการ และครู-อาจารย์ที่ทำการสอนในหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ปีการศึกษา 2540 จำนวน 105 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามความคิดเห็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า(Rating Scale) ของลิเคอร์ท (Likert) มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ .97 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารโรงเรียน ผู้ช่วยผู้บริหารฝ่ายวิชาการ และครู-อาจารย์ มีความคิดเห็นต่อโครงการโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านบริบท มีความรู้ความเข้าใจอยู่ในระดับมาก ด้านปัจจัยสนับสนุน มีความพร้อมอยู่ในระดับปานกลาง ด้านกระบวนการ มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก และด้านผลผลิต ผลการดำเนินงานและผลสัมฤทธิ์ของโครงการอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายจังหวัดซึ่งเป็นที่ตั้งของโรงเรียนมัธยมศึกษาที่เปิดสอนหลักสูตร ปวช. พบว่า ผู้บริหารโรงเรียน ผู้ช่วยผู้บริหารฝ่ายวิชาการ และครู-อาจารย์ จังหวัดนครพนม กาฬสินธุ์ ยโสธร และมหาสารคาม มีความคิดเห็นต่อโครงการ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ส่วนจังหวัดร้อยเอ็ด อยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านบริบท มีความรู้ความเข้าใจอยู่ในระดับมาก ในจังหวัดนครพนม กาฬสินธุ์ ยโสธร และมหาสารคาม

ส่วนจังหวัดร้อยเอ็ด มีความรู้ความเข้าใจอยู่ในระดับปานกลาง ด้านปัจจัยสนับสนุน พบว่า มีความพร้อมอยู่ในระดับปานกลาง ในจังหวัดนครพนม กาฬสินธุ์ ร้อยเอ็ด และมหาสารคาม ส่วนจังหวัดยโสธร มีความพร้อมอยู่ในระดับมาก ด้านกระบวนการ พบว่า มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ในจังหวัดนครพนม กาฬสินธุ์ ยโสธร และมหาสารคาม ส่วนจังหวัดร้อยเอ็ด มีความรู้ความเข้าใจอยู่ในระดับปานกลาง ด้านผลผลิต พบว่า ผลการดำเนินงานและผลสัมฤทธิ์อยู่ในระดับมาก ในจังหวัดนครพนม กาฬสินธุ์ ยโสธร และมหาสารคาม ส่วนจังหวัดร้อยเอ็ด ผลการดำเนินงานและผลสัมฤทธิ์อยู่ในระดับปานกลาง

หัวข้อ ประเมินหลักสูตร

- 12 รัตรี ตันทวานิช. (2541). การประเมินหลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2530 วิธีเรียนทางไกล ของศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดภูเก็ต. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต. (การศึกษาผู้ใหญ่).
เชียงใหม่: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. อัดสำเนา.

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อประเมินหลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2530 วิธีเรียนทางไกลของศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดภูเก็ต โดยใช้รูปแบบเกณฑ์ที่แนนซ์ของสเตก ซึ่งการประเมินประกอบด้วยการประเมินความสอดคล้องระหว่างความคาดหวังกับสภาพที่เกิดขึ้นจริง และตัดสินคุณค่าหลักสูตรใน 3 ด้าน คือ ด้านปัจจัยเบื้องต้น ด้านกระบวนการสอน และด้านผลผลิต ประชากรคือ ครูประจำกลุ่มและผู้จบหลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ด้วยวิธีเรียนทางไกลจาก 2 อำเภอ ในจังหวัดภูเก็ต โดยมีกลุ่มตัวอย่างคือ ครูประจำกลุ่ม จำนวน 18 คน แบบเจาะจง และผู้จบหลักสูตร จำนวน 274 คน ได้มาโดยการสุ่มอย่างมีระบบ เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ แบบบันทึกข้อมูล และแบบสังเกต สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ และการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการประเมินพบว่า หลักสูตรในภาพรวมสอดคล้องกันในระดับดี เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า อยู่ในระดับดีทั้ง 3 ด้าน คือด้านปัจจัยเบื้องต้น ด้านกระบวนการสอน และด้านผลผลิต และเมื่อพิจารณารายองค์ประกอบพบว่า 11 องค์ประกอบอยู่ระดับเกณฑ์มาตรฐาน ขั้นต่ำ 1 องค์ประกอบ คือ องค์ประกอบบรรยากาศการเรียนการสอนอยู่ในระดับสูงกว่าเกณฑ์มาตรฐาน ขั้นต่ำ เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ไม่สอดคล้องและปรับปรุงแก้ไขรายข้อในองค์ประกอบของผู้เรียน สื่อพิมพ์ สถานที่พบกลุ่ม กิจกรรมพบกลุ่ม การวัดและประเมินการพัฒนาสังคม และการพัฒนาอาชีพ

หัวข้อ ประเมินหลักสูตร

13 วลัยพร ศรีเชียงราย. (2541). การประเมินโครงการหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต ที่ดำเนินการร่วมกันโดยคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ กับสถาบันราชภัฏ เชียงราย. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. (การบริหารการศึกษา).
เชียงใหม่: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. อัดสำเนา.

การวิจัยนี้มีจุดประสงค์เพื่อประเมินโครงการหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชา การบริหารการศึกษา ที่ดำเนินการร่วมกันโดยคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่กับสถาบัน ราชภัฏเชียงราย ในด้านบริบท ปัจจัยเบื้องต้น กระบวนการ และผลผลิต กลุ่มประชากร ได้แก่ คณะกรรมการดำเนินงาน อาจารย์ผู้สอน เจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานโครงการฯ นักศึกษา และ ผู้บังคับบัญชาของนักศึกษา ใช้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 185 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวม ข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า การสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง สถิติที่ใช้ ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า ด้านบริบท ได้สนองตอบความต้องการของบุคลากรในจังหวัดเชียงราย และพื้นที่ใกล้เคียง โดยผู้เข้าศึกษาส่วนใหญ่ต้องการนำความรู้ที่ได้รับไปประยุกต์ใช้ในการ ปฏิบัติงาน เพิ่มพูนวิทยฐานะ และยกฐานะทางสังคม และเห็นด้วยที่จะให้จัดการเรียนการสอน ในโครงการฯ ร่วมกันทั้งสองสถาบัน โดยใช้สถาบันราชภัฏเชียงรายเป็นสถานที่ดำเนินการ ซึ่งสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของโครงการ ด้านปัจจัยเบื้องต้น พบว่า หลักสูตรมีความเหมาะสม อยู่ในระดับมาก ส่วนด้านอาจารย์ผู้สอน พบว่า มีความเหมาะสมและมีความพร้อม สำหรับแหล่ง วิทยาการสำหรับการค้นคว้าและบุคลากรที่ปฏิบัติงานในโครงการฯ มีความพร้อมอยู่ในระดับ ปานกลาง และด้านอาคารสถานที่ ได้แก่ ห้องเรียน ห้องจัดกิจกรรม ห้องน้ำห้องส้วม สถานที่ จอดยานพาหนะ ห้องสมุด ห้องอาหาร ห้องประชุมเล็ก มีความพร้อมอยู่ในระดับน้อย สำหรับ งบประมาณที่ใช้ในการดำเนินงานทั้งนักศึกษาและอาจารย์ผู้สอน เห็นด้วยที่จะให้มีการปรับ ค่าธรรมเนียมการศึกษา จึงควรมีการปรับปรุงวิธีการดำเนินงาน ด้านกระบวนการดำเนินงาน พบว่า กระบวนการรับสมัครและสอบคัดเลือก รูปแบบการเรียนการสอน การให้คำปรึกษาของ อาจารย์ที่ปรึกษาและอาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าแบบอิสระมีความเหมาะสมมาก ด้านผลผลิต พบว่า นักศึกษาเกิดการเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดี และส่งผลต่อการปฏิบัติงานทั้งของตนเอง และหน่วยงานในด้านต่อไปนี้ คือ ความรู้ การตัดสินใจ ความรับผิดชอบ ความคิดริเริ่ม การสื่อสาร คุณธรรมจริยธรรม และวิสัยทัศน์ จึงควรดำเนินการโครงการหรือขยายโครงการลักษณะนี้ต่อไป

หัวเรื่อง ประเมินหลักสูตร

14 ขนิษฐา แก้วสุข. (2542). การประเมินโครงการเรียนโปรแกรมภาษาอังกฤษ – ญี่ปุ่น ของโรงเรียนสันติราษฎร์วิทยาลัย. ปรินทิพนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต. (การวัดผล การศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. อัดสำเนา.

การวิจัยนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อประเมินโครงการเรียนโปรแกรมภาษาอังกฤษ – ญี่ปุ่น ของโรงเรียนสันติราษฎร์วิทยาลัย ตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย ฉบับ พ.ศ.2524 (ฉบับปรับปรุง 2533) กระทรวงศึกษาธิการ ที่เปิดสอนโดยโรงเรียนสันติราษฎร์วิทยาลัย โดยประเมิน 3 ด้าน คือ ด้านปัจจัยนำเข้า ด้านกระบวนการ และด้านผลผลิต ประชากรเป้าหมายที่ใช้ในการศึกษาได้แก่นักเรียน จำนวน 31 คน อาจารย์ที่ทำการสอน จำนวน 16 คน อาจารย์ผู้เกี่ยวข้อง จำนวน 7 คน รวมทั้งสิ้น 54 คน เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลได้แก่ แบบสอบถาม จำนวน 3 ฉบับ คือ แบบสอบถามนักเรียน แบบสอบถามสำหรับอาจารย์ผู้สอน และแบบสอบถามสำหรับอาจารย์ผู้เกี่ยวข้อง มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .984 , .853 และ .765 ตามลำดับ และแบบวัดเจตคติสำหรับนักเรียน 1 ฉบับ มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .942 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า ด้านปัจจัยนำเข้า คุณลักษณะของอาจารย์มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด คุณลักษณะของนักเรียนมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก อาคารสถานที่ในแต่ละประเด็นที่ประเมินมีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลางถึงมาก สื่อและอุปกรณ์การเรียนมีความเหมาะสมในแต่ละประเด็นที่ประเมินอยู่ในระดับปานกลางถึงมากที่สุด ด้านกระบวนการ พบว่า กิจกรรมการเรียนการสอนในแต่ละประเด็นที่ประเมินมีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลางถึงมากที่สุด สำหรับการวัดผลประเมินผลในแต่ละประเด็นที่ประเมินมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากถึงมากที่สุด และควรเน้นการเปิดโอกาสให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการวางหลักเกณฑ์การประเมิน และการนำผลจากการวัดและประเมินผลมาใช้ประกอบและปรับปรุงการเรียนการสอนด้านผลผลิต พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในรายวิชาภาษาญี่ปุ่นส่วนมากอยู่ในระดับดี นักเรียนส่วนมากมีเจตคติที่ดีต่อวิชาภาษาญี่ปุ่น

หัวเรื่อง ประเมินโครงการ – เรียนโปรแกรมภาษาอังกฤษ / ญี่ปุ่น

15 คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. (2542). รายงานการประเมินโครงการพัฒนาการเรียนการสอนภาษาไทยแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา ของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. (ออนไลน์). แหล่งที่มา: <http://www.thaiedresearch.org/article/index.htm>. วันที่สืบค้น 1 มีนาคม 2547.

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อประเมินโครงการพัฒนาการเรียนการสอนภาษาไทยแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา ในชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 และ 2 ปีการศึกษา 2541 ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ใน 3 ด้าน คือ 1) ด้านสภาพการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและการดำเนินโครงการ 2) ประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกลุ่มทักษะภาษาไทย 3) เปรียบเทียบสภาพการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนภาษาไทยแบบมุ่งประสบการณ์ภาษาของครูที่ประสบผลสำเร็จและไม่ประสบผลสำเร็จ ประชากรในการวิจัย คือ โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ จำนวน 31,279 โรงเรียน กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย แบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาภาพรวมทั้งประเทศ และกลุ่มตัวอย่างสำหรับการศึกษารายกรณี(case study) สำหรับกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาภาพรวมทั้งประเทศ ได้มาจากการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (multi-stage random sampling) จากเขตการศึกษา 13 เขต ได้กลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 500 โรงเรียน จาก 25 จังหวัด แบ่งกลุ่มตัวอย่างโรงเรียนระดับประถมศึกษาปีที่ 1 และ 2 ระดับ ชั้นละ 250 โรงเรียน ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษารายกรณี ได้มาจากการเลือกแบบเจาะจง (purposive sampling) จากเขตการศึกษา 13 เขต ได้กลุ่มตัวอย่าง 13 จังหวัด ในแต่ละจังหวัดเลือกโรงเรียนที่ประสบความสำเร็จและไม่ประสบความสำเร็จในการสอนภาษาไทยแบบมุ่งประสบการณ์ภาษาอย่างละ 1 โรงเรียน ที่อยู่ในจังหวัดและอำเภอเดียวกันเป็นคู่เปรียบเทียบได้กลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 26 โรงเรียน แบ่งเป็นกลุ่มตัวอย่างโรงเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 12 โรงเรียน (6 คู่เปรียบเทียบ และชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 14 โรงเรียน 7 คู่เปรียบเทียบ) สำหรับจำนวนกลุ่มตัวอย่างแต่ละกลุ่มในการศึกษาคั้งนี้ ประกอบด้วย 1) นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 แบ่งเป็นการศึกษาภาพรวม จำนวนทั้งหมด 5,017 คน และการศึกษารายกรณี จำนวนทั้งหมด 249 คน 2) นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 แบ่งเป็นการศึกษาภาพรวมจำนวนทั้งหมด 5,099 คน และการศึกษารายกรณี จำนวนทั้งหมด 306 คน 3) ครูสอนภาษาไทยชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 255 คน ครูสอนภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 255 คน 4) ผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 422 คน 5) ศึกษาานิเทศก์อำเภอ จำนวน 116 คน 6) ศึกษาานิเทศก์จังหวัด จำนวน 24 คน 7) หัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ จำนวน 104 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบทดสอบ แบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสูงสุดและต่ำสุด ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน และการทดสอบที (t - test) สำหรับการศึกษา

รายการนี้ใช้การสังเกตแบบมีส่วนร่วมและไม่มีส่วนร่วม การสัมพันธ์อย่างไม่เป็นทางการและแบบเจาะลึก และการวิเคราะห์เอกสาร

ผลการวิจัยพบว่า 1) ครูสอนภาษาไทยส่วนใหญ่ยังสอนแบบผสมผสานการสอน มปภ. และวิธีสอนของกรมวิชาการ มีครูเพียงร้อยละ 10 – 12 ที่สอนภาษาไทยแบบ มปภ.อย่างสมบูรณ์ ส่วนที่เหลือมีทั้งสอนไม่ครบถ้วนและไม่สอนแบบ มปภ.เลย และขั้นตอนของ มปภ.ที่เป็นปัญหา มากที่สุดสำหรับครู คือ ขั้นตอนที่ 5 2) การเปรียบเทียบระหว่างครูที่ประสบความสำเร็จและไม่ประสบความสำเร็จในการศึกษารายกรณี พบว่า ครูที่ประสบความสำเร็จมีพฤติกรรมการสอน เป็นไปตามขั้นตอนและครบถ้วนทั้ง 5 ขั้นตอนของการสอนแบบ มปภ.แต่ครูในห้องเรียนที่ไม่ประสบความสำเร็จมีการสอนหลากหลาย มีทั้งแบบไม่ครบถ้วน และไม่สอนแบบ มปภ.เลย 3) ผลการเปรียบเทียบการสอนแบบ มปภ.และวิธีการสอนแบบปกติ พบว่า กลุ่มตัวอย่างแต่ละกลุ่ม มีความคิดเห็นสอดคล้องกันในบางเรื่อง เช่น ความสนุกสนานในการเรียน ความสนใจ ทักษะ การพูด ความคิดสร้างสรรค์ กล้าแสดงออกและไม่สอดคล้องกันในหลายเรื่อง เช่น ความสามารถในการแก้ปัญหาการเรียนการสอน ความสุขในการสอน ทักษะการฟัง ทักษะการอ่าน ทักษะการเขียน การเรียน สปช., สสน., กพอ. 4) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทยของนักเรียนชั้น ป.1 และ ป.2 อยู่ในระดับปานกลาง โดยทักษะการฟัง มีค่าร้อยละสูงที่สุด รองลงมาคือ ทักษะการอ่าน และทักษะที่ต่ำที่สุดคือ ทักษะการเขียน ในการเปรียบเทียบระหว่างโรงเรียนที่ประสบความสำเร็จและไม่ประสบความสำเร็จนักเรียนชั้น ป.1 และ ป.2 ในโรงเรียนที่ประสบความสำเร็จมีคะแนนเฉลี่ยความรู้ ความสามารถทางภาษาไทยโดยรวม ทักษะการฟังและทักษะการอ่านสูงกว่านักเรียนในโรงเรียนที่ไม่ประสบความสำเร็จ ในด้านความสามารถภาคปฏิบัติ นักเรียนชั้น ป.1 และ ป.2 ในโรงเรียนที่ประสบความสำเร็จ มีความสามารถภาคปฏิบัติในทุกทักษะ คือ ด้านการอ่านออกเสียง การพูด และการคัดลายมือสูงกว่านักเรียนในโรงเรียนที่ไม่ประสบความสำเร็จ 5). สภาพการเรียนการสอน ของครูห้องเรียน มปภ.ที่ประสบความสำเร็จและไม่ประสบความสำเร็จใน 13 เขตการศึกษา จากการศึกษารายกรณีพบว่า ห้องเรียนที่ประสบความสำเร็จ ครูจะเป็นผู้มีเจตคติที่ดีต่อการสอนแบบ มปภ.มีพฤติกรรมการสอนเป็นไปตามขั้นตอนและครบถ้วนทั้ง 5 ขั้นตอน ส่วนห้องเรียนที่ไม่ประสบความสำเร็จครูสอนภาษาไทยแบบหลากหลายมีทั้งแบบ มปภ. ที่ไม่ครบขั้นตอนและไม่เป็นแบบ มปภ. มีเจตคติไม่ดีต่อการสอนแบบ มปภ. ไม่กระตือรือร้นเท่าที่ควร

หัวเรื่อง ประเมินโครงการ – พัฒนาการเรียนการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา

16 ชาตรี รัตนวงศ์; ผะอบ พวงน้อย; และ นาดยา แก้วใส. (2542, เมษายน). การประเมินโครงการทุนการศึกษาและฝึกอบรมโครงการที่ 3 หลักสูตรวิศวกรรมอุตสาหกรรม (โครงการ"วิศวแคนนอน"). วารสารวิชาการพระจอมเกล้าพระนครเหนือ. 9(2) : 9 – 20.

การวิจัยนี้ มีจุดมุ่งหมายเพื่อประเมินโครงการทุนการศึกษาและการฝึกอบรมโครงการที่ 3 หลักสูตรวิศวกรรมอุตสาหกรรม (โครงการ"วิศวแคนนอน") ใน 3 ด้าน คือ ด้านปัจจัยเบื้องต้น ด้านกระบวนการ และด้านผลผลิตของโครงการ ประชากรที่ใช้ในการวิจัยมี 4 กลุ่ม ได้แก่ คณะกรรมการและเจ้าหน้าที่ในโครงการ หัวหน้างานที่ผู้เข้ารับการฝึกอบรมสังกัดอยู่ อาจารย์ที่สอนในโครงการ และผู้เข้ารับการฝึกอบรมทั้งสองสาขาวิชา กลุ่มตัวอย่างได้แก่ คณะกรรมการและเจ้าหน้าที่ในโครงการ จำนวน 3 คน หัวหน้างานที่ผู้เข้ารับการฝึกอบรมสังกัดอยู่ 10 คน อาจารย์ที่สอนในโครงการโดยการสุ่มอย่างง่าย จำนวน 6 คน ผู้เข้ารับการฝึกอบรมทั้งสองสาขาวิชา จำนวนทั้งสิ้น 19 คน เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลได้แก่ แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ค่าร้อยละ ค่ามัชฌิมเลขคณิต ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เปรียบเทียบกับเกณฑ์สัมบูรณ์ และวิเคราะห์เนื้อหาจากการสัมภาษณ์

ผลการวิจัยพบว่า แนวความคิด ความมุ่งหมาย รูปแบบการฝึกอบรมและการดำเนินโครงการฝึกอบรมในระบบความร่วมมือระหว่างหน่วยงานภาคเอกชนกับภาครัฐบาล มีความเหมาะสมสอดคล้องกับความต้องการของบริษัทแคนนอน ไฮ – เทค (ประเทศไทย) จำกัด ซึ่งเป็นผู้สนับสนุนโครงการเป็นอย่างดี ในด้านค่าใช้จ่ายในการฝึกอบรม การบริหารหลักสูตร การจัดการฝึกอบรมทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ การพัฒนาอาชีพ และปัญหาอุปสรรคในการฝึกอบรมพบว่า ผู้เข้ารับการฝึกอบรมส่วนใหญ่เป็นเพศชายและไม่มีประสบการณ์การทำงานก่อนรับทุนตามโครงการ ค่าใช้จ่ายในการฝึกอบรมค่อนข้างสูง แต่เป็นค่าใช้จ่ายที่จำเป็นสำหรับการฝึกอบรม การฝึกอบรมทั้งด้านทฤษฎีและภาคปฏิบัติมีความเหมาะสม ด้านการพัฒนาอาชีพเป็นไปตามแนวคิดการพัฒนาอาชีพ ด้านปัญหาและอุปสรรค พบว่า มีปัญหาอยู่ในระดับน้อย การลงทุนเป็นค่าใช้จ่ายในการฝึกอบรม พบว่า มีความคุ้มค่าเมื่อเทียบกับประโยชน์ที่ได้รับทั้งด้านปริมาณและคุณภาพ ด้านผลผลิตของโครงการ พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการ(คะแนนเฉลี่ย) ของผู้เข้ารับการอบรมหลักสูตรวิศวกรรมอุตสาหกรรม สาขาวิศวกรรมไฟฟ้าและเครื่องกลในภาพรวมอยู่ในระดับดี และดีมากตามลำดับ

หัวเรื่อง ประเมินโครงการ - ฝึกอบรม

- 17 ไชยอนันต์ คีลา. (2542). การประเมินโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา
โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอุดรธานี.
ปริญญาานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต. (การบริหารการศึกษา).
มหาสารคาม: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. อัดสำเนา.

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ มีจุดมุ่งหมายเพื่อประเมินโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาใน
โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอุดรธานี โดยใช้รูปแบบการประเมิน
แบบซิป(CIPP Model) ประเมิน 4 ด้าน คือ ด้านบริบท ด้านปัจจัยเบื้องต้น ด้านกระบวนการ และ
ด้านผลผลิต กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 633 คน ประกอบด้วยผู้บริหาร 167 คน ครูผู้สอน 466 คน
ในโรงเรียนโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอุดรธานี
ปีการศึกษา 2541 ซึ่งได้จากการสุ่มอย่างง่าย(Simple random sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการ
เก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล
ได้แก่ ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการศึกษาพบว่า ด้านบริบท โรงเรียนมีการวางแผนอย่างเหมาะสมในการดำเนิน
โครงการ และหน่วยงานทุกระดับมีแผนงานและเป้าหมายในการดำเนินงานโครงการชัดเจนใน
ทางปฏิบัติ ด้านปัจจัยเบื้องต้น งบประมาณมีจำนวนเพียงพอเหมาะสมและได้รับเป็นไปตามเวลา
ที่กำหนดอย่างเหมาะสม ด้านกระบวนการ การส่งเสริมอาชีพระหว่างเรียนมีความเหมาะสมกับ
สภาพที่เป็นจริง และการขอความช่วยเหลือจากโรงเรียนอื่นมีความเหมาะสม ส่วนด้านผลผลิต
พบว่า ผู้บริหารและครูในโรงเรียนได้รับการพัฒนาความรู้ที่เหมาะสม ชุมชนและผู้เกี่ยวข้อง
ให้การสนับสนุนโครงการเป็นอย่างดี

หัวเรื่อง ประเมินโครงการ – ขยายโอกาสทางการศึกษา

18 ประยงค์ โคนแดง. (2542). การประเมินโครงการจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียมของ ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียน จังหวัดนครพนม. ปรินท์งานพิมพ์การศึกษามหาบัณฑิต. (การบริหารการศึกษา). มหาสารคาม: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. อัดสำเนา.

การศึกษาครั้งนี้ มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาและเปรียบเทียบการประเมินโครงการจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียมของศูนย์การศึกษานอกโรงเรียน กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ บุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการศึกษานอกโรงเรียน จำนวน 348 คน ซึ่งประกอบด้วย ผู้บริหารศูนย์บริการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอ ครูผู้สอน และนักศึกษากการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญ จังหวัดนครพนม ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2541 โดยประเมิน 4 ด้าน คือ ด้านบริบท ด้านปัจจัยนำเข้า ด้านกระบวนการ และด้านผลผลิต เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 2 ฉบับ ฉบับแรกสำหรับผู้บริหารและครูผู้สอน ฉบับที่ 2 สำหรับนักศึกษา สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลคือ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบสมมุติฐานโดยใช้ t – test (Independent Samples)

ผลการศึกษาพบว่า ผู้บริหาร และครูผู้สอน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการประเมินโครงการจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม โดยภาพรวมและเป็นรายด้านทั้ง 4 ด้าน อยู่ในระดับปฏิบัติมาก โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ด้านผลผลิต ด้านปัจจัยเบื้องต้น ด้านกระบวนการ และด้านบริบท และผู้บริหารกับครูผู้สอนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับโครงการ โดยภาพรวมและเป็นรายด้าน 3 ด้าน ไม่แตกต่างกัน แต่ผู้บริหาร มีความคิดเห็นด้านบริบทมากกว่าครูผู้สอนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนนักเรียนมีความพึงพอใจเกี่ยวกับการจัดกระบวนการเรียนการสอน โดยภาพรวมและเป็นรายด้านทั้ง 4 ด้าน อยู่ในระดับเหมาะสมมาก

หัวเรื่อง ประเมินโครงการ – จัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม

19 ประสงค์ วรรณพงษ์. (2542). การประเมินโครงการเยาวชนด้านยาเสพติดและอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต. (เทคโนโลยีทางการศึกษา). ชลบุรี: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา. อัดสำเนา.

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อประเมินโครงการเยาวชนด้านยาเสพติดและอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาได้แก่ เจ้าหน้าที่ส่วนฝึกอบรมของกรมป่าไม้ และสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด จำนวน 10 คน ข้าราชการตำรวจที่เป็นคณะทำงาน จำนวน 8 คน นักเรียนที่ผ่านโครงการอบรม จำนวน 363 คน และครูประจำชั้นของนักเรียนที่ผ่านโครงการอบรม จำนวน 132 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า และแบบสัมภาษณ์ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ค่าร้อยละ คะแนนเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า ด้านบริบท ซึ่งประกอบด้วยวัตถุประสงค์ของโครงการและการจัดกิจกรรมพบว่า มีความเหมาะสม ด้านปัจจัยเบื้องต้น ซึ่งประกอบด้วยเนื้อหา คุณภาพของผู้สอน อุปกรณ์และสถานที่พบว่า มีความเหมาะสม ส่วนงบประมาณนั้นพบว่า ยังไม่เหมาะสม ด้านกระบวนการ ซึ่งประกอบด้วยการดำเนินการและกิจกรรมในโครงการพบว่า มีความเหมาะสม ด้านผลผลิต ซึ่งประกอบด้วยคุณลักษณะนักเรียนที่ผ่านโครงการและประโยชน์ที่ได้รับพบว่า มีความเหมาะสม ส่วนการแสดงผลของพฤติกรรมนักเรียนพบว่า มีความเหมาะสมปานกลาง

หัวเรื่อง ประเมินโครงการ – เยาวชนด้านยาเสพติดและอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้

20 สมเกียรติ ดิ่งแก้ว. (2542). การประเมินโครงการฝึกอบรมผู้บริหารสถานศึกษาระดับสูง
กรณีพิเศษ สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอุดรธานี. ปรินต์งานพิมพ์การศึกษา
มหาบัณฑิต. (เทคโนโลยีการศึกษา). มหาสารคาม: บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. อัดสำเนา.

การศึกษาครั้งนี้ มีจุดมุ่งหมายเพื่อประเมินโครงการฝึกอบรมผู้บริหารสถานศึกษา
ระดับสูงกรณีพิเศษ สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอุดรธานี ปีงบประมาณ 2541 ใน 4 ด้าน
คือ ด้านสภาพแวดล้อม ด้านปัจจัยป้อนเข้า ด้านกระบวนการและด้านผลลัพธ์ โดยใช้รูปแบบ
การประเมินโครงการแบบชิป (CIPP Model) กลุ่มตัวอย่างได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาระดับสูง
และผู้ช่วยผู้บริหารสถานศึกษาระดับสูง สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอุดรธานี จำนวน
236 คน เครื่องมือที่ใช้ได้แก่ แบบสอบถามชนิดสำรวจรายการ(Check List) และแบบมาตราส่วน
ประมาณค่า(Rating Scale) 5 ระดับ มีค่าจำแนกรายข้อระหว่าง 0.35 - 0.85 และมีค่าความเชื่อมั่น
ทั้งฉบับเท่ากับ 0.97 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบน
มาตรฐาน

ผลการศึกษาพบว่า ด้านสภาพแวดล้อมซึ่งประกอบด้วย วัตถุประสงค์ของโครงการ
ความต้องการจำเป็น จุดเด่น จุดอ่อนของโครงการ มีความเหมาะสมในระดับมาก ด้านปัจจัย
ป้อนเข้า มีความพร้อมในระดับมากทุกข้อ คือ โรงเรียนต้นแบบมีคุณภาพเหมาะสมกับการฝึก
ปฏิบัติงาน การจัดระบบห้องประชุมมีมาตรฐาน สถานที่ฝึกอบรม ที่พักเหมาะสมกับเป็นที่ฝึกอบรม
ระบบแสง เสียง และอุณหภูมิเหมาะสม สามารถดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพด้วยงบประมาณ
อันจำกัด สภาพแวดล้อมและบรรยากาศโดยทั่วไปเหมาะสม ด้านกระบวนการ ดำเนินการได้ใน
ระดับมากทุกข้อคือ มีการประชาสัมพันธ์โครงการชัดเจนและต่อเนื่อง มีแผนการดำเนินโครงการ
อย่างชัดเจน มีคณะทำงานรับผิดชอบการจัดฝึกอบรม การฝึกอบรมดำเนินการไปตามแผนอย่าง
มีประสิทธิภาพ ระยะเวลาที่ดำเนินโครงการเหมาะสม หลักสูตรเหมาะสมกับเวลา ด้านผลลัพธ์
ประสบผลสำเร็จในระดับมากทุกข้อ คือ เอกสารการฝึกอบรมมีคุณภาพ สามารถนำความรู้ ทักษะ
และเจตคติที่ได้จากการฝึกอบรมไปใช้ในการบริหารงานได้ การดำเนินโครงการประสบผลสำเร็จ
ทั้งในด้านปริมาณและคุณภาพ

หัวเรื่อง ประเมินโครงการ – ฝึกอบรม

21 สมชาย คำไกล. (2542). การประเมินโครงการปฏิรูปการศึกษาเกษตรเพื่อชีวิต ในวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีอุดรธานี. ปรินท์งานพิมพ์การศึกษามหาบัณฑิต. (การบริหารการศึกษา). มหาสารคาม: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. อัดสำเนา.

การศึกษาครั้งนี้ มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหาร อาจารย์ผู้สอนและนักเรียนที่มีต่อโครงการปฏิรูปการศึกษาเกษตรเพื่อชีวิตในวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยี ในด้านบริบท ด้านปัจจัยเบื้องต้น ด้านกระบวนการ และด้านผลผลิต กลุ่มตัวอย่างได้แก่ บุคลากรที่เกี่ยวข้องกับโครงการปฏิรูปการศึกษาเกษตรเพื่อชีวิต จำนวน 221 คน ประกอบด้วย ผู้บริหาร จำนวน 11 คน อาจารย์ผู้สอน จำนวน 56 คน และนักเรียน จำนวน 154 คน ได้จากการใช้เทคนิคการสุ่มแบบแบ่งชั้น เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า มีค่าอำนาจจำแนกรายข้อระหว่าง 0.34 – 0.75 และค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเท่ากับ 0.80 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหาร มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติตามโครงการปฏิรูปการศึกษาเกษตรเพื่อชีวิตในวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีอุดรธานี โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก 1 ด้าน และปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง 3 ด้าน คือ ด้านปัจจัยเบื้องต้น ด้านกระบวนการ และด้านผลผลิต สำหรับอาจารย์ผู้สอนและนักเรียน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติตามโครงการปฏิรูปการศึกษาเกษตรเพื่อชีวิต ในวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีอุดรธานี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก 2 ด้าน และปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง 2 ด้าน คือ ด้านปัจจัยเบื้องต้น และด้านกระบวนการ

หัวเรื่อง ประเมินโครงการ – ปฏิรูปการศึกษาเกษตรเพื่อชีวิต

22 จิตติมา อิมอุดม. (2543). การประเมินโครงการการเรียนรู้ร่วมของเด็กพิเศษในโรงเรียนปกติ กรณีศึกษาโรงเรียนพญาไท และโรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยฝ่ายประถม. (ออนไลน์). วิทยานิพนธ์ ค.ม.(วิจัยการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. แหล่งที่มา: <http://server2.tiac.or.th/thesis/formt.htm>. วันที่สืบค้น 1 มีนาคม 2547.

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินโครงการการเรียนรู้ร่วมของเด็กพิเศษในโรงเรียนปกติ กรณีศึกษาโรงเรียนพญาไทและโรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย โดยใช้การประเมินเชิงธรรมชาติแบบมีส่วนร่วม เก็บข้อมูลโดยการสังเกตแบบมีส่วนร่วม ผู้วิจัยใช้ระยะเวลาอยู่ในสนาม 5 เดือน โดยเข้าไปเป็นครูช่วยสอนของโครงการของทั้ง 2 โรงเรียน ในการเก็บข้อมูลผู้วิจัยใช้การสัมภาษณ์อย่างเป็นทางการ และการสัมภาษณ์อย่างไม่เป็นทางการ จากครูการศึกษาพิเศษ ครูชั้นเรียนปกติ ผู้ปกครอง เด็กพิเศษและเด็กปกติ รวมถึงการวิเคราะห์เอกสาร การวิเคราะห์ข้อมูลใช้การวิเคราะห์แบบอุปนัย และการนำเสนอข้อมูลโดยการพรรณนา

ผลการวิจัยพบว่า โครงการการเรียนรู้ร่วมของโรงเรียนพญาไท เน้นให้เด็กพิเศษสามารถช่วยเหลือตนเองได้ ไม่เป็นภาระของคนอื่นในสังคม แต่ในการจัดชั้นเรียนพิเศษแยกจากชั้นเรียนปกติให้กับเด็กพิเศษ ทำให้เด็กพิเศษกับเด็กปกติ ได้เรียนรู้ซึ่งกันและกันค่อนข้างน้อย เนื่องจากเด็กพิเศษทั้ง 58 คน จะเรียนอยู่ในห้องพิเศษตั้งแต่ ป.1 - ป.6 เด็กพิเศษที่เรียนในห้องพิเศษในแต่ละห้องมีระดับสติปัญญาที่แตกต่างกัน เด็กจึงพัฒนาตนเองได้ไม่เต็มศักยภาพ ส่วนโรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ฝ่ายประถม เป็นการจัดการเรียนการสอนที่เน้นการสอนเป็นรายบุคคล มีเด็กพิเศษในโครงการ จำนวน 11 คน ทำให้เด็กมีโอกาสที่จะพัฒนาตนเองได้เต็มศักยภาพ และรูปแบบในการจัดเป็นการเน้นให้เด็กพิเศษ ได้เรียนร่วมกับเด็กปกติให้ได้มากที่สุด ทำให้เด็กพิเศษมีโอกาสได้เรียนรู้สังคมของเด็กปกติ

สำหรับค่าใช้จ่ายต่อเทอมของเด็กพิเศษโรงเรียนสาธิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ฝ่ายประถมต้องเสียเงินเป็นจำนวน 36,000 บาท ต่อเทอม ในขณะที่เด็กพิเศษของโรงเรียนพญาไทจะเสียค่าใช้จ่าย 7,000 บาทต่อปี จึงเป็นผลต่อกระบวนการในการจัดการเรียนการสอนของแต่ละโรงเรียนด้วย

หัวเรื่อง ประเมินโครงการ – การเรียนรู้ร่วมของเด็กพิเศษในโรงเรียนปกติ

23 ณรุทธ์ สุทธจิตต์ และคณะ. (2543). การประเมินโครงการรับนักเรียนผู้มีความสามารถพิเศษระดับชาติทางศิลปะ เข้าศึกษาต่อในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. กรุงเทพฯ: สำนักบริหารวิชาการ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

การประเมินครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาเกณฑ์และดำเนินการประเมินในด้านต่างๆ ได้แก่ ภูมิหลังด้านวิชาการและด้านศิลปะของผู้ที่ผ่านการคัดเลือกเข้าศึกษาในโครงการ วิธีการคัดเลือกและเกณฑ์การคัดเลือกของโครงการ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ผลสัมฤทธิ์ทางด้านงานศิลปะของนิสิตในโครงการ และติดตามบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาไปแล้วในด้านการใช้ความรู้ความสามารถในการประกอบอาชีพ การเป็นผู้นำและแบบอย่างที่ดีในด้านงานศิลปะ 2) ประเมินผลสำเร็จการดำเนินงานของโครงการตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ 3) ศึกษาวิสัยทัศน์ของมหาวิทยาลัยในการพัฒนาด้านศิลปะ และแนวทางการดำเนินงานของโครงการในอนาคตกลุ่มผู้ให้ข้อมูล ประกอบด้วย นิสิตปัจจุบัน จำนวน 47 คน ศิลปินบัณฑิต จำนวน 31 คน ผู้บริหาร/อดีตผู้บริหาร และคณะกรรมการที่เกี่ยวข้อง จำนวน 11 คน อาจารย์ที่ปรึกษาและอาจารย์ผู้สอนนิสิตในโครงการ จำนวน 14 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสัมภาษณ์ และแบบสอบถาม การวิเคราะห์ข้อมูลใช้สถิติเชิงบรรยาย และการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการประเมิน พบว่า การกำหนดคุณสมบัติของผู้สมัคร วิธีการและกระบวนการในการคัดเลือกมีความเหมาะสมและยุติธรรม ระดับผลการเรียนของนักเรียนที่ผ่านการคัดเลือกโดยภาพรวมแล้วส่วนใหญ่ร้อยละ 82 อยู่ในระดับปานกลางถึงดีมาก (2.01 – 4.00) และมีส่วนน้อย (ร้อยละ 10.3) ที่อยู่ในระดับต่ำ (1.00 – 2.00) ด้านผลงานหรือกิจกรรมทางด้านศิลปะที่เผยแพร่ต่อสาธารณชน ศิลปินบัณฑิตส่วนใหญ่ (ร้อยละ 25.8) มีการแสดงผลงานทางด้านศิลปะในประเทศมากกว่า 10 ครั้ง และในต่างประเทศ (ร้อยละ 22.6) นั้น มีจำนวนน้อยกว่า 10 ครั้ง ผลการวิเคราะห์วิสัยทัศน์ของมหาวิทยาลัยในการพัฒนาด้านศิลปะ และแนวทางการดำเนินงานโครงการรับนักเรียนผู้มีความสามารถพิเศษระดับชาติทางศิลปะในอนาคต พบว่า นโยบายของมหาวิทยาลัยกับการพัฒนาด้านศิลปะในอนาคต ส่วนใหญ่เห็นสอดคล้องกันว่าเป็นหน้าที่ของมหาวิทยาลัยที่จะต้องวางนโยบายเกี่ยวกับการพัฒนาด้านศิลปะในอนาคตให้ชัดเจนกว่าที่เป็นอยู่ปัจจุบัน โดยผู้ให้ข้อมูลมีความเห็นว่าควรวางแนวทางในการดำเนินงานของโครงการในอนาคต ดังนี้ 1) ควรเพิ่มจำนวนนิสิตในโครงการให้มากขึ้น 2) มีการประชาสัมพันธ์โครงการให้ทั่วถึง 3) ดำเนินการสอบคัดเลือกให้รวดเร็ว 4) ส่งเสริมให้นิสิตได้แสดงผลงาน 5) จัดอบรมให้ความรู้ทางวิชาการ 6) จัดหาทุนให้นิสิตที่ขาดทุนได้ศึกษาต่อ 7) มีแหล่งงานรองรับนิสิตในโครงการเมื่อสำเร็จการศึกษา 8) มีการแนะแนวอาชีพ 9) มีการติดตามผลนิสิตในโครงการอย่างต่อเนื่อง 10) มีการจัดเก็บข้อมูลเอกสารต่างๆ โครงการฯ อย่างเป็นระบบ

หัวเรื่อง ประเมินโครงการ – ส่งเสริมและพัฒนาให้นักเรียนที่มีความสามารถพิเศษ

24 เพ็ญแข แสงแก้ว. (2543, กรกฎาคม – ธันวาคม). การประเมินผลการดำเนินโครงการ
ปริญญาตรีภาคพิเศษ หลักสูตรวิทยาศาสตร์บัณฑิต สาขาวิชาศาสตร์คอมพิวเตอร์.
วารสารวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี(ภาษาไทย). 8(2) : 60 – 75.

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อประเมินผลการดำเนินงานโครงการปริญญาตรี
ภาคพิเศษ หลักสูตรวิทยาศาสตร์บัณฑิต สาขาวิชาศาสตร์คอมพิวเตอร์ ของคณะวิทยาศาสตร์
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ในด้านคุณภาพของนักศึกษา การสอนของอาจารย์ การปฏิบัติงานของ
เจ้าหน้าที่และบุคลากรที่เกี่ยวข้อง ความเพียงพอ และความทันสมัยของสื่อ อุปกรณ์ และสิ่งอำนวยความสะดวก
ความสะดวกในการเรียนการสอน ความเหมาะสมของหลักสูตร และกิจกรรมเสริมหลักสูตร และ
คุณภาพของบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาจากโครงการ และคุณภาพของบัณฑิตที่หัวหน้างานต้องการ
โดยทำการสำรวจความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่าง 3 กลุ่ม คือ 1) กลุ่มนักศึกษาของโครงการฯ
ที่กำลังศึกษาอยู่ในชั้นปีที่ 1 – 4 ช่วงปีการศึกษา 2542 จำนวน 221 ราย 2) บัณฑิตที่สำเร็จ
การศึกษาจากโครงการฯ รุ่นที่ 1 และรุ่นที่ 2 จำนวน 90 ราย และ 3) หัวหน้างานของกลุ่มตัวอย่าง
บัณฑิต จำนวน 37 ราย

ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษาในโครงการฯ มีผลการเรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย
อยู่ในระดับปานกลาง บัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาส่วนใหญ่ค่อนข้างประสบความสำเร็จในการทำงาน
และหัวหน้างานมีความพึงพอใจในการทำงานของกลุ่มตัวอย่างบัณฑิตค่อนข้างสูง แต่อย่างไรก็ตาม
หัวหน้างานมีความต้องการบัณฑิตที่คุณภาพสูงกว่านี้ ในด้านการสอนของอาจารย์และผลการ
ประเมินการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ประจำห้องปฏิบัติการคอมพิวเตอร์และเจ้าหน้าที่ธุรการ
พบว่า โดยภาพรวมแล้วอยู่ในระดับปานกลาง อาจารย์ควรปรับปรุงด้านความรับผิดชอบ
การมีเอกสารประกอบการสอน การมีเวลาให้กับนักศึกษา การใช้เทคโนโลยีในการเรียนการสอน
และความสามารถในการเชื่อมโยงทฤษฎีมาสู่การปฏิบัติ ส่วนเจ้าหน้าที่ประจำห้องปฏิบัติการ
คอมพิวเตอร์ และเจ้าหน้าที่ธุรการ ควรปรับปรุงด้านการพัฒนาประสิทธิภาพในการทำงานมากขึ้น
ในทุกๆ ด้าน โดยเฉพาะอย่างยิ่งเจ้าหน้าที่ประจำห้องปฏิบัติการคอมพิวเตอร์ควรปรับปรุงด้าน
การให้บริการด้านความรู้แก่นักศึกษา ในด้านหลักสูตร พบว่า มีความเหมาะสมในระดับปานกลาง
มีความทันสมัย และการฝึกภาคปฏิบัติค่อนข้างน้อย ทางโครงการฯ ควรจะเร่งทำการปรับปรุง
หลักสูตรให้มีความทันสมัยอยู่เสมอ และควรเพิ่มการฝึกปฏิบัติมากขึ้น

สำหรับผลการประเมินความเพียงพอและความทันสมัยของสื่ออุปกรณ์ และสิ่งอำนวยความสะดวก
ความสะดวกอยู่ในระดับค่อนข้างน้อย ซึ่งชี้ให้เห็นว่าเมื่อจำนวนนักศึกษายังเพิ่มมากขึ้นและ
ความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยีเป็นไปอย่างรวดเร็วทำให้สื่อ อุปกรณ์ และสิ่งอำนวยความสะดวก
สะดวกในการเรียนการสอนต่างๆ ที่มีอยู่นั้นเริ่มไม่เพียงพอและล้าสมัย ดังนั้น โครงการฯ จึงควร
ที่จะจัดสรรงบประมาณให้เหมาะสมเพื่อไปพัฒนาในด้านนี้

หัวเรื่อง ประเมินหลักสูตร

25 รัตวี นันทสุคนธ์; และ ทรงศักดิ์ ภูสีอ่อน. (2543, กันยายน - ธันวาคม). การประเมินโครงการจัดการเรียนการสอนหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาสังคมศาสตร์เพื่อการพัฒนา. สถาบันราชภัฏสุราษฎร์ธานี. วารสารศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยรัตนนคร. 5(2) : 93 – 104.

การประเมินครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินผลการดำเนินงานตามโครงการจัดการเรียนการสอนหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาสังคมศาสตร์เพื่อการพัฒนา สถาบันราชภัฏสุราษฎร์ธานี โดยประเมินความเหมาะสมใน 3 ด้าน คือ ด้านปัจจัยเบื้องต้น(Input) ด้านกระบวนการ (Process) และด้านผลการดำเนินงาน (Product) กลุ่มตัวอย่างได้แก่ อาจารย์ และกรรมการบริหารบัณฑิตศึกษา จำนวน 15 คน นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา ทั้ง 2 รุ่น จำนวน 48 คน รวมกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น จำนวน 63 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการประเมินพบว่า อาจารย์ , คณะกรรมการบัณฑิตการศึกษา และนักศึกษา มีความคิดเห็นเกี่ยวกับโครงการจัดการเรียนการสอนในด้านปัจจัยเบื้องต้น โดยภาพรวมอยู่ในระดับดี ยกเว้น ห้องสมุดและระบบสารสนเทศในการสืบค้นข้อมูลที่ต้องปรับปรุง ด้านกระบวนการมีความเหมาะสมในระดับดีเป็นส่วนมาก และในด้านผลการดำเนินงานก็มีความเหมาะสม อยู่ในระดับดีเป็นส่วนมาก ยกเว้น ความพึงพอใจในการจัดการศึกษาตามทัศนะของนักศึกษา พบว่ามีความเหมาะสมในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยของผลการประเมินตามทัศนะของอาจารย์และกรรมการบริหารบัณฑิตศึกษา พบว่า มีค่าสูงกว่าผลการประเมินตามทัศนะของนักศึกษาทุกรายการ ทั้งด้านปัจจัยเบื้องต้น ด้านกระบวนการ และด้านผลการดำเนินงาน

หัวเรื่อง ประเมินหลักสูตร

26 สุภาพร วิรัตน์ภรณ์. (2543). การประเมินโครงการเสมาพัฒนาชีวิต : ศึกษาเฉพาะกรณี จังหวัดแม่ฮ่องสอน. (ออนไลน์). วิทยานิพนธ์ กศ.ม.(การบริหารการศึกษา). พิษณุโลก: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร. แหล่งข้อมูล: <http://www.thaiedresearch.org/article/index.htm>. วันที่สืบค้น 1 มีนาคม 2547.

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อประเมินผลโครงการเสมาพัฒนาชีวิต โดยใช้รูปแบบจำลองชิป (CIPP MODEL) ประเมิน 4 ด้าน คือ 1) ด้านสภาวะแวดล้อม 2) ด้านปัจจัยเบื้องต้น 3) ด้านกระบวนการ 4) ด้านผลผลิต ประชากรที่ใช้ในการวิจัย จำนวนทั้งสิ้น 285 คน ประกอบด้วยประชากร 4 กลุ่ม คือ 1) นักเรียนที่ได้รับทุนการศึกษาชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 100 คน 2) ผู้ปกครองนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่ได้รับทุนการศึกษา จำนวน 100 คน 3) ผู้บริหารสถานศึกษาที่มีนักเรียนได้รับทุนการศึกษา จำนวน 29 คน 4) คณะกรรมการผู้พิจารณาให้ทุนการศึกษาระดับอำเภอ จำนวน 56 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า มีจำนวน 3 ฉบับ ฉบับที่ 1 เป็นแบบสอบถามสำหรับผู้บริหารสถานศึกษาและคณะกรรมการผู้พิจารณาให้ทุนการศึกษา ฉบับที่ 2 เป็นแบบสอบถามสำหรับผู้ปกครองนักเรียนผู้ได้รับทุนการศึกษา ฉบับที่ 3 เป็นแบบสอบถามนักเรียนผู้ได้รับทุนการศึกษา สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ได้แก่ ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า ด้านสภาวะแวดล้อม ผู้บริหารสถานศึกษา คณะกรรมการผู้พิจารณาให้ทุนการศึกษา ผู้ปกครองนักเรียนที่ได้รับทุนการศึกษา และนักเรียนผู้ได้รับทุนการศึกษามีความเห็นว่ โครงการเสมาพัฒนาชีวิตเป็นโครงการที่มีความสำคัญที่ควรจะดำเนินการต่อไป เพราะเป็นโครงการที่สอดคล้องกับความต้องการของผู้ปกครองนักเรียน นักเรียนและคนในชุมชน แต่เพื่อให้ประสบผลสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพควรจะมีการปรับปรุงเกี่ยวกับการประชาสัมพันธ์ให้บุคคลที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาได้เข้าใจถึงวัตถุประสงค์ และการดำเนินงานของโครงการ และการเพิ่มทุนการศึกษาให้เพียงพอกับค่าใช้จ่ายของนักเรียนตามสภาพเศรษฐกิจปัจจุบัน ด้านปัจจัยเบื้องต้น พบว่า ควรจัดหาวัสดุ อุปกรณ์ สื่อฯ เพื่อใช้ในการประชาสัมพันธ์โครงการให้ทั่วถึง ด้านกระบวนการ ควรมีการปรับปรุงเกี่ยวกับขั้นตอนการคัดเลือกนักเรียนเพื่อรับทุนให้มีความยุ่งยากน้อยลง ทั้งพยายามจัดการเกี่ยวกับการเบิกจ่ายทุนการศึกษาให้มีความรวดเร็วและทันต่อความต้องการของนักเรียน ด้านผลผลิตพบว่า ควรมีการปรับปรุงเกี่ยวกับความเสมอภาค ความเป็นธรรมและความยุติธรรมสำหรับกลุ่มบุคคลที่มีความเหมาะสมที่จะได้รับทุนการศึกษา

หัวเรื่อง ประเมินโครงการ - เสมาพัฒนาชีวิต

27 สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. (2543). รายงานการประเมินผล
1 ทศวรรษ โครงการขยายโอกาสทางการศึกษา ปีการศึกษา 2533 – 2542 เส้นทาง
สู่การศึกษาระดับมัธยมศึกษาปีที่ 9 ปี. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาผลการดำเนินงานของโรงเรียนขยายโอกาส
ทางการศึกษา ของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ที่เปิดทำการสอนมา
ครบ 10 ปี กลุ่มตัวอย่างในการประเมินประกอบด้วย นักเรียน ครูผู้สอน ผู้บริหารโรงเรียน
ผู้ปกครองนักเรียน ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาที่เริ่มดำเนินการในปีการศึกษา 2533
จำนวน 119 โรงเรียน และผู้บริหารสถานศึกษา เจ้าของกิจการ/สถานประกอบการที่รับนักเรียน
ที่เรียนจบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จากโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาที่เป็นโรงเรียนกลุ่มตัวอย่าง
เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถาม จำนวน 5 ฉบับ จำแนกตามกลุ่มตัวอย่าง
ที่ให้ข้อมูล สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ร้อยละการแจกแจงความถี่ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วน
เบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการประเมินพบว่า ด้านบริบทของการดำเนินงานสามารถตอบสนองต่อเป้าหมาย
ตามนโยบายการศึกษาของชาติ และมติของคณะรัฐมนตรีเป็นอย่างมากทั้งด้านปริมาณและด้าน
คุณภาพ ด้านปัจจัยเบื้องต้น พบว่า มีความก้าวหน้าในการดำเนินการมาโดยลำดับทั้งในด้าน
บุคลากร สื่อ อุปกรณ์ในการเรียนรู้สำหรับนักเรียน มีการจัดอัตรากำลังครู และงบประมาณ
สนับสนุนการดำเนินการของโรงเรียนเพิ่มมากขึ้น นอกจากนี้ โรงเรียนยังใช้วิธีการประสานงาน
ขอความร่วมมือจากสถานศึกษาและหน่วยงาน องค์กรต่าง ๆ ในพื้นที่ทำให้โรงเรียนมีความพร้อม
ในการจัดการศึกษาในระดับนี้มากขึ้น และสามารถจัดการศึกษาจนประสบผลสำเร็จตามเป้าหมาย
ด้านผลของความสำเร็จในการดำเนินงาน พบว่า โรงเรียนสามารถจัดการศึกษาได้ประสบผลสำเร็จ
ในระดับที่เป็นที่พึงพอใจของทุกฝ่าย โดยเฉพาะในกลุ่มกรรมการโรงเรียน ผู้ปกครองนักเรียนที่
เห็นว่า เป็นการจัดการศึกษาที่สนองต่อความต้องการของนักเรียนและประชาชนในพื้นที่เป็น
อย่างดีเพราะช่วยประหยัดค่าใช้จ่ายผู้ปกครอง ทำให้เด็กยากจนได้เรียน และส่งผลให้ชุมชนเห็น
ประโยชน์และตื่นตัวในการศึกษาเพิ่มขึ้น ในด้านคุณภาพนั้นต่างเห็นว่าโรงเรียนขยายโอกาส
ทางการศึกษา ทำให้นักเรียนมีโอกาสเรียนสูงขึ้น มีความประพฤติดีขึ้น มีนิสัยใฝ่รู้ใฝ่เรียน
มีความรัก และผูกพันชุมชน มีช่องทางในการประกอบอาชีพและทำงานที่มีรายได้สูงขึ้น
มีความรับผิดชอบ และมีความเสี่ยงในการติดสิ่งเสพติดน้อยลง นอกจากนี้ยังพบว่าสถานศึกษา
และสถานประกอบการที่รับนักเรียนที่เรียนจบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 เข้าเรียนต่อ หรือเข้าทำงาน
ต่างมีความพึงพอใจต่อคุณลักษณะของนักเรียนในด้านความซื่อสัตย์ ความมีมนุษยสัมพันธ์
ความร่วมมือ และความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ซึ่งเป็นคุณลักษณะที่สำคัญจำเป็นในการทำงานและการ
อยู่ร่วมกันในสังคมไทย

หัวเรื่อง ประเมินโครงการ - ขยายโอกาสทางการศึกษา

28 สำเร็จ ไชยช่วย. (2543). การประเมินโครงการการจัดประสบการณ์เรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดยโสธร. (ออนไลน์). วิทยานิพนธ์ ค.ม.(การบริหารการศึกษา).
 อุดรราชธานี: สถาบันราชภัฏอุดรราชธานี.
 แหล่งที่มา: <http://www.thaiedresearch.org/article/index.htm>.
 วันที่สืบค้น 1 มีนาคม 2547.

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อประเมินผลการดำเนินงานโครงการการจัดประสบการณ์เรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดยโสธร โดยประเมินความก้าวหน้าของการดำเนินโครงการในรอบสามปีงบประมาณ 2539-2541 โดยการประยุกต์ใช้แบบจำลองซิป (CIPP) ในการประเมิน 4 ด้าน คือ ด้านบริบทเกี่ยวกับสภาพแวดล้อม ด้านปัจจัยนำเข้า ด้านกระบวนการ และด้านผลผลิต ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วยบุคลากรที่เกี่ยวข้องในการดำเนินการตามโครงการจัดประสบการณ์เรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดยโสธร ในปีการศึกษา 2541 จำนวน 29 โรงเรียน โดยกลุ่มประชากรมี 2 กลุ่ม คือ กลุ่มผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 174 คน กลุ่มครู จำนวน 831 คน รวมทั้งสิ้น 1,005 คน กลุ่มตัวอย่างประกอบด้วย ผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 138 คน ครู จำนวน 466 คน รวมทั้งสิ้น 604 คน ซึ่งได้จากการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามตารางของ R.V.Krejcie and D.W.Morgan แล้วทำการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified random sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วยแบบประเมิน และแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured interview) สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการแจกแจงความถี่

ผลการวิจัยพบว่า การดำเนินงานตามโครงการโดยภาพรวมทั้ง 4 ด้าน มีการปฏิบัติงานอยู่ในระดับปานกลาง ตามความคิดเห็นของกลุ่มผู้บริหารโรงเรียนและกลุ่มครู โดยมีค่าเฉลี่ย 3.44 และ 3.31 ตามลำดับ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านบริบท มีการปฏิบัติงานอยู่ในระดับปานกลางทั้งสองกลุ่ม โดยมีค่าเฉลี่ย 3.45 และ 3.34 ตามลำดับ ด้านปัจจัยนำเข้า มีการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมาก ตามความคิดเห็นของกลุ่มผู้บริหารโรงเรียน แต่กลุ่มครูเห็นว่าการปฏิบัติงานอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ย 3.65 และ 3.36 ตามลำดับ ด้านกระบวนการ มีการปฏิบัติงานอยู่ในระดับปานกลางทั้งสองกลุ่มโดยมีค่าเฉลี่ย 3.44 และ 3.33 ตามลำดับ ด้านผลผลิต มีการปฏิบัติงานอยู่ในระดับปานกลางทั้งสองกลุ่ม โดยมีค่าเฉลี่ย 3.22 และ 3.20 ตามลำดับ

สำหรับปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานตามโครงการ พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนขาดวิสัยทัศน์เกี่ยวกับการจัดประสบการณ์ ขาดสื่อเทคโนโลยีที่ทันสมัย ครูไม่มีเวลาเพียงพอในการจัดเตรียมการสอน และนักเรียนไม่มีความพร้อมที่จะเรียนรู้ด้วยตนเอง

หัวเรื่อง ประเมินโครงการ - การจัดประสบการณ์เรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง

29 สมคิด พรหมจ้อย; และคนอื่นๆ. (2543). การประเมินโครงการจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียมระยะทดลอง 5 ปี พ.ศ.2537 – 2542. วารสารวิชาการ สถาบันราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง. (3) : 35 – 47.

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อประเมินโครงการจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม ซึ่งเป็นโครงการของกระทรวงศึกษาธิการร่วมมือกับมูลนิธิไทยคม โดยประเมินผลสัมฤทธิ์ของโครงการ และปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับความสำเร็จ ปัญหาอุปสรรคของการจัดดำเนินโครงการ สำหรับจุดติดตั้งทั้งในและนอกระบบโรงเรียน กลุ่มผู้ให้ข้อมูลประกอบด้วย 2 แหล่ง คือ แหล่งข้อมูลประเภทบุคคล และเอกสาร แหล่งข้อมูลประเภทบุคคล ประกอบด้วย คณะกรรมการโครงการฯ และบุคลากรระดับบริหารของกรมที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับโครงการ จำนวน 16 คน ผู้บริหารศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด จำนวน 59 คน และผู้บริหารศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอ จำนวน 186 คน หน่วยจัดการเรียนการสอน/จุดติดตั้ง เขตการศึกษาละ 2 จังหวัดและกรุงเทพมหานครอีก 1 จังหวัด รวม 25 จังหวัด แหล่งข้อมูลประเภทเอกสารได้แก่ เอกสารผลการวิจัย ผลการประเมิน เอกสารและรายงานที่เกี่ยวข้องกับโครงการฯ เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินครั้งนี้ได้แก่ แบบสอบถาม และแบบบันทึกข้อมูล สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ใช้สถิติเชิงบรรยาย ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยเลขคณิต และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เพื่อบรรยายสภาพการดำเนินงานและผลการดำเนินงานในลักษณะต่างๆ วิเคราะห์ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับความสำเร็จใช้ t -test และ X -test /วิเคราะห์เนื้อหา ในกรณีของข้อคำถามปลายเปิด/วิเคราะห์ความสอดคล้องระหว่างข้อสรุปที่ได้จากแหล่งข้อมูลหลายแหล่ง

ผลการประเมิน พบว่า ด้านผลสัมฤทธิ์ของโครงการ มีจุดติดตั้งประมาณร้อยละ 37.80 จัดดำเนินการในระดับดีถึงดีมาก อีกร้อยละ 62.20 อยู่ในระดับพอใช้หรือต้องปรับปรุง ด้านปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับความสำเร็จ พบว่า ระบบบริหารจัดการเพื่อสนับสนุนโครงการ ระบบบริหารจัดการระบบนิเทศภายในของจุดติดตั้ง คุณภาพของรายการโทรทัศน์ คุณภาพ สื่อสิ่งพิมพ์ การสนับสนุนความจริงจังของผู้บริหาร จุดติดตั้ง ความรู้ความเข้าใจของครูเกี่ยวกับการใช้รายการโทรทัศน์ผ่านดาวเทียม มีผลต่อความสำเร็จ ในด้านปัญหาและอุปสรรค พบว่า อุปกรณ์ชำรุดบ่อย ผู้บริหารโรงเรียนจุดติดตั้งไม่ให้ความสำคัญ ขาดการประสานงานระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง จำนวนเครื่องรับโทรทัศน์มีน้อย ตารางออกอากาศล่าช้า สถานที่ติดตั้งโทรทัศน์ไม่เหมาะสม ครูผู้สอนไม่เห็นความสำคัญ งบประมาณมีน้อย การนิเทศติดตามและประเมินผลยังไม่เป็นระบบจริงจัง

หัวเรื่อง ประเมินโครงการ - การจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม

30 กระทรวงศึกษาธิการ. (2544). รายงานการประเมินผลการจัดการศึกษาเพื่อคนพิการ : ปีการศึกษาเพื่อคนพิการ. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.

การประเมินผลครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินผลการดำเนินงานการจัดการศึกษา สำหรับคนพิการของกระทรวงศึกษาธิการ ในปีการศึกษา 2542 โดยประเมินผล 4 ด้าน ตามรูปแบบการประเมินแบบซิป (CIPP Model) คือ 1) บริบทการจัดการศึกษา 2) ปัจจัยที่จำเป็นในการจัดการศึกษา 3) กระบวนการดำเนินงาน และ 4) ผลการดำเนินงานในปีการศึกษา เพื่อคนพิการ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการประเมินผลได้มาโดยการสุ่มด้วยวิธีกำหนดโควตา (Quota Sampling) ได้แก่ กลุ่มผู้รับบริการ จำนวน 1,110 คน กลุ่มผู้ให้บริการ จำนวน 630 คน และ กลุ่มตัวอย่างจากการตอบทางอินเทอร์เน็ต โฮมเพจของผู้รับบริการการศึกษา จำนวน 25 คน ผู้ให้บริการจัดการศึกษา จำนวน 10 คน รวมทั้งสิ้น 1,775 คน เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินเป็นแบบสอบถามชนิดตรวจสอบรายการ และโดยการสนทนากลุ่ม (Focus Groups) การวิเคราะห์ข้อมูลด้านคุณภาพใช้การวิเคราะห์เชิงเนื้อหา การวิเคราะห์ด้านปริมาณใช้ค่าสถิติร้อยละ

ผลการประเมินดังนี้ 1) ด้านบริบท พบว่า สามารถขยายบริการการศึกษาให้กับคนพิการ ในทุกรูปแบบได้เพิ่มขึ้น 3 เท่าตัว หรือร้อยละ 215 ขยายศูนย์การศึกษาพิเศษเขตการศึกษาได้ครบทุกเขต ส่วนด้านคุณภาพ มีการจำแนกประเภทความพิการและส่งต่อเพื่อการศึกษาควบคู่กับการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ และเตรียมความพร้อมก่อนส่งต่อเพื่อเข้ารับการศึกษที่จัดให้สำหรับเด็กพิการได้รับประโยชน์จากการศึกษาพิเศษมากขึ้น 2) ปัจจัยที่จำเป็นในการจัดการศึกษา พบว่า ทุกหน่วยงานสามารถจัดบริการสื่อ สิ่งอำนวยความสะดวก บริการและให้ความช่วยเหลืออื่นทางการศึกษาทำให้คนพิการได้รับบริการต่าง ๆ ตามความต้องการจำเป็นเพื่อการเรียนรู้ได้อย่างต่อเนื่อง 3) ด้านกระบวนการดำเนินงาน พบว่า มีปัญหาอุปสรรคที่สำคัญ คือ การนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติล่าช้า และระดับปฏิบัติสับสนอันเนื่องจากขาดกระบวนการทำความเข้าใจที่เป็นรูปธรรมให้ชัดเจน งบประมาณที่ได้รับไม่สอดคล้องกับจำนวนเด็กพิการที่เข้ารับบริการการศึกษาเพิ่มมากขึ้นตามเป้าหมาย นโยบาย ครูและบุคลากรทางการศึกษาพิเศษมีไม่เพียงพอกับจำนวนนักเรียนพิการที่เพิ่มขึ้น และยังขาดความรู้และประสบการณ์ในการจัดการศึกษาพิเศษเพื่อคนพิการ ผู้บริหารสถานศึกษา ขาดความรู้ความเข้าใจและไม่ให้ความสำคัญในการบริหารจัดการศึกษา สำหรับคนพิการ 4) ผลการดำเนินงานในปีการศึกษาเพื่อคนพิการ พบว่า บรรลุผลตามนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการเป็นอย่างดี คนพิการ ผู้ปกครอง ครูผู้สอน และผู้บริหารสถานศึกษาที่จัดการศึกษาให้กับคนพิการ ส่วนใหญ่พึงพอใจกับผลการดำเนินงานจัดการศึกษาในปีการศึกษาเพื่อคนพิการ และยังได้พัฒนาให้ครบวงจรอย่างต่อเนื่องต่อไป เช่น การวิจัยในชั้นเรียนและการจัดทำมาตรฐานคุณภาพการศึกษาพิเศษ และตัวชี้วัด เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาเพื่อคนพิการ

หัวเรื่อง ประเมินโครงการ - จัดการศึกษาเพื่อคนพิการ

31 นวลปรานต์ เมธิกุล. (2544). การประเมินโครงการโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดกำแพงเพชร. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต. (การบริหารการศึกษา). กำแพงเพชร: บัณฑิตวิทยาลัยสถาบันราชภัฏกำแพงเพชร. อัดสำเนา.

การประเมินครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อประเมินโครงการโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดกำแพงเพชร ใน 2 ด้าน คือด้านปัจจัยที่ใช้ในการดำเนินโครงการ และด้านกระบวนการดำเนินงานตามโครงการ เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) โดยสอบถามจากผู้ให้ข้อมูลซึ่งประกอบด้วย ผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 176 คน ครูอนามัยโรงเรียน จำนวน 176 คน และเจ้าหน้าที่สาธารณสุข จำนวน 135 คน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เนื้อหาในส่วนที่เป็นแบบสอบถามปลายเปิด

ผลการประเมินพบว่า ผู้บริหารโรงเรียน ครูอนามัยโรงเรียน และเจ้าหน้าที่สาธารณสุข มีความเห็นสอดคล้องกันว่า คู่มือการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ มีความเหมาะสมในระดับมาก คณะกรรมการส่งเสริมสุขภาพระดับจังหวัดและอำเภอ มีความเหมาะสมในระดับปานกลาง และงบประมาณมีความเหมาะสมในระดับน้อย ความเหมาะสมของกระบวนการดำเนินงานตามโครงการ ผู้บริหารโรงเรียน ครูอนามัยโรงเรียน และเจ้าหน้าที่สาธารณสุข มีความเห็นสอดคล้องกันว่า การกำหนดนโยบายด้านส่งเสริมสุขภาพของโรงเรียน การค้นหาปัญหา/ความต้องการด้านสุขภาพของโรงเรียน การจัดทำแผนงาน/โครงการส่งเสริมสุขภาพ มีความเหมาะสมในระดับปานกลาง

ปัญหาสำคัญ ได้แก่ คณะกรรมการส่งเสริมสุขภาพระดับจังหวัดและระดับอำเภอขาดการนิเทศติดตามผล ขาดการชี้แจงงานในรายละเอียดขั้นตอนการดำเนินงาน คู่มือการดำเนินงานไม่เพียงพอ และงบประมาณมีน้อย

หัวเรื่อง ประเมินโครงการ - โรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ

32 บุชกร เพ็งหาจิตต์. (2544). *การประเมินโครงการพัฒนาศักยภาพนักศึกษา เพื่อความเป็นเลิศ มหาวิทยาลัยศรีปทุม. ปรินท์งานพิมพ์การศึกษามหาบัณฑิต. (พลศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. อัดสำเนา.*

การวิจัยครั้งนี้ มีจุดมุ่งหมาย เพื่อประเมินโครงการพัฒนาศักยภาพนักศึกษาเพื่อความเป็นเลิศ มหาวิทยาลัยศรีปทุม ประชากรที่ใช้ในการวิจัย แบ่งเป็น 4 กลุ่ม คือ คณะกรรมการดำเนินโครงการ จำนวน 10 คน นักศึกษาที่เป็นนักกีฬา จำนวน 344 คน บัณฑิต จำนวน 130 คน และมหาบัณฑิตในโครงการ จำนวน 30 คน รวมทั้งสิ้น 514 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ แบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง โดยใช้รูปแบบการประเมินแบบชิป (CIPP Model) มีค่าความเชื่อมั่น ดังนี้ คณะกรรมการดำเนินโครงการเท่ากับ .940 นักศึกษาที่เป็นนักกีฬา เท่ากับ .916 บัณฑิตในโครงการเท่ากับ .921 มหาบัณฑิตในโครงการ เท่ากับ .927 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า วัตถุประสงค์ของโครงการมีความเหมาะสมในระดับดี ด้านปัจจัยเบื้องต้นพบว่า เกณฑ์ คุณสมบัติและวิธีการคัดเลือกผู้สมัคร มีความเหมาะสมในระดับดี ด้านกระบวนการ พบว่า การพัฒนาและเพิ่มศักยภาพนักศึกษาและด้านวิชาการ มีความเหมาะสมในระดับดีมาก ด้านผลผลิต พบว่า บัณฑิตและมหาบัณฑิตมีคุณสมบัติและความสามารถ มีความเหมาะสมในระดับดีมาก

หัวเรื่อง ประเมินโครงการ - พัฒนาศักยภาพนักศึกษา

33 เพิ่ม สุรักษา. (2544). การประเมินโครงการฝึกอบรมสาขาพืช ปี 2543 ของศูนย์ส่งเสริม และฝึกอบรมการเกษตรแห่งชาติ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต. (บริหารการศึกษา). นครปฐม: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร. (อัดสำเนา).

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อประเมินโครงการฝึกอบรมสาขาพืช ปี 2543 ของศูนย์ส่งเสริมและฝึกอบรมการเกษตรแห่งชาติ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ใน 4 ด้าน คือ 1) ด้านความสอดคล้องของโครงการกับกิจกรรมในโครงการ 2) ด้านความเหมาะสมของทรัพยากรโครงการที่ใช้ในการดำเนินโครงการ 3) ด้านการบริหารโครงการในแต่ละองค์ประกอบ 4) เพื่อทราบความคิดเห็นเกี่ยวกับโครงการ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ โครงการฝึกอบรมสาขาพืช จำนวน 7 โครงการ ผู้ให้ข้อมูลประกอบด้วย ผู้เชี่ยวชาญ ผู้ดำเนินการจัดฝึกอบรม และผู้เข้ารับการฝึกอบรม เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า โครงการกับกิจกรรมในโครงการมีความสอดคล้องอยู่ในระดับมาก ทั้งโดยภาพรวมและรายด้าน ทรัพยากรโครงการที่ใช้ในการดำเนินการฝึกอบรมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ทั้งโดยภาพรวมและรายด้าน การบริหารโครงการแต่ละองค์ประกอบมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ทั้งโดยภาพรวมและรายด้าน

สำหรับความคิดเห็นเกี่ยวกับโครงการจากผู้เชี่ยวชาญ ผู้ดำเนินการจัดฝึกอบรม และผู้เข้ารับการฝึกอบรม เห็นว่ามีความเหมาะสมมากทั้งสามด้าน

หัวเรื่อง ประเมินโครงการ - ฝึกอบรม

34 ศุภลิต หล้าเชียงของ. (2544). การประเมินโครงการปฏิรูปการศึกษาเกษตรเพื่อชีวิต
 ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดมุกดาหาร.
 วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต. (การบริหารการศึกษา).
 มหาสารคาม: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. อัดสำเนา.

การศึกษาครั้งนี้มีจุดมุ่งหมาย เพื่อศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับการประเมินโครงการปฏิรูปการศึกษาเกษตรเพื่อชีวิต ของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดมุกดาหาร ปีการศึกษา 2543 ในด้านบริบท ด้านปัจจัยเบื้องต้น ด้านกระบวนการ และด้านผลผลิต กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 144 คน ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 72 คน และครูผู้รับผิดชอบโครงการ จำนวน 72 คน ซึ่งได้มาโดยการสุ่มอย่างง่าย เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า มีค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อตั้งแต่ 0.27 – 0.72 และค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ เท่ากับ 0.96 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการศึกษาพบว่า ครู - อาจารย์โดยส่วนรวม และจำแนกตามสถานภาพและขนาดโรงเรียน มีความเห็นว่า โรงเรียนประถมศึกษาได้ดำเนินโครงการปฏิรูปการศึกษาเกษตรเพื่อชีวิตด้านบริบท มีความรู้ความเข้าใจอยู่ในระดับมาก ด้านปัจจัยเบื้องต้น มีความพอเพียง ความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง ในด้านกระบวนการมีการปฏิบัติตามขั้นตอนอยู่ในระดับปานกลาง และด้านผลผลิต มีผลการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก

หัวเรื่อง ประเมินโครงการ - ปฏิรูปการศึกษาเกษตรเพื่อชีวิต

35 สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. (2544). รายงานการประเมินโครงการพัฒนาทักษะคอมพิวเตอร์ครู สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์อักษรไทย.

การประเมินผลครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ประเมินผลการดำเนินโครงการพัฒนาทักษะคอมพิวเตอร์ครู สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ โดยใช้รูปแบบจำลองชิป (CIPP Model) เป็นแนวทางในการประเมิน 4 ด้าน คือด้านสภาวะแวดล้อม ด้านปัจจัยเบื้องต้น ด้านกระบวนการดำเนินงาน และด้านผลผลิตของโครงการ 2) เพื่อศึกษาปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะในการดำเนินโครงการ กลุ่มตัวอย่างในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ ครูและผู้บริหารโรงเรียน ผู้เข้ารับการอบรมตามโครงการ จำนวน 1,780 คน ผู้รับผิดชอบระดับจังหวัด จำนวน 10 คน และผู้รับผิดชอบระดับอำเภอ จำนวน 20 คน วิทยากรพี่เลี้ยง จำนวน 35 คน รวมทั้งสิ้น 1,845 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถามชนิดแบบตรวจสอบรายการ (Check List) และแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) แบบสัมภาษณ์ แบบทดสอบการวิเคราะห์ข้อมูลใช้ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และวิเคราะห์เนื้อหาในส่วนที่เป็นข้อมูลปลายเปิด

ผลการประเมินพบว่า ด้านสภาวะแวดล้อม ได้แก่ วัตถุประสงค์ของโครงการสอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาลด้านการศึกษา สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และเป็นไปตามความคาดหวังของผู้เข้ารับการอบรม ด้านปัจจัยเบื้องต้นพบว่า สถานที่ ที่ใช้ในการอบรมมีความเหมาะสม สื่อ เอกสาร อุปกรณ์ งบประมาณในการฝึกอบรมยังไม่เพียงพอ ระยะเวลาในการอบรมน้อยเกินไป ด้านกระบวนการดำเนินงาน ส่วนใหญ่เห็นว่ามีเหมาะสมดี ด้านผลผลิตของโครงการพบว่า ประสบความสำเร็จค่อนข้างดี ผลที่ได้จากการประเมินสามารถนำไปพัฒนาปรับปรุง วางแผนด้านเทคโนโลยี พัฒนาการเรียนการสอนและการบริหารจัดการในโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพ

หัวเรื่อง ประเมินโครงการ - ฝึกอบรม

36 สมชาย สุขสด. (2544). การประเมินโครงการอาหารกลางวัน ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดลพบุรี. (ออนไลน์). วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การบริหารการศึกษา). ลพบุรี: บัณฑิตวิทยาลัย สถาบันราชภัฏเทพสตรี.
แหล่งที่มา: <http://server2.tiac.or.th/thesis/result2t.asp>. วันที่สืบค้น 5 มีนาคม 2547.

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินโครงการอาหารกลางวัน ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดลพบุรี ในด้านสภาวะแวดล้อมของโครงการ ด้านกระบวนการปฏิบัติระหว่างดำเนินโครงการ และด้านผลผลิตของโครงการซึ่งเป็นผลทางตรง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยคือ โรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดลพบุรี ปีการศึกษา 2544 ที่ได้จากประชากร จำนวน 374 โรงเรียน โดยการสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ ที่จำแนกตามขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ ได้จำนวนเป็น 98,68 และ 25 โรงเรียน ตามลำดับ รวมเป็นขนาดกลุ่มตัวอย่าง 191 โรงเรียน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม เกี่ยวกับการประเมินโครงการอาหารกลางวัน จำนวน 764 ฉบับ ส่งให้ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้รับผิดชอบโครงการ ผู้ปกครองนักเรียน และประธานนักเรียน เป็นผู้ให้ข้อมูล สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า ด้านสภาวะแวดล้อมของโครงการ อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาตามองค์ประกอบพบว่า ความต้องการจำเป็นของโครงการ ความเป็นไปได้ของโครงการ และความพร้อมอยู่ในระดับปานกลาง ในขณะที่วัตถุประสงค์ของโครงการอยู่ในระดับมาก ด้านกระบวนการปฏิบัติระหว่างดำเนินโครงการอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดอยู่ในระดับมาก ได้แก่ จัดบริการอาหารกลางวัน อย่างต่อเนื่องตลอดปีการศึกษา สำหรับข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด อยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ จัดกิจกรรมที่นำรายได้และผลผลิตมาสนับสนุนโครงการอาหารกลางวันอย่างต่อเนื่อง ด้านผลผลิตของโครงการซึ่งเป็นผลทางตรง อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า นักเรียนกลุ่มเป้าหมายได้แก่ นักเรียนที่มีภาวะทุพโภชนาการ นักเรียนที่ขาดแคลนและนักเรียนปกติได้รับประทานอาหารกลางวันครบ 200 วัน

หัวเรื่อง ประเมินโครงการ – อาหารกลางวันในโรงเรียนประถมศึกษา

37 กรมวิชาการ. (2545). *การประเมินผลโครงการศูนย์พัฒนากิจกรรมส่งเสริมการอ่าน.*

พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อประเมินผลการดำเนินงานศูนย์พัฒนากิจกรรมส่งเสริมการอ่าน และศึกษานิสัยรักการอ่านของนักเรียน โดยใช้รูปแบบจำลองชิป (CIPP Model) เป็นแนวทางในการประเมินผล 4 ด้าน ได้แก่ ด้านสภาพแวดล้อม (Context) ด้านปัจจัยนำเข้า (Input) ด้านกระบวนการทำงาน (Process) และด้านผลผลิต (Product) และศึกษานิสัยรักการอ่านของนักเรียน กลุ่มประชากรในการประเมินผลโครงการ เป็นประชากรจากโรงเรียนที่เป็นศูนย์พัฒนากิจกรรมส่งเสริมการอ่าน ซึ่งเลือกกลุ่มตัวอย่างด้วยวิธีการสุ่มอย่างง่าย แบ่งออกตามภูมิภาค คือ ภาคเหนือ ภาคใต้ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคกลาง ภาคตะวันออก กรุงเทพมหานคร และจังหวัดเขตปริมณฑล จำนวน 36 โรงเรียนใน 27 จังหวัดและกรุงเทพมหานคร กลุ่มตัวอย่างได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 36 คน ครูผู้สอน จำนวน 102 คน ครูบรรณารักษ์ จำนวน 39 คน ได้มาโดยวิธีการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง และนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 – 6 จำนวน 5,248 คน ได้มาโดยวิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยแบ่งเป็น 2 ฉบับ ได้แก่ แบบสอบถามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้สอน และครูบรรณารักษ์เป็นแบบสอบถามชนิดสำรวจรายการและแบบมาตราส่วนประมาณค่า แบบสอบถามนักเรียนเป็นแบบสอบถามชนิดสำรวจรายการ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการประเมินพบว่า ด้านสภาพแวดล้อม ได้แก่ หลักการ วัตถุประสงค์และเป้าหมายของโครงการ โดยรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับดี ด้านปัจจัยนำเข้า พบว่า บุคลากร วัสดุอุปกรณ์ และงบประมาณ โดยรวมมีความเพียงพออยู่ในระดับต้องปรับปรุง ด้านกระบวนการพบว่า การดำเนินงานลักษณะกิจกรรมส่งเสริมการอ่านและการประเมินผล โดยรวมมีการดำเนินงานอยู่ในระดับต้องปรับปรุงการประเมินผลโครงการศูนย์พัฒนากิจกรรมส่งเสริมการอ่านด้านผลผลิต พบว่า ผลการดำเนินงานโดยรวมมีความพึงพอใจอยู่ในระดับดี สำหรับนิสัยรักการอ่านของนักเรียน พบว่า นักเรียนส่วนใหญ่ให้ความสนใจในการอ่านหนังสือ โดยนักเรียนจะอ่าน 2 – 3 วันต่อครั้ง

หัวเรื่อง ประเมินโครงการ - ศูนย์พัฒนากิจกรรมส่งเสริมการอ่าน

38 ฉวีวรรณ พูลทรัพย์. (2545). การประเมินโครงการรุ่งอรุณจังหวัดน่าน. (ออนไลน์)
 วิทยานิพนธ์ ค.ม.(การบริหารการศึกษา). อุดรดิตถ์: บัณฑิตวิทยาลัย สถาบันราชภัฏ
 อุดรดิตถ์. แหล่งที่มา: <http://server2.tiac.or.th/thesis/result2t.asp>.
 วันที่สืบค้น 10 มีนาคม 2547.

การประเมินครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินโครงการรุ่งอรุณ จังหวัดน่าน ในด้านบริบท
 ด้านปัจจัยสนับสนุน ด้านกระบวนการ และด้านผลผลิต กลุ่มตัวอย่างในการประเมิน ได้แก่
 ผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 20 คน ครูผู้รับผิดชอบโครงการ จำนวน 263 คน ผู้นำชุมชนจำนวน
 20 คน นักเรียน จำนวน 364 คน ผู้ปกครองนักเรียน จำนวน 364 คน เครื่องมือที่ใช้ในการประเมิน
 ในครั้งนี้ เป็นแบบสอบถาม แบบทดสอบ การสัมภาษณ์ และการสนทนากลุ่ม สถิติที่ใช้ในการ
 วิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทดสอบค่าที(t-test)

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้ ด้านบริบท พบว่า ส่วนใหญ่สอดคล้องกับเกณฑ์ในระดับมาก
 โรงเรียนที่มีผลการประเมินสูงสุดมี 2 โรงเรียน ซึ่งมีผลการประเมินสูงสุดทุกรายการ ด้านปัจจัย
 สนับสนุนพบว่า โรงเรียนส่วนใหญ่ผ่านเกณฑ์การประเมินขั้นต่ำ ด้านกระบวนการพบว่าทุก
 โรงเรียนผ่านเกณฑ์การประเมินขั้นต่ำ ซึ่งมีผลการประเมินในระดับปานกลางถึงมาก ด้านผลผลิต
 พบว่าในด้านความรู้ความเข้าใจส่วนใหญ่ผ่านเกณฑ์การประเมินขั้นต่ำ และมีผลการประเมินใน
 ระดับน้อยที่สุดถึงมากที่สุด และเมื่อเปรียบเทียบผลการปฏิบัติก่อนการเรียนรู้และหลังการเรียนรู้
 เรื่องการอนุรักษ์พลังงานและสิ่งแวดล้อม พบว่า หลังการเรียนรู้ นักเรียนทุกโรงเรียนมีการปฏิบัติ
 ดนดีขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

หัวเรื่อง ประเมินโครงการ - อนุรักษ์พลังงานและสิ่งแวดล้อม

39 บัณฑิต จิตจำ. (2545). การประเมินโครงการนําร่องการจัดการศึกษาภาคบังคับ 9 ปี ของสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดลพบุรี. (ออนไลน์). วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การบริหารการศึกษา). ลพบุรี: บัณฑิตวิทยาลัย สถาบันราชภัฏเทพสตรี. แหล่งที่มา: <http://www.thaiedresearch.org/article/index.htm>. วันที่สืบค้น 1 มีนาคม 2547.

การวิจัยนี้วัตถุประสงค์ เพื่อประเมินโครงการนําร่องการจัดการศึกษาภาคบังคับ 9 ปี ของโรงเรียนประถมศึกษาสังกัด สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดลพบุรี ประจำปีการศึกษา 2544 ใน 3 ด้าน คือ 1) ปัจจัยพื้นฐานด้านสภาวะแวดล้อมของโครงการ 2) ด้านกระบวนการปฏิบัติระหว่างดำเนินโครงการ 3) ด้านผลผลิตของโครงการ โดยนำแบบจำลองการประเมิน "CPO" (CPO's Evaluation Model) มาใช้เป็นรูปแบบในการประเมิน ประชากร/กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย ได้แก่ บุคลากรในโรงเรียนนําร่องการจัดการศึกษาภาคบังคับ 9 ปี ของสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดลพบุรี ปีการศึกษา 2544 จำนวน 12 โรงเรียน รวม 166 คน แยกเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่ 1) ผู้บริหารโรงเรียนนําร่องการจัดการศึกษาภาคบังคับ 9 ปี จำนวน 17 คน 2) ครูผู้สอนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ในโรงเรียนนําร่องการจัดการศึกษาภาคบังคับ 9 ปี จำนวน 125 คน 3) กรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานฝ่ายตัวแทนผู้ปกครองในโรงเรียนนําร่องการจัดการศึกษาภาคบังคับ 9 ปี โรงเรียนละ 2 คน เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ แบบประเมินโครงการ มี 2 ฉบับ คือ ฉบับที่ 1 แบบประเมินสำหรับผู้บริหารและครู เป็นแบบสำรวจรายการ และแบบมาตราส่วนประมาณค่า ฉบับที่ 2 สำหรับกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นตัวแทนผู้ปกครองนักเรียน เป็นแบบสำรวจรายการชนิดมาตราส่วนประมาณค่า สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยพื้นฐานด้านสภาวะแวดล้อมของโครงการ อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายองค์ประกอบ พบว่า ความต้องการจำเป็นของโครงการ ความเป็นไปได้ของโครงการ และความพร้อมของทรัพยากร อยู่ในระดับปานกลาง ส่วนความเหมาะสมของวัตถุประสงค์ของโครงการอยู่ในระดับมาก ด้านกระบวนการปฏิบัติระหว่างการดำเนินโครงการ อยู่ในระดับปานกลาง ด้านผลผลิตของโครงการ อยู่ในระดับมาก

หัวเรื่อง ประเมินโครงการ - นําร่องจัดการศึกษาภาคบังคับ 9 ปี

40 พัชรภา มนัสปัญญากุล. (2545). การประเมินโครงการโรงเรียนสีขาวในโรงเรียน
มัธยมศึกษา จังหวัดกาญจนบุรี. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. (การศึกษา
ผู้ใหญ่และการศึกษาต่อเนื่อง). นครปฐม: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.
อัสสัมชัญ.

การวิจัยนี้มีจุดประสงค์ เพื่อประเมินโครงการโรงเรียนสีขาวในโรงเรียนมัธยมศึกษา
จังหวัดกาญจนบุรี ด้านสภาวะแวดล้อม ด้านปัจจัยเบื้องต้น ด้านกระบวนการและด้านผลลัพธ์
และศึกษาผลการประเมินโครงการโรงเรียนสีขาวระหว่างโรงเรียนในเขตพื้นที่เมือง โรงเรียนในเขต
พื้นที่ชนบท และโรงเรียนในเขตพื้นที่ชายแดน กลุ่มตัวอย่างได้แก่ โรงเรียนในเขตพื้นที่เมือง 2 แห่ง
โรงเรียนในเขตพื้นที่ชนบท 2 แห่ง และโรงเรียนในเขตพื้นที่ชายแดน 2 แห่ง โดยการสอบถามจาก
คณะกรรมการโรงเรียนสีขาว แห่งละ 7 คน ประกอบด้วย ผู้แทนฝ่ายบริหาร ผู้แทนครู ผู้แทน
ผู้ปกครอง ผู้แทนนักเรียน ตำรวจหรือทหาร ผู้นำชุมชน ภูมิปัญญาท้องถิ่น รวมทั้งสิ้น 42 คน
เก็บรวบรวมข้อมูลโดยวิธีการวิเคราะห์เอกสาร การสอบถาม และการสังเกตกิจกรรม เครื่องมือ
ที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย
ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า การประเมินโครงการโรงเรียนสีขาว โดยภาพรวมผ่านเกณฑ์
การประเมิน โดยด้านสภาวะแวดล้อมผ่านเกณฑ์ในระดับที่สูงสุด ส่วนด้านปัจจัยเบื้องต้น
ผ่านเกณฑ์ ในระดับต่ำที่สุด และเมื่อนำมาแยกเป็นรายด้านและแต่ละเขตพื้นที่มีรายละเอียดดังนี้
1) ด้านสภาวะแวดล้อม พบว่า คณะกรรมการโรงเรียนสีขาวส่วนใหญ่เห็นว่าวัตถุประสงค์ของ
โครงการมีความสอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาล นโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ และนโยบาย
ของกรมสามัญศึกษา เกี่ยวกับการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษา 2) ด้านปัจจัย
เบื้องต้น พบว่า งบประมาณและวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการดำเนินงานไม่มีความเหมาะสมต่อ
การดำเนินงานตามโครงการ ส่วนบุคลากรและระยะเวลาในการดำเนินงานมีความเหมาะสม
ต่อโครงการ 3) ด้านกระบวนการ พบว่า โรงเรียนมีการจัดกิจกรรมเกี่ยวกับการป้องกันปัญหา
ยาเสพติด แต่ไม่ได้จัดกิจกรรมเกี่ยวกับการแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษา และ
คณะกรรมการโรงเรียนสีขาวส่วนใหญ่ให้ความร่วมมือกับโรงเรียนในการดำเนินกิจกรรมตาม
โครงการของโรงเรียน 4) ด้านผลลัพธ์ พบว่า ความสำเร็จของโครงการและความร่วมมือของชุมชน
ต่อความสำเร็จของโครงการอยู่ในระดับมาก 5) การดำเนินงานโครงการโรงเรียนสีขาว ระหว่าง
โรงเรียนในเขตพื้นที่เมือง โรงเรียนในเขตพื้นที่ชนบท และโรงเรียนในเขตพื้นที่ชายแดน พบว่า
การดำเนินงานมีผลใกล้เคียงกัน

หัวเรื่อง ประเมินโครงการ - โรงเรียนสีขาว

41 พีระพงษ์ ทานา. (2545). การประเมินโครงการพลศึกษา ในโรงเรียนประถมศึกษา
จังหวัดอำนาจเจริญ. (ออนไลน์). วิทยานิพนธ์ ศศ.ม.(พลศึกษา).
กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. แหล่งที่มา:
<http://www.thaiedresearch.org/article/index.htm>. วันที่สืบค้น 1 มีนาคม 2547.

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ประเมินสภาพโครงการพลศึกษาในโรงเรียน
ประถมศึกษา ในจังหวัดอำนาจเจริญ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ
ในด้านปรัชญา ด้านการจัดและบริหาร ด้านการจัดชั้นเรียน ด้านบุคลากร ด้านหลักสูตร
ด้านอุปกรณ์ สถานที่ สิ่งอำนวยความสะดวก และด้านกิจกรรมเสริมหลักสูตร 2) เพื่อเปรียบเทียบ
สภาพของโครงการพลศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา
จังหวัดอำนาจเจริญ ระหว่างโรงเรียนขนาดใหญ่ กับโรงเรียนขนาดเล็ก ประชากร ได้แก่ ครูผู้สอน
วิชาพลศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดอำนาจเจริญ จำนวน 261 คน จากโรงเรียน 261
โรงเรียน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ หัวหน้าหมวดวิชาพลศึกษา จำนวน 180 คน
ของโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดอำนาจเจริญ ปีการศึกษา 2544 โดยการสุ่มตัวอย่างอย่างง่าย
ด้วยการจับสลาก เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบประเมินมี 3 ลักษณะ คือ แบบสำรวจรายการ
แบบประเมินค่า และแบบปลายเปิด สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าเฉลี่ย และค่าส่วน
เบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า ค่าเฉลี่ยของคะแนนสภาพของโครงการพลศึกษาในโรงเรียนสังกัด
สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอำนาจเจริญ ร้อยละ 65.69 อยู่ในระดับต่ำ แยกเป็นรายด้าน
ดังนี้ ด้านปรัชญา ด้านการจัดชั้นเรียน และด้านหลักสูตร อยู่ในระดับปานกลาง ด้านการจัดและ
บริหาร ด้านบุคลากร ด้านกิจกรรมเสริมหลักสูตร ด้านการประเมินผล อยู่ในระดับต่ำ ด้านอุปกรณ์
สถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวก อยู่ในระดับต่ำมาก เมื่อเปรียบเทียบสภาพของโครงการ
พลศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษา ระหว่างโรงเรียนขนาดใหญ่กับโรงเรียนขนาดเล็ก ผลปรากฏว่า
โรงเรียนขนาดใหญ่มีสภาพของโครงการพลศึกษาโดยรวมอยู่ในระดับดี โรงเรียนขนาดเล็กมี
สภาพของโครงการพลศึกษาโดยรวมอยู่ในระดับต่ำ

หัวเรื่อง ประเมินโครงการ - พลศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษา

42 สมศักดิ์ ทองก้านเหลือง. (2545). การประเมินโครงการจัดการศึกษาสำหรับบุคลากรประจำการ (กศ.บป.) สถาบันราชภัฏสุราษฎร์ธานี. (ออนไลน์). วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การวัดและประเมินผลการศึกษา). สุราษฎร์ธานี: สถาบันราชภัฏสุราษฎร์ธานี. แหล่งที่มา: <http://www.thaiedresearch.org/result/info2.php?id=6693>. วันที่สืบค้น 5 มีนาคม 2547.

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อประเมินโครงการจัดการศึกษาสำหรับบุคลากรประจำการของสถาบันราชภัฏสุราษฎร์ธานี โดยประยุกต์ใช้รูปแบบการประเมินแบบชิป (CIPP Model) ของ Stufflebeam เป็นกรอบในการประเมิน 4 ด้าน ได้แก่ ด้านสภาวะแวดล้อม ด้านปัจจัยเบื้องต้น ด้านกระบวนการ และด้านผลิตผล ประชากร/กลุ่มตัวอย่างประกอบด้วยคณะผู้ดำเนินโครงการ กศ.บป. ได้แก่ คณะผู้บริหารและคณะผู้ปฏิบัติการ จำนวน 350 คน, นักศึกษาตามโครงการ รุ่นที่ 13 และ 14 / ศูนย์การศึกษาที่สถาบันและรุ่นที่ 4 ศูนย์การศึกษาจังหวัดชุมพร จำนวน 5,364 คน และผู้บังคับบัญชาหรือนายจ้างของผู้ที่สำเร็จการศึกษาจากโครงการ กศ.บป. ในพื้นที่จังหวัดสุราษฎร์ธานีและจังหวัดชุมพร จำนวน 450 คน เครื่องมือที่ใช้ในการประเมิน ได้แก่ แบบบันทึกจำนวนนักศึกษาในโครงการ , แบบบันทึกการศึกษาวิเคราะห์เอกสารต่างๆ แบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์

ผลการประเมินพบว่า ด้านสภาวะแวดล้อม เป็นโครงการที่มีความสำคัญและจำเป็นต่อการพัฒนาท้องถิ่นด้านการศึกษาในระดับอุดมศึกษา โดยจัดการศึกษาสอดคล้องกับต้องการของ คนในท้องถิ่นค่อนข้างมาก ด้านปัจจัยเบื้องต้นพบว่า ทรัพยากรที่ใช้ในการดำเนินโครงการมีความพร้อมและเป็นไปได้ในการดำเนินโครงการให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ ด้านกระบวนการพบว่า การดำเนินโครงการ กศ.บป.ทั้งระบบที่สถาบันฯ มีค่าเฉลี่ย 2.49 อยู่ในระดับพอใช้ซึ่งต่ำกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ และที่ศูนย์ให้ศึกษานอกสถาบันฯ มีค่าเฉลี่ย 2.52 อยู่ในระดับดีซึ่งเท่ากับเกณฑ์ที่กำหนดไว้ และการดำเนินโครงการ กศ.บป. ของสถาบันราชภัฏสุราษฎร์ธานี ทั้งระบบมีค่าเฉลี่ย 2.50 อยู่ในระดับดีซึ่งเท่ากับเกณฑ์ที่กำหนดไว้ ด้านผลิตผลพบว่า ผู้สำเร็จการศึกษาจากโครงการ ปีการศึกษา 2540 - 2541 มีจำนวน 1,593 คน ภาวะการมีงานทำคิดเป็นร้อยละ 95.50 มีรายได้จากการมีงานทำเท่ากับหรือสูงกว่าวุฒิมัธยมศึกษาระดับปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 71.06 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ และมีคุณลักษณะที่น่าพึงพอใจมากกว่าร้อยละ 80 จำนวน 10 คุณลักษณะ รวมทั้งผลกระทบของโครงการที่มีต่อการพัฒนาท้องถิ่น, สถาบันฯ, นักศึกษา, ผู้สำเร็จการศึกษา รวมทั้งผู้บังคับบัญชาหรือหัวหน้างาน โดยมีผลกระทบด้านบวกมากกว่าด้านลบซึ่งเท่ากับเกณฑ์ที่กำหนดไว้

หัวเรื่อง ประเมินโครงการ – จัดการศึกษาสำหรับบุคลากรประจำการ

43 สมคิด พรหมจ้อย; และคนอื่นๆ. (2545). การประเมินโครงการพัฒนาและส่งเสริมผู้มีความสามารถพิเศษทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (พสวท.) ระยะที่ 3 (พ.ศ.2540–2544). (ออนไลน์). แหล่งที่มา: <http://www.thaiedresearch.org/article/index.htm>. วันที่สืบค้น 1 มีนาคม 2547.

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ประเมินประสิทธิผลของโครงการ พสวท. ระยะที่ 3 2) เพื่อศึกษาความคิดเห็นและเจตคติของนักเรียน นักศึกษา และผู้สำเร็จการศึกษาที่มีต่อโครงการ 3) เพื่อศึกษารูปแบบของโครงการในอนาคต กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ 1) กลุ่มนักเรียนมัธยมศึกษาที่อยู่ในโครงการ ระดับชั้น ม.4 - ม.6 ในปีการศึกษา 2544 ตามศูนย์โรงเรียน 7 แห่ง จำนวน 112 คน 2) กลุ่มนิสิต นักศึกษา ระดับปริญญาตรี และบัณฑิตศึกษาตามศูนย์มหาวิทยาลัยต่าง ๆ จำนวน 7 แห่ง จำนวน 221 คน 3) กลุ่มผู้สำเร็จการศึกษาในการดำเนินการติดตามผล การปฏิบัติงานของผู้รับทุนโครงการฯ ตั้งแต่เริ่มต้นถึงเดือนพฤษภาคม 2545 มีจำนวน 290 คน โดยมีผู้สำเร็จการศึกษาจากต่างประเทศ 187 คน และผู้สำเร็จการศึกษาในประเทศ 103 คน 4) กลุ่มผู้บังคับบัญชาของผู้สำเร็จการศึกษา 231 คน 5) กลุ่มผู้ออกกลางคันจากโครงการ 10 คน 6) กลุ่มอาจารย์ที่สอนนักเรียนและนักศึกษาโครงการ พสวท.ในศูนย์โรงเรียน จำนวน 92 คน และศูนย์มหาวิทยาลัย จำนวน 63 คน รวม 155 คน 7) กลุ่มผู้ปกครอง นักเรียน และนิสิตนักศึกษาในโครงการฯ จำนวน 267 คน 8) กลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิที่เป็นผู้บริหารหรือผู้ที่มีความเกี่ยวข้องกับโครงการ พสวท. จำนวน 20 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยมี 2 ประเภท คือ แบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์ แบบสอบถามแบ่งออกเป็น 7 ชุด สำหรับผู้ให้ข้อมูลแต่ละกลุ่ม ส่วนแบบสัมภาษณ์ แบ่งออกเป็น 2 ชุด คือ แบบสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ และแบบสัมภาษณ์ที่ใช้สัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างที่เลือกศึกษาเฉพาะกรณี การวิเคราะห์ข้อมูล ข้อมูลเชิงคุณลักษณะและข้อมูลจากเอกสารใช้การวิเคราะห์เนื้อหา ส่วนข้อมูลเชิงปริมาณวิเคราะห์โดยใช้สถิติได้แก่ ค่าร้อยละ ค่ามัชฌิมเลขคณิต ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่ามัชฌยฐาน อัตราสำเร็จการศึกษา และอัตราการออกกลางคัน

ผลการประเมินพบว่า ผู้รับทุนตามโครงการฯ ระดับมัธยมศึกษา ปริญญาตรี และระดับบัณฑิตศึกษา มีความสามารถทางการเรียน มีความรู้ความสามารถด้านวิทยาศาสตร์ทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติสูงกว่านักเรียนที่ไม่ได้อยู่ในโครงการ นอกจากนี้ยังพบว่าผู้รับทุนตามโครงการดังกล่าวในระดับปริญญาตรีและระดับบัณฑิตศึกษา มีลักษณะที่เอื้อต่อการทำงานด้านวิทยาศาสตร์ มีความเชื่อมั่นในตนเอง สนใจใฝ่รู้ กล้าแสดงความคิดเห็น ความคิดริเริ่ม รู้จักแก้ปัญหา มีทักษะกระบวนการ มีเหตุผล ช่างสังเกต รู้จักวางแผน มากกว่าผู้ที่ไม่ได้อยู่ในโครงการ พสวท.

หัวเรื่อง ประเมินโครงการ – พัฒนาและส่งเสริมนักเรียนที่มีความสามารถพิเศษ

44 สมจิต แก้วแสงขวัญ. (2545). การประเมินโครงการโรงเรียนสีขาวของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดนครปฐม. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต. (การบริหารการศึกษา). นครปฐม: บัณฑิตวิทยาลัย สถาบันราชภัฏนครปฐม. อัดสำเนา.

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อประเมินโครงการโรงเรียนสีขาว ของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดนครปฐม โดยประยุกต์ใช้รูปแบบจำลองชิป (CIPP Model) ประเมิน 4 ด้าน คือ ด้านสภาพแวดล้อม ความพร้อมปัจจัยเบื้องต้น กระบวนการ ผลผลิต และทัศนคติที่มีต่อการดำเนินโครงการโรงเรียนสีขาว พร้อมทั้งเปรียบเทียบความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างที่มีต่อการดำเนินโครงการโรงเรียนสีขาวระหว่างเพศชายและเพศหญิง และกลุ่มตัวอย่างทั้งหกกลุ่ม ประชากรในการศึกษา ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้รับผิดชอบโครงการ ตัวแทนผู้ปกครองนักเรียน ตัวแทนนักเรียน ตัวแทนผู้นำชุมชน ตัวแทนผู้นำภูมิปัญญาท้องถิ่น กลุ่มละ 1 คน รวมโรงเรียนละ 6 คน จำนวน 29 โรงเรียน รวมทั้งสิ้น 174 คน และผู้ให้สัมภาษณ์อีก 36 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยมี 2 ฉบับ ฉบับที่ 1 เป็นแบบสอบถามประเมินผลการดำเนินงานโครงการโรงเรียนสีขาว ฉบับที่ 2 เป็นแบบสัมภาษณ์ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และเปรียบเทียบความคิดเห็นระหว่างกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้สถิติทดสอบ t - test และ One way ANOVA โดยการเปรียบเทียบภายหลังหาความแตกต่างระหว่างคู่ด้วยวิธีการของ เชฟเฟ่ (Scheffe' s test) และวิเคราะห์ความเรียงจากแบบสัมภาษณ์

ผลการวิจัยพบว่า การดำเนินงานโครงการโรงเรียนสีขาวของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญ จังหวัดนครปฐม โดยภาพรวมและเป็นรายด้าน คือ ด้านสภาพแวดล้อม ด้านกระบวนการ ด้านผลผลิต และด้านทัศนคติที่มีต่อการดำเนินงานโครงการฯ อยู่ในระดับมาก ส่วนด้านความพร้อมของปัจจัยเบื้องต้นอยู่ในระดับปานกลาง ในด้านความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างต่อการดำเนินงานโครงการโรงเรียนสีขาวระหว่างเพศชายกับเพศหญิง พบว่า ไม่แตกต่างกันทั้งโดยภาพรวมและรายด้าน สำหรับการเปรียบเทียบระหว่างกลุ่มตัวอย่างทั้งหกกลุ่ม พบว่า ทัศนคติที่มีต่อการดำเนินงานโครงการโรงเรียนสีขาว ในด้านความรู้ความเข้าใจในโครงการระหว่าง ครูผู้รับผิดชอบโครงการกับผู้นำภูมิปัญญาท้องถิ่น และระหว่างนักเรียนกับผู้นำภูมิปัญญาท้องถิ่น แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และในภาพรวมระหว่างนักเรียนกับผู้นำภูมิปัญญาท้องถิ่น แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เช่นเดียวกัน

หัวเรื่อง ประเมินโครงการ - โรงเรียนสีขาว

45 เสกสรรค์ สามสี. (2545). การประเมินโครงการเกษตรแบบเศรษฐกิจพอเพียง ตามแนวพระราชดำริทฤษฎีใหม่ในโรงเรียนแกนนำ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดศรีสะเกษ. ปรินต์งานพิมพ์การศึกษามหาบัณฑิต. (การบริหารการศึกษา).
มหาสารคาม: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. อัดสำเนา.

การวิจัยนี้มีจุดมุ่งหมาย เพื่อประเมินโครงการเกษตรแบบเศรษฐกิจพอเพียง ตามแนวพระราชดำริทฤษฎีใหม่ในโรงเรียนแกนนำ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดศรีสะเกษ โดยใช้รูปแบบการประเมินแบบซิป (CIPP Model) ประเมิน 4 ด้าน ได้แก่ ด้านบริบท หรือสภาวะแวดล้อมของโครงการ ปัจจัยเบื้องต้น กระบวนการ และผลผลิตของโครงการ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 11 คน ครูผู้รับผิดชอบโครงการ จำนวน 11 คน และครู – อาจารย์ ในโรงเรียน จำนวน 177 คน ได้มาจากการสุ่มแบบแบ่งชั้น เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสำรวจ แบบสัมภาษณ์ และแบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัย พบว่า ด้านบริบท มีความเหมาะสมโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ด้านปัจจัยเบื้องต้นของโครงการ เช่น สภาพพื้นที่ ทรัพยากรด้านบุคลากรและวัสดุอุปกรณ์ งบประมาณ มีความเพียงพอหรือความพร้อมในระดับปานกลาง ด้านกระบวนการดำเนินงาน อยู่ในระดับปานกลาง และด้านผลผลิตของโครงการ มีความพึงพอใจในระดับปานกลาง

หัวเรื่อง ประเมินโครงการ – เกษตรแบบเศรษฐกิจพอเพียงตามแนวพระราชดำริ
ทฤษฎีใหม่ในโรงเรียนแกนนำ

46 สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. (2545). รายงานประเมินโครงการ
เทคนิคการสอนแบบรับภาษาร่วมกับกิจกรรม ปีการศึกษา 2544.
กรุงเทพฯ: สำนักนิเทศและพัฒนามาตรฐานการศึกษา สำนักงานฯ.

การวิจัยนี้มีจุดมุ่งหมาย เพื่อศึกษาเทคนิคการสอนภาษาไทยร่วมกับกิจกรรมของ
นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 และ 4 ของโรงเรียนทดลอง และเพื่อศึกษาความคิดเห็นการจัดการ
เรียนรู้ด้านภาษาโดยใช้เทคนิคการสอนแบบรับภาษาร่วมกับกิจกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา
ครูผู้สอนและนักเรียน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 30 คน
ครูผู้สอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 และ 4 จำนวน 60 คน และนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 จำนวน
960 คน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 879 คน จาก 30 โรงเรียน ใน 15 จังหวัด คือ ตรัง
นราธิวาส สตูล ปัตตานี เลย นครราชสีมา ศรีสะเกษ บุรีรัมย์ นครสวรรค์ ปราจีนบุรี สมุทรสงคราม
อ่างทอง กรุงเทพมหานคร เชียงราย และแม่ฮ่องสอน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม
ผลการดำเนินงาน และการเก็บข้อมูลเชิงประจักษ์ในการดำเนินงาน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์
ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ค่าร้อยละ และการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 และ 4 มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่า
ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับชาติชั้นเดียวกัน โดยมีพัฒนาการด้านทักษะการอ่านจับใจความ
การฟัง หลักเกณฑ์ทางภาษา การเขียนเรียงความและการเขียนตามคำบอกสูงขึ้น ด้านคุณธรรม
จริยธรรมและบุคลิกภาพ พบว่า นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 และ 4 มีมารยาทในการสื่อสาร
มีนิสัยรักการอ่าน เขียน การควบคุมอารมณ์ การแสดงพฤติกรรมเชิงบวก ความรับผิดชอบ
การปฏิบัติตามกฎระเบียบ ความมีน้ำใจเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่และความภูมิใจ ความเชื่อมั่นในตนเองดีขึ้น
ร้อยละ 83 - 93 ทั้งนี้ สืบเนื่องจากผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้สอนมีความรู้ความเข้าใจการสอนแบบ
รับภาษา การเสริมพลังจิตใจ เดิมรักและศักดิ์ศรี การสอนโดยใช้เทคนิค 6 M อยู่ในระดับมากที่สุด
และมีการแสดงปฏิสัมพันธ์ทางบวก การใช้คำถามกระตุ้นความคิด และคำพูดเสริมพลังบวก
ลักษณะของครูดังกล่าวเป็นแรงจูงใจให้เด็กสนใจ ใฝ่รู้ใฝ่เรียนมากขึ้น

หัวเรื่อง ประเมินโครงการ - เทคนิคการสอนแบบรับภาษาร่วมกับกิจกรรม

- 47 อนันต์ เตียวต้อย. (2545). การประเมินผลโครงการฝึกอบรมเตรียมผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย สถาบันราชภัฏสวนดุสิต. อุดลำนเนา.

การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อประเมินผลโครงการฝึกอบรมเตรียมผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล ในองค์ประกอบ 4 ด้าน คือ ด้านสภาพแวดล้อม ด้านปัจจัยนำเข้า ด้านกระบวนการ และด้านผลผลิต ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ เป็นบุคคลที่เกี่ยวข้องกับโครงการฝึกอบรมเตรียมผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล ปีงบประมาณ 2544 คือ ผู้เข้ารับการฝึกอบรม รุ่นที่ 17 และรุ่นที่ 18 จำนวน 80 คน ผู้บริหารระดับสูง จำนวน 16 คน ผู้บังคับบัญชาของผู้ผ่านการฝึกอบรม จำนวน 46 คน และคณะกรรมการดำเนินงาน จำนวน 6 คน รวมทั้งสิ้น 148 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถาม 2 ฉบับ ฉบับที่ 1 เป็นแบบสอบถามสำหรับผู้เข้ารับการอบรมและคณะกรรมการดำเนินงาน ใช้สอบถามเกี่ยวกับความเหมาะสมของโครงการ 3 ด้าน คือ ด้านสภาพแวดล้อม ด้านปัจจัยนำเข้า และด้านกระบวนการ ฉบับที่ 2 เป็นแบบสอบถามสำหรับผู้บริหารระดับสูงและผู้บังคับบัญชาของผู้ผ่านการฝึกอบรม สอบถามเกี่ยวกับความเหมาะสมของโครงการด้านผลผลิต ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งสองฉบับเท่ากับ 0.96 และ 0.88 ตามลำดับ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าร้อยละ

ผลการศึกษา พบว่า ด้านสภาพแวดล้อม ประกอบด้วยวัตถุประสงค์ของโครงการ โครงสร้างของหลักสูตร โดยรวมและเป็นรายข้อมีความเหมาะสมในระดับมาก ด้านปัจจัยนำเข้า ได้แก่ คุณลักษณะของวิทยากร การจัดสิ่งอำนวยความสะดวก สถานที่ฝึกอบรม สถานที่พัก และงบประมาณ โดยรวมมีความเหมาะสมในระดับมาก ด้านกระบวนการดำเนินงานฝึกอบรมและการบริหารโครงการ โดยรวมและเป็นรายข้อมีความเหมาะสมในระดับมาก ส่วนการวัดผลและการประเมินผล โดยรวมมีความเหมาะสมในระดับมาก ในรายข้อส่วนใหญ่มีความเหมาะสมในระดับปานกลาง ด้านผลผลิต ปริมาณและคุณภาพของผู้ผ่านการฝึกอบรม โดยรวมและเป็นรายข้อมีความเหมาะสมในระดับมาก

หัวเรื่อง ประเมินโครงการ – ฝึกอบรม

48 อัจยะ มาลินี. (2545). การประเมินการใช้หลักสูตรอิสลามศึกษาในโรงเรียน
สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสตูล. (ออนไลน์). วิทยานิพนธ์. กศ.ม.
สงขลา: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยทักษิณ.
แหล่งที่มา: <http://server2.tiac.or.th/thesis/formt.htm>. วันที่สืบค้น 1 มีนาคม 2547.

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มีจุดมุ่งหมาย เพื่อประเมินการใช้หลักสูตรอิสลามศึกษาในโรงเรียน
สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสตูล ในองค์ประกอบด้านบริบท ด้านปัจจัยเบื้องต้น
ด้านกระบวนการ และด้านผลผลิตของการใช้หลักสูตร โดยใช้รูปแบบการประเมินแบบชิป (CIPP
Model) ของสตัฟเฟิลบีม (Stufflebeam) ประยุกต์ใช้ร่วมกับการประเมินที่เน้นจุดมุ่งหมายเป็นหลัก
(Goal – Attainment Model) ตามแนวคิดของไทเลอร์ (Tyler) กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา
ประกอบด้วยผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 101 คน ครูผู้สอนวิชาอิสลามศึกษา จำนวน 105 คน
นักเรียน จำนวน 365 คน และผู้ปกครองนักเรียน จำนวน 365 คน เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา
ประกอบด้วย แบบประเมิน แบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ และแบบทดสอบ โดยใช้เกณฑ์ที่
ผู้เชี่ยวชาญกำหนดเป็นเกณฑ์ในการประเมินซึ่งเท่ากับ 3.5 , คะแนนผลสัมฤทธิ์ไม่ต่ำกว่าร้อยละ 70
และจำนวนนักเรียนผ่านเกณฑ์ร้อยละ 70 ของนักเรียนทั้งหมด (225 คน)

ผลการศึกษาพบว่า 1) องค์ประกอบด้านบริบท ได้แก่ หลักการและจุดหมายของหลักสูตร
สอดคล้องกับหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) และหลักสูตร
การศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 เป็นอย่างดี และยังสอดคล้องกับความต้องการของ
ชาวไทยมุสลิมและผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง รวมถึงสอดคล้องกับสภาพและการแก้ปัญหาในด้านการพัฒนา
คุณภาพการศึกษาที่มีอยู่ในปัจจุบันและเป็นไปได้ในทางปฏิบัติ 2) องค์ประกอบด้านปัจจัยเบื้องต้น
พบว่า ด้านบุคลากรมีความเหมาะสม แต่ด้านงบประมาณ วัสดุ อุปกรณ์ และสื่อ มีไม่พอเพียง
ขาดความหลากหลายซึ่งจะมีผลกระทบต่อคุณภาพการจัดการเรียนการสอน 3) องค์ประกอบด้าน
กระบวนการ พบว่า กระบวนการเรียนการสอน การประเมินผลการเรียนและการบริหารหลักสูตร
โดยภาพรวมอยู่ในระดับดี คือ มีกระบวนการเรียนการสอนที่หลากหลาย มีการวัดผลประเมินผล
และนำผลมาใช้ในการปรับปรุงการจัดการเรียนการสอน มีการส่งเสริมและวางแผนเตรียมการต่าง ๆ เช่น
การจัดกิจกรรมในลักษณะต่าง ๆ ในส่วนของการนิเทศติดตามและประเมินผล ยังอยู่ในระดับที่ต้อง
ปรับปรุง และส่วนของผู้ปกครอง ด้านการมีส่วนร่วมในหลักสูตรยังมีน้อยมาก โรงเรียนยังไม่เปิดให้
ชุมชนได้เข้ามามีส่วนร่วมมากเท่าใดนัก 4) ด้านผลผลิต พบว่า ผลที่เกิดขึ้นจากการดำเนินการ
ตามหลักสูตรโดยภาพรวมอยู่ในระดับดี คือ บุคลากรได้รับการพัฒนาขึ้นเป็นที่น่าพอใจ นักเรียน
มีค่านิยมและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ มีคุณธรรมจริยธรรมตามที่กำหนด สามารถนำไปใช้ใน
ชีวิตประจำวันได้ คะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนผ่านเกณฑ์ที่กำหนดร้อยละ 76.20

หัวเรื่อง ประเมินหลักสูตร

- 49 เมธี ดิษฐ์สวัสดิ์. (2546). การประเมินโครงการโรงเรียนปฏิรูปการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน บริบท 5 จังหวัด ชายแดนภาคใต้. (ออนไลน์). วิทยานิพนธ์. กศ.ม. (การวัดผลการศึกษา). สงขลา: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยทักษิณ.
แหล่งที่มา: <http://www.watpon.com/journal/methee.pdf>.
วันที่สืบค้น 1 มีนาคม 2547.

การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อประเมินโครงการโรงเรียนปฏิรูปการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนใน 5 จังหวัด ชายแดนภาคใต้ โดยใช้รูปแบบการประเมินแบบชิป (CIPP Model) ประเมิน 4 ด้าน คือ ด้านสภาวะแวดล้อม ด้านปัจจัยเบื้องต้น ด้านกระบวนการ และด้านผลผลิตของโครงการ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา ครู นักเรียน ผู้ปกครอง และกรรมการสถานศึกษาของโรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการโรงเรียนปฏิรูปการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนใน 5 จังหวัด ชายแดนภาคใต้ จำนวน 987 คน ได้มาโดยการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) เครื่องมือที่ใช้ได้แก่ แบบสอบถาม จำนวน 3 ฉบับ ฉบับที่ 1 สำหรับสอบถามผู้บริหารสถานศึกษาและครู มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .9463 ฉบับที่ 2 สำหรับสอบถามนักเรียน มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .9409 ฉบับที่ 3 สำหรับสอบถามผู้ปกครองและกรรมการสถานศึกษา มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .9540 การวิเคราะห์ข้อมูลข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามในส่วนที่เป็นแบบสำรวจรายการ (Check list) วิเคราะห์หาค่าร้อยละในส่วนที่เป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) หาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานแบบสอบถามปลายเปิด วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการแจกแจงความถี่ วิเคราะห์เนื้อหาและวิเคราะห์เพื่อตัดสินคุณค่าโดยพิจารณาจากเกณฑ์ของผู้เชี่ยวชาญ

ผลการศึกษาพบว่า ด้านสภาวะแวดล้อม วัตถุประสงค์ของโครงการมีความเหมาะสมน้อยในทางปฏิบัติเป็นไปได้ยาก และกิจกรรมของโครงการทุกฝ่ายให้การยอมรับในระดับน้อย ด้านปัจจัยเบื้องต้น พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษา ครู และชุมชนยังมีความรู้ความเข้าใจในหลักการและวิธีการดำเนินโครงการไม่ดีพอ เงินงบประมาณและเอกสารได้รับการสนับสนุนน้อยเกินไป ด้านกระบวนการ พบว่า สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ หน่วยงานต้นสังกัดของสถานศึกษา และสถานศึกษาได้ปฏิบัติตามภารกิจสูงกว่าเกณฑ์ และสถานศึกษาสามารถดำเนินการด้านหลักสูตรและเนื้อหาด้านการเรียนการสอน ด้านครูผู้สอน ด้านสภาพแวดล้อม อาคารสถานที่ การบริการ และด้านการประชาสัมพันธ์ได้ดี แต่ยังคงดำเนินการด้านการให้บริการและเข้าร่วมกิจกรรมของชุมชน และด้านการให้ชุมชนมีส่วนร่วมในกิจกรรมของโรงเรียนไม่ดีพอ ด้านผลผลิตของโครงการ พบว่า ครูมีการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่ผู้เรียนเป็นสำคัญได้ดี ในประเด็นการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน โดยภาพรวมสูงกว่าเกณฑ์

หัวเรื่อง ประเมินโครงการ - ปฏิรูปการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน

50 ศูนย์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. (2547). รายงานการประเมินโครงการสอนวิทยาศาสตร์
 ในโรงเรียน(SIS) ปี 2543 – 2545. (ออนไลน์). แหล่งที่มา:
<http://www.science.cmu.ac.th/SiS/sis.pdf>. วันที่สืบค้น 10 มีนาคม 2547.

การวิจัยนี้มีจุดมุ่งหมาย เพื่อประเมินโรงเรียนที่อยู่ในโครงการวิทยาศาสตร์ในโรงเรียน
 (SIS) ปี 2543 – 2545 ของภาคเหนือ โดยประเมินผล 2 ด้าน คือ การวัดผลเชิงคลินิกทาง
 วิทยาศาสตร์ (Clinical Test) และติดตามผลกระทบและการเปลี่ยนแปลงเชิงพฤติกรรม
 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ โรงเรียนในโครงการ จำนวน 3 โรงเรียน โรงเรียนนอกโครงการ
 จำนวน 3 โรงเรียน นักเรียนในโครงการ จำนวน 47 คน และนักเรียนนอกโครงการ จำนวน 53 คน
 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ค่าร้อยละ และค่าเฉลี่ย

ผลการประเมินพบว่า นักเรียนในโครงการฯ โดยเฉพาะนักเรียนที่มีผลการเรียนระดับ
 ปานกลาง (GPA : 2.50 – 2.99) มีการเปลี่ยนแปลงในด้านการรับรู้ข้อเท็จจริงแบบนักวิทยาศาสตร์
 ความรู้สึกนึกคิดแบบนักวิทยาศาสตร์ และทักษะแบบนักวิทยาศาสตร์ในทางที่ดีขึ้นกว่านักเรียนที่
 อยู่นอกโครงการ ค่ายวิทยาศาสตร์แบบองค์รวม มีประโยชน์จริงและสามารถนำรูปแบบของค่าย
 และผลจากค่ายแบบองค์รวมไปสู่ห้องเรียนได้ ช่วยให้นักเรียนคิดปัญหาโครงการงานได้เองและคิดได้
 มากขึ้น นอกจากนี้ค่ายแบบองค์รวมยังส่งเสริมให้เห็นการบูรณาการแบบองค์รวมและหลักสูตร
 แบบองค์รวม รวมทั้งครูจะสนใจนำวิธีการจัดค่ายแบบนี้ไปสู่การศึกษาวิถีชุมชนได้ดียิ่งขึ้น ค่ายวิถี
 ชุมชน มีส่วนผลักดันให้โรงเรียนมีความสัมพันธ์กับชุมชนได้จริงและนำไปสู่การจัดหลักสูตรให้
 สัมพันธ์กับท้องถิ่นได้จริง

หัวเรื่อง ประเมินโครงการสอนวิทยาศาสตร์ในโรงเรียน (SIS)

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2542?). *ชุดวิชาการประเมินโครงการ*.
กรุงเทพฯ: ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนภาคกลาง กระทรวงฯ.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2544). *รายงานการประเมินผลการจัดการศึกษาเพื่อคนพิการ : ปีการศึกษาเพื่อคนพิการ*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- กระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานสภาสถาบันราชภัฏ; และ ทบวงมหาวิทยาลัย
สำนักมาตรฐานอุดมศึกษา. (2545). *ชุดวิชาการประเมินเพื่อพัฒนา*.
กรุงเทพฯ: ทศน์ทองการพิมพ์.
- กรมวิชาการ. (2540). *รายงานการวิจัยการประเมินผลการดำเนินงานตามโครงการ
คุรุทายาท ของกระทรวงศึกษาธิการ(พ.ศ.2535 – 2539)*. กรุงเทพฯ:
กองวิจัยทางการศึกษา กรมฯ.
- กรมวิชาการ. (2545). *การประเมินผลโครงการศูนย์พัฒนากิจกรรมส่งเสริมการอ่าน
พิมพ์ครั้งที่ 2*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- ขนิษฐา แก้วสุข. (2542). *การประเมินโครงการเรียนโปรแกรมภาษาอังกฤษ – ผู้ป้อน
ของโรงเรียนสันติราษฎร์วิทยาลัย. ปริญญาโทศึกษามหาบัณฑิต
(การวัดผลการศึกษา)*. กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
อัสสัมชัญ.
- ความรู้เบื้องต้นทางบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์. (2546). (ออนไลน์).
แหล่งที่มา: <http://arc.rikc.ac.th/1631101/doc7-3.html>.
วันที่สืบค้น 15 ธันวาคม 2546.
- เจริญพงษ์ วิญญูรักษ์. (2542, กุมภาพันธ์ - มีนาคม). *ประเมินผลการดำเนินงาน...ก่อนความ
ล้มเหลวจะมาเยือน. วารสารเพิ่มผลผลิต. 37(7) : 43 – 50.*
- จิตติมา อิมอุดม. (2543). *การประเมินโครงการการเรียนร่วมของเด็กพิเศษในโรงเรียนปกติ
กรณีศึกษาโรงเรียนพญาไท และโรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยฝ่ายประถม.*
(ออนไลน์). วิทยานิพนธ์ ค.ม.(วิจัยการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. แหล่งที่มา:
<http://server2.tiac.or.th/thesis/formt.htm>. วันที่สืบค้น 1 มีนาคม 2547.
- จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. คณะครุศาสตร์. (2542). *รายงานการประเมินโครงการพัฒนาการ
เรียนการสอนภาษาไทยแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา ของสำนักงานคณะกรรมการการ
ประถมศึกษาแห่งชาติ.* (ออนไลน์). แหล่งที่มา:
<http://www.thaiedresearch.org/article/index.htm>. วันที่สืบค้น 1 มีนาคม 2547.

- จุฑามณี พิมพ์จันทร์. (2541). *สภาพและปัญหาในการดำเนินงานโครงการนำร่องของศูนย์พัฒนาอัจฉริยภาพเด็กและเยาวชน*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต. (ประถมศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. อัดสำเนา.
- ฉวีวรรณ พูลทรัพย์. (2545). *การประเมินโครงการรณรงค์จังหวัดน่าน*. (ออนไลน์) วิทยานิพนธ์ ค.ม.(การบริหารการศึกษา). อุดรดิตถ์: บัณฑิตวิทยาลัย สถาบันราชภัฏอุดรดิตถ์. แหล่งที่มา: <http://server2.tiac.or.th/thesis/result2t.asp>. วันที่สืบค้น 10 มีนาคม 2547.
- ชาติรี รัตนวงศ์; ฝอบ พวงน้อย; และ นาดยา แก้วใส. (2542, เมษายน). *การประเมินโครงการทุนการศึกษาและฝึกอบรมโครงการที่ 3 หลักสูตรวิศวกรรมอุตสาหกรรม(โครงการ"วิศวแคนนอน")*. *วารสารวิชาการพระจอมเกล้าพระนครเหนือ*. 9(2) : 9 – 20.
- ชิต ภูศิริลักษณ์ชัย. (2540, มกราคม – กุมภาพันธ์). *ปฏิบัติงานสู่ความสำเร็จด้วยการติดตามและประเมินผล...กันเถอะ*. *วารสารเพิ่มผลผลิต*. 36(7) : 55 – 58.
- ชูชัย สมितिไกร. (2540, มกราคม – กุมภาพันธ์). *การประเมินผลลัพธ์และความคุ้มค่าของโครงการฝึกอบรม*. *วารสารเพิ่มผลผลิต*. 36(7) : 64 - 74.
- เชิดศักดิ์ โฆวาสินธุ์. (2541). *การประเมินโครงการ : แนวคิดและหลักการ*. กรุงเทพฯ: สำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- เชิดศักดิ์ โฆวาสินธุ์. (2541, มกราคม - เมษายน). *ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการประเมินโครงการ*. *วารสารการวัดผลการศึกษา*. 19(57) : 8 – 23.
- ไชยอนันต์ ศิลลา. (2542). *การประเมินโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอุดรธานี*. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต. (การบริหารการศึกษา). มหาสารคาม: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. อัดสำเนา.
- ชัยยง ผาจง. (2541). *การศึกษาสภาพการประเมินโครงการในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดหนองบัวลำภู*. (ออนไลน์). วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. (การบริหารการศึกษา). ขอนแก่น: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น. แหล่งที่มา: <http://server2.tiac.or.th/thesis/resultt.asp>. วันที่สืบค้น 12 มีนาคม 2547.
- ฐาปนา ฉันทไพศาล; และ อัจฉรา ชีวะตระกูลกิจ. (2543). *การบริหารโครงการและการศึกษาความเป็นไปได้*. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: ซีระฟิล์มและไซเท็กซ์.
- ณรุทธ์ สุทรจิตต์; และคนอื่นๆ. (2543). *การประเมินโครงการรับนักเรียนผู้มีความสามารถพิเศษระดับชาติทางศิลปะ เข้าศึกษาต่อในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย*. กรุงเทพฯ: สำนักบริหารวิชาการ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- ณัฐพงศ์ หรือจินดา. (2545, กรกฎาคม – กันยายน). การบริหารผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในโครงการ. *วารสารรามคำแหง*. 19 (3) : 83 – 89.
- दनัย เทียนพุ่ม. (2546). การพัฒนาเกณฑ์การประเมินโครงการฝึกอบรม. (ออนไลน์). แหล่งที่มา: <http://library.riu.ac.th/research/r003/0011.htm>. วันที่สืบค้น 5 กรกฎาคม 2546.
- ทวีป ศิริรัศมี. (2541, มกราคม). การประเมินผลโครงการวิจัย. *ประชาคมวิจัย*. -(17) : 23 – 26.
- ทวีป ศิริรัศมี. (2545). *การวางแผนพัฒนาและประเมินโครงการ*. พิมพ์ครั้งที่ 2. นครปฐม: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- เทศ แก้วกลีกรรม. (2540?). *เอกสารประกอบการบรรยาย กระบวนวิชา EA 645 การวางแผนการศึกษา (ตอนที่ 2)*. กรุงเทพฯ: ภาควิชาบริหารการศึกษาและอุดมศึกษา. มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- ชเนศ ขำเกิด. (2546, กุมภาพันธ์ – มีนาคม). ประเมิน(อย่างได้)ผล ด้วย Kirkpatrick. *สารสนเทศการจัดการ*. 29(167) : 148 – 150.
- ชเนศ ขำเกิด. (2546, มิถุนายน). การประเมินผลการฝึกอบรมตามรูปแบบของเคิร์กแพททริค. *วารสารวิชาการ*. 6(6) : 38 - 41.
- ธาดาศักดิ์ วชิรปรีชาพงษ์. (2540). *การเลือกและจัดหาทรัพยากรห้องสมุด*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: ศิลปาบรรณาการ.
- นิคม ดังคะพิภพ; ฉัตรนภา พรหมมา; และ เอนก เพ็ชรอนุกุลบุตร. (2544). แบบจำลองความไม่สอดคล้อง. ใน *รวมบทความทางการประเมินโครงการ*. สมหวัง พิธิยานุวัฒน์. หน้า 201 – 220. พิมพ์ครั้งที่ 6. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- นิลบล ทูรานุกาพ. (2540). *การประเมินโครงการพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาสำหรับเด็กพิการเรียนร่วมกับเด็กปกติ ของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. ปรียญานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต. (การศึกษาพิเศษ)*. กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. อัดสำเนา. /
- นิตา ชูโต. (2538). *การประเมินโครงการ*. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ: พี.เอ็น.การพิมพ์.
- นิตา ชูโต. (2543). *การจัดทำรายงานการประเมินผล*. กรุงเทพฯ: แม็กทส์ปอยท์.
- นุกูล ธรรมจง. (2546). *บรรณนิทัศน์เรื่องความฉลาดทางอารมณ์ที่เกี่ยวข้องกับผู้บริหาร*. ปรียญานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

- เนติ เฉลยวาเรศ. (2541). การประเมินอภิमानการใช้แบบจำลองชิปในการประเมิน
โครงการการศึกษา. (ออนไลน์). วิทยานิพนธ์ ค.ม.(การวัดและประเมินผลการศึกษา).
กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. แหล่งข้อมูล:
<http://www.thaiedresearch.org/result/index.php>. วันที่สืบค้น 5 มีนาคม 2547.
- นวลปรานค์ เมธิกุล. (2544). การประเมินโครงการโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพในโรงเรียน
ประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดกำแพงเพชร. วิทยานิพนธ์
ครุศาสตรมหาบัณฑิต. (การบริหารการศึกษา). กำแพงเพชร: บัณฑิตวิทยาลัย
สถาบันราชภัฏกำแพงเพชร. อัดสำเนา.
- บัณฑิต จิตจำ. (2545). การประเมินโครงการนาร่องการจัดการศึกษาภาคบังคับ 9 ปี
ของสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดลพบุรี. (ออนไลน์). วิทยานิพนธ์ ค.ม.
(การบริหารการศึกษา). ลพบุรี: บัณฑิตวิทยาลัย สถาบันราชภัฏเทพสตรี.
แหล่งที่มา: <http://www.thaiedresearch.org/article/index.htm>.
วันที่สืบค้น 1 มีนาคม 2547.
- บุษกร เพ็งหาจิตต์. (2544). การประเมินโครงการพัฒนาศักยภาพนักศึกษาเพื่อความเป็นเลิศ
มหาวิทยาลัยศรีปทุม. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต. (พลศึกษา).
กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. อัดสำเนา.
- ประกอบ สมร่าง. (2541). การประเมินโครงการคุรุทายาทของสถาบันราชภัฏเทพสตรี.
ครุสารเทพสตรี. 2(1) : 133 – 136.
- ประชุม รอดประเสริฐ. (2529). การบริหารโครงการ. กรุงเทพฯ: เนติกุลการพิมพ์.
- ประยงค์ โคนแดง. (2542). การประเมินโครงการจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียมของ
ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียน จังหวัดนครพนม. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต.
(การบริหารการศึกษา). มหาสารคาม: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
อัดสำเนา.
- ประสิทธิ์ ดงยิ่งศิริ. (2540). การวิเคราะห์และประเมินโครงการ. พิมพ์ครั้งที่ 7.
กรุงเทพฯ: โครงการส่งเสริมเอกสารวิชาการ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- ประสิทธิ์ ดงยิ่งศิริ. (2542). การวางแผนและการวิเคราะห์โครงการ.
กรุงเทพฯ: ซีเอ็ดยูเคชั่น.
- ประสงค์ วรรณพงษ์. (2542). การประเมินโครงการเยาวชนด้านยาเสพติดและอนุรักษ์
ทรัพยากรป่าไม้ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต. (เทคโนโลยี
ทางการศึกษา). ชลบุรี: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา. อัดสำเนา.
- ปุระชัย เปี่ยมสมบุรณ์. (2529). การวิจัยประเมินผล : หลักการและกระบวนการ.
กรุงเทพฯ: พระนครการพิมพ์.

ผะอบ พวงน้อย. (2541, เมษายน). การประเมินโครงการ : งานวิจัยเพื่อการปรับปรุงองค์กร.
วารสารวิชาการพระจอมเกล้าพระนครเหนือ. 8(2) : 48 – 57.

พัชรภา มนัสปัญญากุล. (2545). การประเมินโครงการโรงเรียนสีขาวในโรงเรียน
มัธยมศึกษา จังหวัดกาญจนบุรี. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. (การศึกษา
ผู้ใหญ่และการศึกษาต่อเนื่อง). นครปฐม: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.
อัสสัมชัญ.

พิตร ทองชั้น. (2541). เทคนิคและวิธีการประเมินโครงการ. กรุงเทพฯ: พรานนกการพิมพ์.

พิศิษฐ์ วรรณศรี. (2541). การประเมินโครงการเปิดสอนหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ
(ปวช.) ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 10. (ออนไลน์).
วิทยานิพนธ์ กศ.ม.(การบริหารการศึกษา). มหาสารคาม: บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. แหล่งข้อมูล: <http://www.thaiedresearch.org/result/index.php>.
วันที่สืบค้น 5 มีนาคม 2547

พีระพงษ์ ทานา. (2545). การประเมินโครงการพลศึกษา ในโรงเรียนประถมศึกษา
จังหวัดอำนาจเจริญ. (ออนไลน์). วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต. (พลศึกษา).
กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. แหล่งที่มา:
<http://www.thaiedresearch.org/article/index.htm>. วันที่สืบค้น 1 มีนาคม 2547.

เพ็ญแข แสงแก้ว. (2543, กรกฎาคม – ธันวาคม). การประเมินผลการดำเนินโครงการ
ปริญญาตรีภาคพิเศษ หลักสูตรวิทยาศาสตร์บัณฑิต สาขาวิทยาศาสตร์คอมพิวเตอร์.
วารสารวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี(ภาษาไทย). 8(2) : 60 – 75.

เพิ่ม สุรักษา. (2544). การประเมินโครงการฝึกอบรมสาขาพืช ปี 2543 ของศูนย์ส่งเสริม
และฝึกอบรมการเกษตรแห่งชาติ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. วิทยานิพนธ์
ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. (บริหารการศึกษา). นครปฐม: บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศิลปากร. อัสสัมชัญ.

ไพโรจน์ ภัทรนรากุล. (2543, มีนาคม). การประเมินผลในระบบเปิด : บทท้าทายสู่การบริหาร
จัดการที่ดี. วารสารพัฒนบริหารศาสตร์. 40(1) : 1 – 15.

ไพศาล หวังพานิช. (2533, มกราคม – เมษายน). หลักการและวิธีประเมินโครงการ.
วารสารการวัดผลการศึกษา. 11(33). กรุงเทพฯ: สำนักทดสอบทางการศึกษาและ
จิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. (2543?). เทคนิคการประเมินโครงการ.
กรุงเทพฯ: สำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา มหาวิทยาลัยฯ.

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. บัณฑิตวิทยาลัย. (2546). คู่มือการจัดทำปฏิญานิพนธ์และ
สารนิพนธ์. กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยฯ.

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช. (2537). นโยบายและการวางแผนการศึกษา.

นนทบุรี: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.

มยุรี อนุমানราชชน. (2546). การบริหารโครงการ. พิมพ์ครั้งที่ 3. เชียงใหม่: ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

มาโนช จันท์แจ่ม. (2540, เมษายน). การประเมินโครงการ. วารสารครูราชบุรี. 13(4) : 18 – 19, 24 – 25.

มาเรียม นิลพันธ์. (2540, พฤษภาคม - สิงหาคม). การใช้วิธีการเชิงคุณภาพในการประเมินโครงการ. วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร. 2(1) : 13 – 24.

P เมธี ดิสวัสดิ์. (2546). การประเมินโครงการโรงเรียนปฏิรูปการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน บริบท 5 จังหวัด ชายแดนภาคใต้. (ออนไลน์). วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การวัดผลการศึกษา). สงขลา: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยทักษิณ. แหล่งที่มา: <http://www.watpon.com/journal/methee.pdf>. วันที่สืบค้น 1 มีนาคม 2547.

เยาวดี ราชชัยกุล วิบูลย์ศรี. (2542). การประเมินโครงการ : แนวคิดและแนวปฏิบัติ. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

เยาวดี ราชชัยกุล วิบูลย์ศรี. (2546). การประเมินโครงการ : แนวคิด และแนวปฏิบัติ. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

เยาวดี วิบูลย์ศรี. (2544). การประเมินโครงการ. ใน รวมบทความทางการประเมินโครงการ. สมหวัง พิธิยานุวัฒน์. หน้า 91 – 99. พิมพ์ครั้งที่ 6 กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

เยาวเรศ ทับพันธ์. (2543). การประเมินโครงการตามแนวทางเศรษฐศาสตร์. พิมพ์ครั้งที่ 2 กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

รัตนะ บัวสน. (2540). การประเมินผลโครงการ : การวิจัยเชิงประเมิน. กรุงเทพฯ: ดันอ้อ แกรมมี.

ราตรี ดันทวานิช. (2541). การประเมินหลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา ตอนต้น พุทธศักราช 2530 วิธีเรียนทางไกล ของศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดภูเก็ต. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต. (การศึกษาผู้ใหญ่). เชียงใหม่: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. อัดสำเนา.

ราตรี นันทสุคนธ์; และ ทรงศักดิ์ ภูสีอ่อน. (2543, กันยายน - ธันวาคม). การประเมินโครงการจัดการเรียนการสอนหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาสังคมศาสตร์เพื่อการพัฒนาสถาบันราชภัฏสุราษฎร์ธานี. วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร. 5(2) : 93 – 104.

- รุ่งเรือง สุขากิรมย์. (2546). การวางรูปแบบการประเมินผลโครงการ. (ออนไลน์).
แหล่งที่มา: <http://library.rii.ac.th/research/r003/0015.htm>.
วันที่สืบค้น 10 สิงหาคม 2546.
- วัลย์พร ศรีเชียงราย. (2541). การประเมินโครงการหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
ที่ดำเนินการร่วมกันโดยคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ กับสถาบันราชภัฏ
เชียงใหม่. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. (การบริหารการศึกษา).
เชียงใหม่: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. อัดสำเนา.
- วัลลภ ลำพาย. (2547, มกราคม – เมษายน). การวิเคราะห์โครงการ : เครื่องมือในการพัฒนา.
วารสารสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์. 30 : 26 – 35.
- วัฒนา วงศ์เกียรติรัตน์; และ สุริยา วีรวงศ์. (2545). คู่มือการประเมินผลโครงการ.
พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: สถาบันวิจัยสังคม จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วิเชียร บุตรสมบัติ. (2540). การประเมินโครงการโรงเรียนเพื่อชีวิตและสังคมในโรงเรียน
มัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 10. (ออนไลน์). วิทยานิพนธ์ กศ.ม.
(การบริหารการศึกษา). มหาสารคาม: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
แหล่งที่มา: <http://server2.tiac.or.th/thesis/result2t.asp>. วันที่สืบค้น 8 มกราคม 2547.
- วิเชียร เกตุสิงห์. (2544, มกราคม – เมษายน). บทปริทัศน์บทความเรื่อง วิธีวิทยาการ
วิจัยในโครงการประเมินผลแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 8 ในระยะ 2 ปีแรก
(พ.ศ.2540 – 2541). วารสารวิธีวิทยาการวิจัย. 14(1) : 74 – 76.
- วิสูตร จิระจำเริญ. (2543). การบริหารโครงการ. ปทุมธานี: วรณกวี.
- วีระยุทธ ชาตะกาญจน์. (2547). การประเมินผลโครงการเพื่อพัฒนางานการศึกษา. (ออนไลน์).
แหล่งที่มา: http://mail.rint.ac.th/~edu/w_vichakran/study.doc. วันที่สืบค้น 10 มกราคม 2547.
- วรเดช จันทรศร; และ ณัฐฐา วินิจฉัยภาค(บรรณาธิการ). (2543). การบริหารโครงการ : กรณี
ศึกษาในประเทศไทย. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: สหายบล็อกและการพิมพ์.
- ศุภลิต หล้าเชียงทอง. (2544). การประเมินโครงการปฏิรูปการศึกษาเกษตรเพื่อชีวิต
ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดมุกดาหาร.
ปริญญาานิพนธ์ศึกษามหาบัณฑิต. (การบริหารการศึกษา). มหาสารคาม:
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. อัดสำเนา.
- ศูนย์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. (2546). รายงานการประเมินโครงการสอนวิทยาศาสตร์
ในโรงเรียน(SIS) ปี 2543 – 2545. (ออนไลน์). แหล่งที่มา:
<http://www.science.cmu.ac.th/SiS/sis.pdf>. วันที่สืบค้น 10 มีนาคม 2546.

- ส.วาสนา ประवालพฤกษ์. (2547). เทคนิคการประเมินโดยผู้เชี่ยวชาญ. (ออนไลน์).
แหล่งที่มา: http://www.wipon.com/journal/eva_des. วันที่สืบค้น 15 กุมภาพันธ์ 2547.
- ส.วาสนา ประवालพฤกษ์. (2547). หลักการประเมินและการตัดสินใจ. (ออนไลน์).
แหล่งที่มา: http://www.wipon.com/journal/eva_des. วันที่สืบค้น 15 กุมภาพันธ์ 2547.
- สถาพร ศรีม่วง. (2545). บรรณนิทัศน์เกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา.
ปริญญานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- สุวัฒน์ พัฒนไพบูลย์. (2540). การบริหารโครงการ. กรุงเทพฯ: ซีเอ็ดยูเคชั่น.
- สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ์. (2532). การวิจัยประเมินผลโครงการ. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ภาพพิมพ์.
- สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ์. (2540). การประเมินผลโครงการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์.
กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์เสียงเชียงใหม่.
- สุขแก้ว คำสอน. (2540). การประเมินโครงการส่งเสริมและพัฒนานักเรียนที่มีความสามารถพิเศษในการเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย(สพพ.) เขตกรุงเทพมหานคร.
ปริญญานิพนธ์การศึกษาดุษฎีบัณฑิต. (การทดสอบและวัดผลการศึกษา).
กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. อัดสำเนา.
- สุพาดา สิริกุดตา; และคนอื่นๆ. (2543). การวางแผนและการบริหารโครงการ.
กรุงเทพฯ: Diamond in Business World.
- ☞ สุภาพร วิรัตน์ภรณ์. (2543). การประเมินโครงการเสมาพัฒนาชีวิต : ศึกษาเฉพาะกรณี จังหวัดแม่ฮ่องสอน. (ออนไลน์). วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา).
พิษณุโลก: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร. แหล่งข้อมูล:
<http://www.thaiedresearch.org/article/index.htm>. วันที่สืบค้น 1 มีนาคม 2547.
- สุภาพร พิศาลบุตร. (2545). การวางแผนและการบริหารโครงการ. พิมพ์ครั้งที่ 3.
กรุงเทพฯ: คณะวิทยาการจัดการ สถาบันราชภัฏสวนดุสิต.
- สุภารักษ์ จันทวานิช. (2546). วิจัยเชิงคุณภาพในการประเมินผล. (ออนไลน์).
แหล่งที่มา: <http://library.rin.ac.th/research/r003/0056.htm>.
วันที่สืบค้น 10 กรกฎาคม 2546.
- สุวิมล ดิรกานันท์. (2543). การประเมินโครงการ : แนวทางสู่การปฏิบัติ. พิมพ์ครั้งที่ 2.
กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุวิมล ว่องวานิช. (2546). การพัฒนาและประเมินโครงการฝึกอบรม. (ออนไลน์).
แหล่งที่มา: <http://library.riu.ac.th/research/r003/1402343.htm>.
วันที่สืบค้น 15 พฤศจิกายน 2546.

- ๑ เสกสรรค์ สามสี. (2545). การประเมินโครงการเกษตรแบบเศรษฐกิจพอเพียง ตามแนวพระราชดำริทฤษฎีใหม่ในโรงเรียนแกนนำ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดศรีสะเกษ. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต. (การบริหารการศึกษา).
มหาสารคาม: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. อัดสำเนา.
- สมคิด พรหมจ้อย. (2542). เทคนิคการประเมินโครงการ. พิมพ์ครั้งที่ 2.
นนทบุรี: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- สมคิด พรหมจ้อย; และคนอื่นๆ. (2545). การประเมินโครงการพัฒนาและส่งเสริมผู้มีความสามารถพิเศษทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (พสวท.) ระยะที่ 3 (พ.ศ.2540-2544). (ออนไลน์). แหล่งที่มา: <http://www.thaiedresearch.org/article/index.htm>.
วันที่สืบค้น 1 มีนาคม 2547.
- สมคิด พรหมจ้อย; และคนอื่นๆ. (2543). การประเมินโครงการจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียมระยะทดลอง 5 ปี พ.ศ.2537 - 2542. วารสารวิชาการ สถาบันราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง. -(3) : 35 - 47.
- ๑ สมจิต แก้วแสงขวัญ. (2545). การประเมินโครงการโรงเรียนสีขาวของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดนครปฐม. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต. (การบริหารการศึกษา). นครปฐม: บัณฑิตวิทยาลัย สถาบันราชภัฏนครปฐม. อัดสำเนา.
- สมชาย คำไกล. (2542). การประเมินโครงการปฏิรูปการศึกษาเกษตรเพื่อชีวิตในวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีอุดรธานี. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต. (การบริหารการศึกษา). มหาสารคาม: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. อัดสำเนา.
- สมชาย สุขสด. (2544). การประเมินโครงการอาหารกลางวัน ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดลพบุรี. (ออนไลน์). วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การบริหารการศึกษา). ลพบุรี: บัณฑิตวิทยาลัย สถาบันราชภัฏเทพสตรี.
แหล่งที่มา: <http://server2.tiac.or.th/thesis/result2t.asp>. วันที่สืบค้น 5 มีนาคม 2547.
- สมบัติ สุวรรณพิทักษ์. (2531). การประเมินโครงการ : ทฤษฎีและการปฏิบัติ. ม.ป.ท.
- สมศักดิ์ ทองก้านเหลือง. (2545). การประเมินโครงการจัดการศึกษาสำหรับบุคลากรประจำการ (กศ.บป.) สถาบันราชภัฏสุราษฎร์ธานี. (ออนไลน์). วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การวัดและประเมินผลการศึกษา). สุราษฎร์ธานี: สถาบันราชภัฏสุราษฎร์ธานี.
แหล่งที่มา: <http://www.thaiedresearch.org/result/info2.php?id=6693>.
วันที่สืบค้น 5 มีนาคม 2547.

- สมศักดิ์ จิตยารักษ์. (2546). *บรรณนิทัศน์เกี่ยวกับวัฒนธรรมองค์การ*. ปรินูญานิพนธ์การศึกษา
มหาบัณฑิต. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- สมหวัง พิธิยานุวัฒน์. (2525). *การประเมินโครงการการประชุม : หลักการและการประยุกต์ใช้*.
พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์พีระพัทธนา.
- สมหวัง พิธิยานุวัฒน์. (2540). *วิธีวิทยาการประเมินทางการศึกษา*. กรุงเทพฯ:
โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สมหวัง พิธิยานุวัฒน์. (2542, มกราคม – มิถุนายน). การออกแบบการกำกับงาน
และประเมินผลโครงการ. *วารสารวิธีวิทยาการวิจัย*. 12(1) : 50 – 62.
- สมหวัง พิธิยานุวัฒน์. (2544). *วิธีวิทยาการประเมิน : ศาสตร์แห่งคุณค่า*. พิมพ์ครั้งที่ 2.
กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สมหวัง พิธิยานุวัฒน์, บรรณาธิการ. (2544). *ชุดรวมบทความทางการประเมินโครงการเล่ม 4*.
พิมพ์ครั้งที่ 6. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สมเกียรติ ดิงแก้ว. (2542). *การประเมินโครงการฝึกอบรมผู้บริหารสถานศึกษาระดับสูง
กรณีพิเศษ สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอุดรธานี*. ปรินูญานิพนธ์การศึกษา
มหาบัณฑิต. (เทคโนโลยีการศึกษา). มหาสารคาม: บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. อัดสำเนา.
- เสนาะ กลิ่นงาม. (2542). *การวางแผนและการบริหารโครงการ*. เพชรบุรี: คณะวิทยาการจัดการ
สถาบันราชภัฏเพชรบุรี.
- เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์. (2542, เมษายน - ธันวาคม). แนวคิดเกี่ยวกับการประเมินในยุคที่สี่.
วารสารวัดผลการศึกษา. 21(62) : 1- 18.
- สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. (2545). *รายงานประเมินโครงการ
เทคนิคการสอนแบบรับภาษาร่วมกับจริยธรรม ปีการศึกษา 2544*.
กรุงเทพฯ: สำนักนิเทศและพัฒนามาตรฐานการศึกษา สำนักงานฯ.
- สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. (2543). *รายงานการประเมินผล
1 ทศวรรษ โครงการขยายโอกาสทางการศึกษา ปีการศึกษา 2533 – 2542 เส้นทาง
สู่การศึกษาภาคบังคับ 9 ปี*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. (2544). *รายงานการประเมินโครงการ
พัฒนาทักษะคอมพิวเตอร์ครู สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ*.
กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์อักษรไทย.

- สำราญ มีแจ้จ. (2540, มกราคม – เมษายน). การประเมินผลโครงการฝึกอบรม : ตามรูปแบบของ เคิร์กแพททริก. วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร. 2(3) : 13 – 22.
- สำราญ มีแจ้จ. (2543, มกราคม – เมษายน). มิติใหม่ของการประเมินโครงการ. วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร. 4(3) : 1 – 11.
- สำราญ มีแจ้จ. (2544). การประเมินโครงการทางการศึกษา. กรุงเทพฯ: นิชนแอตเวอร์ไทซิงกรุ๊ป.
- สำราญ มีแจ้จ; และ สุพักตร์ พิบูลย์. (2547). CIPP Model : ผลกระทบของการบิดเบือนเงื่อนไข การใช้แบบจำลอง. (ออนไลน์). แหล่งที่มา: <http://www.grad.nu.ac.th/private/Utility/paper.htm>. วันที่สืบค้น 8 มีนาคม 2547.
- สำราญ กำจัดภัย. (2546, กันยายน). การประเมินผลโครงการควรเริ่มต้นอย่างไรดี. วารสารพวงแสง. 22(26) : 52 – 57.
- สำเร็จ ไชยช่วย. (2543). การประเมินโครงการการจัดประสบการณ์เรียนรู้ที่เน้นผู้เรียน เป็นศูนย์กลางในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดยโสธร. (ออนไลน์). วิทยานิพนธ์ ค.ม.(การบริหารการศึกษา). อุบลราชธานี : สถาบันราชภัฏอุบลราชธานี. แหล่งที่มา: <http://www.thaiedresearch.org/article/index.htm>. วันที่สืบค้น 1 มีนาคม 2547.
- อนันต์ เกตุวงศ์. (2539). หลักและเทคนิคการวางแผน. พิมพ์ครั้งที่ 6. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- อนันต์ เตียวต่อย. (2545). การประเมินผลโครงการฝึกอบรมเตรียมผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย สถาบันราชภัฏสวนดุสิต. อัดสำเนา.
- อนุกุล บุตรธรรม. (2540). การศึกษาการประเมินโครงการของแผนปฏิบัติการประจำปี ของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดเลย. (ออนไลน์). วิทยานิพนธ์ ศษ.ม.(การบริหารการศึกษา). ขอนแก่น: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น. แหล่งที่มา: <http://server2.tiac.or.th/thesis/resultt.asp>. วันที่สืบค้น 12 มีนาคม 2547.
- อุทิศ ขาวเขียร. (2545, มกราคม - กุมภาพันธ์). หลักการ การติดตามผล และประเมินผล การพัฒนาตามแผน. วารสารข้าราชการ. 47(1) : 25 – 33.
- อุทุมพร ทองอุไทย. (2520). การประเมินทางการศึกษา. กรุงเทพฯ: ประชากรพิมพ์.
- องอาจ นัยพัฒน์. (2543, กันยายน – ธันวาคม). กระบวนทัศน์หลักและแนวคิด สำคัญเกี่ยวกับการวิจัยและประเมินทางการศึกษา. วารสารการวัดผลการศึกษา. 22(65) : 1 – 20.

- องอาจ นัยวัฒน์. (2544, พฤษภาคม – สิงหาคม). ตัวบ่งชี้ เกณฑ์ และมาตรฐาน
ในการประเมิน. *วารสารการวัดผลการศึกษา*. 22(67) : 43 – 56.
- องอาจ นัยวัฒน์. (2544, มกราคม - เมษายน). วิวัฒนาการ ความเชื่อและแนวคิด
พื้นฐานเกี่ยวกับการประเมิน. *วารสารการวัดผลการศึกษา*. 22(66) : 51 – 68.
- อรรถัย ศักดิ์สูง. (2546). *การประเมินโครงการ*. (ออนไลน์). แหล่งที่มา:
<http://idea.moe.go.th/~nithitad/project.htm>. วันที่สืบค้น 10 กรกฎาคม 2546.
- อรสา ใจสบาย. (2540). *การประเมินโครงการแนะแนวในโรงเรียนประถมศึกษาในจังหวัด
นครศรีธรรมราช*. (ออนไลน์). วิทยานิพนธ์ ศษ.ม.(การประถมศึกษา).
สงขลา: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์. แหล่งข้อมูล:
<http://www.edures.pn.psu.ac.th>. วันที่สืบค้น 5 มีนาคม 2547.
- อัญยะ มาลีณี. (2545). *การประเมินการใช้หลักสูตรอิสลามศึกษาในโรงเรียน
สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสตูล*. (ออนไลน์). วิทยานิพนธ์. กศ.ม.
สงขลา: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยทักษิณ.
แหล่งที่มา: <http://server2.tiac.or.th/thesis/formt.htm>. วันที่สืบค้น 1 มีนาคม 2547.
- Cronbach , Lec J. (1963). *Course Improvement through Evaluation*. Teacher College
Record. 64 , 672.
- Fink, Arlene and Jacqueline Koscoff. (1978). *An Evaluation Primer*. Washington :
Capital Publication.
- Pophham, WJ. (1975). *Education Evaluation*. NJ : Prennticc Hall ,Inc.
- Stufflebeam , D.L. et. Al. (1971). *Educational Evaluation and Decision. Making*.
Ltasca. Llinois : Peacock Publishing.
- Stufflebeam , D.L.& Shinkfied , A.J. (1990). *Systematic Evaluation*. Boston / Dordrecht /
Lancaster : Kluwer – Nighoff Publishing.
- Tyler , Robert. (1949). *Basic Principles of Curriculum and Instruction*. Chicago : U of
Chicago Press.
- UNESCO. (1999). *Monitoring and Evaluation of Litteracy and Continuing Education
Programmes : Practtitioners ' Manual*. Bangkok : UNESCO Principal Regional
office for Asia and the Pacific.
- Worthen , B.R. & Sanders, J.R. (1973). *Education Evaluation : Theory and Practice*.
Ohio : Wadworth Publishing company , Inc.

ดรรชนี

ดรรชนีชื่อผู้แต่ง

หนังสือและตำรา (26 เล่ม)

ดรรชนีชื่อผู้แต่ง (ลำดับที่)	บรรณนิทัศน์ลำดับเลขหน้า
- กระทรวงศึกษาธิการ (08)	82
- กระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานสภาสถาบันราชภัฏ; และ ทบวงมหาวิทยาลัย สำนักมาตรฐานอุดมศึกษา (23)	97
- เชิดศักดิ์ โฆวาสินธุ์ (06)	80
- ฐาปนา จีนไพศาล; และ อัจฉรา ชีวะตระกูลกิจ (12)	86
- ทวีป ศิริรัศมี (19)	93
- เทศ แก้วกสิกรรม (01)	74
- นิตา ชูโต (13)	87
- ประสิทธิ์ ดงยิ่งศิริ (02 , 09)	76 , 83
- พিতร ทองชั้น (07)	81
- มยุรี อนุমানราชชน (25)	98
- มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ (14)	88
- ยาวดี ราชชัยกุล วิบูลย์ศรี (26)	99
- รัตนะ บัวสน (03)	77
- วัฒนา วงศ์เกียรติรัตน์; และ สุรียา วีรวงศ์ (24)	98
- วิสูตร จิระดำเกิง (15)	89
- วรเดช จันทรรคร; และ ญัฐฐา วินิจนัยภาค,บรรณาธิการ (16)	90

- สมคิด พรหมจ้อย (10)	84
- สมหวัง พิธิยานุวัฒน์ (21 , 22)	95 , 96
- สำราญ มีแจ่ง (20)	94
- สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ์ (04)	78
- สุพาดา สิริกุดตา; และคนอื่นๆ (17)	91
- สุวิมล ตีรกานันท์ (18)	92
- สุวัฒน์ พัฒน์ไพบูลย์ (05)	79
- เสนาะ กลิ่นงาม (11)	85

บทความ (30 เรื่อง)

ดรชชนี้ชื่อเรื่อง (ลำดับที่)	บรรณนิทัศน์ลำดับเลขหน้า
- เจริญพงษ์ วิญญูณรงค์ (09)	106
- ชิต ภูศิริลักษณ์ชัย (01)	100
- ชูชัย สมितिไกร (02)	101
- เชิดศักดิ์ โฆวาสินธุ์ (06)	104
- ฌัฐพงศ์ หรีจันดา (18)	113
- ทวีป ศิริรัตมี (08)	106
- ทัศน ขำเกิด (20 , 21)	115 , 116
- ผอบ พวงน้อย (07)	105
- ไพโรจน์ ภัทรนรากุล (12)	109
- มาโนช จันทรแจ่ม (03)	102

- มาเรียม นิลพันธ์ (04)	102
- วัลลภ ลำพาย (25)	119
- วิเชียร เกตุสิงห์ (15)	111
- วีระยุทธ ชาตะกาญจน์ (26)	120
- ส.วาสนา ประवालพฤกษ์ (27 , 28)	121 , 122
- สุวิมล ว่องวานิช (23)	117
- สมหวัง พิธิยานุวัฒน์ (10)	107
- สำราญ กำจัดภัย (22)	117
- สำราญ มีแจ้ง (05 , 13)	103 , 110
- สำราญ มีแจ้ง; และ สุพักตร์ พิบูลย์ (29)	123
- เสริมศักดิ์ วิชาลาภรณ์ (11)	108
- อองอาจ นัยพัฒน์ (14 , 16 , 17)	111 , 112 , 113
- อรทัย ศักดิ์สูง (24)	118
- อุทิศ ขาวเชียร (19)	114
- อุทุมพร จามรมาน (30)	124

งานวิจัย (50 เรื่อง)

ดรรชนีชื่อเรื่อง (ลำดับที่)	บรรณนิทัศน์ลำดับเลขหน้า
- กระทรวงศึกษาธิการ (30)	154
- กรมวิชาการ (01 , 37)	125 , 161
- ขนิษฐา แก้วสุข (14)	137

- จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย คณะครุศาสตร์ (15)	138
- จิตติมา อิมอุตม (22)	146
- จุฑามณี พิมพ์จันทร์ (07)	131
- ฉวีวรรณ พูลทรัพย์ (38)	162
- ชาตรี รัตนวงศ์; ผะอบ พวงน้อย; และ นาดยา แก้วใส (16)	140
- ไชยอนันต์ ศิลา (17)	141
- ชัยยง ผาจวง (08)	132
- ณรุทธ์ สุทธิจิตต์; และคนอื่นๆ (23)	147
- นิลบล ทูรานภาพ (02)	126
- เนติ เฉลยวาเรศ (09)	132
- นवलปรานค์ เมธิกุล (31)	155
- บัณฑิต จิตจำ (39)	163
- บุษกร เพ็งหาจิตต์ (32)	156
- ประกอบ สมร่าง (10)	133
- ประยงค์ โลกแดง (18)	142
- ประสงค์ วรรณพงษ์ (19)	143
- พัชรภา มนัสปัญญากุล (40)	164
- พิเศษฐ์ วรรณศรี (11)	134
- พีระพงษ์ ทานา (41)	165
- เพ็ญแข แสงแก้ว (24)	148
- เพิ่ม สุรักษา (33)	157

- เมธี ดิสวัสดี (49)	173
- ราตรี ตันทวานิช (12)	135
- ราตรี นันทสุคนธ์; และ ทรงศักดิ์ ภูสีอ่อน (25)	149
- วลัยพร ศรีเชียงราย (13)	136
- วิเชียร บุตรสมบัตร (03)	127
- ศุภลิต หล้าเชียงทอง (34)	158
- ศูนย์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ (50)	174
- สุขแก้ว คำสอน (04)	128
- สุภาพร วิรัตน์ภรณ์ (26)	150
- เสกสรรค์ สามสี (45)	169
- สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (27 , 35 , 46)	151 ,159 ,170
- สำเร็จ ไชยช่วย (28)	152
- สมเกียรติ ดิ่งแก้ว (20)	144
- สมคิด พรหมจ้อย; และคนอื่นๆ (29 , 43)	153 , 167
- สมจิต แก้วแสงขวัญ (44)	168
- สมชาย คำไกล (21)	145
- สมชาย สุขสด (36)	160
- สมศักดิ์ ทองก้านเหลือง (42)	166
- อนุกุล บุตรธรรม (05)	129
- อนันต์ เตียวต์ออย (47)	171

- อรสา ใจสบาย (06) 130
- อัจยะ มาลินี (48) 172

ดรรชนีชื่อเรื่อง

หนังสือและตำรา (26 เล่ม)

ดรรชนีชื่อเรื่อง (ลำดับที่)	บรรณนิทัศน์ลำดับเลขหน้า
- การจัดทำรายงานการประเมินผล (13)	87
- การบริหารโครงการ (05 , 15 , 25)	79 , 89, 98
- การบริหารโครงการและการศึกษาความเป็นไปได้ (12)	86
- การบริหารโครงการ : กรณีศึกษาในประเทศไทย (16)	90
- การประเมินโครงการ : แนวคิดและหลักการ (04)	80
- การประเมินโครงการ : แนวคิดและแนวปฏิบัติ (26)	99
- การประเมินโครงการ : แนวทางสู่การปฏิบัติ (18)	92
- การประเมินผลโครงการ : การวิจัยเชิงประเมิน (03)	77
- การประเมินโครงการทางการศึกษา (20)	94
- การประเมินผลโครงการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ (04)	78
- การวางแผนและการบริหารโครงการ (11 , 17)	85 , 91
- การวางแผนและการวิเคราะห์โครงการ (09)	83
- การวางแผนพัฒนาและประเมินโครงการ (19)	93
- การวางแผนการศึกษา (01)	74
- การวิเคราะห์และประเมินโครงการ (02)	76
- คู่มือการประเมินผลโครงการ (24)	98
- ชุดรวมบทความทางการประเมินโครงการ (22)	96

- ชุดวิชาการประเมินโครงการ (08) 82
- ชุดวิชาการประเมินเพื่อพัฒนา (23) 97
- เทคนิคการประเมินโครงการ (10 ,14) 84 , 88
- เทคนิคและวิธีการประเมินโครงการ (07) 81
- วิธีวิทยาการประเมิน : ศาสตร์แห่งคุณค่า (21) 95

บทความ (30 เรื่อง)

- | ดรรชนีชื่อเรื่อง (ลำดับที่) | บรรณนิทัศน์ลำดับเลขหน้า |
|--|-------------------------|
| - กระบวนทัศน์หลักและแนวคิดสำคัญเกี่ยวกับการวิจัย
และประเมินทางการศึกษา (14) | 111 |
| - การใช้วิธีการเชิงคุณภาพในการประเมินโครงการ (04) | 102 |
| - การบริหารผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในโครงการ (18) | 113 |
| - การประเมินโครงการ (03 , 24) | 102 , 118 |
| - การประเมินโครงการ : งานวิจัยเพื่อปรับปรุงองค์กร (07) | 105 |
| - การประเมินโครงการควรเริ่มต้นอย่างไร (22) | 117 |
| - การประเมินผลโครงการเพื่อพัฒนางานการศึกษา (26) | 120 |
| - การประเมินผลการฝึกอบรมตามรูปแบบ
ของเคิร์กแพททริค (05 , 21) | 103 , 116 |
| - การประเมินผลโครงการวิจัย (08) | 106 |
| - การประเมินผลในระบบเปิด : บทท้าทายสู่การบริหารจัดการที่ดี (12) | 109 |
| - การประเมินผลลัพธ์และความคุ้มค่าของโครงการฝึกอบรม (02) | 101 |
| - ประเมิน (อย่างได้) ผล ด้วย Kirkpatrick. (20) | 115 |

- การพัฒนาและประเมินโครงการฝึกอบรม (23)	117
- การวิเคราะห์โครงการ : เครื่องมือในการพัฒนา (25)	119
- การออกแบบการดำเนินงานและประเมินผลโครงการ (10)	107
- ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการประเมินโครงการ (06)	104
- ตัวบ่งชี้ เกณฑ์ และมาตรฐานในการประเมิน (16)	112
- เทคนิคการประเมินโดยผู้เชี่ยวชาญ (27)	121
- แนวคิดเกี่ยวกับการประเมินในยุคที่สี่ (11)	108
- ประเมินผลการดำเนินงาน...ก่อนความล้มเหลวจะมาเยือน (09)	106
- ปฏิบัติงานสู่ความสำเร็จด้วยการติดตามและประเมินผล...กันเถอะ (01)	100
- มิติใหม่ของการประเมินโครงการ (13)	110
- รูปแบบการประเมิน (30)	124
- วิธีวิทยาการวิจัยในโครงการประเมินผลแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 8 ในระยะ 2 ปีแรก (พ.ศ.2540 – 2541) (15)	111
- วิวัฒนาการความเชื่อและแนวคิดพื้นฐานเกี่ยวกับการประเมิน (17)	113
- หลักการ การติดตามผลและประเมินผลการพัฒนาตามแผน (19)	114
- หลักการประเมินและการตัดสินใจ (28)	122
- CIPP Model : ผลกระทบของการบิดเบือนเงื่อนไขการใช้แบบจำลอง (29)	123
งานวิจัย (50 เรื่อง)	
ดรรชนีชื่อเรื่อง (ลำดับที่)	บรรณนิทัศน์ลำดับเลขหน้า
- การประเมินการใช้หลักสูตรอิสลามศึกษาในโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสตูล (48)	172

- การประเมินโครงการการเรียนรู้ร่วมของเด็กพิเศษในโรงเรียนปกติ
กรณีศึกษาโรงเรียนพญาไทและโรงเรียนสาธิต
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ฝ่ายประถม (22) 146
- การประเมินโครงการเกษตรแบบเศรษฐกิจพอเพียงตามแนว
พระราชดำริทฤษฎีใหม่ในโรงเรียนแกนนำสังกัดสำนักงาน
การประถมศึกษาจังหวัดศรีสะเกษ (45) 169
- การประเมินโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษา
สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอุดรธานี (17) 141
- การประเมินโครงการคุรุทายาท ของสถาบันราชภัฏเทพสตรี (10) 133
- การประเมินโครงการจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม
ระยะทดลอง 5 ปี พ.ศ.2537 – 2542 (29) 153
- การประเมินโครงการจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม
ของศูนย์การศึกษานอกโรงเรียน จังหวัดนครพนม (18) 142
- การประเมินโครงการจัดการศึกษาสำหรับบุคลากร
ประจำการ (กศ.บป.) สถาบันราชภัฏสุราษฎร์ธานี (42) 166
- การประเมินโครงการจัดประสบการณ์เรียนรู้ที่เน้นผู้เรียน
เป็นศูนย์กลางในโรงเรียนมัธยมศึกษา
สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดยโสธร (28) 152
- การประเมินโครงการจัดการเรียนการสอนหลักสูตรศิลปสตรีมหาบัณฑิต
สาขาสังคมศาสตร์เพื่อการพัฒนา (25) 149
- การประเมินโครงการทุนการศึกษาและฝึกอบรมโครงการที่ 3
หลักสูตรวิศวกรรมอุตสาหกรรม(โครงการ"วิศวแกนนอน") (16) 140
- การประเมินโครงการนำร่องการจัดการศึกษาภาคบังคับ 9 ปี
ของสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดลพบุรี (39) 163
- การประเมินโครงการแนะแนวในโรงเรียนประถมศึกษา
ในจังหวัดนครศรีธรรมราช (06) 130

- การประเมินผลการดำเนินโครงการปริญญาตรีภาคพิเศษ
หลักสูตรวิทยาศาสตร์บัณฑิต สาขาวิชาศาสตร์คอมพิวเตอร์ (24) 148
- การประเมินโครงการโรงเรียนปฏิรูปการเรียนรู้
เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน บริบท 5 จังหวัด ชายแดนภาคใต้ (49) 173
- การประเมินโครงการปฏิรูปการศึกษาเกษตรเพื่อชีวิต
ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา
จังหวัดมุกดาหาร (34) 158
- การประเมินโครงการปฏิรูปการศึกษาเกษตรเพื่อชีวิต
ในวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีอุดรธานี (21) 145
- การประเมินโครงการฝึกอบรมผู้บริหารสถานศึกษาระดับสูง
กรณีพิเศษ สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอุดรธานี (20) 144
- การประเมินผลโครงการฝึกอบรมเตรียมผู้บริหารสถานศึกษา
สังกัดสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล (47) 171
- การประเมินโครงการฝึกอบรมสาขาพืช ปี 2543 ของศูนย์ส่งเสริมและ
ฝึกอบรมการเกษตรแห่งชาติ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ (33) 157
- การประเมินโครงการพลศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษาจังหวัด
อำนาจเจริญ (41) 165
- การประเมินโครงการพัฒนาและส่งเสริมผู้มีความสามารถพิเศษ
ผู้มีความสามารถพิเศษทางวิทยาศาสตร์และ
เทคโนโลยี (พสวท.) ระยะที่ 3 (พ.ศ.2540 - 2544) (43) 167
- การประเมินโครงการพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาสำหรับเด็กพิการ
เรียนร่วมกับเด็กปกติ ของสำนักงานคณะกรรมการ
การประถมศึกษาแห่งชาติ (02) 126
- การประเมินโครงการพัฒนาศักยภาพนักกีฬา
เพื่อความเป็นเลิศ มหาวิทยาลัยศรีปทุม (32) 156

- การประเมินโครงการเยาวชนด้านยาเสพติดและอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้
สำนักงานตำรวจแห่งชาติ (19) 143
- การประเมินโครงการรับนักเรียนผู้มีความสามารถพิเศษระดับชาติ
ทางศิลปะ เข้าศึกษาต่อในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (23) 147
- การประเมินโครงการเรียนโปรแกรมภาษาอังกฤษ – ญี่ปุ่น
ของโรงเรียนสันติราษฎร์วิทยาลัย (14) 137
- การประเมินโครงการเปิดสอนหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.)
ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา
เขตการศึกษา 10 (11) 134
- การประเมินโครงการโรงเรียนเพื่อชีวิตและสังคมในโรงเรียนมัธยมศึกษา
สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 10 (03) 127
- การประเมินโครงการโรงเรียนสีขาวของโรงเรียนมัธยมศึกษา
สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดนครปฐม (44) 168
- การประเมินโครงการโรงเรียนสีขาวในโรงเรียนมัธยมศึกษา
จังหวัดกาญจนบุรี (40) 164
- การประเมินโครงการส่งเสริมและพัฒนานักเรียน
ที่มีความสามารถพิเศษในการเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย(สพพ.)
เขตกรุงเทพมหานคร (04) 128
- การประเมินโครงการโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพในโรงเรียนประถมศึกษา
สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดกำแพงเพชร (31) 155
- การประเมินโครงการเสมาพัฒนาชีวิต
ศึกษาเฉพาะกรณีจังหวัดแม่ฮ่องสอน (26) 150
- การประเมินโครงการรุ่งอรุณจังหวัดน่าน (38) 162
- การประเมินผลโครงการศูนย์พัฒนากิจกรรม
ส่งเสริมการอ่าน (37) 161

- การประเมินโครงการหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิตที่ดำเนินการ
ร่วมกันโดยคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
กับสถาบันราชภัฏเชียงราย (13) 136
- การประเมินโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียนประถมศึกษา
สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดลพบุรี (36) 160
- การประเมินหลักสูตรการศึกษาออกโรงเรียน
ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2530 วิธีเรียนทางไกล
ของศูนย์การศึกษาออกโรงเรียนจังหวัดภูเก็ต (12) 135
- การศึกษาสภาพการประเมินโครงการในโรงเรียนประถมศึกษา
สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดหนองบัวลำภู (08) 132
- การศึกษาการประเมินโครงการของแผนปฏิบัติการประจำปี
ของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษาจังหวัดเลย (05) 129
- การประเมินอภิमानการใช้แบบจำลองชิปในการประเมิน
โครงการการศึกษา (09) 132
- รายงานประเมินโครงการเทคนิคการสอน
แบบรับภาษาร่วมกับจริยธรรม ปีการศึกษา 2544 (46) 170
- รายงานการประเมินโครงการพัฒนาการเรียนการสอน
ภาษาไทยแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา
ของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (15) 138
- รายงานการประเมินโครงการสอนวิทยาศาสตร์ในโรงเรียน(SIS)
ปี 2543 – 2545 (50) 174
- รายงานการประเมินโครงการพัฒนาทักษะคอมพิวเตอร์ครู
สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (35) 159

ดรรชนีหัวเรื่อง

หนังสือและตำรา (26 เล่ม)

ดรรชนีชื่อผู้แต่ง(ลำดับที่)	บรรณนิทัศน์ลำดับเลขหน้า
- กระบวนการประเมินโครงการ ทางการศึกษา (08 ,10 ,17 ,18 , 23 , 26)	82 , 84 , 91 , 92 , 97 , 99
- การวางแผนการประเมินโครงการ ทางการศึกษา (02 , 06 , 14 , 19 , 25)	76 , 80 , 88 , 93 , 98
- การรายงานผลการประเมินโครงการ ทางการศึกษา (04 ,13 , 24)	78 , 87 , 98
- ความหมายและความสำคัญของการประเมินโครงการ ทางการศึกษา (11 , 12)	85 , 86
- ประเภทและรูปแบบการประเมินโครงการ ทางการศึกษา (01 , 03 , 07 , 20 , 22)	74 , 77 , 81 , 94 , 96
- รูปแบบการประเมินโครงการทางการศึกษา (21)	95
- สภาพและปัญหาในการประเมินโครงการ ทางการศึกษา (05 , 15 , 16)	79 , 89 , 90
- หลักการประเมินโครงการทางการศึกษา (09)	83

งานวิจัย (50 เรื่อง)

ดรรชนีชื่อเรื่อง (ลำดับที่)	บรรณนิทัศน์ลำดับเลขหน้า
- กระบวนการประเมินโครงการ ทางการศึกษา (02 ,10 , 11 , 16 , 18 , 24)	101 ,107 ,108 ,112 ,113 ,118
- ความสำคัญของการประเมินโครงการ ทางการศึกษา (09)	106

- ความสำคัญและประโยชน์ของการประเมินโครงการ
ทางการศึกษา (01 , 06) 100 , 104
- แนวคิดในการประเมินโครงการทางการศึกษา (17) 113
- แนวคิด หลักการในการประเมินโครงการ
ทางการศึกษา (12 ,14 , 28) 109 , 111 , 122
- ประเภทของการประเมินโครงการ
ทางการศึกษา (03) 102
- ประเภทและรูปแบบของการประเมินโครงการ
ทางการศึกษา (04 , 07) 102 , 105
- รูปแบบการประเมินโครงการทางการศึกษา
(05 ,13 , 20 , 21 , 26 , 27 , 30) 103 ,110 ,115 ,116 ,120 , 121 , 124
- สภาพและปัญหาในการประเมินโครงการ
ทางการศึกษา (15 , 29) 111 , 123
- หลักการประเมินโครงการทางการศึกษา (08 , 19) 106 , 114

งานวิจัย (50 เรื่อง)

- | ดรรชนีชื่อเรื่อง (ลำดับที่) | บรรณนิทัศน์ลำดับเลขหน้า |
|--|-------------------------|
| - ประเมินโครงการ - การเรียนร่วมของเด็กพิเศษ
ในโรงเรียนปกติ (22) | 146 |
| - ประเมินโครงการ - ครูทายาท (01 , 10) | 125 , 133 |
| - ประเมินโครงการ - เรียนโปรแกรมภาษาอังกฤษ –
ญี่ปุ่น (14) | 137 |
| - ประเมินโครงการ - เทคนิคการสอนแบบรับภาษา
ร่วมกับจริยธรรม (46) | 170 |

- ประเมินโครงการ - ส่งเสริมและพัฒนานักเรียน
ที่มีความสามารถพิเศษ (04 , 23 , 43) 128 , 147 , 167
- ประเมินโครงการ - โรงเรียนเพื่อชีวิตและสังคม (03) 169
- ประเมินโครงการ - โรงเรียนสีขาว (40 , 44) 164 , 168
- ประเมินโครงการ - โรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ (31) 155
- ประเมินโครงการ - เกษตรแบบเศรษฐกิจพอเพียงตามแนวพระราชดำริ
ทฤษฎีใหม่ในโรงเรียนแกนนำ (45) 169
- ประเมินโครงการ - เกษตรแบบเศรษฐกิจพอเพียงตามแนวพระราชดำริ
ทฤษฎีใหม่ในโรงเรียนแกนนำ (45) 169
- ประเมินโครงการ - สอนวิทยาศาสตร์ในโรงเรียน (SIS) (50) 174
- ประเมินโครงการ - ปฏิรูปการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน (49) 173
- พัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาสำหรับเด็กพิการเรียนร่วม
เรียนร่วมกับเด็กปกติ (02) 126
- ประเมินโครงการ/แผนปฏิบัติการประจำปี (05) 129
- ประเมินโครงการ - แนวโน้มในโรงเรียนประถมศึกษา (06) 130
- ประเมินโครงการ - ปฏิรูปการศึกษาเกษตรเพื่อชีวิต (21 , 34) 145 , 158
- ประเมินโครงการ - การจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม (18 , 29) 142 , 153
- ประเมินโครงการ - นวัตกรรมศูนย์พัฒนาอัจฉริยภาพ
เด็กและเยาวชน (07) 131
- ประเมินโครงการ - พัฒนาการเรียนการสอน
แบบมุ่งประสบการณ์ภาษา (15) 138
- ประเมินโครงการ - เยาวชนด้านยาเสพติด
และอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ (19) 143

- ประเมินโครงการ - ฝึกอบรม
(16 , 20 , 33 , 35 ,47) 140 ,144 ,157,159 ,171
- ประเมินโครงการ - จัดการศึกษาสำหรับบุคลากรประจำการ (42) 166
- ประเมินโครงการ - นำร่องจัดการศึกษาภาคบังคับ 9 ปี (39) 163
- ประเมินโครงการ - อนุรักษ์พลังงานและสิ่งแวดล้อม (38) 162
- ประเมินโครงการ - ศูนย์พัฒนากิจกรรมส่งเสริมการอ่าน (37) 161
- ประเมินโครงการ - อาหารกลางวันในโรงเรียนประถม (36) 160
- ประเมินโครงการ - พลศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษา (41) 165
- ประเมินโครงการ - พัฒนาศักยภาพนักศึกษา (32) 156
- ประเมินโครงการ - จัดการศึกษาเพื่อคนพิการ (30) 154
- ประเมินโครงการ – จัดประสบการณ์เรียนรู้
ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง (28) 152
- ประเมินโครงการ – เสมาพัฒนาชีวิต (26) 150
- ประเมิน - หลักสูตร
(11 , 12 , 13 , 24 , 25 , 48) 134 ,135 ,136 ,148 ,149 ,172
- ศึกษาสภาพการประเมินโครงการ
ในโรงเรียนประถมศึกษา (08 , 09) 132

ภาคผนวก

ประวัติย่อผู้ทำสารนิพนธ์

ชื่อ ชื่อสกุล	นางวันทนีย์ ชาวผ่อง
วันเดือนปีเกิด	23 พฤศจิกายน 2502
สถานที่เกิด	อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	808/91 หมู่ 2 ต.ท่าม่วง อ.ท่าม่วง จ.กาญจนบุรี 71000
ตำแหน่งหน้าที่การงานในปัจจุบัน	เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน 7 ว
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาญจนบุรี เขต 1 ถ.แม่น้ำแม่กลอง อ.เมืองกาญจนบุรี จ.กาญจนบุรี
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2547	ปริญญาโท (กศ.ม.) สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
พ.ศ. 2525	ปริญญาตรี (กศ.บ.) สาขาการประถมศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
พ.ศ. 2522	ประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาชั้นสูง (ป.กศ.สูง) วิทยาลัยครูพระนครศรีอยุธยา
พ.ศ. 2520	ประกาศนียบัตรวิชาการศึกษา (ป.กศ.) วิทยาลัยครูพระนครศรีอยุธยา
พ.ศ. 2518	ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนจอมสุรางค์อุปถัมภ์ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา